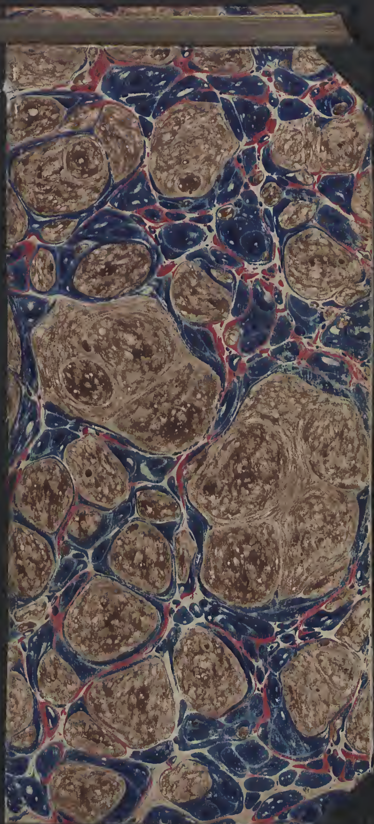

Nordiske Fortids Sagaer.

Første Bind.

Nordiske Fortids Sagaer,

efter

den udgivne islandske

eller gamle nordiske Grundskrift

oversatte

af

C. C. Rafn.

Første Bind.

Kjøbenhavn.
Trykt i det Poppske Bogtrykkerie.
1829.

Til Læseren.

I et heelt Aartusinde have de Sagaer, som her udgives i dansk Oversættelse, først som mundtlige Fortællinger, siden i det tolvte til fjortende Aarhundrede opskrevne, belært, underholdt og forlystet den ene Slægt efter den anden. Den Undest, de i et saa langt Tidsrum have haft som Folkeunderholdning og Folkelæsning, giver dem som saadan et afgjort Værd. End den Dag i Dag ere de en yndet Læsning for Høie og Lave, Mænd og Qvinder, Gamle og Unge, paa den fjerne Klippeø, hvis tidligste Beboere bragte dem i Landets Bebyggelses Tid med sig fra Moderlandet, og opbevarede dem i en skjøn Behandling gjennem Aarhundreders Række til den nærværende Slægt. End, som i fjerne Tider, lytter Ynglingen til dem med Begjerlighed og Forundring, Manden frydes ved kraftfuld Daad, og den Gamle oplives ved Mindet om de forgangne Dage.

Det er de Sagaer, der handle om Begivenheder her i Norden før Islands Bebyggelse i det 9de Aarhundrede, eller med andre Ord før den egentlig historiske Tidsalders Begyndelse. De Sagaer derimod, der handle om Begivenheder efter denne Tid, har det Kongelige Nordiske Oldskrift-Selskab begyndt at udgive saavel i Grundskriften under Benævnelsen Fornmanna Sögur og Islendínga Sögur, som i dansk Oversættelse „Oldnordiske Sagaer," og i latinsk Oversættelse *Scripta historica Islandorum.* Som historiske Mindeskrifter betragtede, ere vistnok disse af langt større Vigtighed, men dog have hine ogsaa stort Krav paa Oldtidsgranskerens og Oldtidsvennens Opmærksomhed. De ere af forskjelligt Værd, i det nogle, de saakaldte mythiske,

udsprungne af Nordens egen ældgamle Folkepoesi, opbevare os en levende Skildring af Forfædres Færd, Indretninger og Troesmeninger i længst hensvundne Tider, andre, de romantiske, derimod, som først ere forfattede i en Tid, da Islænderne havde faaet Smag paa fremmed Romantik, ikkun indeholde dunkle Gjenklang af Forfædres Id og Fortidens Væsen. Disse sidstnævnte have saaledes saavel i historisk som i poetisk Henseende mindre Betydenhed, men betragtede som Mindeskrifter af en fem til sex Aarhundreders Alder kunne de vel fortjene at udgives, alle i Grundskriften, de vigtigste ogsaa i Oversættelse. De første derimod have et høit poetisk Værd, og ere af Nordens største Historieskrivere, en Torfæus, en Suhm, en Schønning og en Gejier, lagte til Grund for vigtige historiske Forskninger. Vel have Fortællinger om saa gamle Tildragelser ikke i de enkelte Træk den strængeste historiske Vished, men for Hovedsagnenes Paalidelighed ere der dog næsten altid talende Beviser, og selv det æventyrlige Anstrøg, hvormed Fortællingen er overtrukken, er ganske i Fortidens Aand, og Sagaen fremstiller for vort Blik kraftig vidnende Mindesmærker om Forfædres usminkede Dyder, stolte Høimod og klippestærke Trofasthed.

Deres eiendommelige Værd, og det Lys, de udbrede over hele det nordlige Europas ældre Literatur, har ogsaa udenfor det egentlige Norden vakt dem mange Beundrere og ivrige Dyrkere. Blandt Tydskerne have de lærde Oldgranskere Graeter, Grimm og fremfor alle von der Hagen gjort deres Landsmænd bekjendte med disse Oldtids Minder, ligesom den berømte Digter de la Motte-Fouqué har ved sine herlige Heltedigte ladet Nordens djærve Aand tale til fjerne Folkeslag. I Fortalen til sin Udgave af Altnordische Lieder und Sagen udtrykker von der Hagen sig saaledes: „Disse Sagaers Vigtighed er af sig selv indlysende, og at de i og ved sig selv ved deres eiendommelige Fremstilling ere fortræffelige og kunstrige Værker ville især Volsunga og Ragnar Lodbroks Saga tydeliggjøre. Begge, som udgjøre eet Værk, høre tillige med Hervørs Saga til det Største og Herligste af den

gamle nordiske Heltepoesi." I Fortalen til Værket Nordische Heldenromane, som indeholder tydske Oversættelser af nogle af disse Sagaer, siger samme tydske Lærde: „Vor gamle fædrelandske Literatur har nu taget en afgjørende Retning imod Norden, og viser betydningsfuld, ligesom Magneten, tilbage paa sin Oprindelse. Begge Eddaerne og flere os vigtige Sagaer ere nyligen udkomne hos os i Grundskrift og Oversættelse, og den dybe og mangfoldige Sammenhæng mellem den gamle nordiske og den gamle tydske Poesi vil stedse mere og mere erkjendes og forkyndes." En kritisk Vurdering af alle disse Sagaer findes i P. E. Müllers vigtige Sagabibliotheks 2det Bind, hvortil henvises.

Den største Deel af disse Sagaer har Udgiveren forhen meddeelt i dansk Oversættelse i Værket „Nordiske Kæmpe-Historier, eller mythiske og romantiske Sagaer, efter islandske Haandskrifter fordanskede, 1-3 Bind, Kbhavn 1821-1826. 8. Dette Værk blev saavel her i Norden som i Udlandene modtaget med Velvillie og vandt Kjendères Bifald; det blev recenseret i Dansk Literaturtidende, 1821, S. 395-400, 1822 S. 753-756, 1824, S. 337-347, Literatur- og Kunstblad, 1821, S. 1-4, 6-8, 11-12, 14-16, Tilskueren 1821, S. 681-694, Tilskuerne 1822, S. 174, Revue encyclopédique, 1827 Mai, Ergänzungsblätter zur Allgem. Literatur-Zeitung, 1823 S. 301-306, og i Göttinger gelehrte Anzeigen, 1826, S. 1540-1544. Denne sidstnævnte Recension slutter med en Opfordring til mig om at udgive hele denne Sagacyclus ogsaa i den islandske eller gamle nordiske Grundskrift. Denne Opfordring var mig saa meget mere velkommen, som jeg allerede tidligere havde foresat mig at besørge en saadan Udgave, eftersom de rige Hjælpemidler af Haandskrifter, hvoriblandt en Deel fortræffelige Membraner, især i den her værende efter dens fortjente Stifter Arne Magnusen benævnte Arna-Magnæanske Haandskrift-Samling indeholde betydelige Tillæg og afgive vigtige Berigtigelser næsten til alle disse Sagaers ældre Udgaver, der ere besørgede paa en Tid, da man ikke havde de Fordringer ved Oldskrifters Udgivelse, som det

fleersidige Formaal med samme i senere Tider har gjort det nødvendigt at tage Hensyn til. Med Afbenyttelse af disse Hjælpemidler har jeg nu begyndt paa en fuldstændig Udgave i Grundskriften af denne Sagacyclus, hvorved, især ved den formedelst Haandskrifternes meget betydelige Mængde vidtløftige Collationering, jeg har havt god Bistand af en indfødt Islænder Hr. Cand. Th. Helgason. Dette Værk benævnes FORNALDAR SÖGUR NORDRLANDA eptir gömlum handritum útgefnar, og er bestemt til at udgjøre tre Bind, af hvilke de to første nu udkomme, og jevnsides med dem, indeholdende de samme Sagaer i dansk Oversættelse, de tvende første Bind af nærværende Værk.

I Fortalen til Grundskriftens Udgave er der givet omstændeligere Underretning om Beskaffenheden af de Hjælpemidler, som benyttedes ved Udgavens Bearbeidelse, samt om Fremgangsmaaden ved samme, ligesom ogsaa meddeelt Fortegnelse paa de ældre Udgaver og Oversættelser af Sagaerne. Her vil jeg derfor lade det beroe ved blot at meddele en kortere Oversigt desangaaende, og iøvrigt henvise til hin Fortale.

Det bemærkes, at alle Haandskrifter, ved hvilke ikke andet er angivet, ere af den Arna-Magnæanske Haandskrift-Samling, som opbevares paa Universitets Bibliotheket her i Kjøbenhavn.

Første Bind.

Forrest i dette Bind sættes de naive hjertelige Fortællinger om Danmarks navnkundige Konge Rolf Krake og hans djærve Kæmper. Dernæst følger den Sagnkreds, der af alle har været videst udbredt i Fortiden og har vakt mest Opsigt blandt Nutidens Oldtidsvenner, den om Sigurd Fafnersbane og hans Æt, i hvilke fjerne Oldtids Levninger den nordiske Mythologis romantiske Høihed udtaler sig gjennem tryllende, skjønt grufulde Former. Det er, som een af Tydsklands største Kunstdommere J. P. F. Richter i Anledning af de la Motte-Fouqués Sigurd der Schlangentödter udtrykker sig: et Rige fuldt af Ispaladser, Isføer, Isfjelde, dets Menneske-

slægt en Egeskov i Stormveir," eller, som vor Grundtvig siger i Fortalen til Optrin af Norners og Asers Kamp: „Iskæmper, som vandre, og naar de smelte, er det som Skybrud." Sigurd, stammende paa Mødrenesiden fra Danmark, er den samme der som den tydske Oldtids ypperste Helt besynges under Navnet Siegfried tilligemed de ham omgivende Personer i det skjønneste af den tydske Middelalders Digtninger Nibelungenlied, der dog i Ælde og indvortes Vilkaar staaer langt tilbage for de eddiske Kvad, hvorfra denne Saga udspringer: „Alt er her", som Grundtvig anførte Sted i Modsætning til de tydske Digtninger udtrykker sig, „Alvor, alt er gaadefuldt, kæmpemæssigt og jernfast. Skjaldene fortælle ikke et gammelt Æventyr til Skjemt, men stirre med Gru og Rørelse hen paa det store Sørgespil de afbilde." Efter den mærkelige Saga om Ragnar Lodbrok og hans Sønner, til hvilken hin Saga er knyttet, og Fortællingen om Norna-Gest, som ogsaa omtaler de samme Begivenheder, følger det vigtige Sagabrudstykke om Harald Hildetand og Sigurd Ring samt Brovalle-Slaget og de saare skjønne poetiske Sagaer om Hedin og Høgne og om Hervør og Kong Heidrek.

1. Kong Rolf Krakes og hans Kæmpers Saga, S. 1-102. Sagaen er forhen trykt med svensk og latinsk Oversættelse i Bjørners Nordiska Kämpadater, Stockholm 1737, Fol. Den er bearbeidet paa Latin af Torfæus i hans *Historia Hrolfi Krakii, Hafniæ* 1705. 8. Dens Fortællinger have givet Stof til Oehlenschlägers Helge, Hroars Saga og Hrolf Krake.

Ved min Udgave af Grundskriften er Papirshaandskriftet Nr. 9 i Fol. lagt til Grund; det er skrevet af Præsten Jon Erlendsson i Villingaholt, som var Afskriver for den lærde Biskop i Skalholt Brynjulf Sveinsson. Med dette Haandskrift jevnføres 9 Papirshaandskrifter, een, dog yngre, Membran af Haandskriftsamlingen paa det store Kongelige Bibliothek, og Bjørners Udgave.

Af Bødvar Bjarkes Levnet har man en særskilt Bearbei-

delse i Saga af Bödvari bjarka, hvoraf der findes to Haandskrifter i Nr. 286 i 4. af den Arna-Magnæanske Samling, men denne Saga er de sildigere Tiders Foster og neppe ældre end det 15de Aarhundrede, og af liden eller aldeles ingen Værd. Et Par Vers forekomme vel i Sagaen, men disse robe ligesaa lidet nogen høiere Ælde.

2. Brudstykker af det gamle Bjarkemaal, S. 103-106. De ere forhen trykte med latinsk Oversættelse i Bartholins *Antiquitates Danicæ, Hafniæ* 1689, S. 178-182, oversatte paa Dansk af Sandvig i Danske Sange af det ældste Tidsrum, Kbhavn 1779, S. 11, og paa Tydsk af Herder i Sämmtliche Werke der schönen Literatur, 8 Th., S. 421; de første to Stropher findes desuden i alle Udgaver af Olaf den Helliges Saga i Heimskringla, og de andre tre i Resens og Rasks Udgaver af Snorres Edda. Nu benyttedes til Udgaven Membranfragmentet Nr. 325 i 4 for de to første Stropher, og den saakaldte *Codex Regius* af Edda, som findes paa det store Kgl. Bibliothek, til de tre andre.

3. Volsunga Saga, S. 107-217. Den er forhen udgivet med svensk og latinsk Oversættelse i Bjørners Nordiska Kämpadater. Bjørners Text er med nogle gisnede Forbedringer aftrykt i F. H. von der Hagens Altnordische Lieder und Sagen, welche zum Fabelkreis des Heldenbuchs und der Nibelungen gehören, zweite Sammlung, Breslau 1814-1815. Sagaen udgjør i tydsk Oversættelse det 4de Bind af sammes Nordische Heldenromane. Den bærer der Titel af Volsunga-Saga oder Sigurd der Fafnirstödter und die Niflungen. Af Bryuhilds Sang om Runernes Magt haves en dansk Oversættelse af Abrahamson, aftrykt som Tilgift til Nyerups Udsigt over Nordens ældste Poesie og dens Literatur; den findes ogsaa, ligesom alle de andre Viser i Sagaen, i de forskjellige Udgaver og Oversættelser af den ældre eller Sæmunds Edda, hvis Indhold, med Hensyn til tabte Sange, kan gjøres fuldstændigere ved Sagaens Hjælp, saaledes som ogsaa er skeet i den efter Rasks Recension af Afzelius besørgede Udgave og i Finn Magnu-

sens Oversættelse: Den ældre Edda, en Samling af de norsiske Folks ældste Sagn og Sange ved Sæmund Sigfússon, 4 B. S. 54 og flg. Dette Værk, som ved min ældre Oversættelse af Sagaen endnu ikke var udkommet, har jeg nu kunnet benytte ved nærværende, og jeg har derefter berigtiget enkelte Udtryk i Oversættelsen af de i Sagaen forekommende Viser. Sagaens Begivenheder ere poetisk behandlede i Grundtvigs Optrin af Norners og Asers Kamp og i Baron de la Motte Fouqués der Held des Nordens.

I de danske Kæmpeviser om Sivard Snaren-Svend, Brynhild og Flere ere Sagaens Begivenheder næsten ukjendelige. Med større Overeensstemmelse ere de opbevarede i Kæmpeviser paa Færøerne, af hvilke H. C. Lyngbye har meddeelt en fuldstændig, høist interessant Samling i sit udgivne Værk: Færøiske Qvæder om Sigurd Fofnersbane og hans Æt, med en indholdsrig Fortale af P. E. Müller, Randers 1822.

Ved min Udgave lagde jeg til Grund en Membrancodex i Haandskriftsamlingen paa det store Kongl. Bibliothek efter al Rimelighed fra Begyndelsen af det 15de Aarhundrede. Denne Oldbog blev af Bisko Brynjulf Sveinsson nedsendt som en Foræring til Kong Frederik den Tredie, men bortkom strax efter Nedsendelsen, og fandtes først igjen i Aaret 1821, henkastet mellem en Deel Skramleri i en Krog paa Kunstkammeret; (see herom mere i min Udgave af Krákumál, S. 83-84). Den indeholder Vølsunga Saga og Ragnar Lodbroks Saga, som begge ere forbundne i de fleste Afskrifter under Benævnelsen Saga af Ragnari loðbrók ok sonum hans. De to sidste Blade indeholde Krákumál. Denne Codex har tydelige Mærker paa at være afskreven af en ældre, da Afskriveren flere Steder har med uvisse Træk eftermalet Ord, som han ikke har kunnet læse eller forstaae i den ældre. Herved ere opstaaede besynderlige og urigtige Læsemaader, hvoraf det er lykkedes at berigtige mange, ved gjennem de utydelige Træk at opspore de Ord, som have staaet i den ældre Codex. Til Jevnførelse benyttedes 8 Papirs Haandskrifter og Bjorners Udgave.

4. Ragnar Lodbroks og hans Sønners Saga, S. 219-276. Sagaen er forhen trykt, ligesom den forrige, i Bjørners Værk, og Bjørners Text er aftrykt i F. H. von der Hagens Altnordische Sagen und Lieder, zweite Sammlung, og oversat paa Tydsk i hans Nordische Heldenromane, 5 B., Breslau, 1828. Tidligere blev Sagaen oversat paa Tydsk af Karl Victor von Bonstetten, og findes i hans Neue Schriften 2 Th. Kopenhagen 1800, fra S. 201. I *Bibliothéque universelle des Romans, à Paris* 1784, II vol. S. 43 flg. staaer en Roman betitlet Regner Lodbrok, som dog kun har liden Lighed med Sagaen. Mærkeligt er imidlertid den foran samme staaende Bemærkning: *Ce roman a une conformité de nom avec celui qu'on trouve manuscrit dans la Bibliothéque du Roi sous ce titre* Ragnars saga loðbrókar, da dette viser, at der paa det Kongl. Bibliothek i Paris findes et Haandskrift af Sagaen. En Deel af Sagaens Aslaug vedrørende Begivenheder ere poetisk behandlede af Baron de la Motte Fouqué, og udgjør det tredie Led i hans herlige Triade Sigurd der Schlangentödter, Sigurds Rache, und Aslauga, samlede under Titel Der Held des Nordens.

Her maa ogsaa henvises til de tvende færøiske Kvad Ragnar Tåttur og Åsla Rujma i Lyngbyes ovenanførte Værk, S. 306-344 og 350-355.

For min Udgave er den fornævnte Membran lagt til Grund, og med samme jevnførtes 9 Haandskrifter paa Papir samt Bjørners Udave.

5. Krakas Maal. S. 277-288. Af det gamle Nordens historiske Kvad er Krákumál det af alle, der oftest er blevet udgivet og oversat; man har saaledes af det 30 forskjellige Udgaver, Aftryk eller Oversættelser i det danske, latinske, tydske, hollandske, engelske, franske og italienske Sprog. De vigtigste ere Udgaverne i Worms *Danica literatura antiquissima, Hafniæ* 1636, og Johnstones Loðbrókar Qviða *or the deathsong of Lodbrok*, Sandvigs danske Oversættelse i Danske Sange af det ældste Tidsrum, Kbh. 1779, samt F. D. Graeters tydske i Nordische Blumen

1789 og 2den Udgave 1812, og W. Herberts engelske i *Miscellaneous Poetry, Vol. II, London* 1806. Da den gjenfundne Membrancodex, saavelsom ogsaa de øvrige Haandskrifter frembøde en Deel Berigtigelser, foretog jeg mig at besørge en ny Udgave af Kvadet, som udkom under Titel: Krákumál *sive epicedium Ragnaris Lodbroci, regis Daniæ*; Krakas Maal eller Kvad om Kong Ragnar Lodbroks Krigsbedrifter og Heltedød, efter en gammel Skindbog og flere hidtil ubenyttede Haandskrifter med dansk, latinsk og fransk Oversættelse, forskjellige Læsemaader samt kritiske og philologiske Anmærkninger, Kbhavn og London 1826. 8. Til Udgaven af dette Kvad er føiet Noder til dets gamle Melodi og kobberstukket Facsimile af en heel Side af den mærkelige Codex, hvilket indeholder Slutningen af Ragnar Lodbroks Saga og Begyndelsen af Krakas Maal. Til denne Udgave har jeg omhyggelig benyttet alle forhaanden værende Hjælpemidler, og henviser dem, som ønske nærmere at gjøre sig bekjendte med dette mærkelige Kvad, til samme. Ved Udgaven i denne Sagasamling optoges kun de allervigtigste forskjellige Læsemaader, hvortil med Membranen vare jevnførte Worms Udgave og 8 Papirshaandskrifter.

Min Udgave af Krakas Maal, især min i samme indførte Undersøgelse om Kvadets Alder og Forfatter har en tydsk Skribent Dr. G. Th. Legis benyttet paa en besynderlig Maade i et nylig udkommet Værk Fundgruben des alten Nordens, hvilket han ogsaa benævner med en med Runer trykt Titel Fornaldar gullmánur Norðrlanda, der øiensynlig er laant af Titelen paa Udgaven af nærværende Sagasamlings Grundskrift, hvis Udgivelse allerede for et Par Aar siden var bebudet. I dette Værk, 1 B. S. 160 - 174 har han nemlig et Afsnit: Ueber Aechtheit, Alter und Verfasser des Schwanengesanges Ragnar Lodbroks, som, uagtet han udgiver det for sit eget Arbeide, vil ved Sammenhold befindes at være en Oversættelse, for en stor Deel ordret, af min ovenanførte Undersøgelse. Paa samme Maade har denne Forfatter udskrevet hele Stykker af mine lærde Venner Rasks og Magnusens ypperlige Arbeider, og ligerviis sammensat næsten hele

sin Bog; see herom Rasks Recension i den af ham udgivne interessante Tidende for indenlandsk og udenlandsk Literatur, benævnt „Literaturbladet," 1829, S. 217-230.

6. Fortælling om Norna-Gest, S. 289-316. Denne Fortælling, som kan sammenlignes med Grækernes Fortælling om Meleagers Brand, er forhen udgivet med svensk og latinsk Oversættelse i Bjørners Værk, og findes ogsaa i Grundskrift allene i Skalholts Udgaven af Olaf Tryggvesøns Saga 2 P., S. 132-146. Bjørners Text er aftrykt i F. H. von der Hagens Altnordische Sagen und Lieder, zweite Sammlung, Breslau 1815, og paa Tydsk er Fortællingen oversat af samme Lærde og indført i Nordische Heldenromane, 5 B., Breslau 1828. Den haves fordansket af Grundtvig i Heimdal, en Nyaarsgave for 1816. I Lyngbyes Samling af Færøiske Qvæder findes et under Titel Nodna-Gjest Rujma, som taler noget vidtløftigere om, hvorledes Gest fik det omtalte Stykke af Sigurds Sadelspænde.

Til Grund for Udgaven lagde jeg Membrancodexen Nr. 2845 i 4 i Haandskriftsamlingen paa det store Kongelige Bibliothek, rimelig fra Begyndelsen af det 15de Aarhundrede; med den jevnførtes tre Skindbøger, eet Papirs Haandskrift og Bjørners Udgave.

7. Fortælling om Ragnars Sønner, S. 317-332. Den er forhen udgiven med latinsk Oversættelse tilligemed Fortællingen om Oplændingernes Konger i Langebeks *Scriptores Rerum Danicarum medii ævi*, *T. II.* S. 266-86 og benævnes der *Fragmentum Islandicum de Regibus Dano-Norvegicis ab Ivare Vidfadme ad Haraldum Blaatand.* Den samme ypperlige Membran, rimelig fra Begyndelsen af det 14de Aarhundrede, Nr. 544 i 4, som Langebek fulgte, og hvoraf han har vedføiet et Facsimile, blev igjen lagt til Grund. Langebek har læst enkelte Ord urigtig, deriblandt det sidste, som han læser Noregs istedenfor Noregi, og ledes derved til at antage

Fortællingen for et Brudstykke, hvorfor han tilføier *Cetera vix legi possunt.* Dette forholder sig ikke saa, men Fortællingen slutter med Ordet, som maa læses Noregi, saa at den er fuldstændig. Ganske umiddelbar efter staae paa samme Side med en anden Haand nogle Spaadomme paa Latin om Veirliget efter Beskaffenheden af Aarets første Dage, som begynder saaledes: *Si prima feria fuerit kalendas januarii hiems bonus, ver ventuosus, æstas sicca et vindemia bona, boves crescunt, et mel habundat, et vituli moriuntur. Si secunda &c.* De i denne Fortælling indeholdte Begivenheder ere opbevarede ved mundtlig Tradition paa Færøerne lige til vor Tid. Pastor Schrøter paa Suderø blandt Færøerne har meddeelt det Kongl. Nordiske Oldskrift-Selskab et Folkesagn om Ragnar Lodbroks Sønner, som han havde opskrevet i den færøiske Dialect efter et aldrende Fruentimmers Fortælling og ledsaget med dansk Oversættelse, hvorom jeg gav Selskabet Meddelelse i Mødet den 15de November 1827. Underretningen herom i Selskabets Hovedberetning for Aarene 1825 til 1827 S. 27 har vakt udenlandske Lærdes Opmærksomhed (See Deppings Recension i *Revue encyclopédique*, 1828, S. 408). Skjønt dette Folkesagn i sig selv ikke indeholder noget Vigtigt, saa er det dog høist mærkeligt, at see et Sagn om saa gamle Tildragelser ad denne Vei opbevaret til vor Tid, og da det saaledes har større Krav paa at kjendes, vil jeg her indføre det Ord til andet som det er meddeelt, blot med nogle Smaaforandringer i Færøiskens Retskrivning efter Forslag af vor berømte Sprogforsker Prof. Rask, for at bringe samme til større Overeensstemmelse og Fasthed.

Mér ér sagt um Yvar in Bajnlejsa, à han âtti truja Brøur: Bjødn Jadusuju, Kvujdingur Kvâji o Sjûrur Ormeja. Tajr fingø Bojini à Påbin vär dejur. Ajn helt å Spjowdinum, o han krojsti tä so fast, à tä stow brûnt uj Hondi.ıe; men Yvar	Mig er fortalt om Ivar hin Beenløse, at han havde tre Brødre: Bjørn Jernside, Hvidsing den Høirøstede og Sigurd Orm i Øie. De fik Bud, at Faderen var død. Een holdt om Spydet, som han krystede saa fast, at det blev brunt i

in Bajnlejsi gjerdi onkje, utan säd o stardi uj Eldin, o tälaje onkje, men fek imsa Lidi, so han vär båje grønur o gulur, rejur o blåur. Adlir söddu näga, sum e ikkje kan minnast, utan tä, à alt vär um à hevna Påban.

Bojini fowrø attur vi tuj Sväri, tajr fingø. Nû spurdi Kong Ella tajr ettur, kväd hinir segjø. Sŏ segjø tajr, kväd uj kvør svåraje, men Yvarin han tälaje ikkje, utan stardi uj Eldin o fek imsa Lidi, Yä, seje Kong Ella, à tä vär tä ajnasta, han ræddist firi, honun óttajist han firi, men ikkje tajm hinun.

Badjanir fowrø nû à gjera se til. Nû tajr vowru lidnir, seje Yvar in Bajnlejsi vi tajr, à han vildi sleppa vi tajmun, tajr söddu han kundi onkje gjera; han seje yû, han skuldi vi tajmun fära kortini. Tvej Hendilsir mötti tajmun, sum e ikkje minnist, men tow äv Sjogw o Owvegri, sum alt vär Ûdsendingar, so tajr hildu sär ikkje til näga Lujv; men Yvarin segje tä, à tajr doju ikkje enn, à tajr fingø verri à møda in so; hä tajr higgja väl ettur, tåi Landi kóm ûj Egsjown. Tajr hugdø. Nû sögdu tajr, tajr sowu Landi, men tä kómäv Landínun, söddu tajr, ettur Sjownun kóm tä, so tä såst kvörkje Himmal ella Jør. Yä,

Haanden; men Ivar Beenløse gjorde intet andet, end sad og stirrede i Ilden og talte intet, men skiftede stedse Farve, saa han var grøn og guul, rød og blaa. Alle sagde noget, som jeg ikke kan mindes, uden saavidt, at alt gik ud paa at hævne Faderen.

Budene fore hjem med de Svar de finge. Nu spurgte Kong Ella dem om, hvad hine sagde. Saa sagde de, hvad hver svarede, men at Ivar intet talte, men blot stirrede i Ilden og skiftede Farve. Ja, sagde Kong Ella, det var det eneste han ræddedes for, for ham frygtede han, men ikke for de andre.

Brødrene begyndte nu at gjøre sig færdige. Og da de vare færdige, sagde IvarBeenløse til dem, at han vilde fare med dem. De sagde at han kunde intet udrette; han sagde jo, han skulde alligevel fare med dem. To Hændelser mødte dem, som jeg ikke mindes, men dog foranledigede af Bølgebrud og Uveir, som alt var Forgjørelse udsendt mod dem, saa de opgave Haabet om Livet, men Ivar sagde da, at de døde ikke end, og de finge værre at møde end saa; bad dem see vel efter, naar Landet kom i Diesyn. De holdt Udkik. Nu sagde de, at de saae Land, men der kom noget fra Landet, sagde de; over Søen kom det,

seje Yvar in Bajnleisi, à nû mâttu tajr väl óttast, à tä vär Blowkigwin í nû kóm, häruj vowru Bajn sujni, o tâi hón leje äd Skjihinun, årin hón nærti vi tä, skuldø tajr tägaso o hläga se midlun Hodnana å henni, o sujggja til, à tajr blägaje hajnt, tuj blägaje tajr ikkje hajnt, värtajrra Lujv burtur. So narkajist hón til tajrra, so tajr hildø se bläga tå til hennara. So towgø tajr han Yvar in Bajnlejsa, o tajr blägajø han midlun Hodnana å henni; dér drowust tej béje å Sjownun. Tå vär ban so tungur å henni, à Höddi snärajist äv Holsvølini, o tå fek han ødl sujni Bajn attur, sum han skuldi häva. So fowru tajr til Lands, o so flettø tajr Blowkûdna. So fowr Yvar in Bajnlejsi til Kongjin, o han seje han vildi ongar Bødur häva firi Påban, dassum han vildi gjeva sér so migji äv Landonun, sum ajn Nejds hû kundi rókka ûd ivur. Tä lovaje Kongurin à han skuldi fåa, o so risti han Hûina sundur uj Ålar, so klénar sum han kundi fåa tajr, o tä rak um adla Lundina uj Ånglandi. Lundina fek han ikkje; men blajv vi ajt anna Petti, sum Hûin rak um, o hár bigdi han. Men ettur tä druhø tajr Kong Ella kortini, o hevndø so Påban.

saa der hverken saaes Himmel eller Jord. Ja, sagde Ivar Beenløse, nu maatte de vel frygte, at det var Blodkoen, hvori hans Been vare, som nu kom, og naar hun lagde til Skibet, skulde de, førend hun rørte ved det, tage ham og kaste ham mellem Hornene paa hende, og see til at de kastede lige, thi traf de ikke ret, var deres Liv fortabt. Derpaa nærmede hun sig til dem, saa de holdt for, at de kunde kaste til hende. Saa toge de Ivar Beenløse, og de kastede ham mellem Hornene paa hende, saa droges de begge paa Søen. Da var han saa tung for hende, at Hovedet vriedes af Halsbenet, og da fik han alle sine Been igjen, som han skulde have. Derpaa fore de til Land, og flaaede Blodkoen. Saa foer Ivar Beenløse til Kongen, og han sagde, at han vilde ingen Bøder have for Faderen, dersom han vilde give ham saa meget Jord, som en Kohud kunde række ud over. Det lovede Kongen, at han skulde faae; og da ristede han Huden sønder i Remmer, saa smalle som han kunde faae dem, og da strakte den rundt om hele London i England. London fik han ikke, men blev ved et andet Stykke, som Huden rækkede om, og der byggede han. Men derefter dræbte de Kong Ella alligevel, og hævnede saaledes Faderen.

Om Ragnar Lodbroks Sønner skal man forhen have haft Sagaer, hvilke nu desværre ere forgaaede; af saadanne nævnes en Saga af Birni járnsíðu og en af Ivari beinlausa i Halfdan Einarsens Sciagraphia hist. lit. Isl. S. 123.

8. Saga=Brudstykke om nogle Oldtids Konger i Danmark og Sverrig, S. 333=359. Det er forhen udgivet af J. F. Peringskjöld under Titel: Sögubrot af nokkorum fornkóngum í Dana ok Svía veldi, Stockholm 1719, 4. Den største Deel af dette Brudstykke har N. F. S. Grundtvig fordansket under Titel: „Saga om Halfdans Sønner og Harald Hildetand" i Danneviske, 1 B., S. 356=392. Beskrivelsen af Brovalle-Slaget er bleven særskilt trykt med latinsk Oversættelse og Anmærkninger af C. E. Norman i en Magisterdisputats, Gripsvalde, 1815. „Sagaen har givet Stof til Samsøes skjønne Fortælling om Halfdans Sønner.

Til Grund for min Udgave lagde jeg et Brudstykke af 6 Membranblade eller 3 Læg af en saare fortræffelig Codex, som det synes fra Begyndelsen af det 14de Aarhundrede, der er Afskrift af en ældre, maaskee en Bearbeidelse af den tabte Skjöldúnga saga, som sees af; at Afskriveren et Sted i 9de Capitel har ladet Plads staae aaben for nogle Ord, som han ikke har kunnet læse, af at enkelte urigtige Læsemaader ere indkomne ved en urigtig Læsning af den ældre Codex, og at enkelte Bogstaver sees at være eftermalede med usikre Træk, saasom Navnet paa det Sted, hvor Harald Hildetands Hær samledes, som skrives med usikre Træk Sögia eller Sygia, istedetfor hvilket der upaatvivlelig i den ældre Codex har staaet Kögia. Af disse Blade har Arne Magnusen selv med megen Omhu forfattet en fuldstændig Afskrift, Nr. 1dα i Fol., med hvilken den Afskrift, hvorefter Trykningen er skeet, er sammenholdt til desto større Sikkerhed om, at Codex paa alle Steder er læst rigtig. Med Membranen ere desuden fem Papirsafskrifter og Peringskjölds Udgave jevnførte. Ved at sammenholde disse Afskrifter og denne Udgave med Skindbla=

dene finder man dem alle i Udtryk og Vendinger, dog ikke i selve Fortællingens Indhold, høist forskjellige fra samme, især er Forskjellen mærkeligst, saa vidt Membranens første meget udslidte Side naaer. Peringskjölds Udgave og nogle af Afskrifterne udelade ogsaa enkelte Sætninger, og især adskillige af Navnene i Beskrivelsen af Brovalle-Slaget, eller skrive dem ganske urigtig, f. Ex. Ursina for Visma. At alligevel alle stamme fra Membranen, er klart af, at de alle begynde samme Sted og ende henimod samme Sted som Skindbladene, og have alle Lacun paa samme Sted som disse, i hvilke der lige midt i fattes i det mindste et Læg eller to Blade, dog rimeligviis ikke mere. Det er ikke troligt, at een af de ovenanførte Afskrifter, med den paalidelige Afskriver Jon Erlendssons Haand, skjønt den er mindst uoverensstemmende, er forfattet umiddelbar efter Skindbladene, thi han pleier dog at være mere nøiagtig, men Stykket har upaatvivlelig gaaet igjennem flere vilkaarlige Afskriveres Penne, som ikke have agtet paa Membranens Ord, men blot paa Fortællingens Indhold. Det er altsaa klart, at de, saavel Afskrifterne som Peringskjölds Udgave, ved Siden af Membranen aldeles intet Værd have, og at det vilde have været et unyttigt Arbeide at samle de mangfoldige Varianter, som de frembyde; derfor bleve alene til enkelte vanskelige Udtryk i Membranen deres Forskjelligheder anførte, hvilke dog blot maae betragtes som Afskrivernes egne vilkaarlige Gisninger.

9. Hedins og Høgnes Saga, S. 361-376. Den er forhen udgivet tilligemed Ketil Hængs, Grim Lodinkins og Orvar-Odds Sagaer af Ole Rudbeck, med Jon Gudmundsens latinske Oversættelse, Upsala 1697 i Fol. Den er trykt paa Islandsk allene i den skalholtske Udgave af Olaf Tryggvesøns Saga, 2 D., S. 49-58, og de to første Capitler under Titel: Um Brísinga-men i Rasks Udgave af Snorra Edda ásamt Skáldu og þarmeð fylgjandi ritgjörðum, Stockholm 1818. Af denne Saga har Samsøe

taget Æmne til sin skjønne Fortælling Hildur, i hans Samlede Skrifter, 1 D., S. 35=70.

Til Grund for Udgaven lagde jeg den berømte Flatøbog paa det store Kgl. Bibliothek, som er skreven fra Aarene 1387 til 1395. Der benævnes Sagaen Sørles Fortælling, og udgjør en Episode af Kong Olaf Tryggvesons Saga, med hvilken den forbindes, fordi Sagnet beretter: at Kong Olafs Hoffinde Ivar Ljome hævede den Uskjæbne, der hvilede over Hedin og Høgne. Med den jevnførtes Rudbecks Udgave, som dog er meget upaalidelig.

10. Hervørs og Kong Heidreks Saga, S. 377=470. Den er forhen udgiven med svensk Oversættelse og mange paa Latin skrevne Anmærkninger af O. Verelius, Upsala 1672 i Fol. Ligeledes er den efter en anden Recension udgiven med latinsk Oversættelse af Stephen Bjørnsson paa Suhms Bekostning, *Hafniæ* 1785. 4. Efter Verelii Udgave har Hofprædikanten Afzelius besørget en ny svensk Oversættelse, ledsaget med et Uddrag af Verelii Anmærkninger, Stockholm 1811. 8. F. D. Graeter har givet en fri Bearbeidelse af Sagaens Hovedæmne under Navn af Tyrfing oder das Zwergengeschmeide i Bragur, 1, 2, 7 B., og Grundtvig en fri Oversættelse deraf i Idunna, en Nyaarsgave for 1811. I svensk Iduna, 9de H., Stockholm 1822, S. 38=118, findes en Afhandling med Titel: „Om Krigen på Samsø, et historiskt = geographiskt Bidrag till Nordens fornkundskap i Anledning af Hervarar Sagan". Af Heidreks Gaader haves en saare forskjellig Bearbeidelse i det utrykte færøiske Kvad: Gàdu Rujma.

Til Grund lagdes nu Papirshaandskriftet Nr. 345 i 4, skrevet 1694; med det jevnførtes een Membran paa det store kgl. Bibliothek, eet Papirshaandskrift og Verelii Udgave, og desuden eftersaaes 8 andre Haandskrifter, som ikke fandtes benyttelige ved Udgaven, da de stamme fra de benyttede Haandskrifter og tildeels kun indeholde urigtige Læsemaader.

En heel anden Recension findes i den ypperlige Mem=

bran Nr. 544 i 4, i hvilken Slutningen af Sagaen er gaaet tabt, saa den kun gaaer til Begyndelsen af Gaaderne. Da Recensionen var saa forskjellig og Membranen heel mærkelig, lod jeg den aftrykke bag i Bindet med mindre Skrift.

Andet Bind.

De i dette Bind indeholdte Sagaer omhandle for største Deel norske Begivenheder eller Fortællinger om Personer af norsk Oprindelse. Her sættes de tvende Stykker om Fornjot og hans Slægt i Spidsen, en kort Beretning, der maa ansees for eet af de tidligste Forsøg paa at give nogen Oplysning om Norges ældste Historie. Dernæst følge de ypperlige Oldtids Sagn om Half og Halfs Kæmper, og om Fridthjof hin Frækne, og efter den livlige Skildring af Orvar-Odd og de med samme i Forbindelse satte Fortællinger om hans Ætmænd, slutter Bindet med Sagaerne om Romund Greipsøn, Thorstein Vikingsøn og Asmund Kæmpebane, der have mere æventyrligt Anstrøg.

1. Om Fornjot og hans Slægt, S. 1-19. Disse tvende Beretninger ere forhen udgivne af Rask i hans Udgave af Snorres Edda, S. 357-372. Det Stykke, som har til Overskrift: Det fundne Norge, findes ligeledes i Bjørners tidt nævnte Værk, hvor ogsaa et Uddrag af det første Stykke er tilføiet, samt i den skalholtske Udgave af Olaf Tryggvesøns Saga. Ved min Udgave blev Flatøbogen lagt til Grund.

2. Halfs og Halfs Kæmpers Saga, S. 23-58. Den er forhen trykt i Bjørners Værk. Nu lagdes til Grund Skindbogen Nr. 2845 i 4 i den ældre Kongelige Haandskriftsamling, rimelig fra Begyndelsen af det 15de Aarhundrede. Med den jevnførtes eet Papirshaandskrift og Bjørners Udgave.

3. Fridthjof hin Fræknes Saga, S. 59-96. Den er forhen udgiven i Bjørners Værk. Som en romantisk Fortælling er den behandlet af Samsøe (Efterladte Skrif-

ter, 1 Deel), som et dramatisk Digt af Søtoft (Romantiske Digte) og paa Svensk som et Epos af Tegnér, hvis Fridthjofs Saga er oversat paa Dansk af Foss, paa Tydsk af Mohnike og flere.

Nu lagdes til Grund Papirshaandskriftet Nr. 173 i Fol., som er skrevet af Torfæi Haandskriver Asgeir Jonsson. Med samme jevnførtes 2 andre Papirshaandskrifter og Bjørners Udgave.

En noget forskjellig Recension, som har enkelte Viser, der ikke findes i den anden, har man i en Membran Nr. 510 i 4, rimeligviis fra det 15de Aarhundredes Slutning. Da Sagaen er saa mærkelig, og denne Recension, skjønt den indeholder Urigtigheder i enkelte Udtryk, findes i en Skindbog, fandt jeg det rettest at indføre den med mindre Skrift bag i Bindet.

4. Om Oplændingernes Konger, S. 97-100. I Forbindelse med Fortællingen om Ragnar Lodbroks Sønner er denne Fortælling forhen udgiven af Langebek i *Scriptores Rer. Dan. T. II.* S. 266-270, efter den samme fortræffelige Skindbog Nr. 544 i 4, som jeg ved min Udgave lagde til Grund.

5-6. Ketil Hængs og Grim Lodinkins Sagaer, S. 101-142. De ere forhen udgivne med Isleif Thorleiffsons latinske Oversættelse af Ole Rudbeck, tillige med Orvar-Odds og Hedins og Høgnes Sagaer. Upsala 1697, Fol. Nu lagde jeg til Grund Skindbogen Nr. 343 i 4, sandsynlig fra Midten af det 14de Aarhundrede. Med den jevnførtes een Skindbog, eet Membranbrudstykke og to Papirshaandskrifter.

7. Orvar-Odds Saga, S. 143-254. Den er forhen udgiven af Rudbeck. En meget forskjellig og tillige efter alt at dømme ældre Recension af Sagaen har Rafn udgivet i sit Sýnishorn af fornum og nýjum norrænum ritum. Stockholm, 1819. 8. Paa Svensk er denne Recension oversat af J. G. Liljegren i Skandinaviska Forn-

ålderns Hjeltesagor, 2 Del. Nu lagdes til Grund den førnævnte Skindbog Nr. 343. Med den jevnførtes to Skindbøger, af hvilke den ene bærer Mærket af at være skreven i Norge, hvorfra ogsaa Arne Magnusen beretter at have faaet den, to Membranbrudstykker og to Papirshaandskrifter.

Recensionen i Prof. Rafns Sýnisbórn er trykt efter en ypperlig Skindbog Nr. 7 i 4 af den Kgl. Haandskrift-Samling i Stokholm. Da den afviger saa meget fra den anden Recension, lod jeg den med Udgiverens Tilladelse aftrykke bag i Bindet med mindre Skrift, og da Recensionen er den ældste og bedste, foretrak jeg at følge den i Oversættelsen.

8. An Bueskyters Saga, S. 255-290. Den er forhen trykt i Bjørners Værk. Nu lagdes Skindbogen Nr. 343 i 4 til Grund, og med den jevnførtes to Papirshaandskrifter og Bjørners Udgave.

9. Romund Greipsøns Saga, S. 291-307. Den er forhen udgiven i Bjørners Værk. Nu lagdes Papirshaandskriftet Nr. 587b i 4 til Grund, og med samme jevnførtes eet Papirshaandskrift og Bjørners Udgave.

10. Thorstein Vikingsøns Saga, S. 309-377. Den er forhen udgiven med svensk Oversættelse og Anmærkninger af Reenhjelm. Upsala 1680. 8vo. Nu lagdes Skindbogen Nr. 152 i Fol. til Grund, rimelig fra Begyndelsen af det 15de Aarhundrede, og med den jevnførtes een anden Skindbog, to Skindbogbrudstykker og Reenhjelms Udgave.

11. Asmund Kæmpebanes Saga, S. 379-402. Den er forhen udgiven af J. F. Peringskjöld med svensk og latinsk Oversættelse, Stockholm 1722. Fol. Asmund Kæmpebane spiller en vigtig Rolle i det utrykte færøiske Sniolfs Kväji. Nu lagdes til Grund den ypperlige Skindbog Nr. 7 i 4 af den Kgl. Haandskrift-Samling i Stokholm, af hvilken Cand. Gudmundsen tjente mig med at tage

en Afskrift, da han i Sommeren 1827 opholdt sig i Stokholm, for at besørge Afskrifter og Jevnførelser til Brug ved det Kongelige Nordiske Oldskrift-Selskabs Sagaudgaver. Med den jevnførtes eet Skindbogbrudstykke og Peringskjölds Udgave.

Tredie Bind.

Til tredie Bind af Fornaldar Sögur Norðrlanda har jeg bestemt følgende Sagaer, hvis Udgave for største Delen allerede er bearbeidet, saa at jeg venter Bindet endnu i Aar færdigt fra Trykken:

1. Kong Gøtreks Saga.
2. Kong Rolf Gøtreksøns Saga.
3. Herrøds og Boses Saga.
4. Gange-Rolfs Saga.
5. Egils og Asmunds Saga.
6. Sørle den Stærkes Saga.
7. Hjalmters og Olvers Saga.
8. Halfdan Eysteinsøns Saga.
9. Halfdan Branefostres Saga.
10. Sturlaug Starfsames Saga.
11. Illuge Grydefostres Saga.
12. Erik Vidførles Saga.

Alle disse Sagaer ere meget æventyrlige; men da de alle have en fem til sex Aarhundreders Alder, og for en stor Deel ogsaa findes i gode gamle Skindbøger, saa fortjente de at udgives i Grundskrift, især for Sprogets Skyld. Da de ikke, fra den poetiske Side betragtede, have nogen besynderlig Fortrinlighed, saa fandt jeg det rettest at lade det med disse Sagaer beroe med Udgaven i Grundskrift, og derimod i tredie Bind af Nordiske Fortids Sagaer at indføre Oversættelsen af den i flere Henseender mærkelige Saga om Kong Didrik af Bern og hans Kæmper, der staaer i en saa vigtig Forbindelse

med de i den ældre Eddas historiske Sange og i Volsunga Saga indeholdte Fortællinger. Da jeg har tænkt paa, naar Tiden engang vil tillade mig det, at besørge en Udgave af Riddersagaerne, som for største Delen ere oversatte paa Norsk, af lignende tydske, hollandske, engelske, franske eller spanske Skrifter i det 13de og 14de Aarhundrede, især paa den norske Konge Hakon Hakonsøns Befaling, og denne Udgave da allene besørges i Grundskriften, saa fandt jeg det saa meget mere passende, at give den danske Oversættelse af den vigtigste af dem, og den, af hvilken Oversættelse var helst ønskelig, Plads i nærværende Værk. I denne Sagas Hovedperson Didrik vil man finde Ostgothernes berømte Konge Theodorik, der ofte residerede i Verona, men dog kan Sagaen, som for en stor Deel er en Bearbeidelse af tydske Mænds mundtlige Fortællinger, i det Hele aldeles ikke forenes med Historien. Angaaende de tydske Sagn om Volsunger og Gjukunger og denne hele Sagnkreds's Oprindelse og historiske Betydning, samt dens Udbredelse og Forplantelse i Norden, har man fortræffelige høist indholdsrige Undersøgelser i P. E. Müllers ovenanførte Værk.

Didrik af Berns Saga er forhen udgiven, med svensk og latinsk Oversættelse, af J. Peringskjöld, under Titel: Wilkina Saga eller Historien om Konung Thiderich af Bern och hans Kämpar, samt Niflunga Sagan, Stockholm 1715, Fol. Efter Sagaen i denne Udgave har man en ordret tro Fortydskning af F. H. von der Hagen under Titel: Wilkina und Niflunga Saga, oder Dietrich von Bern und die Nibelungen, 1—3 Bind, Breslau 1814, som ogsaa udgjør de tre første Bind af hans Nordische Heldenromane. Denne Fortydskning overgaaer ved Nøiagtighed i Udtryk og Vendinger de fleste, saavel ældre som nyere islandske Sagaoversættelser. Af Sagaens tredie Fortælling, Velents Saga, har man en skjøn Fordanskning af A. Oehlenschläger, der er indrykket i Skandinavisk Museum for 1809, og siden friere bearbeidet i hans Samling af Æventyr, 1 D., 1816.

Af disse mine Forgængeres Arbeider har jeg ved nærværende Oversættelse haft megen Nytte. Min Oversættelse er forfattet efter Papirshaandskriftet Nr. 178 i Fol., som er skrevet af Jon Erlendsson i Villingeholt for Biskop Brynjulf Sveinsson omtrent i Midten af det 17de Aarhundrede. Ogsaa et andet Papirshaandskrift Nr. 177 i Fol. benyttedes. Om dem begge giver Arne Magnuson paa en løs Seddel foran i den sidste følgende Underretning: „Hún er, sem eg sè, copía af Austfjarða bókinni (Eiðagás), en ekki progenies Bræðratúngu bókarinnar; og er þar fyrir eigi í allan máta samhljóða þeirri, er Sra. Jón Erlendsson hefir ritað fyrir Mag. Brynjúlf." Denne Forskjellighed befindes saaledes, at Nr. 177, skjønt ikke ganske overeensstemmende, dog nærmer sig meget til Peringskjölds Udgave. Afskriveren af Nr. 178 har af Uagtsomhed udeladt enkelte til Meningens Fuldstændighed nødvendige Ord, der altsaa maae have staaet i Grundcodexen; Nr. 177 og Peringskjölds Udgave have ogsaa adskillige oplysende Tilsætninger; i disse Tilfælde har jeg, for at fuldstændiggjøre min Fordanskning, benyttet ogsaa disse. Nøiere Angivelser desangaaende fandt jeg det bedst passende at opsætte til Grundskriftens Udgave. Stundum findes i Peringskjölds Udgave besynderlige Udladelser, der ofte falde i det Platte, og saaledes tydelig vise, at denne er en senere Bearbeidelse. Sagaen fører vel hos Peringskjöld og de Nyere Titel af Vilkina Saga, men i de herværende Haandskrifter har den den mere passende Titel, som jeg har beholdt. Inddelingerne af Fortællinger (þættir) og af Capitler har jeg ikke taget af Haandskrifterne, men derimod har jeg i den første Inddeling fulgt den af P. E. Müller i Sagabibliotheket foreslaaede. I Capitel-Inddelingen har jeg fulgt Peringskjölds Udgave til det 381 Cap., og dernæst afdeelt det øvrige, som ikke findes i samme, efter bedste Skjøn. De hist og her i Anmærkningerne tilføiede, især geographiske, Oplysninger ere for det meste Prof. F. H. von der Hagens Gisninger.

Jeg kan ikke slutte uden at nedskrive denne Lærdes saa træffende Dom over Sagaen: „Saa høist vigtig," siger han i Fortalen til sin Fortydskning, „denne Bog er for vor Poesis Historie, saa henrivende og indtagende er den ogsaa i sig selv ved aldeles nye og vidunderlige Sagn om Heltedaad og Elskovs Handeler, ved mangfoldige Berørelser med bekjendte Sagn og ved afvigende Fortælling og betydningsfuld Forbindelse af disse og alle indbyrdes. Ogsaa Fremstillingen er fortræffelig i Oldtids Smag, simpel, kraftfuld, til Hjertet talende, ikke blot udtogsviis, men udførlig, ofte dramatisk efter vort gamle og endnu mere det nordiske Epos's Maade. Kort det er et i alle Henseender fortræffeligt, uudtømmelig rigt Heltedigt."

I det jeg udgiver de to første Bind af dette Værk, maa jeg med Erkjendtlighed takke følgende Herrer, som dem der beredvilligen have ydet fortrinlig Bistand til at gjøre Værkets Udgivelse muelig:

Hr. v. Abrahamson, Major, Divisionsadjutant, C. D., D. M., Commandeur af St. Anna-Ordenen, Ridder af Bath-Ordenen, Æreslegionen og Sværdordenen, Formand i det Kongl. Nordiske Oldskrift-Selskab, &c.

— Bagge, Cancellieraad, Apotheker, Nakskov.

— Barth, Capitain, Christiansand.

— Bernt, Justitsraad, Horsens.

— Finsen, Cancellie-Secretair, Colding.

— Fritzner, Adjunct, Bergen.

— Galskjøtt, Præst til Vestre Toten.

— v. Gedde, Lieutenant, Aalborg.

— Hansen, Overlærer, Ribe.

— Kildal, Provst, Finmarken.

— Knudtson, Broder, Grosserer, Trondhjem.

— Krag, Præst til Grong, Provst i Nummedalen.

— v. Lachmann, Capitain, Slesvig.

— Munthe, Capitain, Christiania.

— Møller, P. N., Kjøbmand, Molde.

Hr. Nielsen, Præst til Eid, Nordfjord.
— Pavels, Provst, Nordfjord.
— Smith, Søe- og Land-Krigscommissair, R. S. O., Stavanger.

I Værkets tredie Bind skal følge historisk, mythologisk, geographisk og antiqvarisk Register til alle tre Bind, og vil der tillige blive indført en, saa vidt mueligt, fuldstændig Fortegnelse paa dem, der ved Subscription have beforbret dette Værks Udgivelse.

Kjøbenhavn den 28de Januar 1829.

Saga
om
Kong Rolf Krake
og
hans Kæmper.

Her begynder
Kong Rolf Krakes og hans Kæmpers Saga.

Første Fortælling.
Om Frode.

Kong Frode dræber sin Broder Halfdan og om Halfdans Sønner Helge og Roar.

Der var en Mand, ved Navn Halfdan, en anden, som hed Frode; de vare Brødre og Kongesønner, og styrede hver sit Rige; Kong Halfdan var bliv og sagtmodig, stille og fredsommelig, men Kong Frode var overmaade stridig og trodsig. Kong Halfdan havde tre Børn, to Sønner Roar og Helge og en Datter Signe, som var den ældste og gift med Jarlen Sævil. Men da disse Begivenheder foregik, vare Halfdans Sønner Roar og Helge endnu i deres Barndom, og de havde en Fosterfader, ved Navn Regin, som elskede dem høit. I Nærheden af Borgen laae der en Ø, hvor Oldingen Visil, som var en gammel Ven af Kong Halfdan, boede; han eiede tvende Hunde, som løde Navnene Hop og Ho; han var meget rig, og særdeles kyndig i Tryllesange, naar man forsøgte ham deri. Men om Kong Frode er det at fortælle, at, skjønt han selv eiede et Rige, misundte han dog heiligen sin Broder Kong Halfdan Eneveældet over Danmark, i det han

syntes, at hans Andeel ikke var bleven saa god. Han samlede derfor en stor Hær, drog til Danmark, og kom der ved Nattetid, og lod alt gaae op i Rog og Lue, saa at Kong Halfdan næsten ikke kom til at værge sig, for han blev tagen fangen og dræbt; men de flyede, som fik Leilighed til at undkomme. Borgens Beboere maatte da sværge Kong Frode Troskabsed, og dem, som ikke vilde det, lod han martre med forskjellige Pinsler. Regin bragte sine Fostersønner Helge og Roar i Sikkerhed ud til Øen til Oldingen Visil. De toge sig deres ulykkelige Skjæbne meget nær, men Regin sagde, at, om Visil ei kunde skjule dem for Kong Frode, da vare næsten alle Udveie dem afskaarne; Visil svarede: „Her har man at trækkes med den Stærke;" men tilføiede, at det i høi Grad var hans Skyldighed at hjælpe Drengene; han modtog dem da, og førte dem ind i en Hule under Jorden, hvor de for det meste opholdt sig om Natten, men om Dagen fornøiede de sig i fri Luft udi i Oldingens Lunde; thi Øen var halv bevoxen med Skov. De skiltes saaledes fra Regin, som havde store Eiendomme og tillige Kone og Børn i Danmark, hvorfor han ikke saae andet for sig, end at gaae Kong Frode til Haande, og sværge ham Troskabsed. Kong Frode underlagde sig nu hele Danmarks Rige med Skat og Skyld, ihvorvel de fleste kun nødigen ginge under ham, da han var overordentlig forhadt; ligeledes gjorde han Sævil Jarl skatskyldig. Efter saaledes at have faaet alt dette iværksat, var han dog meget utilfreds med, at han ikke havde fundet Drengene Helge og Roar. Til alle Kanter udsendte han derfor Speidere, til nær og fjernt at søge at opdage dem, imod Nord og Syd, Øst og Vest, og han lovede anseelige Gaver til dem, som

kunde bringe ham nogen Underretning om dem; men dem, som skjulte dem, tilsagde han forskjellige Pinsler, naar det engang blev opdaget; desnagtet kunde dog ingen give ham Underretning. Dernæst lod han opsøge alle Spaakvinder og Viismænd[1] over hele Landet, og lod dem gjennemsøge baade det faste Land og alle Øer og Udskjær, men Drengene fandtes alligevel ikke. Endelig tog han sin Tilflugt til Tryllemestere[2], som ved Runers Hjælp kunde udforske skjulte Ting, hvilke de selv vilde; de berettede, at Drengene ikke opfødtes paa Fastlandet, men at de dog ikke vare langt fra Kongen, hvorpaa denne sagde: „Vidt og bredt have vi ledt efter dem, og mindst synes der mig Forhaabning om, at de kunne være her i Nærheden; en Ø er her vel, som vi endnu ikke ofte nok have gjennemsøgt, men paa den er der næsten ingen Bygning, thi der boer kun en eneste fattig Gubbe." „Leder paa den først!" sagde Tryllemesterne; „thi megen Taage og Dunkelhed hviler over denne Ø, og vi ere ikke i Stand til, klarligen at gjennemskue denne Gubbes Bolig; og vi

---

[1]) Det var ganske i den nordiske Oldtids Aand, at antage Begivenhederne fremlebede ved Tryllekunster. En Spaakvindes eller Valas Syssel gik egentlig ud paa at forudsige Menneskene deres tilkommende Skjæbne, men Viismændene, den Tids Philosopher, vare Mænd, som forskede Naturens Hemmeligheder, og ved disses Hjælp havde givet sig et Anstrøg af overnaturlig Viden. [2]) eller Galdermænd, saa kaldtes det Slags Troldkarle, som til Udøvelsen af deres Kunst betjente sig af Runer eller Tryllesange. Denne Troldom, som kaldtes Galder, tillagdes langt større Virkninger end andre Arter af Troldom, hvilket ogsaa Sagaskriveren viser, ved at lade Frode først tage sin Tilflugt til dem, som udøvede denne Troldom, efterat hines Kunster forgjeves vare forsøgte. Den var efter Sagnet indført her i Norden af Odin.

frygte for, at han er fremsynet og i det Hele ikke den, man anseer ham for." „Der skal man da endnu lede," sagde Kongen, „og det synes mig et Under, om en gammel Fisker skulde skjule disse Drenge, og torde understaae sig, os til Trods, at dølge Folk."

Kong Frode leder efter Helge og Roar hos Oldingen Visil.

2. En Morgen tidlig, da Oldingen Visil vaagnede, sagde han: „Meget Underligt er nu i Fart og Flugt, og store og mægtige Fylgier[1] ere komne hid til Øen; stander op, Halfdans Sønner Roar og Helge, og skjuler eder vel i Lundene i Dag!" De løb til Skoven, og det skete, som Oldingen spaaede, at Kong Frodes Udsendinge kom der til Øen, og ledte efter Drengene allevegne, hvor det faldt dem ind, men de fandt dem ingensteds, skjønt Oldingen dog forekom dem meget mistænkelig. Efter saaledes at have udført deres Hverv, droge de bort, og mældte Kongen, at de ikke vare i Stand til at finde Drengene. „Slet maae I have ledt," sagde Kongen, „thi denne Gubbe er meget trylleskyndig; skynder eder derfor uopholdelig derud igjen, for at Gubben, hvis de ere der, kan blive for sildig færdig med at skjule dem." Der var nu intet andet for, end at gjøre, som Kongen bød, og de droge atter anden Gang ud til Øen. Oldingen sagde

[1]) Fylgier vare et Slags Genier eller Skytsaander. Ethvert Menneske troedes at have ni saadanne, og hver af disse at aabenbare sig i visse Dyrskikkelser efter Egenhederne i Menneskets Characteer. Disse viste sig nu enten som Gjenfærd eller som Dødsbud, eller, som hvilke de her maae antages, som Varsler i Almindelighed eller Forbud paa Menneskets Ankomst did i vigtige Anliggender.

igjen til Drengene: „Det er nu ikke længere forundt eder at sidde i Ro, skynder eder saa hurtig mueligt til Skoven!" og saa gjorde de. Hine sprang iilsomt paa Land, og forlangte at ransage, og Oldingen lod alt staae aabent for dem; men hvor meget de end ledte, fandt de dem dog ingensteds paa Øen, og derefter droge de atter tilbage til Kongen med denne Besked. Da sagde Kong Frode, at de ikke ledte saa vaersomt, som det gjordes fornødent, og at man nu ei længere skulde gaae lempelig til Værks mod denne Mand; „men jeg vil nu," lagde han til, „selv drage til Øen strax i Morgen," og det skete ogsaa, at Kongen drog selv derud. Oldingen vaagnede i stor Bekymring, og indsaae at man maatte være iilsom og fatte en god Plan. Han sagde da til Brødrene: „Nu skulle I tage vare paa, naar jeg raaber høit paa mine Hunde Hop og Ho, og da løbe ned i Hulen, og have det til Tegn paa, at da er ikke Fred kommen her til Øen." Skjuler eder der vel, thi eders Frænde Kong Frode er nu selv med at lede, men han stræber eder efter Livet med alskens underfundig List, og jeg seer nu ikke, om jeg vil være i Stand til længere at fordølge eder." Oldingen gik derpaa ned til Stranden, hvor Kongens Skib allerede var landet; han lod da, som han ikke blev det vaer, og som om han lod Øinene løbe over sine Faar saa hurtig, at han aldrig saae om, hverken til Kongen eller hans Folk. Kongen bød sine Mænd at gribe ham; saa skete, og han blev fort for Kongen, som tiltalte ham saaledes: „Du er en listig Karl og meget underfundig, siig du mig, hvor Kongesønnerne ere! thi du veed det." Oldingen svarede: „Hil dig, Herre! holder mig ikke, thi Ulven sønderriver ellers mine Faar;" og han raabte

derpaa høit: „Hop og Ho, hjælper Faarene! thi jeg kan ikke redde dem." „Hvad raaber du nu paa?" spurgte Kongen; „Saaledes hedde mine Hunde," gjensvarede hin! „og leder I kun, Herre! saa meget som I vil, men ikke venter jeg, at Kongesønnerne ville findes hos mig, og meget undrer det mig, at I kan troe, at jeg, eder til Trods, torde skjule Folk." Kongen sagde: „Du er vist en snu Karl, men de ville dog ikke herefter kunne holde sig her i andre Smuthuller, skjønt de hidindtil have holdt sig deri; men du har fortjent at vorde skilt ved Livet." „Det staaer nu i eders Magt," svarede Oldingen, „og kan man da sige, at I har haft noget Ærende her til Øen, hellere end at fare hjem med uforrettet Sag." Kongen sagde: „Jeg nenner vel ei at lade dig dræbe, men dog troer jeg, at denne Rensomhed er slet overlagt af mig." Herpaa drog Kongen hjem igjen, men Oldingen gik til Drengene, og sagde at de ikke kunde opholde sig længere paa Øen, „og jeg vil," tilføiede han, „sende eder til eders Svoger Sævil Jarl, og I ville vist blive berømte Mænd, naar kun Livet bliver eder forbeholdt.

Helge og Roar komme til Sævil Jarl, og drage med ham til Gjæstebud hos Kong Frode.

3. Roar var da tolv og Helge ti Aar gammel, men Helge var dog den største og mandigste af dem. De droge nu bort, og hvor de paa Reisen traf paa Folk, kaldte den ene sig Ham og den anden Rane. De kom til Sævil Jarl, og vare der en heel Uge, før de bad Jarlen om Tilladelse til at opholde sig der. Han svarede dem da saaledes: „I tegne ikke til at blive til noget Stort, men dog vil jeg ikke spare Mad for eder en Tid." Der vare de nu en god Tid, og viste meget uslebne Sæ-

der, for at man ikke skulde kjende, hvo, eller af hvad Slægt de vare; Jarlen anede det ikke, og de meddeelte ham heller ingen Underretning om deres Forfatning. Det sagde dog somme, at de vel vare fødte med onde Saar i Hovedet, og gjorde Nar af dem, fordi de bestandig havde Masker for Ansigtet, og aldrig toge Maskehætterne af Hovedet. De vare der saaledes i tre Aar. Engang bød Kong Frode Sævil Jarl til Gilde; han havde nemlig størst Mistanke til, at Jarlen vel skjulte Drengene for Svogerskabs Skyld. Jarlen gjorde sig færdig til Reisen med et stort Følge; Drengene tilbøde sig at ville drage med ham, men han forbød dem at reise med. Jarlens Kone Signe var ogsaa med paa denne Færd. Ham, som i Grunden var Helge, skaffede sig en utæmmet Føle at ride, galopperede nu efter Hæren, og vendte sig baglænds mod Halen, og stillede sig stedse meget tosset an. Rane tog en anden lignende Rideheſt, og satte sig rigtig op. Jarlen blev nu vaer, at de ilte efter ham, og at de ikke kunde styre Rideheſtene, men at de flokhaarede Føler galopperede frem og tilbage med dem. Da faldt i det samme Maskehætten af Hovedet paa Rane, hvilket Søsteren Signe blev vaer; hun kjendte dem da strax, og græd bitterlig; Jarlen spurgte hende, hvorfor hun græd; hun kvad da denne Vise:

Skjoldungættens
Kongestamme
Er nu til Kvistе
Ene vorden;
Mine Brødre
Paa baren Ryg, men
Sævils Mænd i
Sadler ride.

Jarlen sagde: „En stor Tidende, men lad den ei aabenbares!" Han red derpaa tilbage til dem, og bød dem drage hjem, sigende at det var en stor Skam at have saadanne med i gode Mænds Følge. De vare da allerede begge til Fods. Men han talte paa den Viis, fordi han maatte mage det saa, at ingen af hans Ord skulde falde paa, hvo de vare. De løb nu afsides, men i Nærheden; dog vilde de ikke atter vende tilbage, men holdt sig bagerst i Følget. De kom nu til Gildet, og løb frem og tilbage i Hallen, og engang kom de derhen, hvor deres Søster Signe sad; hun hvidskede til dem ganske sagte: „Bliver ikke her i Hallen, thi eders Dannelse er kun ringe;" men de gave ikke Agt paa hendes Ord. Kong Frode tilkjendegav nu, at han vilde lade lede efter Kong Halfdans Sønner, og sagde, at han vilde tilstaae megen Ære til den, som kunde give ham Underretning om dem. Der var ogsaa kommen en Spaakvinde, ved Navn Heid; hende bad Kong Frode at forsøge sin Kunst, og see til, hvad hun kunde sige om Drengene; han gjorde prægtige Anrettelser for hende, og satte hende dernæst paa et høit Tryllehjal[1]. Kongen spurgte hende, hvad Nyt hun blev vaer; „thi jeg kan vide," sagde han, „at der nu aabenbarer sig meget for dig, og heldig Fremgang seer jeg i dit Foretagende; svar mig derfor saa snart som muligt,

[1]) Det var Sædvane at byde disse Valaer eller Spaakvinder til Gilde, og der blev da intet sparet for dem, for at de skulde tolke Fremtidens Skjæbne og tage Dækket af skjulte Ting. Naar Trolddommen skulde øves, reistes først Tryllehjalet eller Seidhjalet, som var en under Trylleformularer indrettet Forhøining eller Stellads. Paa dette satte, efter flere Forberedelser, Valaen sig, og da gik under mange underlige Gebærder Spaaningen for sig.

Seidkvinde[1]!" Hun aabnede da Kjæften, spærrede Munden vidt op, og denne Sang kom hende paa Tungen:

To ere inde,
Troer jeg dem ikke,
De, som ved Ilden
Yderst sidde.

Kongen spurgte: „Hvor ere da Drengene, eller de, som have skjult dem?" Hun svarede:

De, som paa Visilsø
Vare længe,
Og kaldtes der med
Hundenavne
Hop og Ho.

Men i det samme kastede Signe en Guldring til hende. Glad ved Gaven vilde hun nu bryde af: „Hvi blev det nu saa?" sagde hun, „det er jo en Løgn, hvad jeg siger, og min hele Spaadom forvildes nu ganske for mig." Da sagde Kongen: „Jeg skal pine Sandheden ud af dig, om du ikke vil have det bedre, og end veed jeg ikke nøiere end tilforn, i saa stor en Forsamling, hvad det vil sige. Men hvorfor er Signe ikke i sit Sæde? det kan vel hændes, at her gaae Ræve paa Raad med Ulve." Man sagde Kongen, at Signe havde faaet ondt af den Røg, som steg op af Ovnen. Sævil Jarl bad hende at sidde op, og stille sig frimodig an: „Der er," sagde han, „endnu meget, som kan bidrage til, at Drengene beholde

[1]) Seid betyder egentlig Sydning, Kogning, især af forgiftige Urter, og var den allerafskyeligste Art af Trolddom, som mest gik ud paa at føre Ulykker over Folk, skjønt undertiden ogsaa betydelig Lykke. Det var mest Kvinder, der gave sig af dermed, og derfor kaldtes Seidkvinder.

Livet, om Skjæbnen saa vil føie sig; men lad dig for alting ikke formærke med, hvad du tænker paa, thi vi maae ikke, saalænge Sagerne staae paa den Fod, give os af med at hjælpe dem." Kong Frode trængte nu haardt ind paa Hexen, og bød hende fremsige Sandheden, om hun ikke vilde udsætte sig for at blive piint dertil. Hun gabede da meget, og Trolddommen faldt hende saare besværlig, hvorpaa hun kvad denne Vise:

Seer jeg, hvor Halfdans
Sønner sidde,
Roar og Helge,
Sunde begge;
Snart de fra Frode
Livet vil rane,
Om de ei hurtig
Forekommes.

„Men saa vil det nu ei skee," sagde hun, og dernæst hoppede hun ned af Tryllehialet, og kvad:

Hams og Ranes
Øine spille,
Ædlinger de ere,
Underdjærve.

Derefter løb Drengene ud, og ilte til Skoven med stor Rædsel. Deres Fosterfader Regin kjendte dem, og det syntes ham at være en mærkelig Begivenhed. Men dette gode Raad, at de skulde undflye, indgav Spaakvinden dem, da hun løb ud yderst i Hallen. Kongen bød nu sine Mænd at springe op, og sætte efter dem; men Regin slukkede alle Lysene i Hallen, og den ene holdt den anden, thi nogle saae helst, at de undkom, og saaledes naaede de Skoven. „Nær vare de mig nu," sagde

da Kongen, „og mange gaae her svigefulde paa Raad med dem, og dette skal vorde grusomt hævnet, saasnart Tid er dertil; men lad os nu først drikke, saa lang Tid Aftenen staaer paa; thi de maae være fuldkommen fornøiede med at være undkomne, og maae nu først bestræbe sig for at sætte sig i Sikkerhed. Regin gik nu at skjenke for Gjæsterne, og bød Øllet omkring med Iverighed, og det samme gjorde mange andre, saa at snart alle faldt sovende ned.

Roar og Helge indebrænde Kong Frode.

4. Brødrene sade nu, som sagt, i Skoven, og da de havde været der en søie Stund, fik de Øie paa en Mand, som fra Kongsgaarden af red hen til dem; de kjendte nøie, at det var deres Fosterfader Regin, som kom; de bleve da inderlig glade ved ham, og hilste ham venlig; han gav ikke Gjenhilsen, men vendte Hesten tilbage fra dem og mod Kongsgaarden; de undredes derover, og talte med hinanden om, hvad dette vel skulde betyde; nu vendte Regin Hesten anden Gang mod dem, og stillede sig vred an, som om han vilde strax voldelig overfalde dem. Helge sagde: „Jeg troer at kunne forstaae, hvad hans Mening er." Han red nu hjem til Hallen, men de ginge efter ham. Da sagde Helge: „Grunden til, at min Fosterfader bærer sig saaledes ad, er, at han ikke vil bryde sin Ed mod Kong Frode, og derfor vil han nu ikke tale til os, men han vil desuagtet gjerne hjælpe os." En Lund var nær Hallen, og da de kom der, sagde Regin til sig selv; „Havde jeg noget Ondt at udstaae med Kong Frode, da vilde jeg opbrænde denne Lund;" og det var alt, hvad han sagde." „Hvad mon det skal betyde?" spurgte Roar. Helge svarede: „Han vil nu, at vi

skulle drage hen til Hallen, og sætte Ild paa den, dog maae vi naturligviis lade een Udgang være i Behold for vore Venner." „Hvad ville vi to Ungersvende kunne formaae til at udføre en saadan Stordaad," sagde Roar, „slig Overmagt, som vi her have imod os." „Saa skal det dog nu være," svarede Helge, „og vi maae dog engang vove paa, om vi kunne faae vor Harme hævnet;" og de gjorde nu saa. Dernæst kom Sævil-Jarl ud med alle sine Mænd, til hvilke han sagde: „Forøger nu Ilden, og hjælper disse Ungersvende, thi mod Kong Frode har jeg ingen Forpligtelse." Kong Frode havde tvende Smede, som vare store Kunstnere, og begge hedde Var. Regin hjalp sine Venner og Frænder ud igjennem den ene Dør paa Hallen.

5. Kong Frode vaagnede nu i Hallen, sukkede dybt, og sagde: „Jeg har drømt en Drøm, Svende! som ikke betyder noget Godt; jeg vil fortælle eder den: det forekom mig i Drømme, at een kaldte paa os, og talte saa: Nu er du kommen hjem, Konge! med dine Mænd; jeg spurgte da meget vredt: hvor hjem? da svaredes, og det saa nær, at jeg kunde mærke dens Aande, som talte: hjem til Hel, hjem til Hel[1], sagde den, som talte, og ved det vaagnede jeg." Just som Kongen fortalte denne Drøm, hørte de, at Regin Fosterfader ude ved Hallens Dør kvad denne Vise:

Regin er ude
Og Halfdans Kæmper,

[1]) Dødens Gudinde, af hvis Navn Ordet Helvede har sit Udspring; hun herskede over en Deel af Niflheim eller Skyggeverdenen, hvor hun modtog alle dem, som døde af Sygdom og Alderdom, og ei for Vaaben og i Kampen.

Tapre Fjender,
Siger det til Frode!
Var slog Nagler,
Var satte Hoved paa,
Men Var for den Vare
Varnagler[1] slog.

Da sagde Kongens Mænd, som vare der inde, at denne Tidende havde ikke meget at betyde, at Regin var ude, eller Kongens Smede smedede, hvad enten de nu smedede Nagler eller andet Smedearbeide. „Holde I det for en ringe Tidende?" sagde Kongen, „ei vil det saa blive os; nu har Regin forkyndt os nogen Fare, hvori vi svæve, og givet os Vink til Vaersomhed, men han er trædsk og underfundig." Kongen gik nu til Hallens Dør, og saae, at der var Ufred udenfor. Da stod hele Hallen i lys Lue; han spurgte, hvo der raadede for Ilden, og fik til Svar, at det var Helge og hans Broder Roar. Kongen bod dem Forlig, og tilbød dem, at de maatte ene raade for Vilkaarene: „Det vilde være for grusomt mellem os Frænder," sagde han, „at den ene skulde ønske at være den andens Banemand." Helge svarede: „Ingen kan troe dig, og du sviger saa os ikke mindre, end du sveg min Fader Halfdan, hvilket du nu skal undgjelde." Kong Frode gik da bort fra Hallens Dør, og til Indgangen af en underjordisk Gang, i den Agt, derigjennem at ile til Skoven og undflye. Men da han kom derned, stod Regin der imod ham, og modtog ham ikke meget fredelig, hvorpaa han vendte tilbage, og indebrændte der med mange af sine Mænd. Der inde=

[1]) Her er et Ordspil med Smedenes Navne Var, som ogsaa betyder den Vare eller Forsigtige.

brændte ogsaa Helges og Roars Moder Sigrid, thi hun vilde ikke gaae ud. Brødrene takkede nu deres Svoger Sævil Jarl, og deres Fosterfader Regin, samt alt det øvrige Folk, for den gode Hjælp, de havde ydet dem, og de tildeelte Mændene store Gaver. De underlagde sig Riget og alle Kong Frodes Eiendele, baade Land og Løsøre. Disse Brødre vare hinanden ulige i Sindelag; Roar var en blid og sagtmodig Mand, men Helge var en stor Kriger, og syntes at overgaae Broderen i alt. Saaledes gik en Tid hen, og her ender nu Fortællingen om Frode, og derpaa begynder den om Roar og Helge, Halfdans Sønner.

Anden Fortælling.

Om Roar og Helge, Halfdans Sønner.

Om Roars Giftermaal og Regins Død.

6. Der var til den Tid en Konge, ved Navn Nordre, som herskede over en Deel af England, og havde en Datter, som hed Øgn. Roar opholdt sig ofte og længe hos Kong Nordre, for at yde ham Bistand til Landets Forsvar. De vare hinandens kjæreste Venner, og omsider fik Roar Øgn tilægte, og styrede dernæst Riget i Forbindelse med sin Svigerfader Kong Nordre; men Helge regjerede deres Fædrenearv Danmark. Sævil Jarl styrede ogsaa sit Rige i Forbindelse med Signe; deres Søn hed Hrok. Kong Helge Halfdanson i Danmark var ikke gift. Regin blev syg og døde, og det blev anseet som et stort Tab for Riget, eftersom han var meget vennesæl.

Kong Helge besøger Dronning Olufa.

7. I de Tider herskede over Saxland en Dron-

ning, som hed Olufa; hun var i alt lig en Hærkonge[1], og gik med Skjold og Brynie, omgjordet med et Sværd, og med en Hjelm paa Hovedet; med hende forholdt det sig saa, at hun var skjøn af Udseende, men grum og hovmodig i Sindelag; dog det vare alle enige om, at hun var det bedste Parti til den Tid her i de nordiske Lande, saa vidt man kunde skjønne; men gifte sig vilde hun ikke. Kong Helge fik Underretning om denne hovmodige Dronning, og syntes, at hans Magt vilde meget forøges ved at ægte hende, hvad enten det nu skete med eller mod hendes Villie; han drog derfor engang med en stor Krigshær did, og kom der uden at hun tænkte derpaa; han sendte Mænd til Hallen, at lade sig mælde hos Dronning Olufa, at han vilde gjæste hende tilligemed sin Hær; dette kom meget uventet over hende, saa at der ingen Mulighed var i at samle Tropper; hun valgte derfor, hvad der efter Omstændighederne var bedre, og bød Kong Helge til Gjæstebud med hele hans Hær. Kongen kom nu til Gjæstebudet, og satte sig i Høisædet hos Dronningen, og de drak begge tilsælles den Aften. Der blev intet sparet, og ingen kunde mærke mindste Misfornøielse paa Dronning Olufa. Imidlertid tiltalte Kong Helge hende saalunde: „Det forholder sig nu saa," sagde han, „at jeg har taget den Beslutning, at vi skulle holde vort Bryllup i Aften, saasom der er Folk nok samlet dertil, og vi skulle dernæst dele Seng sammen i Nat." Hun svarede: „Alt

[1]) En Hærkonge var egentlig en Konge over en Krigshær, men uden Land; Navnet tyder hen paa hendes krigerske Sind og Sysler.

for hurtig, Herre! synes mig at I gaaer til Værks med dette, men ei holder jeg nogen anden Mand for mere beleven, end I er, om jeg skal nødsages til at tage den Bestemmelse at elske en Mand; men dog haaber jeg, at I vil gjøre det uden at tilsidesætte Agtelse." „For din Hoffærdighed og Overmod," sagde Kongen, „har du fortjent, at vi leve sammen, saa længe jeg finder for godt." „Ønske maatte vi," svarede hun, „at flere af vore Venner vare her tilstede, men nu kan jeg jo ikke gjøre noget derved, og derfor kommer I nu til at raade, og maa I lade det gaae af i Sommelighed med os." Der blev nu drukket stærkt om Aftenen og langt ud paa Natten; Dronningen var meget munter, og ingen kunde mærke andet paa hende, end at hun tyktes godt om Giftermaalet. Omsider fulgte man Kongen til Sengs; Dronningen havde allerede lagt sig til Leie. Kongen havde drukket saa stærkt, at han strax faldt sovende ned paa Leiet. Denne Leilighed benyttede nu Dronningen, og stak ham med en Søvntorn[1], og da nu alle Mændene vare bortgangne, stod hun op, ragede alt Haaret af ham, og besmurte Hovedet med Tjære; derpaa tog hun en Læderszæk, stoppede først nogle Klæder deri, og tog dernæst Kongen og indsvøbte ham i Lædersækken. Derefter kaldte hun paa nogle Folk, og befalede dem at bære ham til hans Skibe, vakte dernæst hans Mænd op, og sagde dem, at deres Konge var allerede ude paa Skibene, og vilde seile, da Børen nu var bleven god. De sprunge nu op saa hastig

[1]) Søvntorn eller Søvnpreen var en Torn eller Preen, hvorpaa Søvn bringende Runer vare ristede, eller ogsaa stundum en Tand af et Lig. At stinge een med saadan en Torn, vil altsaa sige saa meget som at bibringe ham en Dvalesøvn.

muligt, men vare drukne, saa at de ikke vidste nøie, hvad de toge sig for. De kom da til Skibene, men Kongen saae de ingensteds. Derimod bleve de vaer, at der var kommen en overordentlig stor Læderſæk, og de vilde nu see efter, hvad der var deri, og ventede imidlertid paa Kongen, troende, at han vilde komme strax efter dem. Men da de nu havde løst op, fandt de deres Konge i Sækken skammeligen medhandlet, og borttoge Sovntornen, hvorpaa Kongen vaagnede ikke just med den behageligste Drøm; og da var han, kan man vel tænke, ilde til Sinds mod Dronningen. Paa den anden Side samlede Dronning Olufa en Hær sammen om Natten, og da fattedes hun ikke Folk; Kong Helge saae sig nu ikke i Stand til at anfalde hende. De hørte Lurelyd og Krigsraab oppe paa Landet, hvorfor Kongen indsaae, at det var ham bedst tjenligt, at drage bort saasnart som muligt, saa meget mere, som det just var god Bør. Han seilede da hjem til sit Rige med denne store Beskæmmelse, harmede sig meget, og overveiede ofte, hvorledes han kunde faae Hævn over Dronningen.

Kong Helge hævner sig paa Dronning Olufa.

8. Dronning Olufa sad nu en Tid stille i sit Rige, og hendes Overmod og Uretfærdighed havde aldrig været større end nu. Hun havde bestandig en stærk Livvagt om sig efter hint Gjæstebud, som hun anrettede for Helge. Denne Tildragelse spurgtes vidt og bredt, og alle syntes at det var en nyort Begivenhed, at hun skulde kunne have beskæmmet en saadan Konge. Ei længe derefter holdt Helge med sit Skib fra Land, og paa denne Færd kom han til Saxland, der hvor Dronning Olufa havde

sit Sæde. Hun havde da meget Folk om sig. Han lagde med sit Skib ind i en Lønvig, og befalede derpaa Folket, at vente ham der til paa tredie Dag, men siden drage deres Vei, hvis han ikke til den Tid var kommen tilbage. Han tog to Kister fulde af Guld og Sølv med sig, og skaffede sig en slet Overklædning, drog siden til en Skov, hvor han skjulte Kostbarhederne. Derefter gik han omkring i Nærheden af Dronningens Hal, hvor han traf paa een af hendes Trælle, og spurgte ham om Tidender fra Landet. Trællen sagde, at der herskede god Fred, og spurgte igjen, hvo han var? Han gav sig ud for en Tigger, „men dog har jeg," føiede han til, „været saa heldig at finde en stor Skat i Skoven, og det synes mig raadeligt at vise dig, hvor Skatten er." De gik nu tilbage i Skoven, og han viste Trællen Skatten, og denne priste da den uventede Lykke, som var kommen over ham. „Er Dronningen gjerrig?" spurgte Tiggeren." „Ja," svarede Trællen, „hun er den gjerrigste af alle Kvinder." „Det maa behage hende," vedblev Tiggeren, „og den Skat, som jeg har fundet, synes at være hendes Eiendom, eftersom Landet tilhører hende; og jeg vil ikke tilintetgjøre hendes uventede Lykke, og fordølge denne Skat; Dronningen kan da give mig den Deel, som hun synes; det vil være bedst for mig. Men! mon hun vil bekvemme sig til at hente Skatten her?" „Det troer jeg," svarede Trællen, „naar man gaaer hemmelig til Værks dermed." „Her er et Halssmykke og en Ring," sagde da Tiggeren, „som jeg vil give dig, om du kan skaffe hende ene hid i Skoven, og skal jeg derhos indgive hende sligt et Raad, som ikke skal stemme hende imod dig." Denne Beslutning

toge de nu, og overlagde den indbyrdes. Trællen gik derpaa hjem, og fortalte Dronningen, at han havde fundet en Skat i Skoven, saa stor, at den ene vilde udgjøre mange Menneskers Velfærd; og han bad hende nu at skynde sig at gaae med ham for at hente Skatten. „Om dette er sandt, hvad du beretter," sagde hun, „da skal du faae store Gaver for denne din Underretning, men i modsat Fald skal du miste Livet; dog tilforn har jeg jo prøvet dig som en tro og ærlig Svend, hvorfor jeg ogsaa troer, hvad du nu siger." Hun lod nu her see, at hun var gjerrig, og gik med ham hemmelig ved Nattetid, saa at intet Menneske, uden de to allene, vidste noget deraf. Da de nu kom til Skoven, var Helge der tilstede, og greb hende, og sagde, at de nu traf hinanden ret tilpas, for at han kunde faae sin Beskæmmelse hævnet. Dronningen sagde, at hun vel havde taget ilde mod ham; „men," føiede hun til, „nu vil jeg gjøre det altsammen godt igjen, og saa foranstalter du os vort Bryllup, som sømmeligt er!" „Nei," sagde han, „ei skal du slippe paa den Viis, men nu skal du gaae med mig til mine Skibe, og være der, saa længe jeg lyster, thi jeg kan ikke for min Anseelses Skyld lade det være uhævnet, saa ilde og haanligen som jeg blev medhandlet." „Du faaer nu at raade dennesinde," sagde hun. Kong Helge deelte Leie med Dronningen mange Nætter, og derefter drog hun atter hjem, og der gik saaledes Hævn over hende, ligesom nu er fortalt, og hun var meget ilde tilfreds med sin Forfatning.

Kong Helge ægter sin Datter Yrsa.

9. Efter dette drog Kong Helge paa Krigstoge, og var en navnkundig Mand. Men da nu Tiden var

vinme, nedkom Olufa med en Datter; paa dette Barn yttrede hun al sin Harme; hun eiede en Hund, som hed Yrsa, og efter denne opkaldte hun Pigebarnet, saa hun kom til at hedde Yrsa; hun var meget smuk, og da hun var tolv Aar gammel, maatte hun passe Hjorden, saa man aldrig skulde sige andet, end hun var et Barn af fattige Folk, saa meget mindre, som Dronningen var gaaet saa hemmelig til Værks dermed, at faa vidste, at hun havde baaret og født Barnet. Saaledes gik nu Tiden hen, indtil Moen var tretten Aar gammel; da tildrog det sig, at Kong Helge kom der til Landet, og var da naturligviis begjerlig efter at spørge Tidender derfra; han iførte sig derfor en Tiggerklædning, og gik op til Skoven, og der saae han for sig en stor Hjord og en ung Pige, som var sat til at passe den; hun var saa skjøn, at han syntes aldrig at have seet skjønnere Kvinde; han spurgte hende, hvad hun hed, og af hvad Slægt hun var. Hun svarede, at hun var Fattigmands Barn, og hed Yrsa. „Ei har du Trælleøine," sagde han, og han fattede strax Kjærlighed til hende, og sagde, at det var mest passende, at en Tigger tog hende tilægte, eftersom hun var en Tiggers Datter. Hun bad ham ei gjøre det, men han tog hende ligefuldt, førte hende til sine Skibe, og seilede siden hjem til sit Rige. Dronning Olufa forholdt sig listig ved dette, og ikke oprigtig, da hun fik det at vide. Hun lod, som hun ikke vidste, hvad der var skeet, og tænkte, at dette vilde være Kong Helge til Sorg og Beskæmmelse, men til ingen Ære eller Glæde. Kong Helge holdt nu Bryllup med Yrsa, og elskede hende høit.

Om Helge og Roars broderlige Sindelag.

10. Kong Helge havde en Ring af meget fortrinlig Beskaffenhed, hvilken begge Brødrene vilde have til Eie og ligeledes deres Søster Signe. Kong Roar besøgte engang Kong Helge i hans Rige; denne anrettede da et prægtigt Gjæstebud for ham; Kong Roar sagde: „Da du er den største Mand af os to, og jeg desuden har slaaet min Bopæl op i Nordhumberland, saa tilstaaer jeg dig dette Rige, hvortil vi begge have lige Adkomst, naar du vil meddele mig noget af Løsørene; jeg vil have Ringen, som er den bedste Kostbarhed i din Eie, den vi begge vilde besidde." „Det er tilbørligt, Frænde!" svarede Helge, „at du faaer Ringen til sikker Eie." Ved denne Aftale glædedes de begge, og Kong Helge gav nu sin Broder Kong Roar Ringen; denne drog derefter hjem til sit Rige, og sad der i Fred og Ro.

Hrok kaster Ringen gode over Borde, og dræber Kong Roar.

11. Det hændte sig imidlertid, at Brødrenes Svoger Sævil døde, og Hrok, med Tilnavn den Sorte, arvede Riget efter ham; han var en grum Mand og meget gjerrig. Hans Moder fortalte ham meget om Ringen, som hendes Brødre eiede. „Det synes mig Billighed fordrer," sagde hun, „at mine Brødre betænkte os med nogen Deel af Riget, eftersom vi stode dem bi med at hævne vor Fader, men de have hverken betænkt din Fader eller mig derfor." „Soleklart er det, som du siger," sagde Hrok, „og det er at undres over, og nu skal jeg forsøge hos dem, hvilken Forfremmelse de ville tilstaae os derfor." Derpaa drog han til Kong Helge, og krævede af ham Trediedelen af Danmarks Rige eller Ringen go-

de, thi han vidste da ikke, at Roar havde faaet den. „Du taler heel frækt," sagde Kongen, „og farer frem paa stor Viis; vi vandt Riget ved Heltedaad, saa at vi satte vort Liv i Vove, med din Faders og min Fosterfader Regins og andre brave Mænds Bistand, de som vilde yde os Hjælp. Nu ville vi sikkerligen lønne dig derfor for vort Slægtskabs Skyld, om du det vil antage; men saa meget har dette Rige kostet mig, at jeg til ingen Mand vil afstaae det; men Kong Roar er nu i Besiddelse af Ringen, og jeg formoder, at den ei sidder løs for dig." Derefter drog Hrok bort, meget ilde tilfreds, og begav sig nu til Kong Roar. Denne tog vel og hæderlig mod ham, og han blev hos ham i nogen Tid. Som de eengang seilede frem for Landet, og laae paa en Fjord, da sagde Hrok: „Det synes mig at ville sømme sig for dig, som min Frænde, at du overgiver mig Ringen gode, og mindes saaledes vort Slægtskab." Hertil svarede Kongen: „Saa meget har jeg givet for at faae denne Ring, at jeg ei vil give slip paa den for hvad det saa skulde være." „Da maa du dog," sagde Hrok, „tilstaae mig at see Ringen, thi jeg er særdeles begjerlig efter at vide, om den er saadan en Kostbarhed, som der fortælles." „Det er en ringe Tjeneste," sagde Kong Roar, „og den vil jeg med Fornøielse bevise dig," og han rakte ham Ringen. Nu betragtede Hrok Ringen en Tid, og sagde, at den ikke noksom kunde berømmes, „og jeg har," tilføiede han, „aldrig seet saadan Kostbarhed, og kan man vel bære over med dig, at du anseer Ringen for heel god; men det er nu det bedste, at ingen af os og heller ingen anden faaer Nytte af den;" og han kastede derpaa Ringen ud i Søen, saa langt han formaaede. Da tog Kong Roar til

Orde: „Du er et meget ondt Menneske;" og han lod hans Fødder afhugge, og ham dernæst bringe hjem til hans Rige. Hrok blev snart helbredet, saa at Fodstumperne groede til. Da samlede han sig Mandskab, og vilde hævne den ham tilføiede Beskæmmelse. Med en betydelig Hær drog han til Nordhumberland, og kom uforvarendes over Kong Roar, som just sad ved et Gilde, og kun havde faa Mænd om sig. Hrok lagde strax til Strid, og det kom til et haardt Slag, men Kampen var meget ulige, saa at Kong Roar faldt, hvorpaa Hrok underlagde sig Landet, og dernæst lod han sig give Kongenavn. Siden beilede han til Kong Nordres Datter Øgn, som hans Frænde Kong Roar tilforn havde haft tilægte. Kong Nordre syntes, at en stor Modgang nu havde truffet ham, eftersom han da allerede var en aldrende Mand og kun lidet skikket til at gaae i Strid. Han fortalte nu sin Datter Øgn, hvorvidt det var kommet, og sagde, at han, uagtet han var gammel, ikke vilde unddrage sig fra at rykke ud til Kamp, hvis dette var hende imod. Hun sagde da med stor Bekymring: „Vist er dette mod min Villie, men dog seer jeg, at dit Liv er afhængigt deraf; derfor vil jeg ikke aldeles afslaae hans Begjering; men dog kun tilstaae den paa det Vilkaar, at der forundes mig Frist paa nogen Tid, da jeg er frugtsommelig ved Kong Roar, og det maa først være tilende." Da dette derpaa blev forestillet Hrok, tilstod han at give denne Frist, naar han saa uden Møie kunde komme til Regjeringen og Ægteskabet. Kong Hrok syntes nu, at han paa denne Færd ret var kommen i Veiret, da han havde overvundet en saa mægtig og navnkundig Konge.

I dette Mellemrum sendte Øgn Mænd til Kong Helge, og bød dem sige, at hun ei havde Lyst til at ægte Hrok, naar hun maatte raade sig selv og ikke vorde tvungen, fordi hun var frugtsommelig ved Kong Roar. De Udsendte droge bort, og sagde, hvad dem var befalet. Kong Helge svarede: „Det er forstandig talt af hende, thi jeg vil hævne min Broder Kong Roar." Af dette aned Hrok intet.

Kong Helge hævner sin Broder Roar, og Agnar Roarson henter atter Ringen fra Havets Bund.

12. Dronning Øgn fødte nu en Søn, som fik Navnet Agnar; han blev tidlig stor og haabefuld. Men Kong Helge samlede en Hær, saasnart han spurgte dette, og drog mod Hrok. Det kom til en Træfning, som endtes med, at Hrok blev fangen; da sagde Kong Helge: „Du er en meget ond Høvding, men dog synes jeg ikke om at dræbe dig, thi du har mere Skam af at leve i Jammer og Kval;" han lod derpaa hans Skinnebeen og Arme bryde over, og sendte ham siden hjem til hans Rige i den Forfatning, at han ikke var duelig til noget. Men da Agnar Roarson var tolv Aar gammel, syntes man aldrig at have seet hans Lige, og i alle Færdigheder overgik han langt alle andre; han blev en stor Kriger og saa navnkundig, at om ham er meget fortalt i Fortidens Sagaer, at han har været den største Kæmpe baade i ældre og nyere Tider. Han søgte Underretning om, i hvilken Fjord det var, at Hrok havde kastet Ringen over Borde. Mange havde alt ledt efter den med alskens Paafund, men dog ei fundet den. Agnar kom nu, fortælles der, med sit Skib i denne Fjord, og sagde, at det var et rask Foretagende at opsøge Ringen, dersom man havde taget

Mærke paa Stedet, hvor den var bleven udkastet; dette underrettede man ham om; siden beredte Agnar sig dertil, dykkede til Bunds, men kom op uden at have Ringen; han gik til Bunds anden Gang, men havde ikke fundet den, da han kom op; da sagde han: „Uagtsomt er her søgt efter den," hvorpaa han nu gik ned tredie Gang, og kom op med Ringen; af dette blev han meget berømt. Han opholdt sig nu i sit Rige om Vinteren, men om Sommeren var han i Vikingsfærd, og blev en navnkundig Mand, og navnkundigere end hans Fader Kong Roar. Kong Helge og Dronning Yrsa elskede hinanden høit, og havde en Søn sammen, ved Navn Rolf, som siden blev en ypperlig Mand.

Dronning Olufa aabenbarer Yrsas Herkomst.

13. Dronning Olufa spurgte nu, at Kong Helge og Dronning Yrsa elskede hinanden høit, og vare vel tilfredse med deres Kaar. Det saae hun ikke gjerne, og reiste derfor til dem; da hun kom der til Landet, sendte hun Bud til Dronning Yrsa; og da de mødtes, bød Yrsa hende hjem til Hallen med sig. Dertil sagde hun nei, og at hun havde ingen Ære at gjengjelde Kong Helge. Yrsa sagde: „Vanærende behandlede du mig, medens jeg var hos dig, men kan du sige mig noget om, hvad Slægt jeg er af; thi jeg har Anelse om, at det ikke maa forholde sig saaledes, som man sagde mig, at jeg var et Barn af fattige Folk." „Det kunde man vente," svarede Olufa, „at jeg maa kunne berette noget derom; det var netop mit fornemste Ærende herhid, at jeg vilde kundgjøre dig det; først vil jeg dog spørge dig, om du synes godt om Giftermaalet." „Ja," sagde hun, „det maa jeg vel synes godt om, eftersom jeg er gift med den ypperligste og navnkun-

digste Konge." „Din Lykke er dog ikke saa stor, som dig synes," vedblev Olufa, „thi han er din Fader, og du er min Datter." „Da er min Moder den værste og grusomste Kvinde," sagde Yrsa, „thi det er en sjelden sørgelig Tildragelse, som ikke vil glemmes, saa længe Verden staaer." „Helge har du at takke for dette," sagde Olufa, „og min Vrede; men nu vil jeg byde dig hjem med mig til Hæder og Anseelse, og i alle Henseender behandle dig saa godt, som jeg formaaer." „Ikke veed jeg, hvordan det vil blive;" svarede Yrsa, „men her kan jeg nu ikke være længere, efterat jeg har faaet at vide, at denne sjeldne sørgelige Skjæbne hviler over mig." Hun gik strax til Kong Helge, og fortalte ham, hvor tungt Skjæbnen havde føiet det. Kongen sagde: „Du har en overmaade grusom Moder, men dog vil jeg, at det skal forblive ved, hvad skeet er." Men Yrsa sagde, at det ei kunde forblive saa, at de herefter kunde leve sammen. Yrsa drog nu hjem med Dronning Olufa, og var i Saxland en Tid. Dette gik Kong Helge saa nær til Hjerte, at han lagde sig i sin Seng, og var meget sorrigfuld. Til den Tid kjendte man intet bedre Parti end Yrsa; imidlertid varede det dog længe, inden andre Konger beilede til hende, hvortil Aarsagen formemmelig var den, at man altid havde Formodning om, at Helge vilde komme efter hende, eftersom han ofte lod sig forlyde med, at det vilde særdeles mishage ham, om hun skulde blive gift med nogen anden.

Kong Adils i Sverrig ægter Dronning Yrsa.

14. Der var til den Tid en mægtig og gjerrig Konge, ved Navn Adils, som herskede over Sverrig, og havde sit Sæde i Hovedborgen Upsal. Han fik Under-

retning om Yrsa, beredte da sine Skibe, og reiste derpaa i Besøg til Olufa og Yrsa. Olufa anrettede et Gjæstebud for ham, og tog imod ham med al muelig Hoflighed. Han anholdt nu om Dronning Yrsa til sin Ægtekone; Olufa svarede: „Du har vel spurgt Sagens Beskaffenhed, og hvorledes hendes Tilstand er, men jeg vil ikke afslaae det, naar hun synes derom." Sagen blev nu andraget for Yrsa; hun kaldte det et slet Bytte, eftersom han var en uvennesæl Konge. Sagen fik dog Fremgang, hvad enten hun saa talte lidt eller meget derimod, og Adils drog bort med hende, uden at man spurgte Kong Helge derom, eftersom Adils ansaae sig for den fornemste af de to Konger. Kong Helge fik det heller ikke at vide, før de vare komne hjem til Sverrig, hvor Kong Adils da høitideligholdt deres Bryllupsfest. Da Kong Helge spurgte dette, blev han endnu slettere til Mode end tilforn, saa at han sov ganske allene i en afsides liggende Hytte. Om Olufa forekommer nu ikke mere i denne Saga, og saaledes forlob en Tid.

Kong Helge avler Skulde med en Alf.

15. Det hændte sig en Juleaften, da Kong Helge var gaaet til Sengs, og Veiret var slet udenfor, at noget kom til Døren og hylte ynkelig. Da tænkte Kongen hos sig selv, at det var ukongeligt at lade den Arme staae udenfor, naar det stod i hans Magt at hjælpe den; han gik da hen, og lukte Døren op, og saae, at der var kommet et fattigt pjaltet Væsen, som sagde: „Vel har du nu gjort, Konge," hvorpaa det gik ind i Hytten. Kongen sagde: „Svøb dig ind i Halmen og Bjørneskindet, at du ei skal fryse." Det sagde: „Tilstaae mig, o Konge! at dele Seng med dig, og

hvile hos dig, da mit Liv beroer derpaa." „Vel gyser jeg for dig," svarede Kongen, „men om det er saa, som du siger, da læg dig her ved Sengestokken i dine Klæder, saa kan det vel ikke skade mig." Hun gjorde nu saa, og Kongen vendte sig fra hende. I Hytten brændte Lys, og kort efter kastede Kongen Øinene over Skuldren, og saae, at der laae en Kvinde saa skjøn, at han tyktes aldrig at have seet skjønnere, og hun var klædt i en Silkekjortel. Han vendte sig da hurtig om til hende med Venlighed. Da sagde hun: „Nu vil jeg drage bort, og du har nu frelst mig af stor Nød, thi min Stedmoder havde paalagt mig denne Uskjæbne, og jeg har besøgt mange Konger, men ingen har villet modtage mig; tilføi mig nu ingen Skændsel! nu vil jeg ikke længere forblive her." „Nei," sagde Kongen, „det gaaer ei an, at du drager saa snart bort, og vi maae ei saa hurtig skilles ad; thi jeg vil strax holde Bryllup med dig, eftersom jeg synes saa vel om dig." „Faaer du da vel at raade, Herre!" sagde hun, og de hvilte nu sammen den Nat; men om Morgenen tog hun til Orde: „Vellystigen har du behandlet mig, men det skal du vide, at vi have Barn sammen; gior nu som jeg siger, Konge! og søg efter vort Barn næste Vinter ved denne Tid ved dit Skibshuus[1], thi om du ei gior saa, kommer du til at undgjelde det." Derefter drog hun bort. Kong Helge var nu noget muntrere end tilforn. En god Tid randt dog hen, i hvilken han ingen Agt gav derpaa. Men efter tre Aars Forløb skete det, at der en Midnat kom tre ridende til den samme Hytte, hvori Kongen sov; de havde

[1]) Skibshuus eller Nøst var et ved Stranden beliggende Huus, hvori Skibe og Skibsredskaber forvaredes.

et Pigebarn med, og satte det ned ved Hytten; en Kvinde, som havde holdt Barnet, tog til Orde: „Du skal vide, Konge! at dine Slægtninge skulle undgjelde det, at du ikke agtede efter, hvad jeg bød dig; men det kommer dig nu til Gode, at du den Gang frelste mig af min Nød, og maa du vide, at denne Pige hedder Skulde, og er vor Dotter." Derefter rede disse Folk bort. Det har været en Alf eller Ellekvinde, og Kongen saae hende aldrig siden. Skulde voxte der op, og blev snart grusom i Sind. Men der fortælles, at Kong Helge, for at glemme sin Sorg, beredte sig til en Udenlandsfærd. Hans Søn Rolf blev tilbage, men Faderen hærjede vidt og bredt, og udførte mangen Stordaad.

Kong Helge falder i Sverrig ved Kong Adils's Svig.

16. Kong Adils havde sit Sæde i Upsal; han havde tolv Bersærker, som vare ham til Landeværn, saa at han var sikker mod alle Farer og Ufred. Kong Helge beredte sig at drage til Upsal for at bortføre Yrsa. Han kom der til Landet, men da Kong Adils spurgte Kong Helges Ankomst, adspurgte han Dronning Yrsa, hvorledes hun vilde, man skulde modtage ham. „Det raader du vel selv for," svarede hun, „men du veed det forud, at der er ingen Mand, med hvem jeg er nærmere beslægtet, end med ham." Kong Adils fandt det derfor bedst, at byde ham hjem til Gjæstebud, men ikke tænkte han at lade det gaae af uden Svig. Kong Helge tog med Glæde mod Indbydelsen, og han drog til Gjæstebudet med hundrede Mand, men den største Deel af hans Mandskab efterlodes nede ved Skibene. Kong Adils modtog ham med aabne Arme, og Dronning Yrsa agtede at forsone Kongerne, og hun behandlede Kong Helge i alle Henseen-

der med Ærbødighed; men denne blev saa inderlig glad ved Dronningen, at han satte alt andet tilside, og vilde tale med hende al den Tid, han kunde anvende dertil, og saaledes tilbragte de Gjæstebudet. Det hændte sig nu at Kong Adils's Bersærker kom hjem; saasnart de vare komne i Land, drog Kong Adils, uden at nogen vidste det, til dem, og bød dem at drage til en Skov, som laae imellem Borgen og Kong Helges Skibe, og derfra anfalde Kong Helge, naar han begav sig tilbage til sine Skibe; „Jeg skal ogsaa," sagde han, „sende eder Mandskab til Hjælp, som skal falde dem i Ryggen, saa de komme i dobbelt Klemme; thi jeg vil nu alvorlig bestræbe mig for, at Kong Helge ikke skal undkomme, da jeg mærker, at han har en saadan Kjærlighed til Dronningen, at jeg ei vil staae Fare for, hvad han kan faae i Sinde." Kong Helge sad imidlertid ved Gjæstebudet, og dette falske Raad blev omhyggeligen dulgt for ham, ligesom ogsaa for Dronningen. Yrsa sagde til Kong Adils, at hun gjerne saae, at han vilde give Kong Helge fyrstelige Gaver, Guld og Kostbarheder. Dette lovede han, men agtede dog i Grunden at beholde det alt for sig selv. Kong Helge drog derpaa bort; Kong Adils og hans Dronning fulgte ham paa Veien, og nu skiltes Dronningen og Kongerne ad paa en meget passende Maade; men ikke længe efter at Adils var dragen tilbage, traf Kong Helge og hans Mænd Ufred for sig, og kom pludselig i Kamp. Kong Helge gik vel frem, og stred tappert, men formedelst den overlegne Fjende, havde at stride imod, faldt han der med megen Berømmelse og med mange og store Saar. En heel Hær faldt dem i Ryggen, nemlig Kong Adils's egne Tropper, saa at de

kom midt imellem Hammeren og Ambolten. Dronning Yrsa fik det ei at vide, forend Kong Helge var falden, og Kampen var forbi. Med Kong Helge faldt alt det Mandskab, som var gaaet op med ham paa Landet; men det andet undflyede hjem til Danmark.

Om Kong Adils og Dronning Yrsa.

17. Kong Adils roste sig af sin Seier, og syntes at han havde forfremmet sin Sag godt, i det han havde overvundet en saa ypperlig og derhos saa vidt navnkundig Konge, som Helge var. Dronning Yrsa svarede: „Ei er det passende at bronte saa meget af, at du har sveget den Mand, med hvem jeg stod nærmest i Slægtskab, og som jeg elskede høiest; og for den Sags Skyld vil jeg aldrig blive dig huld mere, naar du har med Kong Helges Paarørende at dele. Dine Bersærker skal jeg lade dræbe, saasnart jeg kan komme afsted dermed, om nogen er saa tapper, at han vil gjøre det for min Skyld og for sin egen Navnkundighed." Kong Adils bad hende, ikke at opirre ham eller hans Bersærker: „thi," sagde han, „det vil ikke bekomme dig vel, men jeg vil bøde til dig for din Faders Død med ypperlige Gaver, store Pengesumme og kostbare Klenodier, om du saa synes;" Dronningen sagtnedes da noget i sin Vrede, og modtog Gaver af Kongen; hun var dog efter den Tid vanskeligere i Sind, og hun tænkte ofte paa at tilføie Bersærkerne nogen Meen og Beskæmmelse, og aldrig fandt man hende efter Kong Helges Fald ret fornøiet og ved god Lune; der var ogsaa mere Uenighed i Hallen, end der før havde været, og Dronningen vilde ikke vel enes med Kong Adils, saa vidt hun maatte raade. Kong Adils syntes nu at blive

meget berømt, og det syntes at være en stor Hæder, at være om ham og blandt hans Kæmper; han sad nu en Tid i sit Rige, og troede at ingen torde vove sig i Kamp mod ham og hans Berserker. Kong Adils var en meget stor Afgudsdyrker, og fuld af Troldom. Her ender Fortællingen om Helge og Roar, Halfdans Sønner.

Tredie Fortælling.

Om Svipdag Svipson.

Svipdag Svipson drager til Kong Adils.

18. Der var en Bonde, ved Navn Svip, som boede i Sverrig fjernt borte fra andre Folk; han var meget rig, og havde i sin Tid været en stor Kæmpe; han var ikke i alt den, man ansaae ham for, men kyndig i mange Ting. Han havde tre Sønner, som her nævnes; den ene hed Svipdag, den anden Beigald og den tredie, som var den ældste, Sërk eller Hvitserk; de vare alle drabelige Mænd, stærke og skjønne af Udseende. Da Svipdag var atten Aar gammel, sagde han en Dag til sin Fader: „Kjedsomt hendrage vi vor Levetid, medens vi opholde os her oppe blandt Fjeldene, i afsides Dale og ubeboede Egne; og komme aldrig til andre Folk, og andre heller ikke til os; det er derfor en raskere Beslutning, at vi drage til Kong Adils, og see til at blive ansat hos ham blandt hans Kæmper, om han vil antage os." Den gamle Svip svarede: „Det synes mig ikke raadeligt; thi Kong Adils er en grusom Mand, og staaer ikke til at troe, uagtet han seer blid ud; og hans Mænd ere fulde af Avind og dog drabelige; men vist er det, at Kong Adils er mægtig og navnkundig." „Man maa vove noget," sagde derpaa Svipdag, „om man vil komme frem

i Verden, og man kan ikke vide, før man har forsøgt det, hvorledes Lykken vil føie sig; men vist er det, at her vil jeg ikke sidde længer, i hvad der saa skal skee." Og eftersom han nu havde fast besluttet dette, gav hans Fader ham en stor Øxe, som baade var smuk og skarp, og talte saaledes til Sønnen: „Vær ikke gjerrig mod andre, og pral ei, thi det er lastværdigt, men forsvar dig vel, naar nogen angriber dig; thi det anstaaer sig for en stor Mand, at broute lidet, men dog udrette meget, naar han kommer i nogen Fare." Han gav ham dernæst en fuldstændig Vaabenrustning og en god Hest. Svipdag red nu bort, og kom om Aftenen til Kong Adils's Borg. Han saae at der anstilledes Lege udenfor Hallen, og at Kong Adils sad, omgiven af sine Berserker, paa en stor Guldstol, og saae derpaa. Da Svipdag kom til Skigaarden[1], var Borgporten lukket, thi det var da Skik, at man bad om Tilladelse at ride ind; den Uleilighed gjorde Svipdag sig ikke, men han opbrød strax Porten, og red ind. „Denne Mand farer uklogt frem," sagde Kongen, „og dette har aldrig nogen før prøvet; muelig er han sig sin Styrke bevidst, og skader det ikke, om han fik sat en Prøve paa den." Berserkerne satte et forskrækkelig vredt Ansigt op derved, og det syntes dem, at han teede sig meget hovmodig. Svipdag red hen for Kongen, og hilste ham med Anstand, thi det forstod han sig godt paa. Kong Adils spurgte, hvo han var; han sagde det, og da kjendtes Kongen strax ved ham, og alle formodede nu, at han maatte være en stor og fortrinlig Kæmpe. Legen vedvarede, og Svipdag satte sig paa en Bænk, og

[1]) en Indhegning af Træplanker omkring Borgen.

saae paa den. Berserkerne saae vredt til ham, og sagde derpaa til Kongen, at de vilde forsøge ham. „Det holder jeg for," sagde Kongen, „at han ingen ringe Karl er, men jeg synes vel om, at I prøve ham, om han er saadan en Mand, som han lader." De ginge siden tilhobe ind i Hallen, men Berserkerne ginge til Svipdag, og spurgte ham, om han maaskee var en Kæmpe, eftersom han stillede sig saa stormodig an; han sagde, at han var slig en Mand som een af dem. Ved disse hans Ord voxte deres Hovmod og Stridslyst; men Kongen bød dem være rolige om Aftenen. Berserkerne satte et vredt Ansigt op, og brølede høit, og sagde til Svipdag: „Drister du dig til at stride med os; da behøver du at have flere Vaaben end Skjoldsord og Skryden allene, og nu ville vi forsøge, hvad Karl du er." Han svarede: „Det vil jeg sige ja til, at stride med een ad Gangen, og gad saa seet den, som kunde overvinde mig." Kongen syntes heel vel om, at de forsøgte hinanden. Dronning Yrsa sagde: „Denne Mand skal her være særdeles velkommen." „Det vide vi," sagde Berserkerne da til hende, „at du ønsker os alle i Underverdenen; men vi ere bedre ved Kræfter, end at vi skulde falde for Ord allene eller for en ond Villie." „Det er godt," sagde Dronningen, „at Kongen forsøger, hvad for Mænd han har i eder, efterdi han sætter saa megen Lid til eder." Da sagde Berserkernes Formand: „Jeg skal bevæge dig til Taushed, og tæmme din Hoffærdighed, saa vi just ikke skulle have nogen Skræk for ham."

Svipdags og Berserkernes Kamp.

19. Morgenen derpaa begyndte der en haard Tvekamp, og der manglede ikke paa store Hug. Da saae

alle, at den Fremmede kunde svinge Sværdet med megen Styrke, og at Berserken veg ganske tilbage for ham, hvorpaa Svipdag dræbte ham. Strax traadte en anden frem, og vilde hævne hin, og dræbe ham; men han gik samme Vei, og Svipdag lod ei af, før han havde dræbt fire af dem. Da sagde Kong Adils: „Megen Skade har du tilføiet mig, og det skal du nu undgjelde," hvorpaa han bød sine Mænd at staae op og dræbe ham. Men Dronningen samlede sig Folk, for at hjælpe ham, og sagde, at Kongen nu kunde see, at der var langt mere Mandsdom i denne ene Mand end i alle Berserkerne tilhobe; Dronningen stiftede nu Fred imellem dem, og alle tyktes, at Svipdag var en overordentlig Kæmpe. Han satte sig nu, efter Dronning Yrsas Raad, paa en anden Bænk ligeoverfor Kongen. Da det begyndte at blive mørkt, saae han sig om, og tyktes, at han kun havde udrettet meget lidet mod Berserkerne, og han ønskede nu atter at træffe dem. Han troede det rimeligt, om de saae ham ene, at de da vilde overfalde ham; han gik derfor ud, og det gik just, som han troede; thi de begyndte da strax at anfalde ham, men da de havde stredet en Tid, kom Kongen til, og skilte dem ad. Efter dette drev Kongen de Berserker, som vare tilbage, i Landflygtighed, fordi de ikke kunde staae sig alle mod een Mand, og yttrede, at han ei før havde vidst, at de vare saa ringe Mænd i alt uden i hovmodige Ord allene. De maatte nu drage bort, men truede dog med at hærje paa Kong Adils's Rige. Kongen lod som han aldrig ændsede deres Trudsler, og sagde, at der ingen Styrke var i det Smaakravl; de droge da bort med Skam og Skændsel. Kong Adils havde dog i Forstningen virkelig selv opegget dem til at

anfalde Svipdag og dræbe ham, naar de saae ham gaae ene ud af Hallen, og saaledes hævne sig, uden at Dronningen skulde forud mærke det. Svipdag havde dræbt een, da Kongen kom og skilte dem ad. Kong Adils bad nu Svipdag, at yde ham den samme Bistand, som tilforn alle Berserkerne, „helst eftersom Dronningen ønsker," sagde han, „at du skal være i deres Sted." Der var nu Svipdag i nogen Tid.

Slag imellem Svipdag og Berserkerne.

20. Kort derefter fik Kongen Budskab om fjendtligt Indfald, at Berserkerne nemlig havde samlet sig en stor Hær, og hærjede i hans Rige. Kong Adils bad Svipdag at drage ud mod dem, sigende, at det var hans Skyldighed, og at han skulde faae saa stor en Hær, som han behøvede. Svipdag var ikke meget for at være Anfører for Hæren, men tilbød, at han vilde drage med Kongen, hvorhen han vilde; men Kongen vilde endelig, at han skulde føre Hæren an. Svipdag sagde da: „Allene paa det Vilkaar vil jeg gjøre det, at I lover mig tolv Mands Liv, saasnart jeg faaer i Sinde at bede eder derom." „Det vil jeg tilstaae," svarede Kongen. Derefter drog Svipdag til denne Kamp med en betydelig Hær, men Kongen blev hjemme. Svipdag lod gjøre Fodangler og kaste ned der, hvor Kamppladsen var afstukken, og anstillede der desuden mange andre Krigspuds. Derpaa begyndte en skarp og haard Strid, og Vikingernes Hær veg meget tilbage, og det gjorde dem ondt, da de fik Fodanglerne at føle. Der faldt een Berserk og et betydeligt Mandskab; men de, som vare tilbage, flyede til Skibene, og saaledes bort derfra. Svipdag kom nu hjem til Kong Adils, og

havde da vundet en berømmelig Seier. Kongen takkede ham meget for hans Fremgang og Landeværn. Dronning Yrsa sagde: „Vist er den Plads bedre besat, der beklædes af saadan en Mand som Svipdag, end da alle dine Berserker samlede indtoge den," hvilket Kongen sandede. De Berserker, som vare undkomne, samlede atter en Hær, og hærjede igjen paa Kong Adils's Rige; Kongen fordrede da atter af Svipdag, at han skulde gaae imod dem, og sagde, at han vilde give ham udvalgt Mandskab. Svipdag drog nu til Kampen, og havde kun Tredieparten Folk imod Berserkerne. Kong Adils lovede imidlertid at komme ham til Undsætning med sin Huustrop. Svipdag havde hurtigere giort sig færdig, end Berserkerne havde tænkt, og de stødte nu paa hinanden, og der begyndte en haard Strid. Kong Adils samlede en Hær, i den Agt at trænge uforvarendes ind paa Berserkerne.

Svipdags Brødre komme ham til Undsætning.

21. Det er nu at fortælle, at da Oldingen Svip en Morgen vaagnede af sin Søvn, sukkede han bekymret, og sagde til sine Sønner: „Nu synes eders Broder Svipdag at trænge til Hjælp, thi han holder et Slag ei langt herfra, og han har en stor Overmagt at stride imod; han har mistet sit ene Øie, og har desuden mange andre Saar; han har vel fældet tre Berserker, men der ere endnu andre tre tilbage." Brødrene gjorde sig da i Hast færdige, væbnede sig, og ilte derhen, hvor Striden stod, og da havde Vikingerne en halv Gang saameget Mandskab. Svipdag havde udrettet store Bedrifter, men var haardt saaret, og havde mistet det ene Øie; hans Hær var nedhugget for Fode, men Kongen

kom ham ikke til Undsætning. Da hans Brødre nu kom til Kampen, ginge de vel frem og did, hvor Berserkerne selv stode, og saa blev Stridens Udfald, at Berserkerne faldt alle for Brødrenes Hænder, hvorpaa Mandefaldet pludseligen vendte sig til Vikingernes Hær, men de, som vilde beholde Livet, overgave sig til Brødrene. Efter dette droge de til Kong Adils, og underrettede ham om Slagets Udfald; Kongen takkede dem for denne berømmelige Heltedaad. Svipdag havde faaet to Saar i Haanden og et stort Saar i Hovedet, og desuden var han eenøiet for hele sin Levetid; han laae nu en Tid syg af disse Saar, og Dronning Yrsa lægte ham. Men da han var bleven helbredet, sagde han til Kongen, at han vilde drage bort derfra. „Vi ville," sagde han, „søge at træffe en Konge, som vil yde os mere Hæder, end du gjør, Konge! thi slet har du lønnet mig for mit Landeværn, og for saadan Seier, som vi have vundet dig." Kong Adils bad ham at forblive der, og foregav, at han vilde gjøre vel imod ham og hans Brødre, og lovede, at han skulde ikke agte nogen Mand over dem. Men Svipdag havde fast besluttet at drage bort, fornemmelig fordi Kong Adils ikke var kommen til Slaget, før alt var forbi, hvortil Grunden var, at det var ham ligegyldigt, paa hvis Side Seiren vilde falde, paa Svipdags eller Berserkernes; derfor havde han holdt sig i en Skov, og derfra været Tilskuer af Kampen, og det havde staaet i hans Magt at rykke til, saasnart han vilde, og komme Svipdag til Undsætning; men han var, sandt at sige, lige glad, om end Svipdag havde tabt Slaget og ladet Næsen synke.

Om Kong Rolf og om Svips Sonner, som kaares til hans Mænd.

22. Nu beredte Brødrene sig til at drage bort, uden at det var muligt at hindre dem. Kong Adils spurgte ofte, hvorhen de agtede sig? De sagde, at de endnu ikke i den Henseende havde taget nogen Beslutning: „Men vi ville nu overlægge det," sagde Svipdag, „og jeg vil nu lære at kjende andre Mænds og Kongers Skik, og ikke blive gammel her i Sverrig." De takkede Dronningen meget for den Hæder, hun havde beviist Svipdag, stege dernæst paa deres Heste, og rede Veien frem til deres Fader. De spurgte nu hans Raad, hvad Beslutning de skulde tage, og hvorhen de skulde vende sig. Han kaldte det størst Hæder, at være hos Kong Rolf i Danmark og blandt hans Kæmper. „Der er den skjønneste Leilighed til Forfremmelse," sagde han, „og til at faae eders Overmod sagtnet, thi jeg har spurgt det for vist, at der have de største Kæmper her i Norden samlet sig." „Hvorledes forholder det sig med ham?" spurgte Svipdag. „Det er mig sagt om Kong Rolf," svarede Faderen, „at han er rund og gavmild, trofast, men vaersom i at indgaae Venskabsforbindelse, saa at hans Lige ikke vil findes; han sparer næsten hverken Guld eller Kostbarheder mod nogen, som vil modtage dem; han er en middelmaadig Mand at see til, men stor og vanskelig at komme i Kast med; han er den skjønneste af Mænd, stolt mod de Ubarmhjertige, men venlig og god mod de Arme, og mod alle, som ikke trodse ham; han er overmaade nedladende, saa at han venlig tiltaler saavel Fattige som Rige. Han er saa berømmelig en Mand, at hans Navn ei vil ældes, saa længe Verden er beboet;

han har ogsaa gjort sig skatskyldige alle de Konger, som ere i Nabolandene deromkring, da alle ere villige til at tjene ham." Da sagde Svipdag: „Saa har du nu talt om ham, at jeg og alle vi Brødre have fast besluttet at drage til Kong Rolf, om han vil tage mod os." Svip Bonde sagde: „I maae nu raade for eders Færd og Foretagende, men bedst tykkes det mig, at I blive hjemme hos mig." De sagde, at nu vilde det ikke nytte at fraraade dem. Siden toge de Afsked med deres Fader og Moder, og kom ikke til Kong Adils, uagtet Svipdag havde lovet ham at komme til ham, før de droge bort. De droge nu Veien frem lige til Kong Rolf; Svipdag gik strax ind for Kongen, og hilste paa ham; denne spurgte, hvo han var? Svipdag nævnte sit og sine Brødres Navne for ham, og sagde, at de havde været en Tid hos Kong Adils. „Hvi drog du da hid," spurgte Kong Rolf, „eftersom du veed, at der er ikke meget Venskab mellem Kong Adils og mig?" „Det veed jeg vel, Herre!" svarede Svipdag, „men dog vil jeg søge om at blive eders Mand, ligesom ogsaa alle mine Brødre, hvis det lader sig gjøre, om I end kunde synes, at vi ikke ere af megen Værd." Kongen svarede; „Ei havde jeg besluttet at tage mig Venner af Kong Adils's Mænd, men efterdi I ere dragne til mig, saa vil jeg ogsaa antage eder, thi jeg anseer dens Vilkaar for bedre, som ikke bortviser eder, eftersom jeg seer, at I ere dygtige Kæmper, og jeg har spurgt, at I have vundet stor Navnkundighed, dræbt Kong Adils's Berserker, og udført mangen anden berømmelig Heltedaad." „Hvor viser du mig til Sæde?" spurgte Svipdag; Kongen sagde: „Sætter eder hos den Mand der, som hedder Bjalke,

og lader Plads staae ledig ovenfor eder til tolv Mænd!" Nu ginge Brodrene til den Plads, som Kongen havde anviist dem; Svipdag spurgte Bjalke, hvorfor de Pladse skulde staae ledige, som vare indenfor dem; Bjalke svarede, at Kongens tolv Berserker sade der, naar de kom hjem, men de vare nu ude paa Krigstoge. Den ene af Kong Rolfs Dottre hed Skur, den anden Drifa, denne var hjemme hos Kongen, og var en meget beleven Kvinde; Drifa syntes godt om disse Brodre, og var meget velvillig imod dem. Saaledes forlob nu Sommeren, indtil Berserkerne om Hosten kom hjem. Efter Skik og Brug ginge de, da de kom i Hallen, for hver Mand, og da spurgte deres Formand, om den, der sad for ham, torde kalde sig ligesaa tapper som han. De fandt da paa forskjellige Svar, som enhver syntes bedst at passe sig, men hvilke dog bestandig gik ud paa, at alle fandt, at der fattedes meget i, at de vare saa tapre. Nu gik han for Svipdag, og spurgte, om han ansaae sig saa tapper? Svipdag springer op, svinger sit Sværd, og siger, at han i ingen Henseende gav ham noget efter i Tapperhed. „Hug da i min Hjelm!" sagde Berserken; det gjorde Svipdag, men det bed ikke paa. Siden vilde de slaaes, men Kong Rolf sprang imellem dem, og sagde, at det skulde ikke tillades dem, og de skulde fra den Tid af hellere kaldes hinandens Ligemænd og begge hans Venner; derefter forligtes de, og stode hinanden siden bi, hvor de vare paa Krigstoge, og seirede, hvor de kom frem. Kong Rolf sendte nu Mænd til Sverrig til sin Moder Dronning Yrsa, og bad hende at sende ham de Eiendele, som hans Fader, Kong Helge, havde haft, og Kong Adils havde bemægtiget sig, da han blev

dræbt. Yrsa sagde, at det var billigt, at hun fik den Sag sat igjennem, om det var hende muligt. „Men hvis du selv, min Søn!" lod hun sige, „vil forsøge paa at erholde disse Eiendele, da vil jeg staae dig bi i Raad; men Kong Adils er en Mand saa gjerrig efter Penge, at han aldrig bryder sig om, hvor meget han derfor opofrer." Dette bød hun dem sige til Kong Rolf, og sendte ham derhos anseelige Gaver.

Om Kong Rolf og Kong Hjorvard.

23. Kong Rolf laae nu ude paa Krigstoge, og dette voldte ham Ophold i at drage til Kong Adils; han forskaffede sig en stor Magt, og alle de Konger, som han traf paa, gjorde han skatskyldige under sig, hvortil det især hjalp ham, at alle de største Kæmper vilde være hos ham, og ikke tjene nogen anden, eftersom han var langt gavmildere end andre Konger. Kong Rolf valgte til sin Hovedstad Leiregaard i Danmark, som var en stor og stærk Borg, hvor der herskede mere Ødselhed og Hofpragt end andensteds i alt, hvad man havde befundet som Tegn paa høi Anseelse. Der var en mægtig Konge, som hed Hjorvard; han ægtede Skulde, Kong Helges Datter og Kong Rolfs Søster; det skete med Kong Adils's og Dronning Yrsas og hendes Broder Rolfs Samtykke. Engang bød Kong Rolf sin Svoger Hjorvard til Gjæstebud, under hvilket det en Dag hændte sig, medens Kongerne vare ude, at Kong Rolf løste sit Buxebelte, og rakte imidlertid Kong Hjorvard sit Sværd; og da han havde bundet Buxebeltet, tog han atter Sværdet, og talte da saaledes til Kong Hjorvard: „Det vide vi begge, at det er et gammelt Ord, at den skal bestandig siden være den andens Undermand, som holder paa

hans Sværd, medens han binder sit Buxebelte; skal du nu derfor være min Underkonge, og finde dig i det ligesaa vel som andre." Hjørvard blev meget opbragt herover, men nødtes dog til at lade det blive derved. Han drog saaledes bort, meget ilde tilfreds med sine Kaar. Han ydede dog Skat til Kong Rolf, ligesom hans andre Underkonger, som vare ham underdanige. Her ender Fortællingen om Svipdag.

Fjerde Fortælling.
Om Bodvar Bjarke og hans Brødre.
Kong Ring ægter Dronning Hvit.

24. Det er nu at fortælle, at over Opdalene, nord paa i Norge, herskede den Gang en Konge, der hed Ring, som havde en Søn, ved Navn Bjørn. Det hændte sig, at hans Dronning døde, hvilket Kongen saavelsom mange andre ansaae for et stort Tab. Hans Undersaatter og Raadgivere bade ham at gifte sig igjen, og det skeer nu, at han sender Mænd sønderpaa i Landet, at beile for sig; men de fik megen Modbor og svære Storme, saa de nødtes til at vende Stavnen, og holde udaf Veiret, og dreve nordpaa op til Finmarken, hvor de forbleve om Vinteren. Kort efterat de vare komne i Land, droge de en Dag op i Landet, og kom til et Huus, hvori de traf to smukke Kvinder. Disse toge med Glæde imod dem, og spurgte, hvorfra de vare komne did. De fortalte dem nu hele deres Færd, og i hvad Ærende de vare reiste, og spurgte Kvinderne, hvo de vare, og af hvad Aarsag saadanne fagre og yndige Kvinder vare komne til et saa eensomt Sted, fjernt fra andre Folk. Den ældste sagde: „Enhver Ting har sin Aarsag, Ungersvende! her ere vi komne for den Sags

Skyld, at en mægtig Konge begjerede min Datter tilægte, men hun vilde ikke have ham, hvorpaa han truede med at bruge Vold imod hende; desaarsag holder jeg hende her skjult, medens hendes Fader ligger ude paa Krigstoge." De spurgte, hvo hendes Fader var? „Hun er en Datter af Finnernes Konge," svarede Moderen. De spurgte om deres Navne: „Jeg hedder Ingeborg," sagde den ældste, „og min Datter hedder Hvit, og jeg er Finnekongens Frille;" der var desuden en Pige, som vartede dem op. Kongens Mænd syntes vel om dem, og den Beslutning blev tagen, at forsøge at faae Hvit til at drage med dem, og gifte sig med Kong Ring. Formanden for Kongens Udsendinge bragte dette paa Bane for hende; hun gav dem ikke strax Svar, men hun skød det under sin Moders Afgjørelse. „Saa er det nu, som man siger," sagde Moderen, „at af hver Vanskelighed maa man rede noget Godt ud; det er vel ilde, at saadant skeer uden hendes Faders Minde, men man maa dog vove derpaa, om hun skal bringes Maalet nærmere." Derefter beredte hun sig til at reise med dem, og de toge nu Veien lige til Kong Ring. De Udsendte spurgte, om Kongen vilde ægte denne Kvinde, eller lade hende atter drage bort. Kongen syntes godt om Kvinden, og holdt strax Bryllup med hende, og det brød han sig ei om, at hun ikke besad Formue. Kongen var temmelig til Alders, hvilket snart mærkedes paa Dronningen.

Om Bjørn Ringson og hans Stedmoder Hvit.

25. En gammel Bonde boede der ei langt fra Kongens Sæde; han var gift, og havde en Datter, ved Navn Bera, som var en ung og smuk Pige. Kongens Søn

og Bondens Datter Bera legede ofte Børnelege sammen, og det stod vel til imellem dem. Bonden var rig, og havde længe været paa Krigstoge i sin unge Alder, og var en stor Kæmpe. Bera og Bjørn elskede hinanden høit, og kom ofte sammen; saaledes forløb en Tid, uden at dog noget Mærkværdigt tildrog sig. Bjørn voxte snart op til en stor og stærk Mand; han var meget færdig i alle Idrætter. Kong Ring var længe ude af Landet paa Krigstoge; Hvit var da hjemme og styrede imidlertid Landet; men hun var ikke afholdt af Folket. Mod Bjørn var hun meget venlig, skjønt han kun sjeldent søgte om hendes Kjærtegn. Da Kongen engang drog hjemmefra, raadede Dronningen ham, at han skulde lade sin Søn Bjørn blive hjemme hos hende, at staae hende bi i at styre Landet; dette fandt Kongen vel overlagt; Dronningen blev nu hovmodig og opblæst. Kongen befalede Bjørn at blive hjemme, for i Forbindelse med Dronningen at vaertage Rigets Anliggender; Bjørn sagde, at han ikke var meget derfor, og at han ikke kunde fordrage Dronningen; Kongen befalede, at han alligevel skulde blive tilbage, og drog nu ud af Landet med en stor Hær. Bjørn gik efter denne Samtale med sin Fader hjem, og de vare blevne ganske uenige. Han gik strax til Sengs meget bedrøvet, og var rød som Blod; Dronningen gik til ham, for at tale med ham og opmuntre ham, og hun snakkede meget venligen for ham; men Bjørn bad hende at drage bort, og det gjorde hun ogsaa dennesinde. Hun kom dog ofte igjen tilbage til ham, og sagde, at det var bedst passende, at de deelte Seng sammen, medens Kongen var borte, og at det var langt bedre, at de holdt sig til hinanden, end at hun havde saa gammel

en Mand, som Kong Ring var. Bjørn tog dette meget ilde op, og gav hende en dygtig Kindhest, bød hende gaae bort, og stødte hende fra sig. Hun sagde, at hun ei var vant til slig Behandling, at blive stødt eller slaaet, og føiede til: „Eftersom du synes bedre om, Bjørn! at tage en Bondetøs i Favn, saa fortjener du ogsaa det, som nu vil følge, og som er mere skændigt end min Kjærlighed og Blidhed, og det vil ei være urimeligt, om jeg sætter en Modvægt mod din Trods og Daarlighed;" og nu slaaer hun til ham med en Ulvehandske, og siger, at han skulde blive til en vild og grum Hulebjørn, „og du skal," vedblev hun, „ikke nyde anden Føde end din Faders egne Faar, hvilke du skal dræbe og æde, saa man aldrig skal have seet Magen, og du skal aldrig slippe ud af denne Forhexelse, og vil Mindet om dette blive dig værre end intet."

Om Bjørns Drab og om ham og Bera.

26. Efter dette forsvandt Bjørn, og ingen vidste, hvor han blev af; men saasnart man savnede ham, droge Mænd ud at lede efter ham, men han blev, som rimeligt var, ingenstеds funden. Derimod traf det sig, at Kongens Faar bleve dræbte, det ene efter det andet, af en stor og grum Graabjørn, som anfaldt dem. En Aften hændte det sig, at Bera saae denne grumme Bjørn; den løb til hende, og viste sig meget venlig imod hende. I denne Bjørn tyktes hun at gjenkjende Bjørn Kongesøns Øine, hvorfor hun ikke flyede for den. Dyret gik derpaa fra hende, men hun gik efter det, lige indtil de kom til en Klippehule; men da hun kom til Hulen, stod der en Mand for hende, og hilste hende; hun gjenkjendte i ham Bjørn Ringsøn, og de bleve overordentlig glade

ved igjen at sees. Der vare de nu i Husen en Tid, thi hun vilde ikke skilles fra ham, saa længe det stod i hendes Magt at blive, uagtet han paamindte hende, at det var usømmeligt at være der hos ham, saasom han om Dagen var et Dyr, men kun om Natten et Menneske. Imidlertid kom Kong Ring hjem fra sine Krigstoge, og da blev det ham fortalt, hvad Tildragelser der i hans Fraværelse havde hændt sig, først, at hans Søn Bjørn var pludselig forsvunden, og dernæst om det store Dyr, som var kommet der i Landet, som mest anfaldt hans egne Faar. Dronningen skyndte stærkt til at lade Dyret dræbe, men det varede dog en Tid, inden der blev gjort noget derved, og Kongen talte ikke meget derom, men fandt det Hele dog noget underligt. En Nat som Bjørn og Bera laae i deres Seng, tog han til Orde: „Det aner mig, at min Dødsdag forestaaer mig i Morgen, thi de ville jage efter mig, og tykkes mig heller ikke stor Gammen ved Livet formedelst den Uskjæbne, som hviler paa mig; uagtet det glæder mig, at vi ere begge sammen; dog maa deri nu skee en Forandring. Den Ring, som jeg har under min venstre Arm, vil jeg give dig; du maa derfor give Agt paa Folket, som angriber mig i Morgen, og naar jeg er død, gaa da til Kongen, og bed ham give dig det, som er under Dyrets venstre Bov, hvilket han vil tilstaae dig. Imidlertid vil Dronningen fatte Mistanke, just som du agter igjen at drage bort, og hun vil byde dig at spise af Dyrekjødet; men det skal du ikke spise, thi du er frugtsommelig, som du veed, og vil føde ved mig trende Drenge, og paa dem vil det sees, om du spiser af Dyre-

kjødet; thi denne Dronning er den største Troldhex, der kan findes. Drag dernæst hjem til din Fader, hvor du vil føde Drengene, af hvilke du dog vil holde mest af den ene. Men hvis du ei kan holde dem hjemme formedelst deres Uskjæbne og Vildhed, drag da bort, og far med dem hid til denne Hule; her vil du finde en Kiste med trende Afdelinger i, og de Runer, som derpaa ere ristede, ville antyde dig, hvad hver af dem skal have til Eie. Trende Vaaben ere i Bjerget, og hver skal have det, som ham er bestemt. Den af vore Sønner, som først kommer til Verden, skal hedde Thorer, den anden Elgfrode, og den tredie Bodvar, og det forekommer mig sandsynligt, at de ville blive ikke umandige, og at deres Navne ville længe opbevares i Efterslægtens Minde." Efterat han havde sagt dette og meget andet til hende, drog Bjørnehammen sig over ham; Bjørnen gik da ud, og hun sorrigfuld efter ham. I det hun seer sig om, faaer hun Øie paa en stor Hær, som kom frem for Bjergaasen; mange og store Hunde ginge foran Hæren. Bjørnen løb nu fra Hulen, og frem langs Fjeldet, hvor Hundene og Kongens Mænd kom imod ham, og han blev dem vanskelig at faae Bugt med; han lemlæstede mange Mænd for dem, inden de ret kom ham ind paa Livet, og alle Hundene dræbte han. Omsider lykkedes det dem dog at slaae Kreds om ham, men han svævede da meget rasende hist og her indenfor Mændenes Kreds. Men nu saae han, hvor vidt det var kommet med ham, at han paa ingen Maade kunde undslippe. Han dreiede da derhen, hvor Kongen stod, tog fat paa den Mand, som stod ham nærmest, og rev ham levende sønder. Da var han saa afmægtig, at han kastede sig fladt ned paa Jorden, hvorpaa Mændene strax løb til, og dræbte

ham. Saasnart Bera saae dette, gik hun til Kongen og sagde: „Vil I, Herre! give mig det, som er under Dyrets venstre Bov?" Kongen tilstod hende det, sigende, at det allene kunde der være, at det vel maatte anstaae ham at tilstaae hende det. Kongens Mænd havde da allerede næsten slaaet Bjornen. Bera gik til, og tog Ringen bort, og forvarede den, uden at nogen enten saae, hvad hun tog, eller siden forsøgte at faae det at vide. Kongen spurgte, hvo hun var? thi han kjendte hende ikke; hun gav ham saadant Svar, som hun troede, tjente hende bedst, men dog anderledes, end det virkelig forholdt sig.

Bera føder tre Sønner, Elgfrode, Thorer og Bodvar.

27. Kongen drog nu hjem, og Bera fulgte med samme Vei. Dronningen tog meget fornøiet og venlig mod hende, og spurgte, hvo hun var; hun sagde ligesom før, men dog ikke, hvad Sandheden var. Dronningen anretter nu et stort Gilde, og laver Bjørnekjødet til, at sætte for Gjæsterne. Bondedatteren var i Dronningens eget Værelse, og fik ikke Tilladelse at drage bort; thi Dronningen anede, hvo hun maatte være. Og Dronningen kom nu der, forend man kunde vente det, med en Tallerken, hvorpaa der laae noget Bjornekjød, og bød Bera nyde noget deraf; men hun vilde ikke spise det. „Det er underligt," sagde Dronningen, „at du kimser ad den Mad, som Dronningen selv værdiger sig at byde dig; tag strax fat, ellers skal du blive værre faren." Hun skærer et Stykke af for hende, og Enden blev, at han spiste dette Stykke. Dronningen skærer der-

paa et andet Stykke af, stikker det i Munden paa hende, men hun sank kun lidet deraf; det andet spyttede hun ud af Munden, og sagde, at hun vilde ikke spise mere, om hun end pinte hende til Døde. Dronningen svarede: „Mnelig vil dette dog virke noget," og loe derad. Derpaa drog Bera bort og hjem til sin Fader, og hun havde en svar Byrde at bære paa. Hun fortalte nu sin Fader, hvorledes alt hang sammen. Nogen Tid derefter nedkom hun, og fødte et Drengebarn, som dog var af noget besynderlig Beskaffenhed; det var for oven et Menneske, men fra Navlen og nedad var det et Elsdyr; det blev derfor kaldt Elgfrode. Hun fødte nok en Dreng, som blev kaldt Thorer; han havde Hundefødder fra Vristen af, og blev derfor kaldt Thorer Hundefod; han var for Resten den skjønneste Mand, man kunde see. Omsider fødte hun en tredie Dreng, han var allersmukkest, og havde ikke mindste Legems Lyde, og fik Navnet Bodvar; ham elskede hun høiest. De skøde nu op som Straae, og naar de legede med andre Drenge, vare de grumme og gjenstridige i alt; mange bleve ilde medhandlede af dem, og især lemlæstede Frode mange af Kongens Mænd, og somme dræbte han med alle.

Elgfrode bliver en Skaleboer.

28. Saaledes gik en Tid hen, indtil de vare tolv Aar gamle! da vare de saa stærke, at ingen af Kongens Mænd kunde staae sig for dem, hvorfor de heller ikke vovede sig i Kast med dem. Frode sagde da til sin Moder, at han vilde drage bort, „og jeg vil," føiede han til, „ikke have noget med Folk at gjøre, thi de ere kun Uslinger, og de ømme sig strax, naar man rører ved dem." Hun sagde at han kunde ikke begaae sig blandt

Folk formedelst sit Stivsind. Moderen drog nu med ham til Hulen, og viste ham der de Eiendele, som hans Fader havde bestemt ham; thi Bjørn havde fastsat, hvad enhver skulde have. Frode vilde tage mere, men mægtede det ikke; thi det var de mindste Eiendele, som vare ham tiltænkte. Og nu seer han, hvor Vaabnene rage frem af Bjerget; han tager først ved Fæstet, men Sværdet var fast, saa at han ikke kunde trække det ud; dernæst tager han fat paa et Øxeskafte, men det var ikke løsere end det forrige; da sagde han: „Det kan være, at han, som har nedlagt disse kostbare Ting her, har villet, at Vaabenskiftet skulde ligne Delingen af det andet Løsøre;" han greb da i et Haandfang, og det var strax løst, saa der fulgte en Skalm eller kort Sværd med Haandfanget; han betragtede Klingen et Øieblik, og sagde siden: „Han, som har skiftet disse Sager, har været partisk;" og han slog nu med begge Hænder Klingen mod et Klippestykke, og vilde sønderslaae den; men Klingen gik ind i Klippen, saa det smeldede mod Hæftet, men den gik ingenlunde itu deraf; da sagde Elgfrode: „Hvad ligger det Lag paa, hvorledes jeg behandler denne ondtvarslende Kostbarhed! thi derom er ingen Tvivl, at den kunde bide, hvad det saa skulde være." Derefter tog Frode Afsked med sin Moder, og drog bort; han drog op paa en Fjeldvei, og blev der en Ildgjerningsmand, og slog Folk ihjel, for at tilvende sig deres Eiendomme, og byggede der en Skale[1], hvor han slog sin Bopæl op.

---

[1]) En Skale eller Skaale var en langt fra andre Menneskeboliger paa affides Bjerge eller i eensomme Skove beliggende Bygning, hvor mest Kæmper eller forhexede Væsener, eller over=

Thorer Hundefod bliver Konge over Goterne.

29. Kong Ring troede nu vel at kunne forstaae, hvilke Vidunder alt dette maatte betegne; men han talte ikke et Ord derom for Folket, og lod alt være roligt som tilforn. Kort derefter forlangte Thorer Hundefod at drage bort, men hans Moder viste ham til Hulen, og anviste ham de Eiendele, som vare ham bestemte, underrettede ham om Vaabnene, og bød ham tage Øxen, og sagde, at hans Fader saaledes havde budet. Derpaa tog Thorer Afsked med sin Moder, og drog bort; han gik strax til Hulen, og tog først fat paa Sværdfæstet, men Sværdet var fast; dernæst tog han ved Skaftet paa Øxen, den var løs, efterdi den var ham bestemt. Han tog derpaa sine Eiendele, og gik bort, lagde dog først Veien om ad til sin Broder Elgfrode. Han gik ind i hans Skale, satte sig ned i Sædet, og lod Hatten synke ned over Ansigtet. Lidt efter kom Frode hjem, og saae ikke meget mildt til den Fremmede, men trak sit korte Sværd, og sagde:

Skalmen skingrer,
Og af Skeden ganger,
Haanden mindes
Hildes Værk,

og drev det ned paa Bænken, som stod hos ham, og stillede sig meget rasende og barsk an. Da kvad Thorer:

Men jeg lader
Lige Lyd min

hoved til Menneskeselskab lidet skikkede Personer opholdt sig. Saadan Bygning var ofte, efter dens Beboers Kaar, meget anseelig.

Øxe give
Paa anden Vei.

Da kunde Thorer ikke fordølge sig længere, og Frode kjendte sin Broder, og tilbød ham Halvdelen af alt, hvad han havde forhvervet sig, og der manglede ikke paa stor Rigdom. Thorer vilde dog ikke tage derimod, men dvælede der i nogen Tid, og drog siden bort. Elgfrode viste ham til Gotland, sigende, at Goternes Konge nylig var død, hvorfor han tilskyndte ham at drage til dette Rige, efterat han forud i den Henseende havde underrettet ham om mange Ting: „Det er," sagde han, „en Lov hos Goterne, at ved saadan Leilighed blive alle Goter stævnede til et almindeligt Folkemøde. En stor Stol bliver dernæst fremsat i Forsamlingen, hvori to Mænd rummeligen kunne sidde, og den skal da være Konge, som udfylder dette Rum; men mig tykkes, at du fuldkommen kan udfylde det." Efter dette toge de Afsked med hinanden, og skiltes ad; Thorer tog nu Veien lige til Gotland, hvor han kom til en Jarl, som tog vel imod ham; der opholdt han sig om Natten. Det sagde hver Mand, som saae Thorer, at han var vel skikket til at være Konge over Goterne for sin Væxts Skyld, og at man vilde finde faa, som vare hans Lige. Da de nu kom til Thingstævne, gik det just, som hans Broder Frode havde forudsagt. En ypperste Voldgiftsmand var sat til med sandfru Kjendelse at afgjøre Sagen; mange satte sig i Sædet, men han kjendte dem uværdige; tilsidst gik Thorer til, og satte sig i Stolen; da sagde Voldgiftsmanden: „For dig passer Sædet bedst, thi tildømmer jeg derfor dig dette Herredømme." Siden gave Indbyggerne ham Kongenavn, og han blev kaldt Kong Tho-

rer Hundefod, og om ham ere vidtløftige Fortællinger. Han var almindelig yndet, førte mange Krige, og havde som oftest Seier, og sad siden en Tid lang rolig hjemme i sit Rige.

Om Bødvar Bjarke.

30. Bødvar var imidlertid hjemme hos sin Moder, og var meget afholdt af hende; han var af alle den mandigste og skjønneste; dog var han endnu ikke meget kjendt iblandt Folk. Han spurgte engang sin Moder, hvo der var hans Fader? hun fortalte ham da hans Faders Død og hele Tildragelsen, hvorledes en uheldig Skjæbne var ham paalagt af hans Stedmoder. Bødvar svarede: „Ilde bør vi for dette lønne denne Troldkvind." Hun fortalte derpaa, hvorledes hun af Dronningen var tvungen til at spise af Bjørnekjødet, hvilket nu kjendtes paa hans Brødre Thorer og Elgfrode; Bødvar sagde: „Det tykkes mig, at Frode kan med større Skjel hævne vor Fader paa dette Kvindenhyre, end ihjelslaae uskyldige Folk for Vindings Skyld, og bedrive Ildgjerninger; underligt synes det mig ogsaa, at Thorer drog bort, uden at han gav denne Hex nogen Paamindelse, og jeg troer, at det bliver det bedste, at jeg straffer hende lidt for os allesammen." Bera svarede: „Mag det saa, at hun ikke sætter nogen Trolddom imod dig, som kan skade dig!" han sagde, at det skulde han nok passe. Derefter droge Bødvar og Bera til Kongen, hvem hun efter Bødvars Raad fortalte, hvorledes alt var tilgaaet, og viste Ringen, som hun havde taget ud af Dyrets Bov, og som havde tilhørt hans Søn Bjørn. Kongen syntes med Vished at kjende Ringen: „Jeg havde ganske anet det, sagde han, at alle disse Undere, som her ere

foregaaede, skete paa Dronningens Anstiftelse, men formedelst min Kjærlighed til hende har jeg tiet dermed." Bodvar sagde: „Lad hende nu drage bort, eller vi ville tage Hævn over hende." Kongen tilbød at ville bøde til ham med Penge, saa meget han selv bestemte, for at alt endnu skulde være roligt: „Jeg vil desuden," tilføiede han, „give dig et Rige at styre, og Jarls Navn strax, men efter min Død Kongedømmet, for at du ikke skal tilføie hende nogen Meen." Bodvar sagde, at han ikke vilde være Konge, men at han hellere vilde være blandt Kongens Mænd, og tjene ham; „men," vedblev han, „skjønt du er saa indtagen af denne onde Aand, at du neppe beholder Forstanden tilbage til ret at styre dit Kongedømme, saa skal hun dog aldrig trives fra dette Øieblik." Bodvar var da saa rasende, at Kongen ikke torde give sig af med ham; og han styrtede ind i Dronningens Stue, og havde en Skindpose i Haanden, men Kongen og hans Moder ginge efter ham. Og da Bodvar kom der, vendte han sig strax til Dronning Hvit, satte Skindposen over hendes Hoved, og snørede den sammen om Halsen, gav hende derpaa adskillige Kindhug, og slog hende til Døde med forskjellige Pinsler, og trak hende omkring i alle Stræder. Mange eller de fleste der i Hallen syntes, at det ikke var værre end halvt fortjent; men Kongen syntes meget ilde derom, skjønt han dog ikke kunde gjøre noget derved. Saaledes lod Dronning Hvit sit arme Liv. Bodvar var da atten Aar gammel. Kort derefter blev Kong Ring syg, og døde, hvorefter Bodvar modtog Regjeringen, og var dermed tilfreds en føie Tid. Siden stævnede han sine Undersaatter til Thinge, og sagde der paa Thinget, at han vilde dra-

ge bort, giftede derpaa sin Moder med en Mand, ved Navn Valsleit, som tilforn havde været Jarl, og holdt deres Bryllup, før han red bort.

Om Bodvar Bjarke og Elgfrode.

31. Derefter red Bodvar ene bort, og havde ikke meget Guld eller Sølv eller andre Eiendele med sig; dog var han vel udrustet med Vaaben og Klæder; han red nu paa sin gode Hest først til Hulen efter sin Moders Anviisning. Sværdet blev løst, saasnart han tog ved Fæstet; dette Sværd besad de Egenskaber: at det aldrig maatte blottes uden det blev Mands Bane; aldrig maatte det lægges under Hovedet, og ikke reises op paa Fæstet; kun tre Gange skulde det skærpes i hele sin Tid, men til andre Tider maatte det ikke blottes, saa vanskeligt var det at besidde; denne store Kostbarhed vilde alle Brødrene eie. Bodvar drog nu til sin Broder Elgfrode, som gjorde ham en Skede af Birketræ til Sværdet. Paa denne hans Reise hændte intet Mærkværdigt, før han en Aften kom til en stor Skale; den eiede Elgfrode. Bodvar ledede sin Hest ind, og syntes der at eie upaatalt alt, hvad han troede at trænge til. Frode kom hjem om Aftenen, og kastede et vredt Øie til ham; Bodvar brød sig ikke derom, og lod endog, som han hævede Brystet høiere derved. Nu kom ogsaa Hestene i Uenighed, og vilde drive hinanden af Stalden. Frode tog da til Orde: „Det er en meget forvoven Karl, der drister sig til at sætte sig herind uden mit Forlov!" Bodvar trykkede Hatten ned i Ansigtet, og svarede intet. Elgfrode springer da op, trækker Skalmen, og støder den ned, saa det skingrer mod Hæftet, og gjør saaledes tvende Gange, men Bodvar rører sig ikke af

Stedet. Tredie Gang trækker han Skalmen, og springer imod ham; thi han mærkede, at den fremmede Mand ikke lod sig forskrække, og tænkte at denne da vilde tage fat i ham. Og da Bødvar nu saae, i hvad Hensigt han gjorde det, vilde han ikke tøve længere, men sprang op, og løb ham ind under Armene. Elgfrode spændte ham endnu haardere om Livet, og de toge dygtig fat i hinanden. Under dette faldt Bødvars Hat af, og da gjenkjendte Frode ham, og sagde: „Velkommen, Frænde! vi have her længe nok staaet og brudtes." „Endnu skader det ikke," sagde Bødvar. Elgfrode svarede: „Vaerligere, Frænde! maatte du dog endnu være ved at have med mig at bestille, om vi skulle forsøge hinanden, og du vil her kjende Forskjellen paa vor Styrke, om vi skulle møde hinanden, og den ene ikke skaaner den anden. Frode tilbød ham at blive hos sig, og eie Halvdelen af alt, hvad han eiede. Bødvar vilde ikke blive, thi han holdt det for en ond Gjerning, at slaae Folk ihjel for Vindings Skyld; han drog derfor bort. Frode fulgte ham paa Veien, og fortalte, at han havde givet mange Fred, saadanne nemlig, som ikke kunde forsvare sig; derover glædede Bødvar sig, og sagde, at han handlede vel heri, og han burde lade de fleste fare i Fred, om han end troede, at de havde noget med at fare. Elgfrode svarede: „Mig har Skjæbnen i alle Henseender været ugunstig; men for dig er det det bedste at drage til Kong Rolf i Leire; thi hos ham ville alle de største Kæmper være, eftersom han i Høimod, Gavmildhed og Kjækhed overgaaer alle andre Konger." Derpaa tog Frode og rykkede i ham, og sagde: „Du er ikke saa stærk, Frænde! som det anstaaer dig;" han skar sig derpaa i Læggen,

tog Blodet, og bød ham drikke, hvilket Bødvar gjorde; Frode tog derpaa i ham anden Gang, og da stod Bødvar fast paa Pladsen, som det sømmede sig. „Ja nu er du meget stærk," sagde Elgfrode, „og jeg troer at denne Drik er kommen dig godt til Nytte, og du vil overgaae de fleste i Styrke og i al Kjækhed og Manddom, og det under jeg dig vel." Derefter traadte Frode med sin ene Klove i Bjerget, ved hvilket de stode, og sagde: „Til dette Spor vil jeg hver Dag gaae, og see efter, hvad der er i Sporet; deri vil være Muldjord, om du døer af Sot, Vand, om du døer paa Søen, og Blod, om du døer for Vaaben, og da vil jeg hævne dig; thi jeg elsker dig høiest af alle mine."

Om Bodvar Bjarke og Thorer Hundefod.

32. De skiltes nu, og Bødvar tog Veien til Gotland. Han traf ikke Kong Thorer Hundefod hjemme; men de to Brødre lignede hinanden saa nøie, at man ikke kunde kjende den ene fra den anden. Indbyggerne troede derfor, at det var Thorer, som var kommen hjem; man lod ham sætte sig paa Thronen, og i alle Henseender behandlede man ham som Konge; ja man anviste ham endogsaa Plads i Dronningens Seng, thi Thorer var gift. Bødvar vilde ikke ligge under det samme Lagen som hun, hvilket forekom hende underligt, eftersom hun fuldt og fast troede, at det var hendes Mand; men da Bødvar fortalte hende, hvorledes det Hele forholdt sig, lod hun sig ikke videre formærke dermed. De laae nu saaledes hver Nat, og snakkede med hinanden, lige indtil Kongen kom hjem, da man fik Vished om, hvo Manden var. Begge Brødrene toge med aabne Arme imod hinanden; Thorer sagde, at han ikke havde betroet

nogen anden at ligge saa nær sin Dronning. Thorer tilbød ham, at han maatte forblive der, og skulde da faae Halvdelen af alle hans rørlige Eiendomme, men Bødvar vilde det ikke, hvorpaa Thorer sagde, at han kunde handle, som han selv fandt for godt, og tilbød at give ham Mandskab, men det vilde han ikke heller tage imod. Bødvar red derpaa bort, og hans Broder Kong Thorer fulgte ham paa Veien, og begge Brødrene skiltes nu ad med Venskab, men dog med nogen Forbeholdenhed; og der fortælles intet om hans Færd, forend han kom til Danmark og var ei langt fra Leiregaard.

Bødvars Ophold hos Hotts Forældre.

33. En Dag var det stærk Slud og slemt Veir, og Bødvar blev gjennemvaad, og Hesten meget mødig og træt under ham, da han red saa langt, og Veien derhos var gjennemtrængende blød og tung. Det blev ogsaa meget mørkt, og drev stærkt paa om Natten, og han blev det ei vaer, før Hesten stødte Foden imod en Skrænte; Bødvar steg derfor af, for at føle sig for, og mærkede, at der var et Huus, og ledte Døren op. Han bankede nu paa, og der kom en Mand ud; Bødvar bad om, at han maatte blive der Natten over; Husbonden sagde, at han vilde ikke vise ham bort ved Nattetid, eftersom han ikke kjendte Veien. Det forekom Bonden, at han i sine Miner og hele sin Adfærd tegnede til at være en stor Mand. Der var nu Bødvar om Natten, og blev behandlet med al Tjenstvillighed. Han spurgte meget om Kong Rolfs og hans Kæmpers Heltegjerninger, og om der endnu var langt did. „Nei," sagde Bonden, „did er kun en kort Vei; har du i Sinde at drage derhen?" „Ja," svarede Bødvar, „det er min Agt." Bon-

den sagde: „Der vil du blive vel imodtagen; thi jeg seer at du er en stor og stærk Mand, og de der synes ogsaa at være anseelige Mænd." Ved dette begyndte Kjærlingen at græde høit, da de talte om Kong Rolf og hans Kæmper i Leiregaard. „Hvad græder du for, stakkels Kjærling?" sagde Bodvar. Hun svarede: „Jeg og min Mand har en Søn, som hedder Hott; han gik en Dag til Borgen, for at fornøie sig; men Kongens Mænd gjorde Nar af ham, hvilket han fandt sig meget ilde ved; siden toge de ham, og satte ham i en Beenhob, og det er nu deres Tidsfordriv under Maaltidet, at, saasnart eet Been efter det andet er afspillet, kaste de det paa ham, og han faaer stundum stor Skade deraf, naar det træffer ham, og jeg veed nu ikke, om han er levende eller død; men for min Gjæstfrihed imod dig haaber jeg, at du vil lønne mig derved, at du vil kaste hellere mindre end større Been paa ham, om han endnu ikke er død." „Jeg skal gjøre efter som du beder," svarede Bodvar, „og ikke tykkes det mig saa mandigt, at slaae Folk med Been, eller behandle Børn og Smaafolk ilde." „Da gjør du vel," sagde Kjærlingen, „eftersom din Haand synes mig meget stærk, saa jeg kan fuldt vist skjønne, at han ingenlunde vil kunne udholde dine Slag, om du ikke vil skaane ham."

Om Bodvar Bjarke og Hott Bondeson.

34. Siden drog Bodvar Veien frem lige til Leiregaard, hvor Kongen havde sit Hovedsæde. Bodvar ledede derpaa sin Hest ind i Stalden, og satte den ved Siden af Kongens bedste Heste, uden at spørge nogen derom. Derpaa gik han ind i Hallen, hvor der da kun vare faa tilstede; han satte sig yderst, og da han havde

siddet der en foie Stund, hørte han noget at buldre henne i et Hjørne af Hallen. Bodvar saae derhen, og blev vaer, at en Haand kom op af en stor Beendynge, som laae der; Haanden var meget sort; Bodvar gik derhen, og spurgte, hvo der var i Beendyngen; Svaret lod med svag Røst: „Hott hedder jeg, kjære Bodvelil!" „Hvi er du her?" spurgte Bodvar, „eller hvad gjør du?" Hott svarede: „Jeg gjør mig en Skjoldborg, kjære Bodvelil!" hvorpaa Bodvar tog til Orde: „Elendig est du i din Skjoldborg," tog fat i ham, og trak ham op af Beendyngen. Hott skreg da høit, og sagde: „Vil du nu skille mig ved Livet? gjør ei det! saasom jeg nu havde sat mig i god Forsvarsstand, men du har nu aldeles sønderbrudt min Skjoldborg, og nu havde jeg gjort den saa høi uden om mig, at den havde beskyttet mig for alle eders Slag, saa at aldeles intet havde kunnet ramme mig længere, men jeg havde dog endnu ikke bragt den i den Stand, jeg agtede, den skulde blive." „Ei skal du," svarede Bodvar, „nu behøve at bygge Skjoldborg længere;" hvorpaa Hott græd, og sagde: „Vil du da nu dræbe mig, Bodvelil?" Bodvar bad ham ikke skrige saa høit, løftede ham op, og bar ham ud af Hallen og hen til et Vandsted, som var der i Nærheden, men faa gave Agt derpaa; der toede han ham nu fra Top til Taa, og gik derpaa atter til den Plads, som han tilforn havde indtaget for sig, og ledede Hott efter sig, og gav ham Plads ved Siden af sig; men denne var saa bange, at han skjalv over hele sit Legeme, nagtet han syntes at kunne forstaae, at denne Mand vilde hjælpe ham. Det blev nu Aften, og Folk strømmede ind i Hallen. Rolfs Kæmper saae nu, at Hott havde faaet Sæde oppe paa en Bænk, og det

tyktes dem, at den Mand, som havde vovet at sætte ham der, havde gjort sig meget dristig. Hott blev nu ilde til Mode, saasnart han saae sine gamle Bekjendtere, thi han havde fristet Ondt af dem; og, saasom Livet var ham kjært, vilde han til at fare tilbage i sin Beendynge, thi han troede, at han var ikke slet saa bar for deres Kast, naar han uagede did, som han nu var; men Bodvar holdt ham, saa han ikke var i Stand til at drage bort. Hofsinderne bleve nu ved deres gamle Skik, og kastede først smaae Been tværs over Gulvet til Bodvar og Hott; men Bodvar lod, som han ikke saae det; Hott derimod var saa bange, at han rørte hverken Mad eller Drikke, og det kom ham bestandig for, som han hvert Øieblik skulde blive slaaet; hvorpaa han sagde til Bodvar: „Kjære Bødvelil! nu bliver en stor Knokkel dreven paa dig, og den er vist bestemt til vor Ødelæggelse." Bodvar bød ham være taus, og han sætter nu sin hule Haand imod, og fatter saaledes Knokkelen, hvormed ogsaa fulgte et heelt Laarbeen; han sendte derpaa Knokkelen tilbage, rettede den paa den, som kastede, og gav ham den lige foran med saadant Eftertryk, at han fik sin Bane. Derved kom en stor Forskrækkelse over Hofsinderne, og Rygtet bragte til Kong Rolf og hans Kæmper oppe i Kastellet, at en Mand, som saae ud til noget Overordentligt, var kommen i Hallen, og havde dræbt een af hans Hofsinder, og at de ønskede at dræbe ham igjen. Kongen spurgte, om Hofsinden var dræbt sagløs. „Ja saa godt som," svarede de, men hele Sandheden kom dog nu for Dagen. Kong Rolf sagde, at det skulde være langt fra, at man skulde dræbe Manden. „I have da her," siger han, optaget eders onde Uvæsen, at

slaae sagløse Folk med Been, som er mig til Vanære, og gjør eder stor Skam. Jeg har jevnligen talt om dette tilforn, men I have ingen Agt givet paa mine Ord; og jeg troer, at det maa ikke være nogen ubetydelig Karl, som I nu have angrebet, kalder ham derfor hid til mig, at jeg kan faae at vide, hvo han er!" Bødvar gik nu for Kongen, og hilste med megen Anstand paa ham; Kongen spurgte ham om Navn: „Hotts Værge kalde eders Hofsinder mig," sagde han, „men jeg hedder ellers Bødvar." Kongen spurgte: „Hvilke Bøder vil du byde mig for min Hofsinde?" „Han ligger paa sine Gjerninger," svarede Bødvar. Kongen spurgte: „Vil du blive min Mand, og besætte hans Plads?" Bødvar svarede: „Det siger jeg ikke nei til, at være eders Mand; men jeg vil derfor paa ingen Viis skilles fra Hott, men vil, at vi begge sidde nærmere hos dig, end denne sad; i andet Fald drage vi begge bort." Kongen sagde: „Skjønt jeg i ham ingen Hæder seer for mig, saa vil jeg dog ikke spare Mad for ham." Bødvar gik nu til den Plads, som ham behagede, men han vilde ikke sidde paa den, som hin havde beklædt; han rykkede op etsteds treude Mænd, og han og Hott toge der Sæde, og det var længer inde i Hallen, end Sæde var dem anviist. Rolfs Mænd tænkte nu, at Bødvar vilde blive dem haard at faae Bugt med, og de vare yderligen forbittrede paa ham.

Bødvar dræber et stort Udyr.

35. Og som det nu led ad Julen, bleve Folk der meget bekymrede; Bødvar spurgte Hott om Aarsagen dertil; Hott fortalte ham, at der nu to Vintre efter hinanden var kommet et stort og skrækkeligt Dyr, som havde Vin-

ger paa Ryggen, og fløi bestandig, og to Efteraar havde det været der, og anrettet stor Ødelæggelse. Intet Jern bed paa det, og nu kom netop Kong Rolfs Kæmper, som vare de drabeligste Helte, ikke hjem. „Ei er Hallen saa godt besat, som jeg troede," sagde Bodvar, „om et Dyr skal ødelægge Kongens Rige og Eiendomme." Hott svarede: „Det er intet Dyr, snarere er det det største Uhyre." Julekveld kom nu, og da sagde Kongen: „Nu vil jeg, at alle skulle være rolige og tause i Nat, og jeg forbyder alle mine Mænd at sætte sig i nogen Fare mod Dyret; gaae det nu med Kvæget, som Skjæbnen vil, men mine Mænd vil jeg ikke miste." Alle lovede gjerne at gjøre, som Kongen bød. Alligevel gik dog Bodvar hemmelig bort om Natten, og lod Hott gaae med sig, ihvorvel denne nødig gjorde det, og sagde, at det var hans visse Død. Bodvar sagde, at det vel vilde faae et bedre Udfald, end han tænkte, men han var dog saa bange, at Bodvar maatte bære ham. De fik nu Øie paa Dyret, og strax skreg Hott saa høit han kunde, og sagde at Dyret vilde opsluge ham. Bodvar bød nu den Usling tie, og kastede ham ned i Mosset, og der laae han, og var saare ræd, og dog torde han ikke løbe hjem. Nu gik Bodvar mod Dyret, men den Forhindring kom ham paa, at just som han vilde trække Sværdet, stak det saa fast i Balgen, at han ikke mægtede at trække det; han rykkede derfor stærkt i det, saa det knagede i Balgen, og da gik Sværdet af Skeden; han stødte det nu saa stærkt ind under Dyrets Bov, at det stod i Hjertet, og Dyret dratrede dødt ned til Jorden. Derefter gik han hen, hvor Hott laae, tog ham op, og bar ham hen, hvor Dyret laae dødt paa Jorden. Hott skjalv forfærde-

lig. „Nu skal du drikke Dyrets Blod," sagde Bodvar; han var vel længe uvillig dertil, men torde dog tilsidst ikke andet; Bodvar lod ham nu drikke to store Slurke og spise noget af Dyrets Hjerte; dernæst tog Bodvar fat i ham, og de brodes længe; tilsidst sagde Bodvar: „Nu er du da bleven ganske stærk, og ei venter jeg, at du nu vil ræddes for Kong Rolfs Hirdmænd." „Nei fra dette Øieblik ræddes jeg ikke," svarede Høtt, „end ikke for dig selv." „Det er vel, min Stalbröder Høtt," sagde Bødvar, „lad os nu reise Dyret op, og stille det saaledes, at de andre kunne troe, at det er levende!" De gjorde saa, og ginge dernæst hjem, og ikke et Menneske vidste, hvad de havde udrettet.

Høtt Bondeson faaer Navn af Hjalte.

36. Morgenen derpaa spurgte Kongen om, hvad de havde fornummet til Dyret, om det havde været nogensteds der om Natten. Man berettede ham, at alt hans Kvæg gik ganske uskadt og roligt i Folden. Kongen bød sine Vagtmænd efterforske, om man ikke kunde see noget Kjendetegn til, at det havde været der; de gjorde saa, men kom hurtig tilbage, og berettede Kongen, at Dyret løb med stor Fart ligemod Borgen. Kongen bad nu sine Hofsinder være tapre, og hver hjælpe saa meget han havde Mod til, og dræbe dette Uhyre, og saa skete, som Kongen bød, at de gjorde sig færdige dertil. Kongen kastede et Øie paa Dyret, og sagde derpaa: „Jeg seer ikke, at Dyret bevæger sig; men hvo vil nu paatage sig at gaae imod det?" Bødvar sagde, at det var Beviis paa en tapper Mands Lyst til at forsøge sin Styrke: „Min Stalbroder Høtt!" vedblev han, „ryst nu af dig det onde Omdømme, som man har om dig, at man siger, at

der ingen Daad og Dygtighed er i dig, og spring nu til, og dræb Dyret, da du nu seer, at ingen anden er ret villig dertil!" „Ja," sagde Høtt, „dertil er jeg færdig." Kongen sagde: „Ikke veed jeg, hvorfra du har faaet denne Mandighed, og med dig er tilvisse i kort Tid skeet en stor Forandring." Høtt sagde: „Giv mig dit Sværd Gyldenhjalte, som du der holder i din Haand, og da skal jeg fælde Dyret, eller lade mit Liv." „Dette Sværd," sagde Kongen, „staaer ikke til at føres uden af en brav og tapper Mand." Dertil svarede Høtt: „Det skal du faae at see, Herre! at saadan Mand er netop jeg." Da sagde Kongen: „Hvo kan vide, om ikke mere er forandret i din Beskaffenhed, end man kan see paa dig; thi de færreste tykkes at kjende dig, om du er den samme Mand. Tag nu Sværdet, og behold det, hvis du udfører dette." Derpaa gik Høtt med al Djærvhed mod Dyret, og hug til det, saasnart han kom det i Hugs Vidde, og Dyret faldt dødt til Jorden. Da tog Bødvar til Orde: „See nu, Herre! hvilken Seier han har vundet." Kongen sagde: „Vist har han udrettet en stor Daad; men ikke har Høtt været ene om at dræbe Dyret, snarere har du gjort det." „Kan vel være," sagde Bødvar, „at det er saa, Herre!" Kongen svarede: „Det vidste jeg, da du kom her, at faa Mænd kunde maale sig med dig; men det anseer jeg dog for dit mandigste Værk, at du har gjort en anden Kæmpe af Høtt, som kun lidet saae ud til en saa stor Lykke, og nu vil jeg, at han ikke længere skal hedde Høtt, men han skal nævnes op efter Sværdet Gyldenhjalte, og hedde Hjalte fra denne Dag." Her endes denne Fortælling om Bødvar og hans Brødre.

Femte Fortælling.

Om Hjalte den Høimodige.

Om Kong Rolfs Bersærker.

37. Nu led det ad Vinteren, saa at Kong Rolfs Bersærker snart kunde ventes hjem. Bødvar spurgte Hjalte om, hvorledes Bersærkerne pleiede at tee sig; han sagde, at de havde for Skik, naar de kom hjem til Hove, at gaae for hver Mand og først for Kongen, og spørge, om han i Tapperhed torde sætte sig i Ligning med dem: „Saaledes svarer da Kongen," sagde Høtt: „det er vanskeligt, siger han, at nævne saa kjække Mænd, som I ere, eftersom I have skaffet eder et stort Navn i blodige Kampe mod forskjellige Folkefærd, saavel i den søndre Verdensdeel, som her i den nordre: dette svarer Kongen mere af Høimodighed end af Svaghed; thi han kjender deres Sind, og de have vundet Kongen stor Seier og mange Eiendele. Derpaa gaae de fra ham, og spørge saa hver Mand, som er i Hallen, om det samme; men ingen tykkes, at han tør ligne sig med dem i Tapperhed." „Det er et ringe Udvalg af Mænd her er hos Kong Rolf," sagde da Bødvar, „om alle skulle føre feige Ord i Munden for Bersærkerne," og dermed sluttede de denne Samtale. Bødvar havde nu været et Aar hos Kong Rolf, og som det nu var anden Julekveld, og Kong Rolf sad over Bordet, sprunge Hallens Dørre pludselig op, og der ginge ind tolv Bersærker, alle graae af Jern, og skinnende, som om man kunde see paa et Isslag. Bødvar spurgte Hjalte hviskende, om han torde forsøge sig imod nogen af dem?" „Ja," sagde Hjalte, „ikke imod een, men snarere imod alle; thi jeg kan ikke ræddes, om der end er Overmagt imod mig, og ikke skal

een af dem indjage mig Frygt." Nu ginge Berserkerne langs ind i Hallen, og saae at Kong Rolfs Kæmper havde formeret sig, siden de sidst droge hjemmefra, og de betragtede nøie de nysaukomne Mænd, og saae, at især den ene af dem var en ikke ringe Karl, og der siges, at deres Formand blev lidt underlig til Mode derved. Nu ginge de efter Sædvane ind for Kong Rolf, og gjorde Kongen det sædvanlige Spørgsmaal; Kongen svarede dertil, ligesom han pleiede, hvad ham syntes rimeligt. Siden ginge de for hver Mand i Hallen, og tilsidst for de tvende Stalbrodre, og Formanden spurgte Bødvar, om han torde give sig ud for at være ligesaa tapper en Mand, som han var. Bodvar svarede, at han paastod ikke, at han var en ligesaa tapper Mand, som de vare, men snarere, at han var langt taprere, i hvad de saa vilde forsøge, og torde han ikke at jage ham som en So, saadan en nederdrægtig Tæveson, som han var, og i det samme springer han frem paa Berserken, griber ham under Armene, som han stod i alt sit fulde Harnisk, og kaster ham hovedkuls til Jorden, saa han laae der med brudte Been; Hjalte havde den samme Leg for med en anden. Da blev der en stor Ulyd i Hallen, og det forekom Kong Rolf, at det nu saae ud til at ville blive en meget farlig og vanskelig Sag, om hans Mænd saaledes fældte hinanden. Han sprang da fra sit Høisæde hen til Bodvar, og bød ham lade alt være Fred og god Forstaaelse; men Bødvar paastod, at Berserken skulde miste Livet, hvis han ikke tilstod, at han ansaae sig selv for hans Undermand. Kong Rolf sagde, at det var en let Sag; hvorpaa han lod Berserken staae op; saaledes gjorde ogsaa Hjalte efter Kongens

Bydende, hvorpaa Mændene satte sig ned, hver i sit Sæde, men Bersærkerne i deres med svar Bekymring. Kong Rolf holdt en Tale til dem, og søgte at overtyde dem, at de kunde see, at intet var saa særdeles stort eller stærkt, at det jo kunde finde sit Lige. „Jeg forbyder eder," sagde han, „at begynde nogen Drabning eller Ulempe her i min Hal; og om I overtræde denne min Befaling, da skal det gjelde eders Liv; men værer saa rasende som muligt, naar jeg har med mine Fiender at dele, og vinder eder da Hæder og Anseelse; nu har jeg saadant Udvalg af Kæmper, at jeg ikke behøver at slaae min Lid til eder Bersærker allene." Alle gave lydelig tilkjende, at de bifaldt Kongens Tale, og de bleve nu alle fuldkommen forligte, og Pladserne i Hallen saaledes tildeelte Kongens Mænd, at Bødvar blev holdt høiest i Ære, saa han sad ved Kongens høire Haand, og næst ham Hjalte hin Høimodige; Kongen gav Hjalte det Navn, at han skulde hedde hugprud eller høimodig, fordi han daglig omgikkes med Kongens Hofsinder, af hvilke han havde været saa ilde medhandlet, som før er fortalt, og det uden at han tilføiede dem mindste Skade, skjønt han nu var bleven langt mandigere end de; men Kongen syntes, at det havde været meget at bære over med, om han havde givet dem nogen Paamindelse eller endogsaa dræbt nogen af dem. Paa Kongens venstre Haand sade de tre Brødre Svipdag, Hvitserk og Beigald, i saa høi Anseelse vare de komne; dernæst sade de tolv Bersærker, og siden langs paa begge Sider i Hallen de øvrige udvalgte Mænd, hvilke her ei ere nævnte. Kongen lod disse sine Mænd til Gammen og Skjemt anstille alskens Lege og Kunster, og det mærkede man, at

Bodvar var den første af alle hans Kæmper i alt, hvad der blev prøvet, og han kom i saa stor Anseelse hos Kong Rolf, at han fik hans kjæreste Datter Drifa tilægte. Nu forløb saaledes en Tid, i hvilken de opholdt sig rolige i Riget, og vare heel navnkundige Mænd. Her endes Fortællingen om Hjalte hin Hoimodige.

Sjette Fortælling.

Om Kong Rolfs og hans Kæmpers Færd til Sverrig.

Kong Rolfs og Bodvar Bjarkes Samtale.

38. Det fortælles nu, at Kong Rolf en Dag holdt et prægtigt Gilde, og alle hans Kæmper og Stormænd vare forsamlede hos ham i hans Kongesal. Kongen kastede nu Øiet til begge Sider, og sagde da: „Mægtig Styrke er her samlet i een Hal," hvorpaa han spurgte Bodvar, om han kjendte slig en Konge, som han var, der havde saadanne Kæmper; Bodvar sagde, at han ei kjendte en saadan: „men een Ting er der," tilføiede han, „som synes mig at forringe eders kongelige Hæder." Kong Rolf spurgte, hvad det da var. „Det mangler eder, Herre!" sagde Bodvar, „at I ikke har krævet eders Fædrenearv i Upsal, hvilken eders Svoger Kong Adils uretfærdigen forholder eder." Kong Rolf svarede: „En vanskelig Sag vil det blive at søge den, thi Adils er ikke nogen eenfoldig Mand, men er snarere troldkyndig og en snu, listig, underfundig, og derhos grusom Mand, og den værste at have med at gjøre." „Dog anstaaer det eder, Herre!" sagde Bodvar, „at fordre eders Part og engang at drage til Kong Adils, og erfare, hvorlunde han vil svare til dette Krav." Kong Rolf sagde:

„Det er en betydelig Sag, som du der minder mig om, thi paa den gjerrige og forræderske Kong Adils har jeg at hævne min Faders Drab; derfor ville vi nu vove dette farlige Foretagende." „Det vil jeg ikke dadle," sagde Bodvar, „ei heller fraraade at forsøge engang, hvorledes det staaer til hos Kong Adils.

Om Bonden Rane i Sverrig.

39. Derpaa beredte Kong Rolf sig til Reisen med hundrede Mand foruden hans tolv Kæmper. Der er intet fortalt om deres Reise, før de kom til en Bonde; han stod udenfor, da de kom, og bød dem alle ind hos sig. Kongen sagde: „Du er en rask Mand, men har du Evne til det, thi vi ere ikke faa, naar vi ere samlede? du maa ikke være saa ringe en Bonde, om du kan tage imod os alle." Bonden loe, og sagde: „Stundum har jeg dog seet ikke færre Mænd komme der, hvor jeg har været, og I skulle ikke mangle Drikke eller hvad andet I behøve Natten over." „Det ville vi da forsøge," sagde Kongen, og dermed var Bonden tilfreds. Man tog da mod deres Heste, og viste dem den bedste Pleie. „Hvad er dit Navn, Bonde!" spurgte Kongen. „Rane kalde somme mig," svarede han. De bleve nu der saa vel modtagne, at de neppe syntes at kunne være komne paa et gjæstfriere Sted; Bonden var meget munter, og de maatte spørge ham, hvad de vilde, saa svarede han dem meget vel paa alt, og de holdt for, at han var den viseste Mand, de nogensinde havde truffet. De lagde sig nu til at sove, og vaagnede ved at de frøs saa, at Tænderne dirrede i Munden. De sprang da alle op, og trak Klæder og andet, hvad de kunde faae, over sig, undtagen Kong Rolfs Kæmper allene, som beholdt blot de Klæder,

de tilforn havde paa; dog frøs de alle om Natten. Om Morgenen spurgte Bonden: „Hvorledes have I sovet?" „Vel," svarede Bodvar, hvorpaa Bonden sagde til Kongen: „Det veed jeg, at det forekommer dine Hofsinder, at det har været noget svalt i deres Sovekammer i Nat; det var ogsaa Tilfældet; men ikke maae de troe at kunne udstaae alle de Farer, hvormed Kong Adils i Upsal vil forsøge eder, naar dette tykfes dem saa besværligt. Vil du derfor, Herre! komme derfra med Livet, saa send Halvdelen af din Hær hjem; thi det er ikke Mængden, der vil gjøre Udslaget til Seier over Kong Adils." „Du er en djærv Mand, Bonde!" sagde Kongen, „thi vil jeg følge dit Raad." De gjorde sig nu færdige, og droge bort efterat have taget Afsked med Bonden; men Kongen sendte Halvdelen af sin Hær hjem, og de rede derpaa videre frem ad Veien. Da det blev Aften, laae der en anden lille Bondegaard for dem, og her syntes de at gjenkjende den samme Bonde, som de forrige Nat havde gjæstet hos, hvilket forekom dem heel underligt. Bonden tog atter meget vel imod dem, og spurgte, hvi de kom saa ofte. „Vi ere nu i den Forfatning," svarede Kongen, „at vi neppe vide, hvad for Anslag vi ere udsatte for, og du maa ret kaldes en listig Karl." Bonden sagde: „Endnu skal jeg ikke tage ilde imod eder." De forbleve der om Natten, og der blev viist dem megen Gjæstfrihed; de lagde sig til at sove; men vaagnede ved at der var kommen saa stor Tørst over dem, at den syntes dem næsten utaalelig, og de neppe kunde bevæge Tungen i Munden; de stode da op, og ilte hen, hvor der stod en stor Kande med Viin, og drak deraf. Morgenen derpaa sagde

Rane Bonde: „Det er nu saa, Herre! at I maa lyde mig ad; liden Udholdenhed spues mig ved de Mænd, som behøve at drikke om Natten; større Fristelser skulle I udstaae, naar I komme til Kong Adils.“ Der indtraf et stærkt Uveir, hvorfor de forbleve der den Dag, og nu forestod den tredie Nat. Om Aftenen blev der gjort Ild paa for dem, og det forekom dem, som sade ved Ilden, at det blev dem for hedt om Hænderne, hvorfor de fleste flyede bort fra den Plads, som Bonden havde anviist dem, og de sprang alle bort fra Ilden, undtagen Kong Rolf og hans Kæmper. Bonden sagde: „Endnu maa I gjøre et Udvalg af eders Hær, Herre! og det er mit Raad, at ingen fortsætter Reisen, uden I og eders tolv Kæmper, og da er der noget Haab om, at I atter kunne komme tilbage, men i andet Fald aldeles intet!“ „Saa stor Tillid har jeg fattet til dig, Bonde!“ sagde Kong Rolf, „at vi ville følge dit Raad;“ og de forbleve der i tre Nætter, hvorpaa Kongen red derfra med sine tolv Mænd, men tilbagesendte hele sin øvrige Hær. Kong Adils havde Speidere ude paa hans Færd, og sagde: „Det er vel, at Kong Rolf vil hjemsøge mig; thi for vi skilles ad, skal han vist udrette sit Ærende her, saa det skal blive værdt at omtales vidt og bredt.“

Kong Rolf Krake og hans Kæmper komme til Kong Adils i Upsal.

40. Derefter rede Kong Rolf og hans Kæmper til Kong Adils's Hal. Alle Indbyggerne begave sig op i Borgens høieste Taarne for at beskue Kong Rolfs og hans Kæmpers Prydelse, thi de vare siirligen udrustede; og mange beundrede disse saa belevne Riddersmænd; de

rede først langsomt og med høi Anstand; men da de kom Hallen nær, lode de Hestene føle Sporerne, og gallo=perede frem til Hallen, saa at alt sprang af Veien, hvor de fore frem. Kong Adils lod tage vel og med al Høf=lighed imod dem, og bød, at man skulde tage imod deres Heste. Bødvar sagde: „Giver vel Agt paa, Sven=de! at hverken Mannen eller Halen kommer i Ulempe paa Hestene, men pasſer dem godt, og bevarer dem med al Omhu fra at blive smudsige!" Dette blev strax Kong Adils berettet, hvor omhyggelig de havde befalet, man skulde være med at rygte deres Heste. Han sagde: „For=færdelig stor er deres Overmod og Hoffærdighed; lyder nu mit Raad, og gjører som jeg byder; hugger Ha=lerne ganske tæt af ved Bagdelen og afskærer Mankerne, saa at Pandeskindet følger med, og tilreder dem saa ilde og foragtelig, som det paa nogen Maade staaer i eders Magt, saa at de neppe beholde Livet tilbage!" Man fulgte dem nu til Hallens Dør, men Kong Adils lod sig ikke tilsyne. Da sagde Svipdag: „Jeg kjender Leiligheden her, derfor vil jeg gaae først ind, og jeg har den største Mistanke til, hvorledes her vil blive taget imod os og gjort Anrettelser for os; men lad os ikke mærke med, hvo der er Kong Rolf, saa at Kong Adils vil kunne kjende ham i vor Flok. Svip=dag gik da foran dem alle, og efter ham hans Brødre Hvitserk og Beigald, derpaa Kong Rolf og Bødvar, og saa den ene efter den anden. Svendene, som bode dem til Hallen, vare da allerede forsvundne. De havde hver en Høg siddende paa Skulderen, hvilket til de Tider an=saaes for en stor Prydelse, og Kong Rolf havde en Høg, som kaldtes Habrok eller den langbuxede. Svipdag gik

nu ind foran dem, og betragtede alle Ting meget opmærksomt; han saae store Forandringer rundt omkring. De vandt lykkelig over mange Hindringer, som vare satte for dem, hvilke det vil være vanskeligt at opregne; og det blev desto besværligere for dem, jo længere de kom ind i Hallen. Omsider naaede de dog saa langt ind, at de saae, hvor Kong Adils sad og hovmodede sig i Høisædet, og det gjorde et stort Indtryk paa begge Kongerne, at see hinanden; dog saae de, at det endnu ikke var let at komme til Kong Adils, skjønt de vare komne hinanden saa nær, at de kunde tale sammen. Da tog Kong Adils til Orde: „Er du nu kommen her, Stalbroder Svipdag? hvad er den Kæmpes Ærende her? maaskee er det ikke saa, som mig synes?

En Huling er i Nakken,
Af Hovedet er Øiet,
Et Ar er i Panden,
Tvende Hug paa Haanden,

og saa har hans Broder Beigald Knuder over hele Legemet." Svipdag sagde saa høit, at alle kunde høre det: „Nu vil jeg modtage det Leide af eder, Kong Adils! som jeg har Ret til at forlange, for disse tolv Mænd, som her ere komne." „Det vil jeg tilstaae," sagde Kong Adils, „begiver eder derfor strax ind i Hallen uforsagte og med frimodige Hjerter!" De syntes nu at kunne kjende, at der vare gjorte lønlige Faldgrave omkring Hallen inden for dem, og at det ei vilde være behageligt at forsøge den Modtagelse, som var beredt der for dem; men saa stort et Mørke var over Kong Adils, at de ikke tydelig kunde see ham i Ansigtet. De sade da ogsaa, at de Betræk, hvormed Hallen indvendig var beklædt til

Prydelse, vare gjennembrudte, og at væbnede Mænd vel maatte være bag ved dem. Deri toge de heller ikke feil, thi saasnart de vare komne over Graverne, styrtede en brynieklædt Mand i fulde Vaaben frem fra hvert Forhæng, og gjorde et heftigt Anfald paa Kong Rolf og hans Kæmper; men de toge vel imod dem, og kløvede Folk lige ned i Tænderne; saaledes gik det en Tid; og Kong Rolf blev ikke kjendt, men de Angribende faldt dyngeviis. Kong Adils svulmede af Vrede i Høisædet, da han saae, at Rolfs Kæmper fældte hans Mænd hobeviis, ligesom andre Hunde, og indsaae, at den Leg ei vilde gavne ham. Han stod derfor op, og talte saa: „Hvad er det for en skrækkelig Allarm? I ere de største Drög, i hvad I foretage eder, i det I anfalde saadanne Kæmper, som have besøgt os; holder op i Øieblikket, og sætter eder ned, og lad os modtage hinanden med Glæde, Svoger Rolf! alle tilsammen." Svipdag sagde: „Lidet holder du nu dit givne Leide, Kong Adils! og ærelös beviser du dig heri. Derefter satte de sig ned, Svipdag sad inderst, derpaa Hjalte hin Hoimodige, men Bodvar og Kongen sade sammen, thi de vilde ikke, at han skulde blive kjendt. Kong Adils sagde: „Jeg seer, at I farer ikke hæderligen frem i et fremmedt Land, og hvorfor har Svoger Rolf ikke mere Mandskab med?" „Jeg seer," svarede Svipdag, „at du ikke sparer at pønse paa svigefulde Anslag mod Kong Rolf og hans Mænd, og det kommer derfor kun lidet an paa, om han rider hid med faa eller mange Mænd;" og saaledes endte de deres Ordskifte.

Kong Adils lader en Ild antænde.

41. Efter dette lod Kong Adils Hallen reengjøre, og de døde Kroppe bære bort; thi af hans Mænd vare

mange dræbte, og en Mængde saarede. Kong Adils sagde da: „Lad os nu gjøre en Langild for vore Venner, og ret for Alvor tænke paa at hædre dem, saa at vi alle kunne være tilfredse dermed." Der bleve da satte Folk til at tænde Ilden an for dem. Kong Rolf og hans Mænd sade bestandig med deres Vaaben i Hænderne, og vilde aldrig give slip paa dem. Ilden flammede snart op, thi der blev ikke sparet paa Beg og tørre Træsplinter til at bringe den i Lue med. Kong Adils satte sig selv med sine Hoffinder paa den ene Side af Ilden, men gav Kong Rolf og hans Kæmper Plads paa den anden Side. Paa begge Sider sade de paa lange Bænke, og talte med hinanden indbyrdes; Kong Adils tog Ordet: „Ei er der, Kong Rolfs Kæmper! fortalt for meget ome ders Tapperhed og Manddom, skjønt I ogsaa ansee eder større end alle andre Mænd, og der er ikke talt usandt Ord om eders Magt. Bringer Ilden i Lue!" sagde han fremdeles, „saasom jeg ikke skjelner nøie, hvo Kongen er, og I ville vist ei flye fra Ilden, om det endog bliver eder lidt lunkent." Og der blev nu gjort, som han bød; men han vilde derved skaffe sig Sikkerhed om, hvo af dem der var Kong Rolf; thi han indbildte sig, at denne ikke saa godt kunde udholde Ilden som Kæmperne, og han tænkte, at det da vilde blive lettere, at faae ham fat, naar man først vidste, hvo af dem han var; thi tilvisse var det hans Agt at bringe Kong Rolf af Dage. Dette bemærkede Bødvar og flere, og de beskjermede ham noget for Heden, som de bedst formaaede, dog ikke saa, at han derved blev kjendt. Men som nu Ilden slog stærkest ind paa dem, mindedes Kong Rolf det Løfte, han før havde gjort, at han hverken skulde flye Ild eller Jern, og han saae nu, at Kong Adils

vilde sætte et Forsøg paa, at de kunde indebrænde der, eller i andet Fald ikke fuldbyrde deres Løfte. Desuden saae de; at de Bænke, hvorpaa Kong Adils og hans Mænd sade, allerede vare rykkede ud igjennem Hallens Væg. Veddet begyndte nu at blusse ind imod dem, og de saae, at Luen vilde angribe dem, hvis de ikke søgte at forebygge det, saasom Ilden allerede fængte i deres Klæder; da kastede de deres Skjolde paa Ilden, og Bodvar og Svipdag sagde:

Øge vil vi Ilden
I Adils's Borg.

Hver af Rolfs Kæmper greb da sin Mand af dem, som holdt Ilden vedlige, kastede dem ind paa den, og sagde: „Varmer eder nu i Ilden for eders gode Tjeneste og Møie, thi vi ere tilfulde bagte, og nu kan I bage eder lidt, eftersom I have været saa flittige i at tænde Ild for os." Hjalte greb den tredie, og kastede ham ind paa Ilden ved sin Ende, og saaledes gik det hver den, som passede Ilden; de bleve alle brændte op til Aske, og ikke een blev bjerget, saasom ingen torde vove sig at komme nær. Efterat dette var udført, tog Kong Rolf til Orde:

Den flyer ei Ilden,
Som over den løber,

hvorpaa de sprunge over Ilden, og agtede sig ind paa Kong Adils, men saasnart han blev dette vaer, undflyede han, og løb til en Pille, som stod der i Hallen og var huul indvendig, og saaledes slap han ud af Hallen ved Trolddom og Galder, og kom ind i Dronning Yrsas Sal. Hun begyndte i Øieblikket at tiltale ham, og sagde ham mange haarde Ord: „Først lod du min Herre Kong Helge dræbe," sagde hun, „ved Nidingsværk, og forholder nu Godset for den, som have Ret dertil, og

end ydermere vil du dræbe min Søn; du overgaaer enhver anden i Ondskab og Grusomhed; derfor skal jeg mage alt saa, at Kong Rolf erholder sine Eiendomme, men du Skam og Vanære, som du høiligen har fortjent." Kong Adils sagde: „Saavidt er det nu kommet her, at den ene ikke kan troe den anden; men fra dette Øieblik skal jeg aldrig komme for deres Aasyn;" dermed sluttede de deres Ordskifte.

Vogger giver Kong Rolf Tilnavnet Krake.

42. Dronning Yrsa gik nu til Kong Rolf, og tog med megen Glæde imod ham; han hilste hende ligeledes med Venlighed; hun satte en Mand til at opvarte dem, og vise dem al muelig Bistand, men da han kom for Kong Rolf, sagde han: „Denne Mand er mager af Ansigt, og der er nogen Krake [1]) i hans Aasyn; er det eders Konge?" Kong Rolf sagde derpaa: „Navn har du nu givet mig, som jeg stedse skal bære; men hvad giver du mig i Navnefæste?" Vogger, saa hed han, svarede: „Dertil eier jeg aldeles intet, saasom jeg er en fattig Mand." Da tog Kongen til Orde: „Saa faaer den at give andre, som dertil har Raad," og han trak en Guldring af sin Haand, og gav den til Manden. Denne sagde: „Hil dig Konning for din Gave! dette er jo en stor Kostbarhed!" Da Kongen saae, at han skattede den saa høit, sagde han: „Ved lidet bliver Vogger fornøiet." Vogger sagde, i det han satte sin ene Fod op paa Bænken: „Dette høitidelige Løfte gjør jeg her, at jeg skal hævne dig, om jeg overlever dig, og om du bliver overvundet af Mennesker." Kongen sagde derpaa igjen: „Det er smukt

[1]) d. e. noget magert Langagtigt.

af dig, men dog ere der andre, som man i denne Henseende ikke kan stole mindre paa end paa dig." Det saae de, at denne Mand var huld og tro i det Lidet, han formaaede; men de meente, at det var ogsaa kun Lidet, han kunde udrette, thi det var kun en ringe Karl at see til; for ham holdt de sig nu ikke skjulte. De agtede derpaa at sove, da de troede, at de uden Frygt kunde lægge sig til Leie i det Herberge, som Dronningen havde anviist dem. Da sagde Bodvar: „Her ere gjorte gode Anretteſser for os, saa der er Syn for Sagn, at Dronningen vil vort Vel; men Kong Adils ønsker os saa meget Ondt, som han formaaer, og det synes mig meget, om vi slippe saaledes fra det, som Sagerne nu staae." Vøgger fortalte dem, at Kong Adils var saa stor en Afgudsdyrker, at hans Lige ikke fandtes. „Især ofrer han til en Galt," sagde han, „og jeg troer ikke, at der gives saa stort et Uhyre som den; tager eder derfor vel i vare, thi han gjør sig al Umage for at ombringe eder paa den første den bedste Maade!" „Ja det venter jeg," sagde Bodvar, „at han vil huske os det, hvorledes han maatte flygte ud af Hallen for os i Aftes." „Det maae I agte paa," sagde Vøgger, „at han er underfundig og grusom af Sind."

Om Kong Adils's Offergalt og svigefulde Anslag.

43. Derpaa sov de ind, og vaagnede ved at der lige med eet blev en saa stor Allarm udenfor, at alt gav Gjenlyd deraf og rystede, og Huset, de laae i, syntes at dandse som paa en Traad. Da tog Vøgger til Orde: „Nu er Galten kommen i Gang, og er udsendt af Kong Adils til Hævn over eder, og det er en Trold saa stor, at ingen kan staae imod den." Kong Rolf havde

med sig en stor Hund, som hed Gram, af ualmindeligt Mod og Styrke. Strax efter kom nu en Trold ind i en Galts Skikkelse, og det skreg ynkeligt i dette onde Udyr; Bodvar hidser Hunden paa Galten, og denne var heller ikke seen med at styrte ind paa den, og der blev en haardnakket Kamp. Bodvar vilde hjælpe Hunden, og hug til Galten, men det bed ikke det mindste paa dens Ryg; men saa haardfør var Hunden Gram, at den rev Ørerne af Galten tilligemed alt Kjævekjødet, og med det samme sank Galten ned paa Stedet. Derpaa kom Kong Adils til Huset med en stor Hær, og satte strax Ild paa det. Saasnart Kong Rolf og hans Mænd mærkede dette, forstode de, at de endnu ikke fattedes Brænde. Da tog Bodvar til Orde: „En slet Dødsmaade er dette, om vi skulle alle her brænde inde, og kaarer jeg for min Deel hellere at falde for Vaaben paa aaben Mark, og slet er da Enden paa Kong Rolfs Kæmpers Bedrifter, om det skal gaae saaledes; nu seer jeg intet bedre Raad for os, end at vi trænge saa fast ind paa Stolperne i Væggen, at de gaae itu, og falde ud fra Huset, om det vil lykkes;" men det var ikke Børneleg, thi Huset var fast bygget. „Lad da hver tage sin Mand, naar han kommer ud," vedblev han, „saa ville de vel atter snart give efter." „Dette er et ypperligt Raad," sagde Kongen, „og kommer os her ret tilpas."

Kong Rolfs Kamp i Upsal.

44. De toge nu dette Raad, ogginge saa haardt og med saadan Styrke ind paa Stolperne i Væggen, at de gik itu, og faldt ud fra Huset. Saaledes kom de

ud, og fundte alle Borgens Stræder besatte af bryniеklædte Mænd. Der begyndte nu en meget skarp Strid, og Kong Rolf og hans Kæmper ginge haardt frem, og fældte Folk for Fode, saa der blev meget tyndt omkring dem, og de traf aldrig paa saa stolt og modig en Mand, at han jo maatte styrte til Jorden for deres droie Hug. Under denne haarde Kamp kom Kong Rolfs Høg flyvende fra Borgen, og satte sig paa Kongens Skuldre, ladende, som om den havde en stor Seier at rose sig af. Da sagde Bødvar: „Saa stiller Høgen sig nu an, som om den havde udrettet noget Stort.“ Den Mand, som skulde passe Høgene, fandt det underligt, at Kongens Høg var kommen ud, og skyndte sig derfor til det Loft, hvor Høgene sade forvarede; men han fandt alle Kong Adils's Høge døde, hvilken Daad Kong Rolfs Høg havde udrettet. Saa blev nu Kampens Udfald, at Kæmperne dræbte mange, og ingen kunde holde Stand, men Kong Adils var da ude af Sigte, og ingen vidste, hvor han var bleven af, og de af Kong Adils's Mænd, som endnu stode paa Benene, bade om Fred, hvilken Kong Rolf skjenkede dem. Derpaa ginge de til Hallen igjen, og dristig ind i den; Bødvar spurgte da, paa hvilken Bænk Kong Rolf vilde sidde; denne svarede: „Paa selve Kongebænken ville vi sidde, og jeg vil sidde i Høisædet.“ Kong Adils kom nu ikke i Hallen, og syntes at Skjæbnen ret var ham imod, og at dette var ham til stor Bekæmmelse, hvad Kunster han end prøvede. De sade nu en Stund i god Ro, og hvilte sig, hvorpaa Hjalte hin Høimodige tog til Orde: „Er det ei bedst, at nogen

seer til vore Heste, at de ikke fattes, hvad de behøve?" Det skete; men da den Udsendte kom tilbage, fortalte han, at Hestene vare haanligen behandlede og skamferede, og sagde, hvorledes de vare tilredte, ligesom før blev fortalt. Dog, Kong Rolf agtede ikke derpaa, men sagde blot, at Kong Adils var i alle Henseender sig selv lig. Nu kom Dronning Yrsa ind i Hallen, og gik for Kong Rolf, og hilste ham med Anstand og Pryd; han gav hende en venlig Gjenhilsen, hvorpaa hun sagde: „Du er ei her saa kjærlig modtagen, Frænde! som jeg ønskede, og som det burde være, og du skal ikke dvæle her længere, min Søn! thi der trækkes nu Tropper sammen fra hele Sverrig, og Kong Adils agter at dræbe eder alle, hvilket han for lang Tid siden havde villet, naar han kun havde kunnet det; men din Lykke har haft mere Magt end hans Trolddom. Her er nu et Sølverhorn, som jeg vil give dig, hvori alle Kong Adils's bedste Ringe ere forvarede, ogsaa den, som han skatter høiere end alle de andre, og som hedder Sviagriis;" og hun gav ham nu saa meget Guld og Sølv, at det neppe kunde vurderes. Vøgger var nu tilstede, og fik meget Guld af Kong Rolf for sin gode Tjeneste. Dronningen lod derpaa lede frem tolv Heste, alle røde af Farve, undtagen een, som var sneehvid, hvilken Kong Rolf selv skulde ride; disse vare de udsøgteste af Kong Adils's Heste, og de vare alle heelt brynieklædte. Hun gav dem ogsaa Skjolde og Hjelme og desuden andre Klæder, de bedste som fandtes, saasom Ilden havde fortæret deres Klæder og Vaaben, og i alle Dele, hvad de behøvede, udstyrede hun dem paa det fortroligste. Kong Rolf spurgte: „Har du nu givet mig de Eiendele, som mig

tilkomme med Rette, og som min Fader har besiddet." Hun svarede: „Mange flere Ting ere her, end han eiede, og du havde Ret til at fordre; og du og dine Mænd have desuden her vundet en stor Berømmelse. Udruster eder nu paa det bedste, saa at ingen skal kunne fælde eder, thi I ville endnu engang blive forsøgte." Derefter stege de paa Hestene, og Kong Rolf tog en meget kjærlig Afsked med sin Moder, hvorpaa de skiltes med Venlighed.

Kong Rolf saaer Guld paa Fyrisval.

45. Kong Rolf og hans Kæmper toge nu deres Vei fra Upsal ned efter Fyrisval[1]; da saae Kong Rolf en stor Guldring glimre paa Veien foran dem, og den klingrede, ved det de rede over den. „Den synger nu saa høit," sagde Kongen, „fordi den synes ilde om at ligge eensom," og han kastede nok en Guldring paa Veien til den anden, sigende: „Det skal Folk fortælle, at jeg ikke tager Guld op, skjønt det ligger paa alfar Vei, og heller ikke skal nogen af mine Mænd driste sig til at tage den op; thi den er kastet her, for at den skulde opholde vor Færd." Det lovede de ham, og i det samme høre de Lurerne gjalde fra alle Kanter, og bleve vaer, at en umaadelig stor Hær satte efter dem, og det saa heftig, at de galloperede saa stærkt, som Hestene kunde løbe. Kong Rolf og hans Mænd vedbleve at ride frem ad Veien. „Disse ride fast efter os," sagde Bødvar, „de ville vist tale med os, og det var jo ganske godt, om nogen af dem havde Ærende til os." „Det ville vi kun bekymre os lidt om," svarede Kongen, „de skulle tøve af sig selv, og han rakte nu sin Haand ud til Hornet, hvori Guldet var, og som Veigald red med; han saaede

[1]) En Slette nær Upsal.

nu Guld vidt og bredt paa Veien, hvorpaa de rede, over hele Fyrisval, saa at hele Veien glimrede som bare Guld. Men da de eftersættende Folk saae Guldet skinne dem i Øinene vidt og bredt paa Veien, saa sprunge de fleste af Hestene, og da den syntes at lege bedst, som snarest fik Fingre i Guldet. Her reves og sloges de nu det bedste de kunde, og den var bedst faren, som var stærkest; men de tænkte kun seent paa at sætte efter Rolfs Kæmper. Da Kong Adils saae dette, var han nærved at gaae fra Sands og Samling, og han irettesatte sine Mænd med haarde Ord, sigende, at de optoge det Mindre, men gave slip paa det Større; „og vil denne hæslige Skam," tilføiede han, „udspredes til alle Lande, at Jlade — kun tolv Mænd undkomme fra os, saa utallig en Mængde Folk, jeg nu har sammendraget fra alle Sverrigs Herreder." Kong Adils ilte da foran dem alle, thi han var vredest, men Mængden fulgte efter ham. Og da nu Kong Rolf saae Kong Adils ile sig næsten i Hælene, fremtog han Ringen Sviagriis, og kastede den paa Veien. Saasnart Kong Adils saae Ringen, sagde han: „Huldere end jeg har den været mod Kong Rolf, som har givet ham denne Kostbarhed; dog skal jeg nu eie den, og ikke Kong Rolf;" hvorpaa han strakte sit Spydskaft hen, hvor Ringen laae, og vilde for al Ting see til at faae fat i den; men i det han stak Spydet ned i Krumningen paa Ringen, bøiede han sig stærkt paa Hesten. Dette bliver Kong Rolf vaer, vender sin Hest hurtig om, og siger: „Svinbøiet har jeg nu den, som af Svenskerne er mægtigst;" og, i det Kong Adils vilde drage Spydskaftet og dermed Ringen til sig, iler Kong Rolf til, og hugger hele Bagdelen af ham lige ind til Benet med sit Sværd Skofnung, som var det allerbedste

Sværd, som nogen har baaret her i Norden. Derpaa sagde Kong Rolf til ham: „Behold du nu denne Skamplet en Tid! og kan du nu kjende Rolf Krake, ham du saa længe har søgt efter." Blodet begyndte nu at forrinde Kong Adils, hvorved han blev meget afmægtig, saa at han nu maatte vende hjem igjen i denne slette Forfatning; men Kong Rolf tog atter Sviagriis, og saaledes skiltes de den Gang, og man har intet Sagn om, at de oftere ere trufne paa hinanden. Siden dræbte Kæmperne alle de Mænd, som vare redne længst frem, og havde vovet sig mest i Faren; thi nu turde de ikke længere at bie efter Kong Rolf og hans Kæmper, og ingen anfaae sig god nok til at betjene dem, hvorfor de ogsaa hver holdt af til sin Side, saasnart Leilighed gaves.

Kong Rolfs Tilbagereise og Besøg hos Bonden Rane.

46. Kong Rolf red nu med sine Mænd Veien frem næsten hele den Dag; men da Natten faldt paa, fandt de en Gaard, og da de kom til Porten, stod Bonden Rane der for dem, og tilbød dem al Gjæstfrihed, og sagde, at deres Reise var ikke udfalden meget forskjellig fra det, som han havde spaaet. Dette sandede Kongen, og sagde, at denne Mand lod sig ikke blænde. „Her ere nogle Vaaben, som jeg vil give eder, Herre!" sagde Rane; „Forfærdelige ere de Vaaben, Gubbe!" sagde Kongen; det var Skjold, Sværd og Brynie; Rolf vilde ikke modtage dem; derover blev Rane vred, og tyktes, at der ved dette Afslag var skeet ham en stor Vanære. „Ei skikker du dig, Kong Rolf! deri, saa godt som du tænker," sagde Rane, „og I ere ikke altid saa vise, som I synes." Bonden tog det meget ilde op, og der var nu ikke at tænke paa Natteherberge; men de maatte ride deres Vei bort,

skjønt Natten var meget mørk. Bonden var mørk under Brynet, og tyktes, at han kun lidet var hædret, da de ikke vilde modtage Gaver af ham; han opholdt dem nu ikke, men lod dem ride, som dem behagede. De rede da bort og det uden at hilse ham Farvel; men da de ikke vare komne langt, holdt Bødvar Bjarke stille, og tog til Orde: „For silde fatte Daarer et godt Raad; saaledes gaaer det nu mig; det aner mig, at vi ikke have handlet klogt, i det vi have nægtet os selv Seiren. Kong Rolf sagde: „Det samme aner mig, thi denne Mand maa have været Odin hin Gamle, og tilvisse var han eenøiet." Lad os da vende hurtig om," sagde Svipdag, „og faae Visshed i den Sag!" De kom nu tilbage, men da var baade Gaard og Gubbe forsvundne. „Det hjælper ikke at lede efter ham," sagde Kong Rolf, „thi det er en ond Aand." De droge nu deres Vei, og intet er fortalt om deres Færd, før de kom tilbage til Danmark, hvor de sade i Fred og Ro. Det Raad gav Bødvar Kongen, at han fra den Tid ikke skulde drage meget i Kamp; og det syntes dem da sandsynligt, at kun faa torde angribe dem, naar de forbleve i Rolighed; men han sagde, at han var bange for, at Kongen fra denne Tid ikke vilde blive saa seiersæl som tilforn, om han vilde troe derpaa. Kongen svarede: „Skjæbnen raader for hver Mands Liv, og ikke hin onde Aand." „Dig ville vi sidst miste," sagde Bødvar, „om vi raade derfor; men dog har jeg svær Anelse om, at snart ville der indtræffe store Hændelser for os alle;" hermed sluttede de deres Samtale. Af denne Færd bleve de meget navnkundige.

Syvende Fortælling.

Om Slaget med Skulde og om Kong Rolf Krakes og hans Kæmpers Endeligt.

Kong Hjørvards og Skuldes Anslag.

47. Der forløb nu saaledes en lang Tid, i hvilken Kong Rolf og hans Kæmper sade i Fred i Danmark. Ingen angrebe dem, men alle Skattekongerne forbleve i Lydighed imod Kongen, og betalte ham deres Skat; det samme gjorde ogsaa hans Svoger Kong Hjørvard. Engang talte Dronning Skulde med tunge Suk saaledes til sin Herre Kong Hjørvard: „Det er ikke efter mit Sind, at vi skulle yde Skat til Kong Rolf, og trælle under hans Aag, og det skal heller ikke saa være, at du skal være hans Undermand." Hertil svarede Hjørvard: „Det gavner os bedst, ligesom de andre, at vi finde os deri, og leve i Fred og Ro." „Da er du kun en ringe Karl," sagde hun: „om du vil taale alskens Vanære, som dig er tilføiet." „Det er umueligt," sagde han, „at anfalde Kong Rolf, thi ingen drister sig til at bære Avindskjold imod ham." „Hvi er du saa ringe en Mand," vedblev hun, „at der er intet Mod i dig? Den vinder aldrig, som intet vover; det kan man ikke vide, før man har forsøgt det, om man ei kan staae imod Kong Rolf og hans Kæmper; og nu er det saa, at jeg troer, at han nu for bestandig er seierløs; og jeg skal ikke afholde mig fra at forsøge det, og ikke skaane ham, skjønt han er i Slægt med mig; han holder sig nu som oftest hjemme, fordi han aner selv, at Seiren ikke længere vil være med ham. Jeg skal nu oplægge et Raad imod ham, ifald det vil hjælpe, og jeg skal ikke undlade at forsøge hver List for

at sætte det igjennem." Skulde var et stort Troldvæsen, og var paa mødrene Side af Alfeslægten, og dette fik Kong Rolf og alle hans Kæmper at undgjelde. „Skulle vi nu først," sagde hun, „sende Bud til Kong Rolf, og bønfalde ham, at han forunder os Frihed fra at yde Skatten i de næste tre Aar, paa det Vilkaar, at vi siden paa een Gang betaler ham alt, hvad ham med Rette kan tilkomme. Af dette Kunstgreb troer jeg at torde haabe et godt Udfald, og gaaer det vel af, da skulle vi i den Tid forholde os rolige." De Udsendte droge nu bort paa Dronningens Befaling, og Kong Rolf tilstod hendes Forlangende angaaende Skatten.

Om Skuldes Færd til Kong Rolf.

48. I denne Mellemtid forsamler Skulde alle de drabeligste Mænd til sig, og alskens Menneskeudskud af alle de nærmeste Herreder. Dette svigefulde Anslag blev dog holdt saa hemmeligt, at Kong Rolf ikke mærkede noget dertil, og hans Kæmper heller ikke fattede den ringeste Mistanke derom; thi det blev drevet med den største Tryllekunst og Hexeri; ja, Skulde anvendte, for at overvinde sin Broder Kong Rolf, den allerværste Trolddom eller Seid, og baade Alfer og Norner eller Spaakvinder og utallige andre onde Væsener vare i hendes Følge, saa at ingen menneskelig Magt kunde staae imod sligt. Kong Rolf og hans Kæmper sade imidlertid i Fryd og Gammen paa Leiregaard, og dreve Tiden hen med alskens Lege, som man da kjendte til, hvilke de øvede med al Kunst og Pryd; hver havde ogsaa sin Frille at fornøie sig med. Da nu Udrustningen var færdig, droge Kong Hjørvard og Skulde til Leiregaard med denne uhyre Hær, og kom der ved Juletider. Kong Rolf havde da ladet

gjøre store Anrettelser imod Julen, og hans Mænd drak stærkt Juleaften. Hjorvard og Skulde reiste uden for Byen deres Telte, som baade vare store og lange og besynderlig indrettede; der vare ogsaa mange Vogne, alle fyldte med Vaaben og Krigsrustninger. Kong Rolf lagde ikke Mærke dertil, men havde mere sine Tanker henvendt paa, ret at vise sin Stormodighed, Pragtfuldhed og Høimod og al den Mandighed, der boede i hans Bryst, og paa at see dem til Gode, som vare komne til ham, for at hans Hæder kunde vidt og bredt udbredes; thi han havde nu alt, hvad som kunde pryde en verdslig Konge. Men det har man ingen Efterretning om, at Kong Rolf eller hans Kæmper skulle nogensinde have ofret til Afguder; men derimod troede de paa deres egen Magt og Styrke; thi til den Tid var den hellige Tro endnu ikke forkyndt her i Norden, og de, som boede her i den nordre Verdens Deel, havde kun liden Oplysning om deres Skaber.

Om Hjalte den Høimodige og Kæmpernes Opmuntring til Kampen.

49. Det hændte sig imidlertid, at Hjalte den Høimodige gik til det Huus, hvori hans Frille var; han mærkede da tydelig, at der ikke saae meget fredeligt ud under Hjørvards og Skuldes Telte, men stilte sig dog rolig an, saa man ikke kunde see mindste Forandring i hans Mine, og gik til Sengs med Frillen, som var en saare smuk Kvinde; men, da han havde ligget der en føie Tid, sprang han op, og spurgte hende, hvad hun syntes bedst om, tvende Ungersvende paa to og tyve Aar, eller en firsindstyve Aars Gubbe; hun svarede: „Tvende to og tyve Aars Karle staae mig bedre an end firsinds-

tyve Aars Gubber." „Dette Ord skal du undgjelde, din Skjøge!" sagde Hjalte, og han gik hen til hende, og bed Næsen af hende, sigende: „Nu kan du skyde Skylden paa mig, om der skal opstaae Slagsmaal om dig, og venter jeg, at de fleste ville herefter kun synes lidt om dig." „Ilde behandler du mig nu," sagde hun, „og ufortjent." „Ikke kan man tænke paa alt," sagde Hjalte, og greb sine Vaaben, thi han saae, at Markerne trindt omkring Borgen vare besatte af brynieklædte Mænd, og at Bannerne alt vare reiste i Veiret, og han forstod da, at der ikke maatte dvæles længere, og at Ufred forestod; han gik derfor til Hallen, hvor Kong Rolf og hans Kæmper vare, og raabte: „Vaagner nu op, Herre Konning! thi Ufred er i Gaarden, og det er nu mere nødvendigt at kæmpe, end at favne Kvinder; og jeg troer, at kun lidet vil Guldet i Hallen forøges ved din Søster Skuldes Skat; men hun er, skjønt en Kvinde, haard som Skjoldunger, og det kan jeg sige dig, at det er ikke en ubetydelig Hær med haarde Sværde og Krigsrustninger, som der ganger her trindt om Borgen med Avindskjold, og at Kong Hjorvard pønser paa Fjendtlighed imod dig, og agter vist ikke fra denne Stund oftere at kræve Riget af dig." „Nu ville vi," sagde han, i det han henvendte sig til sine Stalbrødre, „styre vor Konnings Hær, thi han sparede aldrig noget for os; lad os nu vel opfylde vore hellige Løfter, mandig at forsvare den navnkundigste blandt Konger af dem, som nu ere her i Norden, saa at det maae spørges til alle Lande, at vi gjengjeldte ham hans Vaaben og Krigsrustninger og alle de andre Velgjerninger, han har beviist os; og vi gjøre her-

ved jo ikke andet end vor høieste Skyldighed. Store Varsler ere gangne forud, skjønt vi saalænge have været rolige derved, og jeg har stærk Anelse om, at efterter ville følge store Tildragelser, som ville blive i varigt Minde; det vil somme sige, kan jeg tænke, at jeg taler dette af Mistrøst; men det kan vel hænde sig, at Konning Rolf nu for sidste Gang drikker med sine Kæmper og Hoffinder. Op nu alle Kæmper!" vedblev Hjalte, „og skiller eder snart fra eders Friller! thi andet forestaaer eder nu, at berede eder mod det, som herefter følger. Op nu alle Kæmper, og væbner eder tilhobe!" Sprunge da op Romund Haarde og Rolf Snarhaandede, Svipdag og Beigald og Hvitserk hin Raske, Haklang den sjette, Hardrefil den syvende, Hake hin Modige den ottende, Vott hin Stærke den niende, Starolf hed den tiende, den ellevte var Hjalte hin Hoimodige og Bodvar Bjarke den tolvte; og han havde faaet Tilnavnet Bjarke eller Egstyrke, fordi han skaffede alle Kong Rolfs Bersærker af Veien for deres Overmod og Hoffærdighed; men nogle dræbte han, saa at ingen af dem længere kunde trives for ham, thi de vare som Kvinder at regne imod ham, naar det kom an paa en Prøve, men ansaae sig dog stedse for hans Overmænd, og oplagde bestandig svigefulde Anslag imod ham. Bodvar Bjarke stod strax op, iførte sig sin Vaabenrustning, og sagde: „Nu behøver Konning Rolf stolte Mænd, som alle have Hjertet paa det rette Sted, og som ikke stille sig bag ved Kongen." Kong Rolf sprang nu op, og uden mindste Frygt tog han til Orde: „Fremtager os den bedste Drik! thi vi ville først drikke, og være muntre, og saa udvise, hvad for Mænd Rolfs Kæmper ere, og stræbe efter det

ene, at vor Manddom maa blive længe i Efterslægtens Minde; thi her ere komne de største og tapreste Kæmper af alle omliggende Lande. Siger til Hjørvard og Skulde og deres Mænd, at vi ville drikke os lystige, før vi tage imod Skatten!" saa skete, som Kongen bød; Skulde svarede: „Ulig er min Broder Kong Rolf alle andre Mænd, og det er Skade for saadanne Mænd; men dog skulle vi nu alligevel engang slaae Hovedet paa Sommet." I saadan Anseelse var Kong Rolf, at han var berømt baade af Venner og Uvenner.

Slagets Begyndelse og Hjaltes Opmuntring og Samtale med Bodvar.

50. Kong Rolf sprang nu op fra Høisædet, da han havde drukket en Stund, og alle hans Kæmper skiltes nu fra den gode Drik og droge ud, undtagen Bodvar Bjarke, ham saae de ingensteds, hvilket undrede dem meget, og de havde Mistanke om, at han enten var fangen eller ihjelslagen. Saasnart de vare komne udenfor, opstod der en skrækkelig Kamp; Kong Rolf fulgte selv sit Banner frem, og hans Kæmper paa begge Sider og det øvrige Mandskab fra Borgen, hvilket det ikke er let her at opregne, men de kom nu kun til liden Nytte. Der fik man at see svære Hug i Hjelme og Brynier, og mange Sværde og Spyd at svinges i Luften, og saa mange Dynger af Lig, at alle Grunde vare bedækkede dermed. Hjalte hin Hoimodige sagde: „Mange Brynier ere nu forslidte, og mange Vaaben sønderbrudte, mange Hjelme forhuggede, og mangen kjæk Riddersmand stødt af Hesten; dog er vor Konning end ved freidigt Mod, thi han er nu saa glad, som da han sad og drak Øl, og han svinger nu sit Glavind med begge Hænder tillige, og han

er heel ulig andre Konger i Kamp, thi saa synes han mig, som han havde tolv Mænds Styrke; mangen tapper Mand har han fældet, og nu faaer Kong Hjørvard at føle, at Sværdet Skøfnung bider, og det synger høit i deres Hjerneskaller;" thi det var Skøfnungs Natur, at det lød høit, naar det traf paa Benene. Der blev nu kæmpet med saadan Heftighed, at intet holdt Stand mod Kong Rolf og hans Kæmper. Kong Rolf svang nu Skøfnung; saa det var et Under at see paa, og Kong Hjørvards Hær blev meget formindsket, og hans Folk faldt for Fode. Nu seer Hjorvard og hans Mænd, hvorledes en stor og stærk Bjørn gaaer foran Kong Rolfs Mænd, og bestandig tæt foran Kongen selv; den dræbte flere Mænd med sine Kloer, end fem af Kongens andre Kæmper; Hug og Skudvaaben glede uden Virkning ned af den, men den nedstyrtede Mænd og Heste, saa mange, som kom den nær, og knuste Folk med sine Tænder, saa der blev en jammerlig Hylen i Kong Hjørvards Hær. Hjalte seer sig nu om, og savner sin Stalbroder Bødvar, og siger til Kong Rolf: „Hvorledes mon det forholde sig, at Bødvar unddrager sig nu, og er ikke hos Kongen, saadan og saa stor en Kæmpe som vi have holdt ham for, og som han saa ofte har viist sig?" Kong Rolf svarede: „Nogensteds maa han være, som os bedst maa gavne, om han er sig selv raadig. Udviis du dit skjønne Mod, og gaae frem ad, men last ham ikke, thi ingen af eder er hans Lige, det siger jeg, uden at gjøre nogen af eder Bebreidelse, thi I ere alle meget tapre Kæmper." Hjalte tog sig dog for at løbe hjem til Kongens Hal, og da han kom ind, saae han Bødvar sidde der ganske ørkesløs. „Hvor længe skulle vi tøve efter den drabeligste af Kæmper,"

sagde da Hjalte, „og er dette en sørgelig Hændelse uden Lige, at du staaer ikke paa din Plads, og forsøger dine kraftfulde Arme, som ere saa stærke som mæskede Bjørne. Op nu, Bødvar Bjarke, min Overmand! eller jeg brænder Huset op tilligemed dig selv, thi det er en Hovedskam for en saadan Kæmpe, som du er, at Kongen skal stille sig i Fare for os, og da mister du derved din store Berømmelse, som du i saa lang Tid har havt." Bødvar stod nu op, sukkede og sagde: „Ei tør du, Hjalte! at skrække mig, thi jeg er ikke frygtsom, og jeg er nu ganske færdig til at drage med; da jeg var ung, skyede jeg hverken Ild eller Jern; Ild har jeg kun enkelte Gange forsøgt, men Jern har jeg stundum udholdt, og jeg har ei unddraget mig fra nogen af disse Dele hidindtil, og du skal med Sandhed sige, at jeg er fuldkommen villig til at stride; bestandig har Kong Rolf kaldt mig Kæmpe fremfor sine andre Mænd, og jeg har desuden meget at gjengjelde ham, først Svogerskabet, dernæst tolv Gaarde og mange Kostbarheder, han har givet mig; jeg fældte Berserken Agnar, som tillige var Konge, og denne Daad har længe været i Folks Minde." Dernæst opregner han mangt et Storværk, som han havde udført, hvorved han var bleven mange Mænds Bane, og bad ham saa troe, at han uden Frygt vilde gaae til Kampen; „men dog troer jeg," sagde han, „at vi her have langt større Vidunder at stride imod, end nogensteds, hvor vi tilforn ere komne; men du har ikke, Hjalte! været Kongen til saa stor Tjeneste med dette Foretagende, som du troer; thi saa vidt var det nu næsten kommet, at man ikke vidste, til hvem Seiren vilde vende

sig; dog har der nu denne Gang mere manglet dig Forstand end Velvillie mod Kongen, og ingen anden af hans Kæmper, uden du og Kongen, skulde have været i Stand til at kalde mig ud; thi hver anden skulde jeg have dræbt; men nu nærmer sig Skjæbnens Beslutning, at intet Raad mere kan hjælpe, og siger jeg dig med Sandhed, at nu kan jeg i mange Henseender mindre yde Kong Rolf Hjælp, end før du kaldte mig herfra." Hjalte sagde: „Klart er det, at jeg er dig og Konning Rolf mest forbunden, men det er dog vanskeligt at finde Raad i saadanne Tilfælde.

Om Bodvar Bjarkes og Hjalte hin Hoimodiges Fremgang og Ordskifte.

51. Efter denne Hjaltes Opmuntring staaer Bodvar op, og gaaer ud til Kampen; da forsvandt Bjørnen strax af Syne af Kong Rolfs Hær, og nu begyndte Kampen at falde dem besværlig; thi Dronning Skulde havde, der hvor hun sad i sit sorte Telt paa sit Tryllehjal, ikke kunnet komme afsted med sine Kunster, saa længe Bjørnen var i Kong Rolfs Hær. Det skifter nu saa om, som om mørk Nat kom efter en klar Dag, og Kong Rolfs Mænd see en skrækkelig Galt komme frem af Hjorvards Hær, i Størrelse ei mindre end en tre Vintres Kvie; den var ulvegraa af Farve, og Pile flöi ud af hver af dens Børster, og dræbte paa denne usædvanlige Maade Kong Rolfs Hofsinder hobeviis. Bodvar Bjarke fældte nu for Fode, og hug baade til venstre og hoire, og tænkte nu ikke paa andet, end at nedhugge saa mange som mueligt, forend han faldt; den ene styrtede da for ham tvært over den anden; blodige vare hans Arme lige op til Skuldrene, og døde Kroppe

laae dyngeviis paa alle Sider trindt omkring ham. Han stillede sig an, som han var rasende; men saa mange Mænd af Kong Hjørvards og Skuldes Hær, som han og flere andre Kong Rolfs Kæmper end dræbte, saa gik det dog med saadant et Vidunder, at deres Hær aldrig derfor blev tyndere, og det var, som ingen udrettede noget, og aldrig tyktes de at have været i saadan vidunderlig Kamp. Da tog Bødvar til Orde: „Drøi tykkes mig Skuldes Hær, og jeg har Mistanke til, at de Døde svæve her, og staae atter op, og stride imod os; og det vil være en vanskelig Sag, at kæmpe mod Gjengangere; og saa mange Been, som her ere kløvede, og Skjolde søndersplittede, og Hjelme og Brynier huggede i smaa Stykker, og Høvdinger fældte til Jorden, saa ere de Døde dog de grummeste at kæmpe imod; thi vi have ingen Magt imod dem. Men hvor er nu den af Konning Rolfs Kæmper, som udæskede mig, og som saa ofte tilskyndte mig at gaae ud, før jeg vilde give ham Svar? Nu seer jeg ham ikke, og jeg er dog ei vant til at bagtale Folk." Derpaa sagde Hjalte: „Deri siger du Sandheds Ord, du pleier ikke at bagtale Folk; men her staaer den Mand, som hedder Hjalte; jeg har endnu Evne til at udrette noget, og der er ikke langt imellem os, og nu har jeg tapre Mænds Bistand nødig, thi alle Dæknings-vaabnene ere huggede af mig, og, skjønt jeg tykkes, at jeg dræber Folk for Fode, formaaer jeg dog ikke at hævne alle de Hug, som jeg erholder; dog skal jeg ei skaane mig, om vi saa i Aften skulle gjæste i Valhal; thi vist ere vi aldrig stødte paa et saadant Under, som paa denne Dag; men længe have vi seet Varsler paa de Hændelser,

som nu forestaae." Bodvar Bjarke tog til Orde: „Læg Mærke til, hvad jeg nu siger: jeg har nu kæmpet i tolv store Hovedslag, og altid haft Ord for at være en ufor-sagt Helt, og har ikke givet efter for nogen Berserk; jeg tilskyndte Kong Rolf at besøge Kong Adils; der mødte vi vel nogle listige Kunster; men det var af liden Betydenhed imod dette Djævelskab, som nu trykker mit Hjerte saa haardt, at jeg ikke svinger Sværdet med samme Glæde som tilforn; jeg mødte Kong Hjörvard nys i det første Angreb, og vi kom strax i Kast med hinanden, men ingen af os kjælede for den anden; der skiftede vi nu Vaaben en Stund, og han gav mig et Sting, saa jeg kunde føle Dødens Nærmelse; men jeg hug ham Haand og Fod væk, og det andet Hug traf i hans Skulder, saa jeg kløvede ham ned i Siden og Ryggen, og saaledes stønnede han derved, at han ei aandede mere; men da han nu havde sovet en Stund, og jeg troede ham død, saa vil vist faa findes hans Lige, thi han stred lige saa djærvelig derefter som tilforn, og jeg kan aldrig sige, hvad Kræfter han nu har. Her ere nu saa mange Mænd sammenkomne, mægtige og fornemme, imod os, og fra alle Verdens Hjørner drive de sammen, saa at man ei kan udholde Kamp imod dem; men Odin kan jeg ikke kjende iblandt dem, og jeg bærer dog ingen Tvivl om, at han jo maae svæve her imod os, den fule og troløse Herians Søn [1], kunde nogen vise mig, hvor han stod; jeg skulde da kryste ham som en anden, den mindste og elendigste Museunge, og kunde jeg blot faae ham imellem Hænderne, det onde øgleforgiftige Væsen skulde da vorde skammeli-

[1]) saa kaldtes stundum Odin; Herian bemærker den Krigsførende.

gen medhandlet; thi hvo kunde bære mere heftigt Had i Sindet end jeg, naar han saae sin Drot og sin Herre saa medhandlet, som vi nu see vor." Hjalte sagde: „Ei er Skjæbnen let at boie, og det nytter ikke at staae imod Naturen." Dermed sluttede de deres Samtale.

Kong Rolf Krakes og hans Kæmpers Fald og Hævnen efter dem.

52. Kong Rolf værgede sig vel og mandig og med storre Tapperhed, end nogen Mand vidste Mage til; man trængte haardt ind paa ham, og alle de udsogteste af Kong Hjorvards og Skuldes Mænd sloge en Kreds trindt omkring ham. Skulde var nu ogsaa selv kommen til Kampen, og ansporede med Hidsighed sine Uhyrer til at gaae los paa Kong Rolf; thi hun saae, at hans Kæmper ikke vare ham nær; og det var just det, som Bödvar Bjarke og flere af Kæmperne storligen angrede, at de da ikke kunde yde deres Herre Hjælp; thi de vare nu ligesaa begjerlige efter at doe med ham, som de havde haft Lyst til at leve med ham, da de vare i deres blomstrende Ungdom. Nu var hele Kong Rolfs Hunstrop falden, saa at ikke een Mand stod mere paa Benene, men de fleste af Kæmperne vare dodelig saarede; og dette gik nu, som rimeligt var, sagde Mester Galterus, at Menneskekræfter ikke kunne staae imod saadan Djævels Kraft uden Guds almægtige Bistand, „og det ene var til Hinder for din Seier, Konning Rolf! at du ikke havde nogen Oplysning om din Skaber." Nu opkom der saadant et Trolddoms Uveir, at Kæmperne begyndte at styrte, den ene tvært over den anden. Kong Rolf slap dog ud af Skjoldborgen, men var som opgiven af Modighed, og kort at berette, der faldt Kong Rolf, og alle hans Kæm-

per med stor Berømmelse; men hvor drøie Hug de deelte ud, før de faldt, det staaer ikke til at beskrive med Ord. Der faldt ogsaa Kong Hjørvard og hele hans Hær, og ikkun nogle faa Ridinger stode tilbage tilligemed Skulde. Hun lagde derpaa Kong Rolfs Rige under sig, og styrede det baade slet og i kort Tid. Elgfrode hævnede sin Broder Bodvar Bjarke, som han havde lovet ham, tilligemed Kong Thorer Hundefod, som der berettes i Fortællingen om Frode, og de finge megen Bistand fra Sverrig af Dronning Yrsa, og det siges, at Vøgger har været Hovedanfører. Med denne hele Hær droge de til Danmark mod Dronning Skulde, uden at hun tænkte derpaa, og de fangede hende, før hun kunde faae nogen Trolddom iværksat. Alt hendes onde Pak dræbte de, men hende selv martrede de til Døde med alskens Pinsler. Saaledes kom Riget igjen under Kong Rolfs Døttre, og hver drog til sin Hjemstavn. Over Kong Rolf blev en Høi opkastet, og hans Sværd Skofnung lagt ved hans Side; ogsaa for hver Kæmpe blev en Høi opkastet, og nogle Vaaben lagte deri. Og ender her Kong Rolf Krakes og hans Kæmpers Saga.

Brudstykker

af

det gamle Bjarkemaal

Solen er oprunden,
Ryste Hanens Fjædre,
Tid er nu for Drenge
Tid Daad at gange;
Vaager, stedse vaager,
Venner kjære,
Alle I ypperste
Adils Uvenner!

Har hin Haardføre
Rolf den Skytte,
Ætgode Mænd, som
Flugt ei kjende;
Eder jeg vækker ei til Viin,
Ikke til Kvinders Tale,
Men jeg eder til Hildes
Haarde Leg[1] nu vækker.

* * *

Den gavmilde Konning
Sine Hirdmænd[2] skjenked[3]

1) Kampgudindens Leg, d. e. Striden. 2) Hofsinder. 3) De følgende Benævnelser ere alle Omskrivninger paa Guldet, som for største Delen grunde sig paa eddiske Myther, og for hvilke der gives Regler i Skalda.

Fenjas Arbeide[1],
Fafners Leie[2],
Glasers Glandsløv[3],
Granes fagre Byrde[4],
Drøpners dyre Sved[5],
Ormens Duun[2].

Den gjæve Fyrste uddeelte,
Folk modtoge
Sifs Hovedhaar[6],
Haandens Is[7],
Den tvungne Odderbod[8];

---

1) Trælkvinderne Fenja og Menja malede ifølge Grottesangen Guld for Kong Frode paa Kværnen Grotte. 2) Over Guld rugede Fafner i en Orms Skikkelse, derfor nævnes Guldet Ormens Duun, Hynde eller Leie. 3) I Asgaard foran Valhals Dørre stod den deilige Lund Glaser, hvis Løv vare røde som Guld. 4) Efterat Sigurd havde overvundet Fafner, bortførte han dennes Guld paa sin Hest Grane. 5) Af Ringen Drøpner, som Dværgen Brok havde bragt Odin, dryppede hver niende Nat otte ligesaa tunge Ringe, som her benævnes dens Sved. 6) Loke havde ved List afklippet Sifs deilige Haar, men han blev af Thor tvungen til at formaae Svartalferne til at smede et Hovedhaar af puren Guld til hende istedenfor hint. 7) Guldet benævntes Haandens Ild formedelst dets røde Farve og dets Afbenyttelse til Fingerringe; paa lignende Maade benævnes her Sølvet, formedelst dets hvide Farve, Haandens Iis. 8) Odin, Loke og Hæner traf paa en Vandring ved en Aa en Odder, som sad og aad en Lax. Loke ihjelslog den, og de slæbte den derefter hen til en Bonde, ved Navn Reidmar, og bade ham om Natteherberge, sigende, at de selv førte Mad med sig. Men denne Odder var egentlig Reidmars Søn Oter, som havde paataget sig denne Skikkelse; Reidmar hidkaldte derfor sine andre Sønner Fafner og Regin, og ophidsede dem til at hævne deres Broder. Da bleve Aserne bundne, og maatte betale saa meget Guld, som der kunde rummes i Odderens afslaaede Skind og tillige beklædes uden omkring det. Det var den Bod eller de Bøder, som Aserne ble-

Freias Taarer[1],
Flodens Ild[2],
Ides glindsende Ord[3].

Krigeren glæded
Mange Folk med
Thjasses Arveskifte[3],
Prydede vi ginge!
Den kampdjærve Hovding
Skjenked de Tapre
Rhinens røde Malm[2],
Niflungers Trætteæmne.

* * *

Saa skal jeg ham kvæle,
Som den mørkansigtede
Skovbjørns Bedrager
Kvæler Væggens Beboer[4].

* * *

---

ve-tvungne til at betale for Odderens Drab. Dette Guld, hvorover Fafner siden, som, der fortælles, rugede i en Orms Skikkelse, indtil Sigurd efter Fafners Drab bortførte det, blev længe et Tvistens Æble i Niflungernes Slægt, hvorom Vølsunga Saga, 14de Kap. og følgende, giver nøiere Beretning.

[1]) Freias, eller som hun her i Texten kaldes, Mardøls Mand Oder drog lang Vei bort; Freiagræd da over ham, og hendes Taarer vare røde som Guld. [2]) Aserne vare til Gjæstebud hos Æger, Havets Gud; denne lod da indbære paa Gulvet skinnende Guld, som oplyste Salen ligesom Ild eller Lys; deraf kaldes Guldet Søens eller Flodernes Ild. [3]) Da Jætterne Thjasse, Ide og Gang skiftede Arv efter deres Fader Olvald, maalte de Guldet, ved hver Gang at tage saa meget, de kunde holde i Munden; deraf Guldets Benævnelser, Jætters glindsende Ord og Thjasses Arveskifte. [4]) Væggens Beboer d. e. Musen. Naar man sammenholder dette Brudstykke med de Udtryk om Odin, som i Rolf Krakes Saga, see ovenfor S. 100, lægges Bødvar Bjarke i Munden, ledes man paa

Rolf hin Hoimodige
Paa Jordens Haar[1] er falden.

---

den Formodning, at dette Stykke af Bjarkemaal er Kilden til hin Beretning om Bødvars Udtryk, og at altsaa her sigtes til Odin, hvorved Sagaens Udsagn, at Rolf og hans Kæmper ikke troede paa Odin, vinder Bestyrkelse.

[1]) d. e. i Græsset.

Volsunga Saga

eller

Saga om Sigurd Fafnersbane.

Vølsunga Saga.

Sige bliver Konge i Huneland.

Her fortælles først om en Mand, ved Navn Sige, som sagdes at være Odins Søn; en anden Mand er nævnt i Sagaen, som hed Skade, og var mægtig og drabelig; men dog var Sige, ifølge Beretningerne, endnu mægtigere og af høiere Byrd. Skade havde en Træl, ved Navn Brede, om hvem Sagaen ogsaa fortæller os noget; han forstod sig vel paa det, han skulde udføre, og besad Idrætter og Færdigheder lige med, ja nogle endog frem for dem, som bleve høit anseete over ham. Det hændte sig nu engang, at Sige drog paa Dyrejagt, og Trællen fulgte ham, og de jagede hele Dagen ligetil Aften; og da de om Aftenen bare Fangsten sammen, havde Brede faaet mere end Sige; derover var denne saare misfornøiet, og sagde, at han undrede sig over, at en Træl skulde overgaae ham i Dyrejagt; han løb derfor til ham, og dræbte ham, og grov siden Liget ned i en Sneedrive. Om Aftenen drog han hjem, og fortalte, at Brede var reden fra ham i Skoven: „han var paa een Gang ude af mit Øiesyn," sagde han, „saa jeg ei veed mere til ham." Skade fattede Mistanke til Siges Udsagn, og formodede, at det maatte være hans Svig, og at han vel havde dræbt Trællen; han udsendte derfor Folk for at lede efter ham, og saaledes endte Søgningen, at de fandt ham i Sneedriven. Da sagde Skade, at den

Drive skulde for Eftertiden kaldes Brede-Drive, og efter den Tid har det været Skik, at benævne en stor Sneedrive saaledes. Det kom nu op, at Sige havde dræbt Trællen, og siden skjult ham; de kaldte ham da en Fredsbryder, og han maatte nu ikke forblive længere hjemme hos sin Fader. Odin fulgte nu Sige bort af Landet saa lang en Vei, at det var en betydelig Reise, og han lod ei af, før han havde ført ham til Krigsskibe. Da begav Sige sig paa Krigstoge med det Mandskab, som hans Fader for Skilsmissen havde overdraget ham, og han var seiersæl i Kampen, og saavidt kom hans Sag, at han omsider vandt sig Land og Rige. Dernæst gjorde han et anseeligt Giftermaal, og blev en mægtig og vældig Konge; han herskede over Huneland, og var en berommelig Kriger. Han havde med sin Kone en Søn, som hed Rerer; denne voxte der op hos sin Fader, og blev snart stor af Væxt og en ypperlig Mand.

Volsungs Fødsel og Giftermaal.

2. Nu blev Sige gammel; han havde mange Avindsmænd, saa at omsider endog de gjorde Anfald paa ham, hvem han bedst troede; det var nemlig hans Kones Brodre. De anfaldt ham, da han mindst tænkte derpaa, og var omgiven af faa Folk, saa at han blev overmandet, og faldt i denne Træfning med hele sin Huustrop. Hans Søn Rerer var ikke tilstede i Faren, og han fik siden af sine Venner og Landshøvdingerne saa megen Hjælp, at han bemægtigede sig baade Land og Kongedomme efter sin Fader Sige. Og da han nu troede at have faaet fast Fod i sit Rige, mindedes han den Sag, som han havde med sine Morbrodre, der havde dræbt hans Fader; han samlede sig derfor et betydeligt

Mandskab, drog med denne Hær mod sine Frænder, da det syntes, at de tilforn havde opført sig saaledes imod ham, at han nu vel kunde sætte Slægtskabet til Side; det gjorde han, og holdt ikke op, før han havde dræbt alle sin Faders Mordere, i hvor vanskelige de end vare ham at faae Bugt med. Nu tilegnede han sig Lande, Rige og Gods, og han blev vældigere, end hans Fader Sige havde været. Han forhvervede sig stort Bytte i Krigen, og tog sig en saadan Kone, som han fandt at passe for sig; men de vare meget længe sammen, uden at have nogen Arving; dette bedrøvede dem begge saare, og de bade Guderne med stor Bekymring om, at de vilde skjenke dem et Barn. Det fortælles nu, at Frigga hørte deres Bøn, og ligesaa Odin, hvad de bade ham om; han blev ikke raadvild, men tog sin Ønskemø[1], Jætten Rimners Datter, lagde et Æble i hendes Haand, og bød hende bringe det til Kongen. Hun tog imod Æblet, iførte sig en Kragehaın, og fløi saa længe, indtil hun kom der, hvor Kongen opholdt sig, og sad paa en Høi. Hun lod da Æblet falde i hans Skjød; han tog dette Æble, og tyktes vide, hvad Egenskab det besad, og han gik da hjem fra Høien til sine Mænd, og kom til Dronningen, og hun spiste noget af Æblet. Det fortælles nu, at Dronningen fandt snart, at hun var frugtsommelig, men der led en lang Tid hen, inden hun kunde føde Barnet. Det indtraf nu, at Rerer skulde, som Konger pleie, drage i Leding for at frede om sit Land. Paa denne

[1] Ønskemø bemærker enten udkaaret, elsket Mø eller udvælgende Mø, Valkyrie, een af de Møer, som Odin sendte til hver Strid, for at udkaare dem, som skulde falde og gjæste hos ham i Valhal.

Færd hændte det sig, at Rerer blev syg og døde, og agtede at besøge Odin, hvilket mange i de Tider holdt for ønskeligt. Med Dronningens Sygdom vedblev det at være det samme, saa at hun ikke kunde føde Barnet, og det varede saaledes sex Aar, at hun havde denne Sot. Da fandt hun, at hun ikke kunde leve længe, og hun bød da, at man skulde udskære Barnet, og hendes Bud blev efterkommet. Dette Barn var et Drengebarn, og denne Dreng var, da han kom for Lyset, stor af Væxt, som man kunde formode. Det er sagt, at han kyssede sin Moder, før han døde; og, da han fik Navn, blev han kaldt Volsung, og han blev Konge over Huneland efter sin Fader; han blev tidlig stor og stærk og fuld af Mod i det, som man til den Tid holdt for Manddoms og Tapperheds Prøve; han blev den største Kriger og seiersæl i de Træfninger, som han holdt paa sine Krigstoge. Da nu Volsung var bleven voxen, sendte Rimner ham sin Datter Ljod, som før blev omtalt, da hun drog med Æblet til Volsungs Fader Rerer; Volsung tog hende tilægte, og de levede længe og lykkelig sammen, og havde ti Sønner og een Datter; deres ældste Søn hed Sigmund, og Datteren Signe; de vare Tvillinger og i alle Henseender de anseeligste og skjønneste af Kong Volsungs Børn, der dog alle vare djærve Folk, ligesom det længe har været i Folkemunde og til Berømmelse omtalt, hvilke drabelige Kæmper Volsungerne have været, og at de, som det fortælles i gamle Sagaer, have udmærket sig fremfor de fleste baade i Skjønhed og Idrætter og alskens Kæmpelyst. Det berettes, at Volsung lod bygge en ypperlig Hal, gjennem hvis Midte et stort Træ hævede sig op, saa at dets Grene med fagre Blade sky-

gede over Hallens Tag, men Stammen stod ned i Hallen, og den kaldte de Brandstokken[1].

Signe giftes med Siggeir, Goternes Konge.

3. Over Gotland herskede paa den Tid en Konge, som hed Siggeir, og var mægtig og rig paa Folk. Han drog til Kong Volsung, og beilede til Signe; dette Andragende optog baade Kongen og hans Sønner vel, men hun selv var uvillig dertil; imidlertid bad hun dog sin Fader at raade for dette, som for alt andet, hvad hende angik. Kongen fattede da den Beslutning at gifte hende med Siggeir, og hun blev trolovet med ham, og det blev bestemt, at Bryllupsfesten skulde holdes hos Kong Volsung, og at Siggeir skulde drage did til denne Hoitid. Kongen gjorde de bedste Anrettelser til Gildet, og da alt var beredt, kom Kong Volsungs Gjæster paa den bestemte Dag, og ligesaa Kong Siggeir, som ogsaa førte mange hæderlige Mænd med sig. Det fortælles, at store Ildsteder vare anbragte langs igjennem Hallen, men den store før omtalte Abild stod i Hallens Midte. Nu berettes videre, at, idet Folk sade ved Ilden om Aftenen, traadte en Mand ind i Hallen, der af Anseelse var alle ubekjendt; denne Mand var saaledes paaklædt, at han havde en spraglet Kappe over sig, han var barbenet, og havde linnede Buxer, sammenbundne om Benene; et Sværd bar han i Haanden og en sid Hat paa Hovedet, og han var meget høi og aldrende at see til, og eenøiet[2]. Han gik til Brandstokken, blottede Sværdet, og stak det i Bullen med saadan Kraft, at det trængte

[1]) formodentlig fordi Ilden har været anbragt omkring samme.
[2]) Af Beskrivelsen kjender man strax, at det var Odin, som efter Sagnene ofte aabenbarede sig for sin Slægt.

ind lige til Fæstet. Ingen dristede sig til at hilse paa denne Mand; han tog da til Orde, og sagde: „Den, som trækker dette Sværd ud af Bullen, han skal have det til Gave af mig, og han skal selv sande, at aldrig bar han bedre Sværd i Hænde, end dette er." Derpaa gik denne gamle Mand ud af Hallen, og ingen vidste, hvo han var, eller hvorhen han drog. De stode nu op, og sparede ingen Møje for at trække Sværdet ud, og den holdt sig for lykkeligst, som først naaede det. De Fornemste ginge først til, siden enhver af de andre, men der kom ingen, som fik det, thi det rokkedes ikke af Stedet, da de toge paa det. Da traadte Sigmund, Kong Volsungs Søn, til, og trak Sværdet af Bullen, og det var, som det sad løst for ham. Dette Vaaben syntes alle saa vel om, at ingen tyktes at have seet et saa godt Sværd; og Kong Siggeir tilbød Sigmund at opveie Sværdet med tre Gange saa meget Guld. „Du maatte have taget dette Sværd ligesaa let som jeg, der hvor det stod, "sagde da Sigmund, „om det sømmede dig at bære det, men nu faaer du det aldrig, efterat det først er kommet i mine Hænder, om du end bød mig alt det Guld, som du eier." Kong Siggeir blev vred ved denne Tale, og tyktes at der var givet ham et haanligt Svar; men som han var en meget snedig Mand, saa lod han som han ikke agtede paa denne Tale, og dog udtænkte han samme Aften den Gjengjeldelse for dette, som siden blev iværksat.

Kong Siggeirs og Signes Hjemreise.

4. Nu er det at berette, at Kong Siggeir gik i Seng til Signe denne Aften; men da Veiret næste Dag var godt, sagde Kong Siggeir, at han vilde reise hjem, og ikke tøve, indtil Veiret blev slettere, eller Søen useilbar.

Der tales ikke om, at Kong Volsung eller hans Sonner søgte at holde paa ham, allerhelst da de saae, at han var bestemt paa at forlade Gildet. Da sagde Signe til sin Fader: „Ei har jeg Lyst til at drage bort med Kong Siggeir, og ei kan jeg glæde mig ved ham, thi jeg veed af min Fremviisdom og vor Slægts medfødte Klogskab, at der vil af dette Ægteskab komme stor Ulykke over os, om det ikke bliver snart brudt igjen." „Ei skal du tale saa, Dotter!" sagde han, „thi det vilde være stor Skam baade for ham og for os, om vi bryde vort Ord mod ham, medens han er uskyldig, og da vise vi hverken Tro eller Venskab imod ham, om dette bliver brudt; og vil han ilde gjengjelde os det, saa meget det staaer i hans Magt, og det sømmer sig ene fra vor Side, at holde det Indgangne." Nu beredte Kong Siggeir sig til Hjemreisen, og da de droge fra Gjæstebudet, bød han sin Svigerfader Volsung og alle hans Sønner hjem til sig i Gotland til et anseeligt Gjæstebud, paa tre Maaneders Frist, med alt det Følge, som han vilde have med sig og ham passende kunde være; Kong Siggeir vilde nu gjengjelde den Mangel, der var i Bryllupsglæderne, da han, ganske mod Folks Sædvane, ikke vilde forblive der mere end een Nat; Kong Volsung lovede at komme paa den bestemte Dag; derpaa skiltes Svogrene, og Siggeir drog hjem med sin Kone.

Kong Volsungs Fald.

5. Der fortælles nu om Kong Volsung og hans Sønner, at de droge paa den fastsatte Tid til Gotland efter deres Svogers, Kong Siggeirs, Indbydelse; de havde tre Skibe ud fra Landet, alle vel udrustede. De havde en heldig Reise, og kom med deres Skibe til Got-

land. Det var silde om Aftenen, og samme Aften kom Kong Vølsungs Datter Signe, og kaldte sin Fader og sine Brødre til en hemmelig Samtale; hun fortalte dem nu om Kong Siggeirs Forehavende, at han havde trukket en betydelig Hær sammen, og at hun troede, at han agtede at svige dem. „Nu beder jeg eder," sagde hun, „at I drage strax tilbage til eders Rige, og samle saa meget Folk sammen som muligt, og drage da selv hid, og hævne eder saa; men gaaer ei i denne Fare! thi I undgaae ikke hans Svig, hvis I ikke ville følge det Raad, som jeg giver eder." Da sagde Kong Vølsung: „Det monne alle Folkefærd til Berømmelse sige, at jeg talte et Ord, før jeg blev født, og gjorde jeg det høitidelige Løfte, at jeg skulde hverken flye Ild eller Jern for Rædsels Skyld, og det har jeg holdt hidindtil; og hvi skulde jeg ei opfylde det nu paa min gamle Alder? og ei skulle Møer bebreide mine Sønner i Lege, at de frygtede for Døden, thi een Gang skal dog enhver døe, og Døden kan ingen undgaae; nu er det derfor mit Raad, at vi ingenlunde flye, men kæmpe paa det mandigste; jeg har nu stredet hundrede Gange, og har haft stundum mere Mandskab, stundum mindre, og jeg har stedse haft Seier, og det skal ei spørges, at jeg flyer eller beder om Fred." Nu græd Signe saare, og bad, at hun maatte lade være at drage tilbage til Kong Siggeir; men Vølsung sagde: „Du skal tilvisse drage hjem til din Mand, og forblive hos ham, hvordan det end gaaer med os." Signe gik da hjem, men de beredte sig om Natten; og om Morgenen, saasnart det dagedes, bød Kong Vølsung alle sine Mænd staae op, gaae i Land, og berede sig til Kamp. Da ginge alle i fuld Rustning i Land, og det varede nu ei længe, før

Kong Siggeir kom med hele sin Hær; der blev en meget haard Kamp imellem dem, og Kongen opmuntrede sine Folk paa det hidsigste til Fremgang; det er sagt, at Kong Volsung og hans Sønner ginge otte Gange igjennem Kong Siggeirs Fylkinger den Dag, og hug til begge Sider. Og da de agtede end at gjøre saa, da faldt Kong Volsung midt i sin Slagorden, og med ham alle hans Folk, undtagen hans ti Sønner, fordi de havde at gjøre med langt større Overmagt, end de kunde modstaae. Nu bleve alle Volsungs Sønner tagne til Fange, satte i Baand, og førte bort. Signe fik da at vide, at hendes Fader var dræbt, men hendes Brødre fangne og bestemte til Døden; og hun kaldte nu Kongen til Samtale med sig: „Jeg vil bede dig," sagde hun, „at du ei lader mine Brødre saa hastig dræbe, men lad dem hellere sætte i Fjæder, thi det gaaer mig, som Ordsproget siger, at Øiet ynder, saa længe det skuer, men jeg beder ikke for dem længere, da jeg veed, at det ei vil nytte." Da svarede Kong Siggeir: „Afsindig est du og galen, at du beder mere Medgang over dine Brødre, end at de blive dræbte; men dog skal dette tilstaaes dig, thi des bedre tykkes mig, jo større Lidelser de udstaae, og jo længere Kval de have, forend de døe." Han lod det da være, som hun bad, og der blev tagen en stor Fjæder eller Træboile, og lagt paa Fødderne af de ti Brødre etsteds i Skoven, hvor de nu sade hele den Dag til Natten. Men om Midnat kom der fra Skoven en gammel Elg eller Elsdyr, baade stor og grum, derhen hvor de sade i Fjæder; den bed een af Brødrene til Døde, aad ham heelt op, og foer siden bort. Morgenen derefter sendte Signe den Mand, som hun troede bedst, til sine Brødre,

for at faae at vide, hvordan det gik dem, og da han kom tilbage, berettede han hende, at een af dem var død; det syntes hende haardt, om det skulde gaae dem alle saa, uden at hun kunde hjælpe dem; men kort er derom at fortælle, den samme Elg kom i ni Nætter efter hinanden om Midnat, bed een ad Gangen ihjel, og opaad ham, og blev ved, indtil de alle vare opædte, saa at Sigmund var den eneste, der var tilbage; og for den tiende Nat sendte Signe nu den Mand, til hvem hun satte Tiltro, til sin Broder Sigmund, gav ham Honning, og bød ham at smøre Sigmunds Ansigt dermed, og lægge noget i Munden paa ham; han gik nu til Sigmund, og gjorde, hvad ham var budet, og drog derpaa hjem. Om Natten derefter kom den samme Elg, som sædvanlig, og agtede at bide ham ihjel, ligesom hans Brødre; men nu fornemmer den Lugten af ham, der hvor han var oversmurt med Honning, og slikker hele hans Ansigt med sin Tunge, og rækker siden Tungen ind i Munden paa ham; han benyttede Leiligheden, og bed den i Tungen; den stod fast imod, og rykkede haardt til sig, og sparkede Foden imod Fjæderen, saa at denne kløvedes heelt sønder, men han holdt saa fast, at Tungen gik af Elgen oppe ved Tungerødderne, og saaledes fik den sin Bane. Men det er somme Mænds Sagn, at den samme Elg var Kong Siggeirs Moder, og at hun ved sin Trolddom og Hexeri havde paataget sig denne Skikkelse.

Sigmund dræber Kong Siggeirs Sønner.

6. Nu var Fjæderen brudt, og Sigmund løs, og han opholdt sig nu der i Skoven. Men Signe sendte Bud derhen, for at faae at vide, hvordan det gik, og om Sigmund var i Live; og da de kom, fortalte han

dem hele Tildragelsen, hvorledes det var gaaet med ham og Elgen, og de droge hjem, og fortalte Signe, hvad der var skeet. Hun drog nu ud til sin Broder, og de fattede den Beslutning, at han skulde indrette en Hule under Jorden i Skoven. Der forløb nu saaledes en Tid, i hvilken Signe skjulte ham der i Skoven, og sendte ham, hvad han behøvede, men Kong Siggeir stod i den Formening, at alle Volsungerne vare døde. Kong Siggeir havde to Sønner med sin Kone, og der fortælles nu, at, da den ældste Søn var ti Aar, sendte Signe ham til Sigmund, at han skulde yde ham Bistand, om han vilde forsøge paa at hævne sin Fader. Drengen drog da til Skoven, og kom silde om Aftenen til Sigmunds Hule; Sigmund tog vel imod ham, og sagde, at han skulde lægge Dei til deres Brød: „Jeg vil," sagde han, „imidlertid gaae at hente Brænde;" og han gav ham en Meelbælg, men gik selv at hente Brændet. Men da han kom tilbage, havde Drengen ikke lagt Brødet; og da Sigmund spurgte, om Brødet var færdigt, svarede han: „Jeg torde ikke røre ved Meelbælgen, thi der laae noget Levende i Melet." Da tyktes Sigmund, at denne Dreng ikke besad saa meget Mod, at han kunde være tjent med ham, og da han igjen traf Signe, sagde han til hende, at han var ikke bedre hjulpen, uagtet han havde denne Dreng hos sig. „Dræb ham da!" sagde Signe, „thi han bør da ikke leve længere;" og saa gjorde han. Nu forløb den Vinter, og Vinteren derpaa sendte hun sin yngste Søn til Sigmund, og tør man ikke at forlænge Fortællingen herom, det gik som før, at han dræbte ogsaa denne Dreng efter Signes Raad.

Sinfjøtles Ophav.

7. Det hændte sig engang, da Signe sad i sit Kammer, at der kom en meget troldkyndig Seidkone[1] til hende; Signe tiltalte hende saaledes: „Jeg vil at vi skifte Ham;" hvorpaa hun svarede: „Derfor maa du raade;" og nu gjorde hun saa ved sin Kunst, at de skiftede Udseende, og Seidkonen satte sig i Signes Sæde, efter hendes Raad, og lagde sig i Sengen hos Kongen om Aftenen, og han mærkede ikke andet, end det var Signe. Men om Signe er det at fortælle, at hun drog til Hulen til sin Broder, og bad ham om Natteherberge, „Jeg har forvildet mig i Skoven," sagde hun, „og veed ei, hvor jeg er kommen hen." Han sagde, at hun kunde blive der, og at han ei vilde nægte en Kvinde Huusly, da han troede at kunne være vis paa, at hun ikke vilde saaledes lønne ham den gode Modtagelse, at hun vilde forraade ham. De ginge da ind i Hulen, og satte sig ned at spise; han kastede ofte Øinene paa hende, og fandt Kvinden væn og fager. Men da de vare mætte, sagde han til hende, at han ønskede at de begge skulde ligge i een Seng om Natten; hun satte sig ikke derimod, og han havde hende der i tre Nætter, hvorefter hun drog hjem til Seidkonen igjen, og bad at de atter skulde skifte Udseende, hvilket denne ogsaa bevirkede. Men da Tiden var omme, fødte Signe et Drengebarn, og denne Dreng blev kaldt Sinfjøtle, og da han voxte op, blev han baade stor og stærk og skjøn af Udseende; han slægtede meget Volsungerne paa, og var ikke fuldt ti Vintre, da Signe sendte ham til Hulen til Sigmund. Hun havde gjort den Prøve paa sine første Sønner, før hun sendte dem til Sigmund,

[1]) see foran S. 11.

at hun syede Kjortelen fast paa Armene i Hud og Kjod; de udholdt det ilde, og skrege derved; saaledes gjorde hun nu ogsaa ved Sinfjotle, men han skiftede ikke Mine derved. Hun flaaede da Kjortelen af ham, saa at Huden fulgte med Ærmerne, og sagde, at det vilde blive ham smertefuldt; men han sagde: „Saadan Smerte agte Volsunger ringe." Drengen kom nu til Sigmund; da bød Sigmund ham at ælte Dei af deres Meel, medens han opsøgte Brænde, og han gav ham en Bælg, og gik efter Brændet; men da han kom tilbage, var Sinfjotle allerede færdig med Bagningen. Da spurgte Sigmund, om han havde fundet noget i Melet? han svarede: „Jeg havde Mistanke om, at der maatte være noget Levende deri, saasnart jeg begyndte at ælte, og jeg har nu æltet det med, som var deri." Sigmund sagde, og loe derad: „Ei tillader jeg dig at æde af dette Brod i Aften, thi deri har du æltet den værste Edderorm." Sigmund var saa drabelig en Mand, at han kunde æde Gift, uden at det skadede ham; Sinfjotle taalte vel, at Edder kom uden paa ham, men han udholdt ikke at æde eller drikke det.

Sigmunds Hævn og Helges Fødsel.

8. Det fortælles nu, at Sigmund holdt Sinfjotle endnu for ung til at deeltage i Hævnen, og vilde først vænne ham til nogle besværlige Foretagender; derfor droge de om Sommeren ud vidt omkring i Skoven, og dræbte Folk, for at forhverve sig Bytte. Da fandt Sigmund, at han slægtede Volsungerne paa, dog tænkte han, at han maatte være Kong Siggeirs Søn, og syntes, at han havde noget af sin Faders Ondskab, men Volsungernes Kæmpemod, og holdt for, at han vilde

blive sine Frænder meget lig. Han mindede ofte Sigmund om Hævnen efter sin Fader, og tilskyndte ham at dræbe Kong Siggeir. Nu hændte det sig engang, da de droge ud i Skoven for at forhverve sig Gods, at de fandt et Huus og to Mænd sovende derinde med tykke Guldringe paa; de vare Kongesønner, og en Uskjæbne havde rammet dem, thi Ulvehamme hang over Huset over dem, og kun hvert tiende Døgn kunde de komme ud af Ulvehammene. Sigmund og Sinfjotle fore i Hammene, og kunde ei komme ud af dem igjen, thi de havde end den samme Egenskab som før, og de tudede nu som Ulve, og begge forstode Stemmen. Nu holdt de sig til Skovene, og hver af dem foer sin Vei; men de gjorde den Aftale imellem sig, at de skulde vove Anfald, om der endog vare syv Mænd for dem, dog ei flere; men den, der blev anfaldet med Ufred, skulde lade Ulveglammet høre. „Lad os ei bryde denne Aftale," sagde Sigmund, „thi du er ung og fuld af Dristighed, og man vil snart forsøge paa at gjøre Jagt efter dig." Enhver af dem drog nu sin Vei, og da de vare adskilte, traf Sigmund paa nogle Mænd, og lod Ulveglammet lyde; og da Sinfjotle hørte det, foer han til, og dræbte dem alle. De adskilte sig atter, og da Sinfjøtle var kommen længere frem i Skoven, fandt han elleve Mænd, og det gik saa, at han dræbte dem alle. Nu blev han mødig, gik hen under en Eg, for at hvile sig der. Siden kom Sigmund til, og sagde: „Hvi kaldte du ikke?" „Ei vilde jeg kalde dig til Hjælp, for at dræbe elleve Mænd," svarede Sinfjøtle. Da sprang Sigmund saa haardt ind paa ham, at han vaklede og faldt. Sigmund bed ham foran i Struben, men den Dag kunde de endnu ikke komme ud af Ulveham-

mene; han lagde ham derfor paa sin Ryg, og bar ham hen i Hytten, og sad over ham, og bad Troldene tage Ulvehammene; Sigmund saae da en Dag to Væseler, af hvilke den ene bed den anden i Struben, hvorpaa den løb til Skoven, og tog et Blad, og lagde det over Saaret, og Væselen sprang strax helbredet op. Sigmund gik ud, og saae da en Ravn komme flyvende med Bladet og bringe ham det; han lagde det over Sinfjøtles Saar, og denne sprang strax op, som om han aldrig havde været saaret; derefter gik de til Hulen, og bleve der, indtil de skulde fare ud af Ulvehammene; disse toge de da, og opbrændte dem i Ilden, og gjorde det Ønske, at de ei mere skulde vorde nogen til Meen. I denne Uskjæbne øvede de mange Heltegjerninger i Kong Siggeirs Rige, og da Sinfjøtle havde naaet sin modne Alder, troede Sigmund, at han havde prøvet ham tilstrækkelig. Det varede da ei længe, før Sigmund vilde søge at hævne sin Fader, om det vilde lykkes ham. De droge da en Dag bort fra Hulen, og kom til Kong Siggeirs Gaard silde om Aftenen; de gik ind i Forstuen, som var foran Hallen; der vare Ølkar inde, bag hvilke de skjulte sig. Dronningen vidste, hvor de vare, og gik til dem; og da de kom sammen, toge de det Raad, at søge Faderhævnen, saasnart det nattedes. Signe og Kongen havde to unge Børn, som gik og legede med Guldringe paa Gulvet, kastede dem langs Gulvet i Hallen, og løb dernæst efter dem. En Guldring sprang ud i Forstuen, hvor Sigmund og Sinfjøtle sade, men Drengen løb efter, for at opsøge den; han saae da to Mænd sidde der, store og barske af Udseende, som havde side Hjelme og hvide Brynier, og han løb nu strax ind i Hallen

til sin Fader, og sagde ham, hvad han havde seet. Kongen fattede Mistanke om, at der maatte være Svig under; men da Signe hørte, hvad de sagde, stod hun op, tog begge Børnene, gik ud i Forstuen med dem, og sagde, at de skulde vide, at de havde aabenbaret dem, „og raader jeg eder, at I dræbe dem," føiede hun til. „Ei vil jeg dræbe dine Børn, om de end have forraadt mig," sagde Sigmund, Sinfjøtle derimod lod ingen Tid forløbe, men trak sit Sværd, dræbte begge Børnene, og kastede dem ind i Hallen for Kong Siggeir. Kongen stod da op, og eggede sine Folk til at gribe de Mænd, som havde skjult sig i Forstuen om Aftenen. Kongens Mænd løb strax ud, og vilde gribe dem, men de værgede sig mandigen, og den syntes at være værst faren, som var dem nærmest. Omsider bleve de dog overmandede, fangne og satte i Baand og Fjæder, og saaledes sade de der hele denne Nat. Nu overveiede Kongen, hvilken Dødsmaade han skulde tillægge dem, at de kunde føle den saa længe som muligt, og om Morgenen derpaa lod han nu gjøre en stor Høi af Steen og Torv, og da Høien var færdig, lod han sætte en stor flad Steen i Midten af den, saa at den ene Kant af Stenen vendte op, den anden ned, og den var saa stor, at den deelte Rummet i to Dele, saaledes, at man ikke kunde komme fra den ene til den anden. Derpaa lod han Sigmund og Sinfjøtle tage og sætte dem i Høien, hver paa sin Side, eftersom det syntes ham værre for dem, om de ei begge vare sammen, men dog kunde høre til hinanden. Men da Folkene nu vare ifærd med at tildække Høien med Græstørv, kom Signe dertil, og havde et Halmknippe i Armen, kastede det i Høien til Sinfjøtle, og bad Trællene ei

lade Kongen det vide, hvilket de lovede, og derpaa blev Høien tillukket. Da nu Natten kom, sagde Sinfjotle til Sigmund: „Ei venter jeg, at der for det første en Tid vil mangle os Mad; thi her har Dronningen kastet Flæsk ind i Høien og viklet Halm derom." Nu følte han atter paa Flæsket, og mærkede, at Sigmunds Sværd var indstukket deri, hvilket han kjendte paa Fæstet, da det var mørkt i Høien; dette fortalte han Sigmund, og de glædede sig begge derover; Sinfjotle stød nu Odden af Sværdet ind over Stenen, og stødte haardt paa det, Sværdet bed i Stenen; Sigmund tog nu ved Odden, og de ristede derpaa imellem sig, og de lode ei af at riste, før det var fuldendt, som kvædet er:

Kraftfulde Sigmund
og Sinfjotle
Risted den store
Steen med Sværdet.

Nu vare de løse, og begge sammen i Høien, og ristede baade Stene og Jern, og saaledes kom de ud af Høien. De ginge nu hen til Hallen igjen, og da laae alle Mand i Søvn. De bare Ved til Hallen, og satte Ild i Veddet, men de, som vare inde, vaagnede ved Røgen, og saae Hallen brænde over sig. Kongen spurgte, hvo der raadede for Ilden. „Her ere vi, jeg og min Søstersøn Sinfjotle," sagde Sigmund, „og agte at lade dig vide, at Volsungerne ere ei alle døde." Han bad dernæst sin Søster at gaae ud og modtage hæderlig Medfart af ham, og vilde han saa bøde hende for den Harm, hun havde haft. Men hun svarede: „Nu skal du vide, om jeg har husket Kong Siggeir for Volsungs Drab: jeg lod dræbe vore Børn, fordi de vare for sene til at hævne min Fader, og jeg drog i Skoven til dig i en Spaakvindes Skik-

kelse, og er Sinfjøtle vor Søn; og han har saa meget Kæmpemod, fordi han baade er Konning Volsungs Sønneson og Dotterson; jeg har nu anvendt alle Midler, for at Siggeir skulde være Døden vis, og jeg har gjort mig saa megen Umage for, at Hævnen kunde vorde fuldbragt, at jeg nu ei længere kan leve; og skal jeg nu lige saa villig døe med Kong Siggeir, som jeg nødig levede med ham." Derpaa kyssede hun sin Broder Sigmund og Sinfjøtle, bød dem Farvel, og gik ind i Ilden; der døde Signe og Kong Siggeir og alle hans Hofsinder. Frænderne samlede nu Mandskab og Skibe, og Sigmund begav sig hjem til sit fædrene Rige, og fordrev derfra den Konge, som havde bemægtiget sig Regjeringen der efter Kong Volsung. Sigmund blev nu en mægtig Konge, berømmelig og viis, vældig og daadfuld; han havde en Kone, ved Navn Borghild, og med hende to Sønner, Helge og Hamund. Da Helge var født, kom Spaakvinder til, og forudsagde hans Skjæbne, sigende, at han skulde blive den navnkundigste af alle Konger. Sigmund var da kommen fra Kampen, og gik med et Løg[1] imod sin Søn, og hermed gav han ham Navnet Helge, og i Navnefæste Ringstad[2] og Solfjeld og et Sværd, og ønskede ham at voxe op i Hæder, og slægte Volsungerne paa; han blev høimodig og vennesæl, og i alle Færdigheder overgik han de fleste andre. Det fortælles, at da han var femten Aar gammel, drog han ud paa Krigstoge. Helge var Konge over Hæren, men Sinfjøtle var sat ham til Medhjælp, og de anførte begge Krigsfolket.

[1]) Løg var holt anseet af de gamle Nordboer, som satte Tillid til dets lægende Kræfter, især ogsaa dets Virkning til at betage Maden den Gift, som maatte indeholdes i samme. [2]) sandsynlig Ringsted i Sjælland.

Helge fælder Kong Hodbrod, og ægter Sigrun.

9. Det siges, at Helge paa sine Krigstoge traf paa en Konge, som hed Hunding; han var en mægtig Konge, havde en talrig Hær, og raadede over Lande[1]. Det kom til et Slag imellem dem, og Helge gik heftig frem, og saa endtes Kampen, at Helge vandt Seier, men Kong Hunding faldt tilligemed en stor Deel af hans Folk. Nu holdt Kong Helge for, at han havde gjort stor Fremgang, da han havde fældet saa mægtig en Konge. Men Kong Hundings Sønner udbøde en Hær imod ham, og vilde hævne deres Fader; de holdt et haardt Slag, og Kong Helge gik igjennem Brødrenes Slagorden, trængte frem til Kong Hundings Sønners Banner, og fældte der Hundings Sønner Alf og Eiolf, Hervard og Hagbard, og vandt en berømmelig Seier. Og da Helge drog fra Slaget, traf han i en Skov paa flere Kvinder, alle hæderlige af Udseende, dog overgik een de øvrige; de rede pyntelig smykkede. Kong Helge spurgte den Fornemste om Navn, og hun kaldte sig Sigrun, og sagde, at hun var Kong Høgnes Datter. Han sagde da til hende: „Farer hjem med os, og værer os velkomne!" „Andet staaer os nu for," svarede hun, „end at drikke med dig." „Hvad er det, Kongedotter?" sagde Kong Helge, hun svarede: „Kong Høgne har lovet mig til Hodbrod, Kong Granmars Søn, men jeg har lovet, at jeg ikke vil have ham hellere end en Krageunge; men dog vil dette faae Fremgang, om du ei forhindrer det, gaaer med din Hær imod ham, og bortfører mig; thi med ingen Konge vil

[1]) ifølge Edda over Hundland, formodentlig Hundborg og flere Herreder i Aalborg Stift, hvor end mange Stedsnavne pege paa lignende Afstamning, f. E.: Hundborg, Hundstrup, Hunetorp, Hune, Hundslund, nu Dronninglund.

jeg hellere bygge og boe, end med dig." „Stil dig tilfreds, Kongedotter!" sagde han, „thi vi skulle prøve vor Styrke, og forsøge, til hvem Seiren vil vende sig, førend du skal blive gift med ham; og derpaa vil jeg vove mit Liv." Derefter udsendte Helge Mænd med store Gaver, at kalde Folk til sig, og han stævnede alt Krigsfolket sammen til Rødebjerg[1]. Der tøvede Kong Helge, indtil en stor Hær kom til ham fra Hedinsø[2]; da kom ogsaa til ham mange Hjælpetropper fra Nørvesund[3] med skjønne og store Skibe. Kong Helge kaldte til sig sin Skibsstyrmand, som hed Leif, og spurgte, om han havde talt deres Mandskab; men han svarede: „Ei er det let, Herre! at tælle de Skibe, som ere komne fra Nørvesund; paa dem ere tolv tusinde Mand, og det øvrige Mandskab er dog Hælften mere." Da sagde Kong Helge, at de skulde styre til den Fjord, som hedder Varinsfjord, og saa gjorde de. Da kom der saa stor Storm og saa høi en Søgang over dem, at, naar Bølgerne knusede paa Skibsbordene, var det ligest at høre, som om Bjerge stødte sammen; men Helge bad dem ei at forfærdes, og ei stryge Seilene, hellere sætte hvert høiere end før; det var da nærved, at Bølgerne sloge over Skibet, før de naaede Land. Da kom Sigrun, Kong Høgnes Datter, oppe fra Landet med meget Mandskab, og anviste dem en god Havn, som hed Gnipelund. Dette rygtedes blandt Landsfolket, og oppe fra Landet kom

[1]) sandsynlig Kullen. [2]) maaskee Store Hedinge eller Landsbyen Lille Hedinge, dannet ligesom Odense af Odinsey, eller ogsaa den lille Ø Hiddensee nær Rygen. [3]) nogle læse her Njørvasund, som er Gibraltarstrædet, Edda har Jorvasund, som synes at være Øresund.

Kong Hodbrods Broder, som herskede over Svarinshøi[1]; han raabte til dem, og spurgte, hvo der styrede denne store Hær; Sinfjötle stod op, og havde Hjelm paa Hovedet, skinnende som Glar, og en Brynie, hvid som Snee, Spyd holdt han i Haanden med et ypperligt Banner, og et guldrandet Skjold foran sig; han forstod at tale med Konger: „Sig saa," sagde han, „naar du har givet Sviin og Hunde at æde, og du træffer din Kone, at her ere Volsungerne komne, og at Konning Helge vil træffes her i Hæren, hvis det lyster Hodbrod at møde ham, og det er hans Gammen at vinde Hæder i Kamp, medens du sidder ved Ilden, og kysser Trælkvinder." Granmar[2] sagde: „Ei veed du meget Hæderligt at tale og gamle Fortællinger at berette, eftersom du lyver en Hovding paa; sandere er det, at du længe har opholdt Livet ude i Skovene ved Ulvesøde og dræbt dine Brødre, og det er underligt, at du tør komme i Hær med gode Mænd, du, som har suget Blodet af saa mange kolde Aadsler." Sinfjötle svarede: „Ei mon du nu klart mindes, da du var en Vala[3] paa Varinsø, og sagde at du vilde tage dig en Mand, og udkaarede mig til at besætte den Plads, at være din Mand; men siden blev du Valkyrie[4] i Asgaard[5], og det var nærved, at alle vilde

[1]) disse sidstnævnte Steder vare sandsynlig beliggende i Vester-Gotland. [2]) skal formodentlig være Granmars Søn, som i Edda kaldes Gudmund. [3]) see foran S. 10. [4]) Valkyrier vare Møer i Valhal, som Odin sendte til hver Strid, at udkaare dem, som skulde falde; de raadede for Seiren. I Valhal var deres Forretning, at bære Drik omkring, og at have Opsyn med Bordtøi og Bægere, og til slige lavere Sysler sigter naturligviis Sagaen her. Edda har her en ond Valkyrie. [5]) Hovedstaden i Asernes Stammeland, som maa søges i Nærheden af Kaukasus'

slaaes for din Skyld, men jeg avlede med dig ni Ulve paa Lagenæs, og var jeg Fader til dem alle." Granmar svarede: „Meget kan du lyve, jeg mener at du ingens Fader kunde være, siden du af Jættens Døttre paa Thorsnæs blev gjort uskikket til sligt; du er Kong Sigeirs Stedsøn, og laae ude i Skovene blandt Ulve, og alle Slags Uheld kom paa een Gang over dig; du dræbte dine Brødre, og gjorde dig bekjendt ved Udaad." Sinfjötle svarede: „Mon du mindes, at du var Hoppe hos Hingsten Grane, og at du travede under mig paa Braavalle[1]; siden blev du Jætten Golners Gededreng." Granmar sagde: „Før vil jeg mætte Fuglene med dit Aadsel, end trættes længere med dig." Da sagde Kong Helge: „Klogere var det af eder at slaaes, end at tale sligt, som det er en Skam at høre; og ei ere Granmars Sønner mine Venner, dog ere de drabelige Mænd." Granmar red nu bort og til Solfjeld til Kong Hodbrod; deres Heste hedte Sveipud og Svegjud[2]; de mødte ham i Borgporten, og forkyndte ham Rygtet om Krig. Kong Hodbrod var i Brynie, og havde Hjelm paa Hovedet. „Hvo ere de?" spurgte han, „og hvi ere de saa forbittrede?" Granmar svarede: „Her ere Volsungerne komne, og have tolv tusinde Mand ved Land og syv tusinde ved den Ø, som hedder Sok[3], men den største Magt ligger dog ved Grinderne[4], og troer jeg, at Helge vil slaaes." Kongen svarede: „Vi lade Bud udgaae over hele vort Rige, og drage imod dem, og sidde ingen

1) Sletten, hvor det navnkundige Slag stod mellem Harald Hildetand og Sigurd Ring. 2) den fyrige og den smidige. 3) sandsynlig har Sagaens Forfatter her forfeilet Meningen af Eddas Ord, som bemærke: ude paa Havet. 4) formodentlig Ankerpladse nær Gøteborg.

hjemme, som stride vil! ogsaa sende vi Bud til Rings Sønner og Konning Høgne og Alf hin Gamle, thi de ere store Krigere." De stødte sammen ved Frekesteen, og det kom til et haardt Slag; Helge gik frem igjennem Rækkerne, saa der blev et betydeligt Mandefald. Da saae de en stor Skjoldmøskare, der var som en Lue at see til; det var Sigrun Kongedatter. Kong Helge trængte frem imod Kong Hødbrod, og denne faldt under Banneret; da sagde Sigrun: „Hav Tak for denne Stordaad, nu ere Landene under en anden, og er dette mig en stor Lykkesdag, og du vil faae Hæder og Berømmelse af, at du har fældet saa stor en Konge." Dette Rige tog nu Kong Helge, og han opholdt sig der længe, og fik Sigrun tilægte, og blev en navnkundig og berømmelig Konge; men der tales ikke mere om ham i denne Saga.

Borghild sviger Sinfjotle.

10. Nu reiste Volsungerne hjem, og havde atter forøget deres Berømmelse meget. Sinfjotle drog paa ny ud paa Krigstoge; da saae han en fager Kvinde, og han fik stor Lyst til at ægte hende; til denne Kvinde beilede ogsaa en Broder til Kong Sigmunds Dronning Borghild; de afgjorde Sagen ved Kamp, og Sinfjotle fældede denne Konge. Han hærjede nu vide om Land, holdt mange Slag, og havde stedse Seier, og blev herved den berømteste og navnkundigste af Mænd, og kom hjem om Høsten med mange Skibe og stort Bytte. Han fortalte sin Fader hin Tildragelse, og denne underrettede igjen Dronningen derom; hun bad ham at drive Sinfjotle i Landflygtighed, og sagde, at hun ikke vilde see

ham for sine Øine. Sigmund sagde, at han ei vilde lade ham drage bort; og tilbød hende, at bøde for ham med Guld og mange Eiendele, uagtet han aldrig tilforn havde bødet til nogen, og sagde, at man havde ingen Ære af at gaae i Rette med Kvinder. Da hun nu saae, at hun ikke kunde faae sin Hensigt sat igjennem, sagde hun: „Jeg skal da raade herfor, Herre! thi saa bør det at være." Hun gjorde nu med Kongens Samtykke et Arveøl efter sin Broder, tilberedte dette Gjæstebud med de herligste Anretninger, og indbød mange Stormænd dertil. Borghild bar Drikke for Mændene; hun kom for Sinfjotle med et stort Horn, og sagde: „Drik nu, Stedsøn!" han tog ved Hornet, saae i det, og sagde: „Uklar er Drikken;" da sagde Sigmund: „Ræk mig Hornet!" og han tog ved det, og drak deraf; Dronningen sagde: „Hvi skulle andre Mænd drikke for dig?" Hun kom anden Gang med Hornet: „Drik nu!" sagde hun, og tilskyndte ham med mange Ord; han tog ved Hornet, og sagde: „Svigefuld er Drikken;" Sigmund sagde: „Ræk mig den!" Tredie Gang kom hun, og bød ham drikke det ud, om han havde Volsungers Mod; Sinfjotle tog ved Hornet, og sagde: „Edder er i Drikken;" Sigmund sagde: „Lad os sie den igjennem Læberne, Søn!" Da var Kongen meget drukken, og derfor talte han saa. Sinfjotle drikker, og styrter strax til Jorden. Sigmund reiste sig da op, og græmmede sig næsten tildøde; han tog Liget i sin Favn, og gik til Skoven, og kom tilsidst til en Fjord; der saae han en Mand paa en liden Baad; han spurgte, om han vilde sætte ham over Fjorden; Manden tilsiod hans Forlangende; Skibet var saa lidet, at det ei kunde bære dem alle paa een Gang, og derfor blev Liget først

ført over, men Sigmund gik imidlertid langs med Fjorden, og da forsvandt pludselig baade Skib og Mand for Sigmunds Øine. Han gik derpaa hjem, og forskød Dronningen, som kort efter døde. Sigmund bestyrede fremdeles sit Rige, og agtes for at have været den største Kæmpe og Konge efter Fortids Begreber.

Sigmund ægter Hjørdis, Kong Eylimes Datter.

11. Der var en mægtig og berømt Konge, ved Navn Eylime, han havde en Datter, som hed Hjørdis, og var en meget fager og forstandig Kvinde. Kong Sigmund spurgte, at hun var efter hans Sind, om han skulde have nogen Kone; og han besøgte da Kong Eylime. Denne anrettede til et stort Gjæstebud for ham, i Tilfælde af, at han ikke kom med Ufred did. Der gik nu Sendebud imellem dem, som berettede, at han kom med Venskab og ei med Vaaben. De bedste Tilberedelser bleve da gjorte til Gjæstebudet, og meget Folk indbudet. Allevegne vare der gjorte Forberedelser til at lette Kong Sigmund Reisen. De kom nu til Gjæstebudet, og begge Konger toge Sæde i een Hal. Kong Lynge, en Søn af Kong Hunding, var ligeledes kommen der, ogsaa han ønskede at træde i Svogerskab med Kong Eylime. Denne mærkede nu, at de begge havde eet Ærende, og forstod tillige, at Ufred var at vente af den, som fik Afslag; da talte Kongen saaledes til sin Datter: „Du er en forstandig Kvinde, og da jeg har sagt, at du selv maa vælge din Mand, saa vælg nu een af disse to Konger, og er din Beslutning i denne Henseende ogsaa min." Hun svarede: „Vanskelig tykkes mig denne Sag, dog kaarer jeg den, som er den navnkundigste, nemlig Kong Sigmund, endskjønt han

allerede er noget til Alders;" og ham blev hun nu given. Kong Lynge drog bort, men Sigmund holdt Bryllup, og ægtede Hjordis, og der bleve gjorte større Anrettelser og med mere Iver den ene Dag end den anden. Derefter reiste Sigmund hjem til Huneland, og hans Svigerfader, Kong Eylime, med ham, og han passede nu sit Rige. Men Kong Lynge og hans Brødre samlede sig en Hær, og droge mod Kong Sigmund; thi skjønt de ingensinde tilforn havde haft Lykken paa deres Side, saa gik dette dem dog meest til Hjerte; de vilde derfor nu nedkue Volsungernes Kæmpemod, og kom til Huneland. De sendte deres Hilsen til Kong Sigmund, og udfordrede ham til Kamp; men de vilde ei skjæle sig paa ham, og forstode vel, at han heller ikke vilde flye. Kong Sigmund sagde, at han skulde komme til Slaget, og trak en Hær sammen. Hjordis blev kjort ud i en Skov tilligemed en Trælkvinde og meget Gods; der var hun, medens de holdt Slag. Vikingerne ginge i Land med en overordentlig stor Hær. Kong Sigmund og Eylime opsatte deres Bannere, og der blev blæst i Lurerne; Kong Sigmund lod nu anblæse sit Horn, som hans Fader havde eiet, og han tilskyndte sine Mænd til Fremgang, men han havde meget mindre Mandskab. Nu begyndte et haardt Slag, og skjønt Sigmund var gammel, stred han dog vældig, og var stedse fremmerst blandt sine Mænd; hverken Skjold eller Brynie holdt Stand imod ham, og han gik stedse om Dagen midt igjennem sine Fjenders Rækker, og ingen kunde see, til hvis Side Seiren vilde vende sig; mange Spyd og Pile floi da i Luften, men saaledes beskjermede hans Skytsgudinder ham, at han ikke blev saaret; og ingen kunde tælle,

hvor mange Mænd der faldt for ham, og han havde begge Armene blodige op til Skuldrene. Da nu Slaget havde varet en Tid, kom en Mand til Striden med en sid Hat paa og en blaa Kofte; han havde kun eet Øie og et Spyd i Haanden; denne Mand gik imod Kong Sigmund, og svang Spydet i Veiret imod ham, og da Sigmund hug stærkt til, traf Sværdet paa Spydet, og brast i to Stykker. Da vendte Mandefaldet sig, og Lykken var nu vegen fra Sigmund, og der faldt meget af hans Folk. Kongen skaanede sig ikke, og opmuntrede ivrig Folket, men dog skete det, som man siger, at een ikke kan staae imod mange; i dette Slag faldt Kong Sigmund og hans Svigerfader Eylime i Spidsen af Fylkingen, og den største Deel af hans Hær.

Sigmund Volsungsons Død.

12. Kong Lynge ilte nu til Kongsgaarden, og ventede at tage Kongedatteren til Fange, men det slog ham feil, og han fik der hverken Kone eller Gods. Han drog nu over Landet, og deelte Riget ud til sine Mænd; han troede da at have tilintetgjort hele Volsungernes Æt, og tænkte, at han nu for Eftertiden ei behovede at være mere i Frygt. Natten efter Slaget gik Hjordis hen paa Valen, kom did, hvor Kong Sigmund laae, og spurgte, om han stod til at læges; han svarede: „Mange leve op ved liden Forhaabning, men Lykken er nu vegen bort fra mig, saa at jeg ei vil lade mig helbrede; ikke vil Odin, at vi skulle længere svinge Sværd, siden dette gik i Stykker; jeg har holdt Slag, saa længe det behagede ham." Hun sagde: „Intet mangler jeg, tykkes mig, om du vorder helbredet, og hævner min Fader." „En anden er det bestemt," svarede Kongen, „du gaaer frugt-

sommelig med et Drengebarn, opdrag det vel og omhyggelig, og vil denne Dreng blive den ypperste og berømteste i vor Æt; forvar vel Stykkerne af Sværdet, deraf skal gjøres et godt Sværd, som skal kaldes Gram; det skal vor Søn bære, og dermed udøve mangt et Storværk, som aldrig skal glemmes, og saa længe Verden staaer, skal hans Navn leve i Hæder; trøst dig ved det; men mig gjøre Saarene afmægtig, og jeg skal nu besøge mine hensarne Frænder." Hjørdis sidder nu over ham, indtil han døer, og da begyndte det at lyse ad Dag. Dronningen saae nu, at der vare komne mange Skibe til Land, og sagde til sin Trælkvinde: „Vi ville bytte Klæder, og du skal nævne dig med mit Navn, og udgive dig for Kongens Datter;" og de gjorde saa. Vikingerne fik nu at see det store Mandefald, og saae, hvorledes Kvinderne ilte til Skoven, og forstode, at det tydede paa store Tildragelser; de sprang derfor af Skibene; men denne Flaade styrede Alf, Kong Hjalpreks Søn af Danmark, han havde faret langs med Landet med sine Skibe. De kom nu paa Valpladsen, og saae det store Mandefald. Han bød at opsøge Kvinderne, og hans Befaling blev opfyldt; han spurgte da, hvo de vare; men det gik ei, som man skulde troe; Trælkvinden førte Ordet for begge, og fortalte dem Kongerne Sigmunds og Eylimes og mange andre Stormænds Fald, og hvo der havde bedrevet denne Gjerning. Alf spurgte, om de vidste, hvor Kongens Skat var skjult; Pigen svarede: „Det kan man vente, at vi vide," og hun viste dem til Skatten; og de fandt en stor Rigdom, saa at ingen tyktes for at have seet saa meget Guld eller flere Kostbarheder samlede paa eet Sted; dette bare de til Kong

Alfs Skibe. Hjørdis fulgte ham tilligemed Trælkvinden, og han begav sig nu paa Hjemreisen til sit Rige, og yttrede, at de navnkundigste blandt Konger vare der faldne. Kongen satte sig ved Styret paa Skibet, men Kvinderne sade i Forrummet; han talte med dem, og syntes vel om deres Tale. Han kom nu hjem til sit Rige med meget Gods; Alf var den mandigste af Mænd. Og da de havde været en kort Tid hjemme, spurgte Dronningen sin Søn Alf: „Hvi har den fagrere Kvinde færre Ringe og slettere Klædning, jeg formener, at den af dem maa være den fornemste, som I have holdt mindst i Anseelse." „Ogsaa mig forekommer det," sagde han, „som hun ei har Trælkvindesæder, thi da vi kom sammen, skikkede hun sig godt i at tage imod fornemme Folk, og herpaa ville vi anstille en Prøve." Da de nu engang sade ved Drikkebordet, gav Kongen sig i Tale med dem, og sagde: „Hvilke Mærker have I paa, hvad Tid det er, naar Natten lider, naar det ikke er stjernelyst?" Hun svarede: „Det Mærke have vi herpaa, at i min Ungdom var jeg vant til at drikke meget tidlig i Morgenstunden, og siden jeg lod af med det, vaagnede jeg dog paa samme Tid; dette er mit Mærke." Kongen smilede derad, og sagde: „Slet var Kongedotteren vant." Nu udfritter han Hjørdis, og spørger hende om det samme; hun sagde: „Min Fader gav mig en liden Guldring, som besidder den Egenskab, at den kjølner mig paa Fingrene i Morgenstunden; det er mit Mærke herpaa." Da svarede Kongen: „Overflødighed af Guld var der da, om Trælkvinder det bare, og have I nu længe holdt eder skjulte for mig, men saa har jeg dog bestandig anet om dig, som om vi begge vare lige gode Kongebørn,

skjønt du ei har sagt det, og du skal nu blive holdt mere i Anseelse, thi du skal vorde min Kone, og skal jeg give dig Morgengave, saasnart du har født dit Barn." Hun fortæller ham nu Sandheden om sin Skjæbne; og da kom hun i megen Anseelse og blev holdt for den hæderligste Kvinde.

Sigurd Fafnersbanes Ophav.

13. Det fortælles nu, at Hjordis fødte et Drengebarn, og Drengen blev ført til Kong Hjalprek; Kongen blev glad ved de hvasse Øine, som han bar i Hovedet, og sagde, at han ikke vilde finde sin Lige eller Jevnlige, og der blev øst Vand paa ham[1], og givet ham Navnet Sigurd; om ham sige alle eet, at i Adfærd og Væxt var ingen hans Lige; han blev med megen Omhu opdragen af Kong Hjalprek, og naar alle de berømteste Mænd og Konger blive nævnte i Fortidens Sagaer, da skal Sigurd have Forrangen i Styrke og Tapperhed, Kæmpemod og Færdigheder, som han har besiddet fremfor andre Mænd i den nordre Verdensdeel; Sigurd voxte nu op hos Kong Hjalprek, og hvert Barn elskede ham; han fæstede Hjordis til Kong Alf, og gav hende Morgengave. Regin hed Sigurds Fosterfader, og var Reidmars Søn; han lærte ham Idrætter, Brætspil og Runer[2], og at tale mange Tungemaal efter Kongesønners Brug i de Tider, og desuden mange andre Ting. Engang, da de vare ene, spurgte Sigurd, om han vidste, hvor stor en Skat hans Fader havde eiet, og hvo der forvarede den;

[1]) Det bemærkes, at Daab eller Overøsning med Vand allerede var i Brug her i Norden før Kristendommens Indførelse.
[2]) Runer, de Gamles Skrifttegn, som troedes at besidde overnaturlige Kræfter, bemærker ogsaa i Almindelighed hemmelighedsfulde Videnskaber.

han svarede og sagde, at Kongerne forvarede den. Da sagde Regin: „Troer du dem fuldkommen vel?" „Det sømmer sig," svarede Sigurd, „at de forvare den, indtil det er passende for mig; thi de kunne bedre beskytte den end jeg." En anden Gang kom Regin i Tale med Sigurd, og sagde: „Underligt er det, at du vil blive Kongernes Hestedreng, eller fare som Løber for dem." „Det er ei saa," svarede Sigurd, „thi jeg raader over alle Ting med dem, og det staaer mig frit for at tage, hvad jeg ønsker." „Bed da Kongen at give dig en Hest!" sagde Regin. Sigurd svarede: „Den kan jeg strax faae, naar jeg vil." Sigurd gik nu til Kongen. Da sagde denne til ham: „Hvad ønsker du at erholde af mig?" „En Hest at fornøie mig med," svarede Sigurd. Kongen sagde, „Vælg dig selv en Hest, og hvad du ellers ønsker dig af min Eiendom." Dagen efter gik Sigurd til Skoven, og mødte en gammel Mand med sidt Skæg, som var ham ubekjendt; denne spurgte, hvorhen Sigurd agtede sig; han svarede: „Jeg vil udsøge mig en Hest, vær paa Raad med mig!" Han sagde da: „Lad os gaae, og drive Hestene til Aaen Busiltjørn!" De dreve dem ud paa Dybet af Aaen, og de lagde sig alle strax til Land, undtagen een Hest, og den tog Sigurd; den var graa af Farve, ung af Alder, stor af Væxt og skjøn af Bygning; ingen Mand havde endnu siddet paa dens Ryg. Den skæggede Mand sagde: „Denne Hest nedstammer fra Sleipner[1], og den skal opfødes omhyggelig, thi den vil overgaae enhver anden Hest;" derpaa forsvandt Manden; Sigurd kaldte Hesten Grane, og den har været den fortrinligste af Heste; det var Odin,

[1]) Odins ottebenede Hest, hvis Lige ikke fandtes.

som var kommen til ham. End sagde Regin til Sigurd: „Alt for lidet Gods eier du; det bedrøver mig, at du løber som en Bydreng, men jeg veed at give dig Anviisning paa en stor Skat, og der er stort Haab om Ære ved at søge den, og Berømmelse, om du erholder den.“ Sigurd spurgte, hvor den var, og hvo der forvarede den? „Han, som forvarer den,“ sagde Regin, „hedder Fafner, og ligger ei langt borte herfra paa Gnitehede; og naar du kommer der, maa du sande, at aldrig saae du mere Gods og Guld paa eet Sted, og ei behøver du mere, om du end bliver den ældste og navnkundigste af alle Konger.“ Sigurd svarede: „Skjønt jeg er ung, kjender jeg dog denne underfulde Orm, og jeg har spurgt, at ingen tør vove sig imod den formedelst dens Størrelse og Grumhed.“ „Det er ei saa,“ svarede Regin, „den ligner Lyngorme eller Snoge i Væxten, og der har gaaet større Ry af den, end den kan svare til; saa vilde dine henfarne Frænder have tænkt, og skjønt du er af Volsungers Æt, saa har du dog ei deres Sind, thi de ere regnede for de første til enhver Bedrift.“ „Kan vel være,“ svarede Sigurd, „at jeg endnu ikke har meget af deres Kæmpemod og Snille, men ei behøves det at bebreide mig Mangel derpaa, thi jeg er endnu kun lidet kommen over Barnealderen; men hvi ophidser du mig saa meget?“ „Herom er en Fortælling,“ svarede Regin, „og den vil jeg berette dig.“ „Lad mig høre!“ sagde Sigurd.

Regin fortæller om sin Broder Fafner.

14. Det er Begyndelsen til denne Fortælling, at min Fader hed Reidmar, og var en mægtig og rig Mand; Fafner hed hans Søn, en anden hed Oter, og jeg var

den tredie; og den ringeste af dem i Legemsfærdighed og Udseende; dog forstod jeg at arbeide i Jern, Sølv og Guld, og af enhver Deel gjorde jeg noget Nyttigt. Min Broder Oter havde en anden Beskjeftigelse, og var af anden Natur; han var en stor Fisker, og overgik heri andre Mænd, og var daglig i en Odders Skikkelse bestandig i Aaen, og trak Fiske op med Munden; Fangsten bragte han til sin Fader, som deraf havde stor Fordeel; han havde for det meste en Odders Skikkelse paa sig, og naar han kom hjem fra Fiskefangsten, levede han i Eensomhed, og aad Fiske med tillukkede Øine, da han ikke kunde see paa det Torre. Men Fafner var den største og grummeste, og vilde tilegne sig alt, hvad der var. Der var en Dverg," vedblev Regin, „ved Navn Andvare; han var bestandig i den Fos, som efter ham hedder Andvarefos, i en Gjeddes Skikkelse, og hentede der sin Føde; thi i Fossen var der en stor Mængde Fiske. Min Broder Oter foer ogsaa bestandig i denne Fos, og hentede Fiske op i Munden, og lagde een ad Gangen paa Landet. Odin, Loke og Hæner[1] kom paa deres Vei til Andvarefos; Oter havde da fanget en Lax, og aad den med tillukkede Øine paa Flodbredden; Loke tog en Steen, og slog Odderen ihjel; Aserne holdt det for en heldig Fangst, og flaaede Bælgen af Odderen; samme Aften kom de til Reidmar, og viste ham Fangsten; da toge vi dem til Fange, og fordrede af dem som Bøder og Løsepenge, at de skulde fylde Bælgen med Guld, og bedække den udvendig med rødt Guld. De sendte da Loke ud, for at skaffe Guldet tilveie. Han kom til Ran[2],

[1]) tre af Aserne eller de øverste Guder. [2]) Havets Gudinde, Havguden Ægers Hustru.

og fik hendes Næt, drog saa til Andvarefos, og kastede Nættet for Gjedden, som løb deri. Da sagde Loke:

Hvad er det for Fiske,
Som i Floden gaae,
Kunne sig for Vaande ei vogte;
Løs fra Hel[1]
Du dit Hoved ud,
Og skaf mig Flodens Flamme[2]!

Andvare kvad til Svar:

Andvare jeg hedder,
Oin hed min Fader;
Har mangen Fos jeg befaret;
Mig en ublid Norne
Fra Ophav bestemte,
At jeg skulde i Vandet vade.

Loke saae nu det Guld, som Andvare eiede; men da han havde udleveret Guldet, havde han beholdt en liden Ring, men den tog Loke af ham. Dvergen gik da ind i Klippen, og sagde, at denne Ring skulde blive til Dod for enhver, som eiede den, og ligesaa alt Guldet. Aserne overgave Reidmar Guldet, udstoppede Odderbælgen dermed, og stillede den siden paa Fodderne; derpaa skulde Aserne stable Guld op ved den, og tildække Bælgen udvendig. Men da det var gjort, gik Reidmar frem, og saae et Mundhaar, og bod dem skjule det. Odin tog da Ringen, som havde tilhørt Andvare, frem, og bedækkede Haaret; da kvad Loke:

Guld er dig nu givet,
Gjengjeld du haver
Herlig for mit Hoved;

[1]) Dødens Gudinde. [2]) Guldet.

Din Son er ingen
Lykke beskaaren,
Det er eder begge til Bane.

Siden myrdede Fafner sin Fader Reidmar," vedblev Regin, „og jeg fik intet af Skatten. Han blev saa ond, at han drog bort fra andre Folk, og forundte ingen at nyde godt af Skatten uden sig selv, og blev siden den værste Orm, og ruger over denne Skat. Derpaa drog jeg til Kongen, og blev hans Smed, og er dette Indholdet af min Fortælling, at jeg mistede min Fædrenearv og Boderne for min Broder. Guldet er siden paa Grund heraf kaldt Odderboden eller Boder for Oter."

„Meget har du tabt," sagde da Sigurd, „og meget onde have dine Frænder været imod dig. Gjør mig nu et Sværd med din Kunstfærdighed, saa godt, at intet saadant for har været smedet, at jeg dermed kan udføre Storværker, om Modet staaer mig bi, hvis du vil, at jeg skal dræbe denne hin store Drage." Regin svarede: „Det skal jeg sikkert gjøre, og med dette Sværd vil du kunne dræbe Fafner."

Regin smeder Sværdet Gram.

15. Regin smedede nu et Sværd, og gav det til Sigurd; Sigurd tog ved Sværdet, og sagde: „Dette er din Smedning, Regin!" og han hug i Ambolten, og Sværdet brast; han kastede da Klingen bort, og bad ham smede et andet bedre Sværd. Regin gjorde et andet Sværd, og rakte Sigurd det; han saae paa det. „Dette maa behage dig," sagde Regin, „skjøndt det er en vanskelig Sag at smede for dig." Sigurd prøvede dette Sværd, og det gik i Stykker ligesom det første; da sagde Sigurd til Regin: „Du maa være lig dine gamle Frænder,

og ikke staae til at troes." Han gik nu til sin Moder, hun tog vel imod ham, de satte sig til at drikke, og talte med hinanden; da sagde Sigurd: „Har jeg spurgt ret, at Kong Sigmund overgav dig Sværdet Gram i tvende Stykker?" „Ja!" sagde hun: „Det er sandt." Da sagde Sigurd: „Giv mig det, jeg ønsker at eie det." Hun sagde, at han tegnede til at slægte sine Fædre paa i berømmelig Færd, og gav ham Sværdet. Sigurd gik nu til Regin, og bad ham at gjøre sig deraf et Sværd, saa godt han formaaede. Regin blev vred, og gik til Smedien med Sværdstykkerne, og syntes, at Sigurd foruroligede ham idelig med Smedning. Regin gjorde nu et Sværd, og da han bar det fra Essen, forekom det Smedesvendene, som Ild brændte fra Eggen; han bad Sigurd modtage det, sigende, at han intet Sværd kunde gjøre ham, om dette gik søunder. Sigurd hug i Amboltea, og kløvede den ned i Foden, men Sværdet hverken brast eller brødes; han roste det meget, gik til en Aa med en Tot Uld, og kastede den imod Strømmen, og den skares itu, da den drev ind paa Sværdet, som han holdt for den. Da gik Sigurd glad hjem. Regin sagde: „Fuldføre maa du nu dit Løfte, og angribe Fafner, da jeg nu har smedet Sværdet." Sigurd svarede: „Fuldføre vil jeg det, men andet maa jeg udføre først, nemlig hævne min Fader." Sigurd blev alt mere yndet af Folket, som han blev ældre, saa at hvert Barn elskede ham med inderlig Kjærlighed.

Griper beretter Sigurd sin Skjæbne.

16. Griper hed en Mand, som var Sigurds Morbroder. Kort før Sværdet var færdigt, reiste Sigurd til ham, thi han var fremviis, og vidste forud Menne-

skenes Skjæbne. Nu spurgte Sigurd, hvorledes det vilde gaae ham i Livet. Griper var længe uvillig til Svar, men berettede dog tilsidst, efter Sigurds indstændige Bøn, Udfaldet af hans Fremtids Skjæbne, saaledes som det gik siden. Og da Griper havde kundgjort ham disse Ting efter hans Forlangende, red han hjem. Kort derefter talte han med Regin; da sagde denne til ham: „Dræb Fafner, som du lovede!" „Gjøre skal jeg det", svarede Sigurd, „men dog andet først, nemlig hævne Kong Sigmund og mine andre Frænder, som faldt i hint Slag."

Sigurd hævner sin Fader paa Hundings Sønner.

17. Sigurd gik nu til Kongerne, og sagde til dem: „Her har jeg nu været en Tid hos eder, og er eder al Tak skyldig for den Kjærlighed, Ære, og store Anseelse, som I have viist mig; men nu vil jeg drage ud af Landet, og gaae imod Hundings Sønner, for at de skulle vide, at Volsungerne ikke ere alle døde, og hertil ønsker jeg mig eders Bistand." Kongerne lovede at ville forstrække ham med alt, hvad han bad om. Nu blev en stor Hær udrustet, og alt paa det bedste sat i Stand, baade Skibe og hele Krigsrustningen, saa at hans Færd nu kunde blive anseeligere end tilforn. Sigurd styrede den Drage[1], som var størst og ypperligst; og saa deres Seil vare meget kunstig virkede og fortræffelige at skue. De afseilede nu med god Bør, men efter faa Dages Forløb opkom et stort Uveir med Storm, saa at Søen stod i eet Skum. Sigurd bød, at man ei skulde

[1]) Drager vare Krigsskibe, saaledes benævnte af deres Dannelse som Drager eller Slanger, saa at Gallionen dannede Hovedet eller Forkroppen og Bagstavnen Svandsen eller Halen.

stryge Seilene, om de end revnede, hellere heise dem hoiere end tilforn. Da de seilede frem forbi en Klippepynt, raabte en Mand hen til dem paa Skibet, og spurgte, hvo der styrede Skibe og Folk. Ham blev svaret, at deres Hovding var Sigurd Sigmundson, som nu var den kjækkeste af alle unge Mænd. Da sagde Manden: „Om ham ere alle enige, at ingen Kongeson kan sættes i Ligning med ham, og beder jeg eder at stryge Seilene paa eet af Skibene, og tage mig om Bord." De spurgte ham om Navn. Han svarede:

Hnikar[1] hed jeg
Da jeg Hugin[2] glæded,
Unge Volsung!
Og stredet jeg havde;
Nu kan du kalde
Gubben paa Bjerget
Feng eller Fjolner[3],
Fart vil jeg begjere.

De styrede nu i Land, og toge Gubben op i Skibet. Da lagde Veiret sig, og de fore, indtil de kom i Kong Hundings Sonners Rige. Da forsvandt Fjolner. De droge strax frem med Ild og Sværd; de dræbte Folk, og brændte Bygderne, og odelagde alt, hvor de fore frem. En Mængde flyede da bort til Kong Lynge, og berettede ham, at der var kommen en Hær i Landet, som foer frem med mere Voldsomhed, end man hidtil havde seet; de sagde, at Hundings Sonner ei vare langsynede, da

[1]) eet af Odins Tilnavne, som bemærker den Seirende. [2]) een af Odins Ravne, som her staaer for Ravne i Almindelighed. [3]) ogsaa tvende af Odins Tilnavne, som bemærke den Erhvervende eller Fangende, og den Mangfoldige eller Mangeformede.

de broutede af, at de ikke frygtede for Volsungerne; men nu styrede Sigurd Sigmundson denne Hær. Kong Lynge lod Opbud til Krig udgaae over hele sit Rige; ikke vil han undflye; thi stævner han til sig alle de Mænd, som vilde yde ham Hjælp; han rykkede derpaa frem imod Sigurd med en meget stor Hær, og hans Brødre med ham, og det kom til et haardt Slag imellem dem. Der kunde man see mange Spyd og Pile, haardt svungne Øxer, splittede Skjolde og brustne Brynier, flengede Hjelme, kløvede Hjerneskaller og mangen Mand styrtet til Jorden. Og da Slaget havde staaet saaledes meget længe, trængte Sigurd sig frem for Banneret, førte Sværdet Gram i Haanden, og nedhug baade Mænd og Heste. Med begge Armene blodige op til Skuldrene styrter han gjennem Rækkerne, og Folket viger, hvor han sætter Fod; hverken Brynie eller Hjelm holdt Stand, og ingen tyktes før at have seet saadan en Kæmpe. Slaget varede længe uafgjort under hidsigt Angreb og betydeligt Mandefald. Det gik dog af, som sjelden kan hændes, naar Landsfolket bestandig støder til Hæren, at alt var forgjeves; der faldt saa mange paa Hundingernes Side, at ingen vidste Tallet paa dem. Tilsidst foer Sigurd fremmerst i Fylkingen, og da kom Kong Hundings Sønner imod ham; han hug da til Kong Lynge, saa han kløvede hans Hjelm og Hoved og brynieklædte Krop; derpaa hug han hans Broder Hjørvard sønder i tvende Dele, og dræbte da alle Hundings Sønner, som endnu levede, og største Delen af deres Folk. Nu drog Sigurd hjem med en fager Seier og meget Bytte og Berømmelse, som han havde vundet paa dette Tog. Der bleve da an-

stillede Hoitideligheder hjemme i Riget ved hans Ankomst. Og da Sigurd havde været hjemme en kort Tid, kom Regin for at tale med ham, og sagde: „Nu maa du, som du har lovet, afslode Fafners Hjelm; thi nu har du hævnet din Fader og dine andre Frænder." Sigurd svarede: „Udføre skal jeg det, som jeg har lovet, og ei gaaer det mig af Minde."

Sigurd dræber Fafner.

18. Nu rede Sigurd og Regin op ad Heden paa den Vei, ad hvilken Fafner var vant at krybe, naar han drog til Vands, og det berettes, at den Klippe, han laae paa, var tredive Favne fra Vandet, af hvilket han drak. Sigurd sagde: „Du fortalte mig, at denne Drage ei var større end en Lyngorm, men mig synes at Sporet af den er overmaade stort." „Gjør en Grøft," sagde Regin, „og sæt dig deri, og naar Ormen kryber til Vands, sting den da til Hjertet, og dræb den saaledes! derved vil du vinde megen Berømmelse." Sigurd svarede: „Men hvorledes skal jeg beskytte mig, om Ormens Blod oversvømmer mig." „Ei kan man give dig Raad," svarede Regin, „hvis du forfærdes for enhver Ting, og ei slægter du dine Frænder paa i Heltemod." Nu red Sigurd hen paa Heden, men Regin sneg sig forfærdet bort. Som Sigurd nu var i Færd med at gjøre en Grøft, kom en gammel Mand med sidt Skæg til ham, og spurgte, hvad han der foretog sig. Sigurd fortalte ham, som det var. Da sagde den gamle Mand: „Dette er uforsigtigt, gjør flere Grave, og lad Blodet løbe deri, men sæt dig selv i den ene, og sting Ormen i Hjertet!" Derpaa forsvandt denne Mand; men Sigurd gjorde Gravene, som han havde raadet. Og da nu Ormen krøb til Vands,

blev der saa stort et Drøn, at al Jorden sittrede i Nærheden, og Ormen sprudede Edder trindt omkring sig; men Sigurd blev ei bange ved dette Gny, og da Ormen krøb over Groften, stang Sigmd den under den venstre Bov, saa Sværdet gik ind lige til Fæstet. Derpaa sprang han op af Groften, og rykkede Sværdet til sig, saa han fik begge Armene blodige op til Skuldrene. Og da nu den store Orm følte sit Banesaar, da slog den med Hovedet og Halen, saa at alt det, som kom for den, brast sønder. „Hvo er du", spurgte Fafner, da han fik Saaret, „og hvo din Fader, og af hvad Æt stammer den, der har Mod til at anfalde mig med Vaaben?" Sigurd svarede: „Min Æt er ukjendt for Folk, og jeg er et fornemt Dyr, der hverken har Fader eller Moder, og har vanket om i Eensomhed." Fafner gjentog: „Har du hverken Fader eller Moder, ved hvilket Under er du da avlet? og hvis du siger mig ikke dit Navn paa min Dødsdag, da veed jeg, at du lyver." Da svarede han: „Mit Navn er Sigurd, og min Fader var Sigmund." Nu spurgte Fafner videre: „Hvo ophidsede dig til denne Gjerning, og hvi lod du dig ophidse dertil? har du ikke spurgt, hvorledes alle Folk frygtede for mig og min Skrækkehjelm[1]? Men, skarpøiede Ungersvend! du stammer fra en tapper Fader." „Mit stærke Mod," svarede Sigurd, „tilskyndte mig til denne Daad, og, at den blev fuldbragt, dertil hjalp denne faste Haand, og dette skarpe Sværd, som du nu følte; og Alderen gjør sjelden haardfør den, som er blødagtig i Barndommen." „Jeg vidste vel," sagde Fafner, „at, om du var voxen op hos dine

[1]) Ægishjelm eller Skrækkehjelm bemærker et Tegn, eller Mærke, som troedes at indjage Rædsel.

Frænder, vilde du være barsk i Strid; men dette er mere at undres over, at en bunden Krigsfange skal have dristet sig til at anfalde mig, thi fangne Mænd ere sjelden tapre til Kamp." Sigurd sagde: „Bebreider du mig, at jeg har været fjernt fra mine Frænder? men, uagtet jeg er fangen, saa er jeg dog ikke bunden, og det fandt du, at jeg var løs." Da sagde Fafner: „Med bittre Ord svarer du paa alt, hvad jeg siger, men viid, at det Guld, som jeg har eiet, skal volde dig Døden." Sigurd svarede: „Enhver vil have Formue til den sidste Dag, men tilsidst skal dog enhver døe." „Lidet vil du handle efter mit Raad," sagde Fafner, „men drukne maa du, om du farer uvarlig paa Søen, og vent hellere paa Landet, indtil Havet bliver stille!" Sigurd sagde: „Siig mig det Fafner, om du er meget kyndig, hvilke ere de Norner, som løse Fostret af Mødrene?" Fafner svarede: „Mange ere de, og af forskjelligt Slags; nogle ere af Asers Æt, nogle af Alfers Æt, og nogle ere Dvalins Døttre[1]." Sigurd sagde: „Hvad hedder den Holm[2], hvor Surtur[3] og Aserne blande Sværdvædsken

[1]) Aser, Odins Frænder og Følge, som her i Norden nøde guddommelig Dyrkelse; Alfer, sandsynlig en Folkestamme, som fra ældre Tider har boet her i Norden; senere hen forbandtes med Navnet Begrebet af Aander eller overnaturlige Væsener, et Slags Mellemvæsener imellem Guder og Mennesker. Dvalin er Navnet paa en viis Dværg, formodentlig den som forestaaer Søvnen eller Natten; Dvalins Døttre staaer altsaa istedenfor Dværges Æt. [2]) eller Kampplads. [3]) Surtur, Hersker i Muspelheim og uforsonlig Fjende af Aserne; ved Ragnarøk eller Verdens Undergang skulde han tilligemed Muspels Sønner drage i Kamp mod Aserne, overvinde dem, kaste Ild over Jorden og opbrænde hele Verden.

sammen[1]?" Fafner svarede: „Den hedder Uskabt[2]. „Fremdeles sagde Fafner: „Min Broder Regin volder min Død, og skal det glæde mig, om han volder ogsaa din Død, og da gaaer det, som han ønsker." „Jeg bar Skrækkehjelm," vedblev Fafner, „imod alt Folket, siden jeg laae paa min Broders Arv; da sprudede jeg Edder fra mig til alle Sider, saa at ingen torde komme mig nær, og for ingen Vaaben ræddedes jeg, og aldrig fandt jeg saa mange Mænd imod mig, at jeg jo troede mig stærkere, thi alle ræddedes for mig." Sigurd svarede: „Den Skrækkehjelm, som du taler om, giver ikke mange Seier, thi enhver, som kommer i Kast med mange, maa engang omsider sande, at ingen er bestandig den Seirende." Fafner svarede: „Nu raader jeg dig, at du tager din Hest, og rider bort, saasnart som muligt, thi det hænder sig oftest, at den, som faaer Banesaar, hævner sig selv." Hertil svarede Sigurd: „Dette er dit Raad, men andet vil jeg gjøre; jeg vil ride til dit Leie, og tage der det meget Guld, som dine Frænder have eiet." Fafner svarede: „Ride vil du, indtil du finder saa meget Guld, at der sættes Maal for dine Levedage; thi dette samme Guld volder din Bane, og enhver andens, som kommer til at eie det." Sigurd stod op, og sagde: „Hjem skulde jeg ride, og give slip paa dette meget Guld, om jeg vidste, at jeg skulde aldrig døe; men enhver kjæk Mand vil eie Formue, alt indtil hin ene Dag. Men du, Fafner! krymp du dig i Dødskampen, til Hel henter dig!" og da døer Fafner.

[1]) en poetisk Omskrivning paa at stride. [2]) formodentlig: den fra Evighed bestemte.

Sigurd dræber Regin, og spiser Fafners Hjerte.

19. Derefter kom Regin til Sigurd, og sagde: „Hil være dig, min Herre! en stor Seier har du vundet, at du har dræbt Fafner, paa hvis Vei ingen før har dristet sig til at sidde, og denne berømmelige Daad vil ihukommes, saalænge Verden staaer." Nu stod Regin lang Tid, og stirrede ned paa Jorden; efter dette udbrød han med megen Harme: „Min Broder har du dræbt, og neppe kan jeg være uskyldig i denne Daad." Derpaa tog Sigurd Sværdet Gram, tørrede det paa Græsset, og sagde til Regin: „Fjernt var du, da jeg udførte denne Daad, og prøvede dette skarpe Sværd med min Haand og min Styrke; jeg stred imod den stærke Orm, medens du laae bag en Lyngbusk, og vidste hverken, hvor Himmel eller Jord var." Regin svarede: „Denne Orm har længe kunnet ligge i sit Leie, om du ei havde benyttet dette Sværd, som jeg forfærdigede dig med min egen Haand, og hverken du eller nogen anden havde ene udført dette." Sigurd svarede: „Naar Folk komme til Kamp, da gjelder mandigt Hjerte mere end skarpt Sværd." Da sagde Regin med stor Bekymring: „Du har dræbt min Broder, og neppe er jeg uskyldig i denne Gjerning." Da skar Sigurd Hjertet ud af Ormen med Sværdet Ridil[1], men Regin drak Fafners Blod, og sagde: „Tilstaa mig en Bøn, som er let for dig at udføre, gak til Ilden med Hjertet, og steg det, og giv mig det at æde!" Sigurd gik bort, og stegte det paa et Spyd, og da Saften sydede ud, tog han med sin Finger paa det, og stak Fingren i Munden, for at smage, om det var stegt, og da Ormens Hjerteblod kom paa hans

[1]) d. e. det som let kan svinges.

Tunge, forstod han Fuglenes Stemme. Da hørte han, at Svaler kviddrede paa Busken ved Siden af ham: „Der sidder du, Sigurd!" sagde een, „og steger Fafners Hjerte; det skulde han selv æde, da vilde han blive visere end enhver anden;" en anden sagde: „Der ligger Regin, og vil svige den, som ham troer;" en tredie sagde: „Han bør hugge Hovedet af ham, og vil han da ene kunne raade over det meget Guld;" en fjerde sagde: „Visere er da Sigurd, om han gjør det, som I raade ham, og derpaa rider til Fafners Leie, tager den Mængde Guld, som der er, og siden rider op paa Hindarfjeld[1], hvor Brynhild sover; der vil han kunne lære megen Viisdom; forstandig var han, om han fulgte eders Raad, og tænkte paa sin egen Redning; thi Ulven er nær, naar man seer dens Øre;" en femte sagde: „Ei er han saa betænksom, som jeg troede, om han skaaner Regin, da han dog fordræbte Broderen;" en sjette sagde: „Det var et snildt Foretagende, om han dræber ham, og raader ene over Skatten." Da sagde Sigurd: „Ei skal saadan Ulykke hændes, at Regin skal blive min Banemand, før skulle begge Brødrene fare een Vei," og han trækker nu Sværdet Gram af Balgen, og hugger Hovedet af Regin, og derefter æder han et Stykke af Ormens Hjerte, og et Stykke gjemmer han hos sig. Siden sprang han paa Hesten, og red efter Sporret af Ormen Fafner til dens Leie. Han fandt Boligen aaben; alle Dørre vare af Jern, ligesaa Dørkarmene og alle Pillerne, der

[1]) maaskee, efter von der Hagens Mening, Brunhildenstein ved Feldberg i Hessen, hvorom der gaaer det Sagn, at der om Natten gaaer en Lue op deraf, at det er Brynhilds Straffested, og at hendes Skikkelse skal være synlig i Luen.

vare nedgravede i Jorden. Sigurd fandt der en stor Mængde Guld og Sværdet Hrotte, og han tog der Skrækkehjelmen og Guldbrynien og mange store Kostbarheder; saa meget Guld fandt han der, at det forekom ham, at to eller tre Heste ei kunde bære mere; alt dette Guld tog han, og lagde det i to store Kister, derpaa tog han sin Hest Grane i Tømmen, men Hesten vilde ikke gaae, og ei hjalp det, at pidske den frem; han mærkede nu, hvad Hesten vilde, sprang paa Ryggen af den, og stødte den med Sporerne; da løb den, som den var uden Byrde.

Sigurd kommer til Brynhild Budlesdatter.

20. Sigurd red nu en lang Vei, indtil han kom op til Hindarfjeld, og tog Veien sønderpaa til Frakland[1]. Paa Fjeldet foran sig saae han en stor Klarhed, som om der brændte Ild, og det straalede deraf mod Himlen; men da han kom dertil, stod der for ham en Skjoldborg[2] med et Banner oven paa. Sigurd gik op paa Skjoldborgen, og saae, at der sov et Menneske, som laae i fuld Vaabenrustning; han tog først Hjelmen af Hovedet, da saae han, at det var en Kvinde; hun var iført en Brynie, som sad saa fast om hende, som om den var voxet til Kjødet; da ristede Sigurd den forsigtig oppe fra Hovedet heelt ned, og langs med begge Arme, og skar den sønder som Klæde. Sigurd sagde, at hun havde sovet altfor længe; hun spurgte: „Hvad er saa mægtigt, at det itusklærer Brynien og forjager min Søvn, eller mon her er kommen Sigurd Sigmundsøn, som har Fafners Hjelm og hans Bane[3] i Hænde?"

[1]) Frankenland ved Rhinfloden. [2]) et Brystværn, sammensat af Skjolde. [3]) Sværdet Gram, hvormed Sigurd havde dræbt Fafner.

„Den er af Volsungers Æt," svarede Sigurd, „som har udført dette Værk; jeg har spurgt, at du er en mægtig Konges Dotter, og med samme Berømmelse er der fortalt mig om din Skjønhed og ligesaa om din Viisdom, hvilken jeg nu lyster at prøve." Brynhild sagde: „To Konger sloges, den ene hed Hjalmgunnar, han var gammel og en stor Kriger, og Odin havde lovet ham Seiren, men den anden hed Agnar eller Audes Broder; jeg fældte Hjalmgunnar i Striden, men Odin stak mig til Straf derfor med en Søvntorn[1] i Hovedet, og sagde, at jeg aldrig i de kommende Dage skulde faae Seier, og at jeg skulde giftes; men jeg gjorde det høitidelige Løfte derimod, at jeg ingensinde vilde gifte mig med nogen, som kunderæddes. Sigurd sagde: „Lær mig Viisdom i høie Ting!" „Du maa vel bedre vide sligt," svarede hun, „men med Glæde vil jeg lære dig, om der er noget, som jeg veed, der kan behage dig, i Runer[2] eller andre Ting, som i paakommende Tilfælde kunde anvendes; lad os nu drikke begge sammen, og give nu Guderne os en lykkelig Dag, at du kan erholde Klogskab og Berømmelse af min Lærdom, og mindes, hvad vi tale." Brynhild fyldte et Bæger, bar det til Sigurd, og sagde:

Øl bringer jeg dig,
Brynjethings[3] Høvding!
Med Styrke blandet
Og straalende Hæder;
Fuldt er det af Lindring

[1]) En Torn, som troedes at frembringe Dvalesøvn. [2]) Runer bemærker hemmelighedsfulde Videnskaber og Characterer. [3]) Bryniernes Thing d. e. Kampen.

Og Læge-Runer,
Goden Galder
Og Glædes Taler.

Seier-Runer skal du kunne,
Om du vilt Snilde have,
Og riste paa Sværdets Fæste,
Nogle paa Bælket,
Og paa Boilen,
Og nævne to Gange Tyr[1].

Brændings-Runer skal du gjøre,
Om du vilt bjerget have
Paa Søen Seilets Heste[2];
Paa Stavnen skal de ristes,
Og paa Styrets Flade,
Aaren med Ild skal mærkes[3];
Saa brat er ingen Brænding,
Og ei saa blaa er Voven,
Frelst dog du slipper fra Søen.

Maal-Runer skal du kunne,
Om du vil, at ingen dig
Med Hævn skal Harm[4] gjengjelde;
Dem omvinde skal du,
Dem omvæve,
Dem omsætte alle sammen
Paa det Thing,
Hvor Mænd skulle
Til Domslutning drage.

¹) een af Aserne, der dyrkedes som Krigsgud. ²) Skibene. ³) Runerne nemlig indbrændes paa Aaren. ⁴) Vrede over Fornærmelse.

Øl-Runer skal du kunne,
Vilt du, at ikke Kvinden,
Som du troer, skal Troskab svigte;
Dem skal du paa Hornet
Og bag paa Haanden riste,
Og mærke paa Næglen Naud[1].

Øller skal du signe,
Og afvende Faren,
I Drikken lægge Log;
Da jeg det veed,
At dig vorder aldrig
Meenblanden Mjøden.

Hjælp-Runer skal du kunne,
Om hjulpet du vil faae
I Barselkvide Kvinden;
I Luven[2] dem du riste,
Og om Ledet dem spænde,
Og bede om Disers[3] Bistand!

Green-Runer skal du lære,
Om Læge du vilt vorde,
Og kunne Saar besee;
Paa Barken skal de ristes,
Og paa Træets Kviste,
Hvis Lov[4] mod Østen lude.

Sinds-Runer skal du kunne,
Om du i Sindrighed
Vilt andre overgaae;

[1]) Naud, d. e. Nød, Nødvendighed, er Navnet paa en Rune, som svarer til vort N. [2]) Haandens indvendige Flade. [3]) Skytsgudindernes. [4]) eller Grene.

Dem først raadede,
Dem først ristede,
Dem udtænkte Hropter[1]
Af den Vædske,
Som var runden
Af Heiddraupners Hoved[2]
Og af Hoddropners Horn[3].

Paa Fjeldet stod han,
Med flammende Sværd,
Og Hjelm paa sit Hoved;
Da mælte Mimers Hoved[4]
Kyndig det første Ord,
Og sagde sande Runer:

Paa Skjoldet de vare ristede,
Som staaer for den skinnende Gud[5],
Paa Arvakers Øre
Og paa Alsvins Hov[6],
Og paa Hjulet, som ruller
Under Rogners Vogn[7],

[1]) eet af Odins Navne, maaskee den Raabende. [2]) Efter Magnusens sindrige Gisning Ymers Hoved d. e. Himmelen. [3]) Maaskee Himmelhjorten Eykthyrners Horn. [4]) Mimer var en Jætte, der var sendt af Aserne som Gidsel til Vanerne, for ved sin Viisdom at gaae dem til Haande med kloge Raad. De dræbte ham, og sendte Aserne Hovedet, hvilket Odin balsamerede; og det besad da endnu sin forrige Viisdom, og meddeelte Odin hemmelige Kundskaber. [5]) Solens Skjold Svalin. [6]) Arvaker, den aarle Vaagne, og Alsvid, den Altfortærende eller den Hurtige, vare Solens Heste. Ved Arvakers Øre menes sandsynligviis Morgenrøden og ved Alsvins Hov Aftenrøden. [7]) d. e. Odins Vogn, hvorved, efter Magnusens Formodning, menes Karlsvognen, som tilegnedes ham eller Thor.

Paa Sleipners[1] Tommer,
Op paa Slædens Liner;

Paa Bjørnens Lap
Og paa Brages[2] Tunge,
Paa Ulvens[3] Kloer
Og paa Ørnens Næb,
Paa blodige Vinger
Og paa Broens Ende[4],
I den Løsendes Luve
Og den Lindrendes Fjed;

Paa Glar og paa Guld
Og paa goden Sølver,
I Viin og i Urt[5]
Og paa Valaens[6] Sæde,
I Mandens Hud,
Paa Gungners[7] Od
Og paa Gigians[8] Bryst,
Paa Nornens Nægl
Og paa Næbet af Uglen.

Alle bleve afskaarne,
Som paaristede vare,
Og tyærede i den hellige Mjød,
Og sendte paa vide Veie;
De ere hos Alfer,

[1]) Odins Hest. [2]) een af Aserne, udmærket ved Viisdom, Veltalenhed og Sprogkyndighed, og en Mester i Skjaldskab. [3]) maaskee paa Odins Ulves. [4]) sandsynlig Himmelbroen Bifrøsts. [5]) Øl, som endnu ikke har været underkastet Gjæring. [6]) Spaakvindens. [7]) Odins Landses d. e. en Landses i Almindelighed. [8]) Jættekvindens.

Nogle hos Aser,
Og hos de vise Vaner,
Somme have Menneskers Børn.

Det er Bog-Runer,
Og Hjælpe-Runer,
Og alle Øl-Runer,
Og Kraft-Runer klare;
Hvo, som kan dem, uforvildede
Og ufordærvede,
Sig dem til Held kan have;
Nyd dem, om du dem næmmed,
Til Magterne opløses[1]!

Nu skal du vælge,
Medens Valget dig er budet,
Hvasse Vaabens Svinger!
Tale eller Taushed;
Hav dig selv i Hu!
Hele Sagen er begrundet.

Sigurd svarede:

Ikke vil jeg flye,
Om end min Død du vidste,
Ei er jeg født med Feighed;
Dine Venneraad
Vil jeg alle følge,
Saalænge som jeg lever.

Brynhild giver Sigurd gode Raad.

21. Sigurd sagde: „Aldrig finder man en visere Kvinde i Verden end dig; lær mig derfor flere kloge

[1]) Til Verdens Undergang.

Raad!" Hun sagde: „Billigt er det, at opfylde din Villie, og give dig nyttige Raad formedelst din Videbegjerlighed og Klogskab." Da begyndte hun saaledes: „Vær kjærlig mod dine Frænder, og vær ei let til at hævne deres Fornærmelser, men bær over med dem med Taalmodighed, saa har du derfor langvarig Berømmelse! Tag dig vare for onde Ting, Elskov til Møer og gifte Kvinder, thi deraf kommer ofte Ondt! Tab ei din Fatning mod uvise Mænd i folkerig Forsamling! de tale ofte værre, end de ere underrettede, og du bliver da strax af een eller anden udraabt for en frygtsom Mand, og man troer, at det er sagt med Sandhed; dræb saadan een Dagen efter, og gjengjeld ham saaledes hans fornærmende Ord! Om du drager en Vei, hvor der boe onde Vætter, da tag dig vel vare, og tag dig ei Herberge nær Veien, om end Natten kommer over dig; thi ofte lure de onde Aander der, for at føre Menneskene vild. Lad dig ei forlokke af fagre Kvinder, om du end seer dem ved Gjæstebud, saa at det hindrer din Søvn, og du faaer Sindsuro derover! forfør dem ei med Kys eller andre Kjærtegn! Om du hører uforstandige Ord af drukne Mænd, giv dig ei i Trætte med dem, som ere drukne af Vinen, og have tabt deres Samling! saadanne Ting blive mange til Sorg eller Bane. Slaaes hellere med dine Uvenner, end du skulde være kvindagtig, og sværg ikke falsk Eed! thi skrækkelig Hævn følger paa Fredsbrudet! Handl veltænkende imod døde Mænd, hvad enten de ere døde af Sygdom, eller paa Søen, eller for Vaaben; stæd deres Lig omhyggelig til Jorde! Tro dig ei sikker for den, hvis Fader eller Broder eller andre

Frænder du har fældet, om han end er ung; thi en Ulv kan ofte boe i en ung Søn! Vogt dig med Omhu for dine Venners svigefulde Anslag! Men lidet formaaer jeg at forudsee af dit Liv, dog frygter jeg, at dine Svogres Had vil komme over dig." Sigurd sagde: „Ei findes der forstandigere Kvinde end du, og det sværger jeg, at jeg vil ægte dig, da du er ganske efter mit Sind." Hun svarede: „Dig ønsker jeg mig helst, om jeg end maatte vælge blandt alle Mænd," og de bekræftede dette med Ed indbyrdes.

Om Sigurds Vaabenrustning, Udseende og Sæder.

22. Nu red Sigurd bort; hans Skjold var beklædt med flere Lag, og overtrukket med røden Guld; og paa det stod malet en Drage, foroven mørkebrunn, men lyserød forneden; samme Mærke var paa hans Hjelm, Sadel og Vaabenkappe; han bar en Guldbrynie, og alle hans Vaaben funklede af Guld, og vare mærkede med en Drage, for at han, hvor han drog frem, strax kunde være kjendelig for enhver, der havde spurgt, at han dræbte den store Drage, som Væringerne[1] kalde Fafner; hans Vaaben vare smykkede med Guld, og brune af Farve, fordi han langt overgik andre Mænd i Høflighed og Anstand, og næsten i alle Ting; og naar alle de største Kæmper og berømteste Hovdinger opregnes, da bliver han altid sat i Spidsen, og hans Navn nævnes i alle Tunger nordenfor Grækelands Hav, og saa skal det være, saalænge Verden staaer. Hans Haar var bruunt af Farve, og fagert at skue, og faldt i store Lokker, Skægget var tykt og kort, og af samme Farve, Næsen høi, og Ansigtet stort og fyldigt; hans Øine vare saa

1) Nordboer, som tjente i Keiserens Livvagt i Constantinopel.

skarpe, at faa torde skue ham under Brynene; hans Skuldre vare saa brede, som om man saae to Mænd; hans Legeme var, i Forhold til hans Høide og Tykkelse, særdeles vel dannet, og det er Mærket paa hans Høide, at, naar han, omgjordet med Sværdet Gram, som var syv Spand langt, gik igjennem en fuldgroet Rugager, da naaede Dopskoen paa Sværdet til Toppen af den staaende Sæd; men hans Styrke var dog større end hans Væxt. Han besad Færdighed i at svinge Sværd, skyde Spyd, kaste Skaft, holde Skjold, spænde Bue og ride Hest, og mange Slags ridderlige Øvelser lærte han i sin Ungdom. Han var en viis Mand, saa at han vidste forud tilkommende Ting; han forstod Fuglestemme, og derved kom faa Ting uforvarendes over ham. Han talte længe og vel, saa at, naar han begyndte at tale en Sag, hørte han ingensinde op, uden at alle fandt, at det ikke kunde være anderledes, end han havde talt. Det var ham en Glæde at yde sine Mænd Hjælp, og forsøge sig selv i store Foretagender, vinde Bytte fra sine Fiender, og give det til sine Venner. Ei manglede ham Mod, og aldrig blev han forfærdet.

Sigurd kommer til Brynhild, og sværger hende Troskabsed.

23. Sigurd red nu, indtil han kom til en stor Stad, i hvilken der herskede en mægtig Høvding, som hed Heimer; han var gift med Brynhilds Søster Bekhild[1]; hun havde siddet hjemme, og lært kvindelige Haandsysler, men Brynhild foer med Hjelm og Brynie, og drog

[1]) Bekkhild bemærker Bænkhild, hvilket Navn henpeger paa hendes Lyst til kvindelige Sysler.

i Krigen, og derfor blev hun kaldt Brynhild. Heimer og Bekhild havde en Søn, ved Navn Alsvid, en meget beleven Mand. Der gik Folk udenfor og legede, og da de saae, at en Mand kom ridende lil Byen, standsede de Legen og undrede sig over ham, thi de habde aldrig seet saadan Mand; de ginge ham imøde, og toge vel imod ham. Alsvid bød ham blive hos sig, og tilbød, at han skulde faae, hvad han vilde ønske; han modtog Tilbudet, og der blev beviist ham al Hæder og Tjenstfærdighed; fire Mænd løftede Guldet af Hesten, den femte tog imod den; der kunde man see mange gode og sjældne Kostbarheder, og man havde en Fornøielse af at skue Brynierne, Hjelmene, de svære Ringe, de sælsomt store Guldbægere, og alskens Krigsvaaben. Sigurd opholdt sig der længe i stor Anseelse; da spurgtes den Heltedaad til alle Lande, at han havde dræbt den frygtelige Drage. Sigurd og Alsvid elskede hinanden inderligen, og vare oprigtige Venner, og det var deres Lyst at tilberede deres Vaaben, at skæfte Pile, og at jage med Høge.

24. Brynhild, Heimers Fosterdatter, var da ogsaa hjemkommen, og sad i en adskilt Stue med sine Møer; hun besad flere Færdigheder end andre Kvinder; hun indvævede Tæpper af Guld, og bordyrede i dem de Underværker, som Sigurd havde udøvet: Ormens Drab, Skattens Bortførelse og Regins Død. En Dag fortælles der nu, at Sigurd red til Skoven med sine Hunde og Høge og et stort Følge, og da han kom hjem, fløi hans Høg op paa et høit Taarn, og satte sig i et Vindue. Sigurd ilte efter Høgen, og saae da en fager Kvinde, og kjendte, at det var Brynhild; alt tyktes ham særdeles herligt, baade hendes Skjønhed og hendes

Arbeide. Siden kom han i Hallen, men vilde ikke deeltage i nogen Skjemt; da sagde Alsvid: „Hvi er du saa taus? det bedrøver os, dine Venner; og hvi vil du ikke være glad? dine Høge sørge, og ligesaa Hesten Grane, seent faae vi det godt igjen." Sigurd svarede: „Gode Ven! hør hvad jeg tænker paa: min Høg fløi i et Taarn, og da jeg tog den, saae jeg en fager Kvinde, hun sad ved et guldvirket Tæppe, og bordyrede deri mine fremfarne Bedrifter." Alsvid sagde: „Du har seet Brynhild Budlesdotter, den mandigste blandt Kvinder." Sigurd svarede: „Det maa saa være, men naar kom hun hertil?" Alsvid svarede: „Kort før du kom her." Da sagde Sigurd: „Det vidste jeg for faa Dage siden; den Kvinde har jeg elsket høiest i hele Verden." „Vær ei bekymret for en Kvinde!" svarede Alsvid: „for en saadan Mand som dig er det ilde, at sørge over det, man ei kan faae." Da sagde Sigurd: „Hende vil jeg besøge; og give hende Guld, og naae hendes gjengjeldende Gunst." Alsvid svarede: „Ei fandtes den Mand endnu i Verden, som hun tilstædte Plads hos sig, eller vilde give Øl at drikke; men det er hendes Lyst, at omgaaes med Vaaben, og at udøve berømmelig Daad." Sigurd sagde: „Ei veed jeg, om hun svarer mig, og forunder mig Plads hos sig." Den følgende Dag gik Sigurd til hendes Stue, men Alsvid stod udenfor, og skæftede sine Pile. Sigurd sagde: „Hil være dig, Kvinde! Hvorledes lever du?" Hun svarede: „Jeg lever vel med mine Frænder og Venner, men derpaa kommer det an, hvad Held man bærer til sin sidste Dag." Han satte sig nu ned hos hende. Der ginge da ind fire Kvinder med store Guldbægere, fulde af den bedste Viin, og stode for dem.

Da sagde Brynhild: „Dette Sæde bliver indrømmet faa undtagen min Fader, naar han kommer." „Men nu" svarede han, „er det indrømmet den, hvem jeg ønsker det helst." Salen var betrukken med de kostbareste Tæpper, og hele Gulvet belagt med Klæde. Sigurd vedblev: „Nu er det opfyldt, hvad du har lovet mig." Hun svarede: „Velkommen være du mig!" Derpaa reiste hun sig op, og de fire Kvinder med hende, gik for ham med et Guldbæger, og bød ham at drikke. Han rakte Haanden imod Guldbægeret, og tog hendes Haand tillige, og satte hende hos sig. Han tog om hendes Hals, kyssede hende, og sagde: „Ei er nogen fagrere Kvinde kommen til Verden." Brynhild sagde: „Det er et klogt Raad, ei at sætte sin Tiltro til Kvinder, thi de bryde ofte deres Løfter." Han sagde: „Det vilde være mig den lykkeligste Dag, naar vi kunde faae hinanden." Brynhild svarede: „Ei er det af Skjæbnen bestemt, at vi skulle boe tilsammen; jeg er en Skjoldmø, og bærer Hjelm blandt Hærkonger, og dem maa jeg yde Hjælp, og ei er jeg bleven kjed af at stride." „Da vare vi de lykkeligste," sagde Sigurd: „om vi boede sammen, og det er sværere at taale den Sorg, som beroer herpaa, end skarpe Vaaben." Brynhild svarede: „Jeg maa endnu mønstre Krigeres Rækker, men du skal ægte Gudrun Gjukesdotter." Sigurd sagde: „Ei sviger mig en Kongedotter, og ei har jeg to Ønsker om det, og det sværger jeg ved Guderne, at jeg skal eie dig eller ingen Kvinde." Hun svarede ham paa samme Maade, Sigurd takkede hende for sit Løfte, og gav hende en Guldring, og de svore nu Ed paa ny. Derpaa gik han bort til sine Mænd, og dvælede der en Tid i megen Fryd og Herlighed.

Gudrun Gjukesdatters Drøm, og Brynhilds Samtale med hende.

25. Gjuke hed en Konge, som herskede over et Rige sondenfor Rhinen; han havde tre Sønner, hvis Navne vare Gunnar, Høgne og Guttorm, og en Datter, der hed Gudrun, og var en saare berømt Kvinde. Disse Børn overgik andre Kongebørn i Skjønhed og Væxt; de laae bestandig ude paa Krigstoge, og udførte mange berømmelige Bedrifter. Gjuke var gift med Grimhild den Trolllkyndige. Der var en anden Konge, ved Navn Budle, og, skjønt Gjuke var mægtig, var Budle dog endnu mægtigere. Brynhilds Broder hed Atle[1]; han var en grum Mand, stor og sortladen, men anseelig og den største blandt Krigere, ogsaa Grimhild var grum i Sind. Gjukes Rige var i stort Flor, meest ved hans Børn, thi de bare Fortrinet for de fleste i de Tider. Engang sagde Gudrun til sine Møer, at hun var ilde tilmode; een af Kvinderne spurgte hende da, hvad der forstyrrede hendes Glæde. Hertil svarede hun: „Uheldspaaende Drømme tynge mit Hjerte med Sorg; siden du sporger mig, vil jeg sige dig Drømmen." Kvinden sagde: „Fortæl mig den da, men vær ei bedrøvet, thi ofte drømmer man før Uveir!" Gudrun gjentog: „Drømmen tyder intet Uveir; jeg drømte, at jeg saae en fager Høg paa min Haand; dens Fjædre vare af gylden Farve." Kvinden sagde: „Mange have spurgt om din Skjønhed, Viisdom og Belevenhed; een eller anden Kongeson vil beile til dig." Gudrun vedblev: „Ingen Ting syntes mig bedre end Høgen, og alle mine Eiendomme vilde jeg hellere lade end den." Kvinden svarede: „Den, som du faaer, maa

[1]) Upaatvivlelig den navnkundige hunniske Konge Attila.

være vel dannet, og vil du elske ham meget." „Det ængster mig," sagde Gudrun, „at jeg ei veed, hvo han er, og vi skulle besøge Brynhild, hun maa vide det." De gjorde sig nu færdige med Guld og stor Pragt, og Gudrun reiste med sine Moer, indtil de kom til Brynhilds Hal, som laae paa et Bjerg, og var skjønt prydet med Guld. Da man blev deres Ankomst vaer, fortalte man Brynhild, at mange Kvinder kom kjørende i forgyldte Vogne til Borgen. „Det maa være Gudrun Gjukesdotter," sagde Brynhild, „efterdi jeg drømte om hende i Nat, og vi ville gaae hende imøde; smukkere Kvinder besøge os aldrig." De ginge hende imøde, og bode hende velkommen. Derpaa ginge de ind i den skjønne Hal; Salen var malet indvendig og meget prydet med Sølv; et Tæppe var bredt under deres Fødder, og mange vare der til Opvartning; der anstilledes nu allskens Lege. Gudrun talte kun lidet; da sagde Brynhild: „Hvi vil du ei være vel til Mode, det maa du være; lad os alle fornøie os sammen, og tale om mægtige Konger og deres Storværker!" „Det ville vi gjøre," svarede Gudrun, „siig mig, hvilke Konger holder du for de fortrinligste?" Brynhild svarede: „Hakes Sønner og Hagbard; de udførte paa Krigstoge mangen berømmelig Daad." Gudrun vedblev: „Store vare de og berømte; dog har Sigar bortført deres Søster, og brændt inde de andre, og de ere sene til at hævne sig; og hvi nævner du ei mine Brødre, som nu holdes for de ypperste Mænd?" „Det har god Tid," sagde Brynhild, „thi endnu ere de ikke meget forsøgte, og jeg veed een, som overgaaer dem, det er Sigurd, Konning Sigmunds Søn; han var endnu Barn, da han dræble Kong

Hundings Sønner, og hævnede sin Fader og sin Morfader Eylime." Gudrun sagde: „Hvad var til Mærke paa det? siger du, at han var fød, da hans Fader faldt?" Brynhild svarede: „Hans Moder gik paa Valpladsen, og fandt Konning Sigmund saaret, og tilbød at forbinde hans Saar, men han sagde, at han var for gammel til mere at stride, og bad hende tænke paa, at hun skulde føde den ypperligste Søn, og det gik i Opfyldelse. Derefter døde Konning Sigmund, og efter hans Død drog hun med Kong Alf, og hos ham blev Sigurd opdragen i stor Anseelse, og der forløb ingen Dag, at han jo udførte Heltedaad, saa at han er den berømteste Mand i Verden." Gudrun svarede: „Af Elskov har du udspurgt Efterretning om ham; men derfor kom jeg hid, at jeg vilde fortælle dig mine Drømme, som volde mig saa stor Bekymring." „Lad Drømme ei ængste dig," svarede Brynhild, „men vær blandt dine Venner, som alle ville glæde dig!" „Det drømte jeg," sagde Gudrun, „at vi ginge fra Stuen mange tilsammen, og saae en stor Hjort, som bar Fortrinet for alle andre Dyr; dens Haar vare af Guld; alle vilde vi tage Dyret, men jeg ene naaede det; og det tyktes mig bedre end alle andre Ting; siden fældte du Dyret i mit Skjød, og det var mig saa stor en Sorg, at jeg neppe kunde bære den; derpaa gav du mig en Ulvehvalp, som bestænkte mig med mine Brødres Blod." Brynhild svarede: „Jeg vil forklare Fremtidens Hændelser, saaledes som de ville indtræffe: Sigurd vil komme til dig, han som jeg udkaarede til min Mand; Grimhild giver ham svigblanden Mjød, og den vil bringe os alle i stor Strid; ham kommer du til at eie, men snart at miste; derpaa skal du faae Konning Atle, men du

skal miste dine Brødre, og da vil du dræbe Atle." Gudrun svarede: „Til stor Sorg er det os at vide saadant." Og de reiste nu bort og hjem til Kong Gjuke.

Sigurd ægter Gudrun Gjukesdatter.

26. Sigurd drog nu bort med det meget Guld, og de skiltes som Venner; han red paa Grane med al sin Rustning og Byrde, og red indtil han kom til Kong Gjukes Hal. Da han nu red ind i Borgen, saae een af Kongens Mænd ham, og sagde, „Det synes mig, som her kommer ridende een af Guderne; see denne Mand, hvor prydet med Guld, og hvor skinnende hans Vaabendragt, hans Hest langt større end andre Heste, og selv overgaaer han langt andre Mænd." Kongen gik da ud med sine Hofsinder, og tiltalte Sigurd saaledes: „Hvo est du, som rider lige ind i min Borg; det har ingen endnu vovet uden mine Sønners Tilladelse?" „Mit Navn er Sigurd," svarede han, „og jeg er en Søn af Konning Sigmund." Kong Gjuke sagde: „Velkommen skal du være her hos os, og du skal faae alt, hvad du ønsker." Han gik nu ind i Hallen, og alle vare lave ved Siden af ham; alle viste sig tjenstvillige imod ham, og han var der i stor Anseelse. De rede alle tilsammen, Sigurd, Gunnar og Hogne, men Sigurd overgik dem i alle Færdigheder, skjønt de dog alle vare drabelige Mænd. Grimhild mærkede, hvor høit Sigurd elskede Brynhild, og hvor ofte han talte om hende, og hun tænkte ved sig selv, at det vilde være stor Lykke, om han satte sig der fast, og ægtede Kong Gjukes Datter; hun saae, at ingen kunde sættes i Ligning med ham, og at han var meer bemidlet, end man hidtil havde kjendt nogen, og til hvor stor Bistand han kunde være dem. Kongen be-

handlede Sigurd som sine Sønner, men de ansaae ham langt over sig. En Aften, som de sade ved Drikkebordet, reiste Dronningen sig op, og gik for Sigurd, tiltalte ham, og sagde: „Glæde have vi af dit Ophold her, og alt Godt ville vi bevise dig, tag her ved dette Horn, og drik!" Han tog imod det, og drak deraf. Hun tilføiede derpaa: „Könning Gjuke skal være din Fader og Jeg din Moder, men Gunnar og Høgne dine Brødre; og naar I alle ere forbundne med Ed, da ville I ei finde nogen eder voxen." Sigurd tog det vel op, og ved denne Drik glemte han Brynhild; han opholdt sig der en lang Tid. Engang gik Grimhild for Kong Gjuke, slyngede sine Arme om hans Hals, og sagde; „Her er nu kommen den største Kæmpe, som kan findes i Verden; han er os til stor Styrke; giv ham din Dotter med meget Gods og saa stor en Deel af Riget, som han ønsker, saa at han kan være her med Glæde!" Kong Gjuke sagde: „Sælsomt er det at byde sine Døttre frem, men dog sømmer det sig mere, at byde hende til ham, end om andre bade om hende." Og en Aften skjenkede Gudrun for Gjæsterne; Sigurd saae da, at hun var en skjøn Kvinde, og meget beleven i alle Ting. Fem Halvaar var Sigurd der; de levede alle i Venskab, og indlagde sig Berømmelse, og Kongerne raadsloge med hinanden indbyrdes; Kong Gjuke sagde: „Meget Godt beviser du os, Sigurd! og høilig har du styrket vort Rige." Gunnar sagde: „Alt ville vi anvende paa at bevæge dig til at forblive her længere, baade Riget og vor Søster tilbyde vi dig, og ikke skulde en anden erholde disse, om han end bad derom." Sigurd sagde, „Haver Tak for den Hæder, I gjøre mig, dette skal jeg modtage." De tilsvore hinanden nu Broderskab, som

om de vare sambaarne Brødre; der blev da holdt et anseeligt Gilde, som stod mange Dage, og Sigurd drak Bryllup med Gudrun. Der kunde man see megen Gammen og Glæde, og den ene Dag blev Høitiden større end den anden. De droge nu vide om Land, og udførte mange berømmelige Bedrifter, dræbte mange Kongesønner, saa at ingen bedrev slige Manddomsgjerninger, som de; og derpaa droge de hjem med meget Bytte fra Krigen. Sigurd gav Gudrun at æde af Fafners Hjerte, og efter den Tid var hun meget grusommere og klogere end tilforn; de havde en Søn, som fik Navnet Sigmund. Engang gik Grimhild til sin Søn Gunnar, og sagde: „Din Forfatning er mig heel ønskelig, kun fattes dig en Kone; beil til Brynhild! det er det anseeligste Giftermaal du kan gjøre, og til hende vil Sigurd følge dig." Gunnar svarede: „Vist er hun skjøn, og dertil er jeg ei uvillig;" han talte nu derom med sin Fader og Brødre og med Sigurd, og alle tilskyndte ham dertil.

Gunnar beiler til Brynhild, og faaer hende.

27. De gjorde sig nu omhyggeligen færdige til Reisen, og rede over Fjelde og Dale til Kong Budle, og beilede til Brynhild. Kongen optog deres Ærende vel, og lod Afgjørelsen staae til hende; thi, sagde han derhos, hun var saa stolt, at hun selv vilde raade for, hvem hun vilde tage til Mand. Derpaa rede de hen til Lindale; Heimer tog vel imod dem, og Gunnar sagde sit Ærende; Heimer sagde, at det stod til hendes Valg, hvem hun vilde ægte, og han underrettede dem om, at hendes Hal var ikke langt derfra, og at hun vilde ægte den allene, som red igjennem den brændende Ild, som trindt omgav hendes Sal. De kom nu til Salen, og saae, hvor Vor-

gen glimrede af Guld, og hvor Ilden slog sine Flammer trindt omkring den. Gunnar red paa Gote, og Hogne paa Holkne; Gunnar sporede sin Hest mod Ilden, men Dyret veg tilbage. Da raabte Sigurd: „Hvi viger du tilbage, Gunnar?" Gunnar svarede: „Ei vil Hesten frem i Ilden," og han bad Gunnar at laane sig Grane. „Det staaer dig frit for," sagde Sigurd. Gunnar red da mod Ilden, men Grane vilde ikke gaae frem, hvorfor Gunnar maatte opgive sit Forsæt. Da skiftede Sigurd og Gunnar Udseende, hvilket Grimhild lærte dem, og Sigurd red frem paa Grane; Guldsporer sade om hans Fødder, og da Grane følte Sporernes Braade, foer den frem igjennem Ilden. Da blev der et stort Gny, Ilden blussede høit, Jorden skjælvede, den røde Lue stod mod Himlen; dette torde ingen gjøre for; det sortnedes for hans Øine, som om han red i Mørke; derpaa sagtnedes Ilden, Sigurd sprang da af Hesten, og traadte ind i Salen; saa er kvædet:

Ilden da blussed,
Jorden dundrede
Høit sig hæved
Mod Himlen Luen;
Der dristed sig faa
Drottens Kæmper
Gjennem Ilden at ride,
Eller over den stige.

Sigurd Grane
Slog med Sværdet,
Ilden da sluktes
For Ædlingen,

Luen sig for Ærens
Elsker lagde,
Da glindsed Sadlen,
Som Regin eiet havde.

Og da Sigurd kom indenfor Luen, fandt han der en fager Bolig, og der sad Brynhild. Hun spurgte, hvad for en Mand han var, og han kaldte sig Gunnar Gjukeson, og sagde: „Du er bestemt til min Kone med din Faders og Fosterfaders Jaord, efter dit eget Tilsagn, saafremt jeg red igjennem din Tryllelue." Hun sagde: „Ei veed jeg, hvorledes jeg skal svare dertil." Sigurd stod opret paa Gulvet, og, støttende sig paa Sværdets Fæste, sagde han til Brynhild: „Dig vil jeg give en stor Morgengave af Guld og kostbare Klenodier." Derpaa svarede hun tungsindig, siddende paa sit Sæde, som en Svane paa Bølgen, med Sværd i Haand, Hjelm paa Hovedet, og Brynie om Brystet: „Gunnar!" sagde hun, „tal ei saadant til mig, hvis ikke du er ypperligere end enhver anden Mand, og da skal du dræbe dem, som have beilet til mig, om du har Mod dertil. Jeg var i Strid med Gardernes[1] Konge, og vore Vaaben bleve farvede i Mandeblod, og derefter længes jeg endnu." Han svarede: „Mangen Stordaad har du udøvet, men mindes nu det Løfte, som du gjorde, om der blev reden igjennem denne Ild, at du vilde være den Mands Kone, som det gjorde." Hun fandt nu, at han talte Sandheds Ord, stod op, og modtog ham kjærlig. Der dvælede han tre Nætter, og de deelte Seng tilsammen, men han lagde Sværdet Gram blottet imellem dem. Hun spurgte da, hvi han gjorde det, hvortil han svarede, at det var

[1]) Indbyggerne i Garderige d. e. Rusland.

ham bestemt, at han saaledes skulde holde sit Bryllup med sin Kone, ellers blev det hans Død. Han tog da af hende Ringen, som havde tilhørt Andvare, og som han før havde givet hende, men gav hende i dens Sted en anden Ring af Fafners Arv. Derefter red han bort over den samme Ild til sit Følge, og de skiftede atter Udseende; siden rede de til Lindale, og berettede, hvorledes det var gaaet. Den samme Dag drog Brynhild hjem til sin Fosterfader, og sagde ham i Fortrolighed, at der var kommen en Konge til hende, „og han red," sagde hun, „igjennem min Tryllelue, og sagde, at han var kommen for at ægte mig, og nævnte sig Gunnar; men jeg sagde, at det kunde Sigurd ene gjøre, ham som jeg svoer Ed paa Fjeldet; og han er min første Elsker." Heimer svarede, at det nu maatte forblive derved. „Min og Sigurds Dotter Aslaug skal opdrages her hos dig," sagde da Brynhild, og hun drog dernæst til sin Fader. Kongerne droge nu hjem, og Grimhild modtog dem vel, og takkede Sigurd for hans Bistand; der anrettedes nu et Gjæstebud, og en stor Mængde Gjæster bleve indbudne; Kong Budle kom der da med sin Datter og sin Søn Atle, og dette Gilde varede i mange Dage; men da det var til Ende, mindede Sigurd sig alle de Eder, han havde svoret Brynhild; dog lod han, som intet var. Gunnar og Brynhild sade nu i Fryd og Gammen, og tømmede den gode Viin.

Brynhilds og Gudruns Trætte.

28. Det hændte sig en Dag, at deginge til Rhinstrømmen, at tvætte sig, da vadede Brynhild længst ud paa Strømmen; Gudrun spurgte, hvad det skulde betyde. Brynhild svarede: „Hvi skulde jeg ligne dig heri

mere end i andre Ting? Jeg holder for, at min Fader er mægtigere end din Fader, og at min Mand har udført mange Heltegjerninger og redet igjennem brændende Ild, medens din Mand kun var Kong Hjalpreks Træl." Gudrun svarede med Vrede: „Da er du klogere, om du tier, end at du laster min Mand; thi deri ere alle enige, at ingen, som i nogen Ting kan maale sig med ham, er nogensinde kommen til Verden, og ei anstaaer det dig vel, at laste ham, thi han var din første Elsker, og han dræbte Fafner, og red igjennem Trylleluen, da du troede, at det var Kong Gunnar, og han laae hos dig, og tog af din Haand Ringen, som har tilhørt Andvare, og kan du nu her kjende den! Brynhild saae nu Ringen, kjendte den, og blev bleg som et Lig. Hun drog derpaa hjem, og talte ikke et Ord om Aftenen, og da Sigurd kom i Sengen, spurgte Gudrun: „Hvi er Brynhild saa sorrigfuld?" Sigurd svarede: „Ei veed jeg det nøie, men det aner mig, at vi snart maae faae det nøiere at vide." Gudrun vedblev: „Hvi er hun ikke fornøiet med sin Rigdom og alles Priis, og med at hun har faaet den Mand, hun ønskede?" Sigurd spurgte: „Hvor var hun, da hun sagde, at hun syntes at have en berommelig Mand, og den, hun helst ønskede at eie?" Gudrun svarede: „I Morgen skal jeg spørge hende om, hvem hun helst vil eie." Sigurd svarede: „Det fraraader jeg dig, thi angre vil du, om du gjør det." Om Morgenen sade Kvinderne i deres Kammer, og Brynhild var taus. Da sagde Gudrun: „Vær munter, Brynhild! bedrøver dig vor Samtale, eller hvad staaer din Glæde i Veien?" „Idel Ondskab bringer dig til saa at spørge," sagde Brynhild, „du har et

grusomt Hjerte." „Tro ei saa," sagde Gudrun: „men sig det heller!" Brynhild svarede: „Spørg heller om det, der er dig nyttigere at vide, og som sømmer fornemme Kvinder; du har godt ved at være fornøiet med det Gode, da alt gaaer dig efter Ønske." Gudrun svarede: „Altfor tidlig var det, om jeg brystede mig heraf, og dette er vist et ondt Forbud; hvad ophidser dig imod mig? jeg gjorde dig intet til Bedrøvelse." Brynhild svarede: „Det skal du undgjelde, at du fik Sigurd, thi jeg under dig ikke at eie enten ham eller hans meget Guld." Gudrun svarede: „Ei vidste jeg eders Aftale, og vel maatte min Fader sørge for mit Giftermaal, endskjønt du ei blev adspurgt derom." Brynhild svarede: „Ei have vi havt lønlig Samtale, og desuden have vi svoret hinanden Ed, og I vidste vel, at I bedroge mig, og det skal jeg hævne." Gudrun svarede: „Du er bedre gift, end du fortjener, og dit Overmod vil faae en slet Ende, og det ville mange undgjelde." „Fornøiet var jeg," sagde Brynhild, „om du ei havde berømmeligere Mand end jeg." Gudrun svarede: „Du har en saa berømmelig Mand, at det er uvist, hvo af dem, der er den største Konning, og har størst Rigdom og Magt." Brynhild svarede: „Sigurd dræbte Fafner, og denne Daad er mere værd end hele Kong Gunnars Rige, saasom kvædet er:

Sigurd vog Ormen,
Og det siden vil
Aldrig glemmes,
Medens Folk leve;
Men din Broder

Hverken torde
I Ilden ride,
Eller over den stige."

Gudrun sagde: „Grane vilde ei løbe i Ilden, saalænge Kong Gunnar sad paa den, men han selv torde vel ride, og man bør ei bebreide ham Mangel paa Mod." Brynhild svarede: „Lad os ei fordølge det, jeg troer ei din Moder Grimhild vel." Da sagde Gudrun: „Bagtal ei hende, thi hun er imod dig som imod sin Datter." Brynhild svarede: „Hun er Ophav til al den Modgang, som nager mig; hun gav Sigurd ondt Øl, saa at han ei mindedes mit Navn." „Mange falske Ord taler du," sagde Gudrun: „og dette er en stor Løgn." Brynhild svarede: „Nyd saa vist Sigurds Kjærlighed, som du har mig ei sveget; thi ikke have I fortjent at boe sammen, og gid det maa gaae dig efter mit Ønske!" Gudrun svarede: „Bedre maa jeg nyde hans Kjærlighed, end du ønsker; og ingen kan sige, at han nogensinde har nydt for meget Godt af mig." Brynhild svarede: „Ilde taler du, og de Ord, som undslippe dig, ville fortryde dig, naar din Hidsighed sætter sig; og lad os ei vexle hadefulde Ord!" Gudrun svarede: „Du tiltalte mig først med bittre Ord, og nu stiller du dig an, som om du vil gjøre det godt igjen; men du skjuler Grusomhed derunder." „Lad os ophøre med denne unyttige Samtale," sagde Brynhild, „jeg taug længe med den Harm, som boede i mit Bryst; men jeg elsker alligevel din Broder, og lad os derfor tale om noget andet!" Gudrun svarede: „Langt seer din Aand ind i Fremtiden;" og saaledes opkom der stor Ulykke af, at de gik til Floden, og af at hun kjendte Ringen, hvilket gav Anledning til deres Tvist.

Brynhild Budlesdatters Harme.

29. Efter denne Samtale lagde Brynhild sig til Sengs, og det blev Gunnar berettet, at Brynhild var syg. Han gik da til hende, og spurgte, hvad der var gaaet hende imod; men hun svarede intet, og laae som død. Og da han trængte fast ind paa hende, sagde hun: „Hvad gjorde du af den Ring, som jeg gav dig, den som Kong Budle gav mig ved sidste Afsked, da du og Kong Gjuke kom til ham, og truede med at hærje og brænde, naar du ei erholdt mig? Siden tog han mig tilside, og spurgte, hvem jeg udkaarede af de ankomne Mænd, men jeg bød mig til at værge Landet, og være Høvding over Trediedelen af Folket; der vare da to Vilkaar for Haanden, at jeg skulde gifte mig med den, han ønskede, eller i andet Fald blive arveløs, og miste hans Venskab; og han lagde til, at hans Venskab dog vilde gavne mig mere end hans Vrede. Da overtænkte jeg hos mig selv, om jeg skulde gjøre hans Villie eller dræbe mange Mænd, og syntes dog, at jeg var afmægtig til at stride mod ham. Da kom det saa vidt, at jeg lovede mig til den Mand, som red Hesten Grane med Fafners Arv, og red igjennem min Tryllelue, og dræbte de Mænd, som jeg nævnte. Nu trøstede ingen sig til at ride uden Sigurd; han red igjennem Ilden, thi han manglede ikke Mod dertil; han dræbte Ormen og Regin, og fem Konger, men det gjorde du ikke, Gunnar! thi du blev bleg som et Lig, og du er ingen Konge eller Kæmpe. Det Løfte gjorde jeg hjemme hos min Fader, at jeg skulde elske den allene, som var den berømteste af Fødsel; men det er Sigurd; nu er jeg en Meenederske, fordi jeg ikke eier ham, og der-

for skal jeg søge at faae dig bragt af Dage, og jeg har Grimhild ondt at lønne; der gives ei hjerteløsere Kvinde end hun." Gunnar svarede, saa at faa hørte det: „Mange Falskheds Ord har du talt, og du er en ondskabsfuld Kvinde, at du bagtaler hende, som langt overgaaer dig; ei er hun mistrøstig ved sin Forfatning, saaledes som du er, og ei kvalte hun døde Mænd, og ingen myrdede hun, men lever med Berømmelse." Brynhild svarede: „Ei har jeg gaaet skjult til Værks, og ingen Udaad har jeg bedrevet; saa er mit Sind ikke; men nu har jeg stor Lyst til at bringe dig af Dage." Derpaa vilde hun dræbe Kong Gunnar, men Høgne satte hende i Lænker. Gunnar sagde: „Ei vil jeg, at hun skal ligge i Lænker." „Hav ingen Bekymring derfor," svarede hun, „thi aldrig seer du mig glad i din Hal, og ei at drikke eller spille Brætspil, eller med Glæde at tale, eller at indvirke Guld i kostelige Klæder, eller at give eder Raad." Hun sagde, at det var hendes største Sorg, at hun ei havde Sigurd tilægte. Derpaa reiste hun sig op, slog sin Broderramme, saa den gik sønder, og bad dem saa at lukke Stuedøren op, at man kunde høre hendes Jammerklage lang Vei bort. Der var da stor Graad, saa at man kunde høre det over hele Borgen. Gudrun spurgte sine Kammermøer, hvi de vare saa bedrøvede og sorrigfulde: „Hvad skader eder!" sagde hun, „hvi fare I om som vildløse Mennesker, og hvad Under er kommet over eder?" Da svarede en Hofkvinde, som hed Svaferlød: „Dette er en Ulykkes Dag, vor Hal er fuld af Jammer." Da sagde Gudrun til sin Selskabskvinde: „Stat op, vi have længe sovet; væk Brynhild, lad os gaae til Bords, og være muntre!" „Det tør jeg ikke gjøre," sagde hun,

„enten vække hende eller tale til hende; i mange Dage har hun ei smagt Mjød og Viin, og hun har faaet Gudernes Vrede." Da sagde Gudrun til Gunnar: „Gak du at besøge hende, og sig, at hendes Kummer bedrøver os!" „Det er mig forbudet," sagde han, „at besøge hende eller tage vare paa hendes Sager." Desuagtet gik han dog til hende, og søgte paa mange Maader at faae hende til at tale, men fik intet Svar. Han gik da bort, og til Høgne, og bad ham tale med hende, og skjønt han var utilbøielig dertil, gik han dog, men fik intet Svar. Derpaa gik man til Sigurd, og bad ham at besøge hende. Han svarede intet, og derved forblev det om Aftenen. Dagen derefter, da Sigurd kom fra Dyrejagt, gik han til Gudrun, og sagde: „Det har anet mig, at denne Forvirring vil fremskynde store Ting, og at Brynhild vil døe." Gudrun svarede: „Min Herre! stort Under er kommet over hende, hun har nu sovet syv Døgn, uden at nogen har tordet vække hende." „Ei har hun sovet!" svarede Sigurd, „snarere har hun store Raadslagninger for imod os." Da sagde Gudrun grædende: „Det er en stor Sorg at vide din Død; drag heller hen og besøg hende, og see, om hendes Hidsighed kan formindskes, giv hende Guld, og stil saa hendes Vrede!" Sigurd gik ud og fandt Salen aaben, han troede hun sov, løftede Klæderne af hende, og sagde: „Vaagn op, Brynhild! Solen staaer høit over Borgen, du har sovet for længe, ryst Sorgen af dig, og bliv glad!" Hun sagde: „Hvi er du saa driftig at besøge mig? mig var ingen værre i denne Svig." Sigurd sagde: „Hvi taler du ei med nogen, og hvad bedrøver dig?" Brynhild svarede: „Dig skal jeg fortælle Aarsagen til min Vrede." Sigurd sagde:

„Fortryllet est du, om du troer, at mit Sind er grumt imod dig, og han er din Mand, som du udkaarede." „Nei," sagde hun, „ei red Gunnar igjennem Ilden til mig, og ei gav han mig til Morgengave en Valplads af slagne Fjender; jeg undredes over den Mand, som kom i min Sal, og det syntes mig, at jeg kjendte dine Øine, dog kunde jeg ei skjelne det med Vished formedelst det Trylleskjul, som laae for min Skjæbne." Sigurd svarede: „Ei er jeg ypperligere Mand end Kong Gjukes Sønner, de dræbte Danekongen og den store Høvding, Kong Budles Broder." Brynhild svarede: „Meget Ondt er jeg dem skyldig, og mind mig ei paa min Harm! Du, Sigurd! overvandt Ormen, og red igjennem Ilden, og det for min Skyld, men det formaaede ikke Kong Gjukes Sønner." Sigurd svarede: „Ei blev jeg din Mand, og du var ikke min Kone, men en berømmelig Konge gav dig Morgengave." Brynhild svarede: „Ei kjendte jeg saaledes Gunnar, at mit Hjerte glædedes ved ham, og grum er jeg ham, endskjønt jeg dølger det for andre." „Det er underligt," sagde Sigurd, „ei at elske slig en Konge, eller hvad bedrøver dig mest? Mig synes at hans Kjærlighed maatte være dig bedre end Guld." Brynhild svarede: „Sigurd! det er det smertefuldeste i min Sorg, at jeg ikke kan faae det sat igjennem, at et skarpt Sværd bliver farvet i dit Blod." Sigurd svarede: „Klag ei derover, thi ei længe vil det vare, inden et skarpt Sværd staaer i mit Hjerte, og kan du ikke ønske dig det værre, thi du vil ei overleve mig, og faa ville vore Fremtids Levedage blive." Brynhild svarede: „Store Varsler indeholde dine Ord; siden du sveg mig for al min Glæde, bekymrer jeg mig ei om Livet." „Lev du!"

vedblev Sigurd, „og elsk Kong Gunnar og mig! og alle mine Eiendomme vil jeg oppfre, for at du ei skal døe." Brynhild svarede: „Ei kjender du nøie mit Sind, du overgaaer alle Mænd, men ingen Kvinde har været dig mere forhadt end jeg." Sigurd svarede: „Andet er sandere, jeg elsker dig høiere end mig selv, endskjønt jeg maatte bukke under for Svigen, og kan det nu ikke forandres; thi hver Gang, jeg kom til mig selv, bedrøvede det mig, at du ei var min Kone; dog overvandt jeg mig, saa meget jeg kunde, naar jeg var i Kongehallen, og fornøiede mig ved, at vi dog vare alle tilsammen; kan og hændes, at det skal gaae i Opfyldelse, som forud er spaaet, og ei skal man frygte derover." Brynhild svarede: „Det er for silde, at du siger, at min Sorg bedrøver dig, ingen Lise tilstædes mig mere." Sigurd svarede: „Gjerne ønskede jeg, at vi stege i een Seng begge, og at du blev min Kone." Brynhild svarede: „Ei sømmer sig saadan Tale, og ei vil jeg have to Konger i een Hal, og før skal jeg lade mit Liv, end jeg skal svige Kong Gunnar; og mindes nu det, vi talte paa Fjeldet, og den Ed vi svore, men nu er det alt brudt, og jeg vil derfor ikke leve!" „Ei mindedes jeg dit Navn," sagde Sigurd, „og ei kjendte jeg dig, forend du var gift, og dette er min største Sorg." Da sagde Brynhild: „Jeg svor den Ed, at ægte den Mand, som red igjennem min Tryllelue, men den Ed vil jeg holde, eller i andet Fald døe." „Heller end du skal døe, vil jeg dig ægte, og forlade Gudrun," sagde Sigurd, og saaledes opsvulmede hans Sider, at hans Brynieringe gik sønder. „Ei vil jeg have dig," sagde Brynhild, „og ingen anden." Da gik Sigurd bort; saa siges der i Sigurds Kvad:

Ud gik Sigurd
Fra Samtalen,
Konningers Ven,
Af Kummer nedslaaet,
Saa at sønder brast
Fra den stridslystne
Kæmpes Sider
Jernvævet Brynie.

Og da Sigurd kom i Hallen, spurgte Gunnar, om han vidste, hvad der gik hende imod, og om hun havde sit Mæle. Sigurd sagde, at hun kunde tale. Nu gik Gunnar til hende anden Gang, og spurgte, hvad der gik hende til Hjerte, og om der gaves nogen Lindring for hendes Kummer. „Jeg vil ei leve," sagde Brynhild, „thi Sigurd har bedraget mig, og ei mindre dig, da du lod ham gaae i min Seng. Nu vil jeg ei have to Mænd i een Hal, og dette skal være Sigurds Bane, eller din eller min; thi han har fortalt det alt til Gudrun, og hun spotter mig derover."

Guttorm dræber Sigurd.

30. Efter dette gik Brynhild ud, satte sig under sin Stuevæg, og opløftede stor Jammerklage; hun sagde, at alt var hende kjedsommeligt, baade Land og Rige, da hun ikke eiede Sigurd. Og nu kom Gunnar atter til hende; da sagde Brynhild til ham: „Du skal baade lade Rige og Gods, Livet og mig, og skal jeg fare hjem til mine Frænder, og sidde der i Sorg, hvis du ei dræber Sigurd og hans Søn, den Ulvehvalp, ei værd at opfode." Gunnar blev meget mismodig, og syntes ei at vide, hvad Udfald alt dette vilde faae; han var forbunden i Ed med Kong Sigurd, og var vankelmodig i Sin-

det, dog syntes ham det meest Skjendsel, om hans Kone forlod ham. „Brynhild er mig kjærere end alt," sagde Gunnar, „hun som er den fagreste af alle Kvinder, og før skal jeg Livet lade, end tabe hendes Kjærlighed;" han kaldte derpaa sin Broder Høgne til sig, og tiltalte ham saaledes: „I stor Vaande er jeg stædt; jeg vil dræbe Sigurd; thi han har sveget mig i Tro, og kunne vi da raade over Guldet og hele Riget." Høgne svarede: „Ei sømmer det os, at bryde Eden med Ufred; vi have ogsaa stor Bistand af ham, og ingen Konger ere os voxne, saalænge denne hunniske Konge lever; slig en Svoger faae vi aldrig; derfor troer jeg, at det i enhver Henseende er godt, at vi beholde saadan Svoger og Søstersøn. Jeg seer vel, hvorfra dette kommer; det har Brynhild opvakt, og hendes Raad bringer os stor Beskæmmelse og Skade." Gunnar svarede: „Dette skal iværksættes, og jeg seer Maaden at udføre det paa; lad os ophidse vor Broder Guttorm dertil, han er ung og ubesindig og uden al Ed." Høgne svarede: „Den Beslutning synes jeg ilde om, og hvis den fuldbyrdes, da ville vi faae Gjengjeld, for at have sveget saadan en Mand." „Sigurd skal døe," sagde Gunnar, „eller jeg i andet Fald," og han bad nu Brynhild at staae op, og være fornøiet. Hun stod op, og sagde derhos, at Gunnar ei skulde komme i hendes Seng, før det var fuldbyrdet. Brødrene raadsloge nu med hinanden; Gunnar sagde, at dette var en gyldig Dødsaarsag, at have krænket Brynhilds Uskyld; derfor ville vi ophidse Guttorm til at udføre denne Daad, og kalde ham til os, og byde ham Guld og et stort Rige, for at udføre denne Gjerning." Og de toge en Orm og no-

get Ulvekjød, lode det koge, og gave ham det at æde, eftersom Skjalden kvad:

Træets Fisk[1] de stegte,
Toge Ormens Aadsel,
Guld til Guttorm
Gave nogle,
Lagde i Øllet
Ulvekjød
Og mange andre
Tryllede Sager.

Ved denne Spise og ved Brynhilds Overtalelser blev han saa ophidset og gjerrig, at han lovede at udføre dette Værk; de lovede ham stor Hæder derfor. Sigurd tænkte ikke paa dette Forræderi, han formaaede da heller ikke at modstaae Skjæbnen eller overskride Livets fastsatte Grændser; han var sig ogsaa bevidst, at han ikke fortjente at sviges af dem. Guttorm gik ind til Sigurd om Morgenen, som han laae i sin Seng, og da han saae til ham, torde Guttorm ikke anfalde ham, og gik ud igjen; saa gik det ogsaa anden Gang, thi Sigurds Øine luede saa skarpt, at faa udholdt at see imod dem; tredie Gang var Sigurd sovet ind; da blottede Guttorm Sværdet, og stødte det i Sigurd, saa at Odden fæstede sig i Dynen under ham. Sigurd vaagnede ved Saaret, og da Guttorm søgte til Døren, greb Sigurd Sværdet Gram, og kastede det efter ham; det traf ham over Ryggen, og tog ham sønder paa Midten, saa at hans Fødder faldt til den ene Side i Stuen, og Hoved og Hænder til den anden. Gudrun, som var indsovet i Sigurds Favn, vaagnede med udsigelig Sorg, flydende i hans Blod,

[1]) Slangen.

og hun hylede saaledes med Graad og Jammerklage, at Sigurd hørte det, reiste sig op ved Hovedpuden, og sagde: „Græd ikke, dine Brødre leve dig til Gammen, men en ung Søn har jeg, som ei kan tage sig vare for sine Fiender; og slet have de iagttaget deres Gavn; thi ei faae de en Svoger, som saaledes rider i Kampen med dem, og heller ingen Søstersøn lig med ham, om det blev ham forundt at voxe op; nu er det fuldbyrdet, som forlængst er spaaet, og som jeg hidtil har fordulgt, thi ingen kan staae mod sin Skjæbne. Men dette forvolder Brynhild, hun som elsker mig frem for enhver anden Mand, og det maa jeg sværge, at Gunnar fornærmede jeg aldrig; jeg holdt vore Eder, og aldrig overskred min Kjærlighed til hans Kone, hvad jeg skyldte ham. Havde jeg vidst dette før, og stod jeg nu paa Fødderne med mine Vaaben; mange skulde miste deres Liv, førend jeg faldt, og alle disse Brødre skulde blive dræbte; og vanskeligere skulde det have været dem at dræbe mig, end den største Boffel eller Vildorne." Kongen lod nu sit Liv, men Gudrun udstødte svære Suk. Dette hørte Brynhild, og hun loe, da hun hørte hendes Hulken. Da sagde Gunnar: „Ei leer du nu, fordi dit Hjertes Glæde er opfyldt! Hvi skifter du Farve, du er meget oprørt i Sindet, og det seer ud til, at Døden er dig nær; intet havde du bedre fortjent, end at see Kong Atles Blod flyde for dine Fødder, og at du maatte staae over ham, saaledes som vi nu maae sidde over vor Svoger og Broders Banemand. Hun svarede: „Ingen vil paastaae, at dette ikke er fuldelig Hævn; men Kong Atle bekymrer sig ikke om eders Trudsler og Vrede, og han vil leve længere end I, og have større Magt." Høgne svarede: „Nu er det fuld-

byrdet, som Brynhild spaaede, og denne onde Gjerning, som vi aldrig faae affonet." Gudrun svarede: „Mine Frænder have dræbt min Mand; nu maae I ride i Krigen først, og naar I komme i Slag, da skulle I sande, at Sigurd ei mere staaer ved eders Side, han som var eders Held og Styrke, og havde han en Søn, ham selv lig, da skulde hans Afkom og Frænder igjen give eder Styrke."

Sigurds og Brynhilds Lig brændes paa et Baal.

31. Ingen kunde nu see, om Brynhild glædede sig eller sørgede herover. Hun sagde: „Jeg drømte, Gunnar! at jeg havde en kold Seng, men at du red i dine Uvenners Vold, og at det vil gaae hele eders Æt ilde, da I ere Edbrydere, og glemte, at Sigurd og du have blandet Blod sammen[1], den Gang du lod ham myrde, og lønnede ham saaledes for alt det Gode, som han har viist imod dig, i det han lod dig være den Fornemste, og holdt sin Ed, da han kom til mig, og lagde mellem os det skarpe Sværd, som var hærdet i Edder; og tidlig forbrøde I eder mod ham og mod mig, da jeg sad hjemme hos min Fader, og havde alt, hvad jeg ønskede, og tænkte ikke, at nogen af eder skulde vorde min, da I tre Konger kom ridende til Borgen; siden kaldte Atle mig til sig, og spurgte, om jeg vilde eie den, som red paa Grane; han var dig ikke lig, og jeg lovede mig til Kong Sigmunds Søn, men til ingen anden, og ei vil det gaae eder værre, om jeg end døer." Da reiste Gunnar sig op, slyngede sine Arme om hendes Hals, og bad, at hun skulde modtage Forsoningsboder og leve;

[1]) De gamle Nordboer pleiede, ved at indgaae Fostbrodrelag, at lade deres Blod flyde sammen i en Huling i Jorden.

ogsaa alle de andre vilde forhindre hendes Død; men hun stødte enhver fra sig, som nærmede sig hende, og sagde, at hendes Beslutning var urokkelig, og ethvert Forsøg at hindre den forgjeves. Derpaa kaldte Gunnar paa Høgne, spurgte ham om Raad, og bad ham at gaae til hende, og forsøge, om han kunde formilde hendes Sind; og sagde, at det nu var den høieste Tid, om man kunde faae hendes Sorg lindret." Høgne svarede: „Lad ingen hindre hendes Død, thi hun bliver os aldrig til Held, og intet Menneske, siden hun kom her." Hun bød nu, at der skulde fremtages meget Guld, og at alle skulde komme, som ønskede sig Gods; derpaa greb hun et Sværd, og stak sig under Armen, saa hun segnede hen over Dynen, og udbrød: „Tager nu Guld, hver som tage vil!" Alle taug. Brynhild sagde: „Tager nu Guldet, og nyder det vel!" End nu sagde Brynhild til Gunnar: „Nu vil jeg i Korthed sige, hvad herefter vil skee: Snart vil du blive forligt med Gudrun ved den tryllekyndige Grimhilds Hjælp; Sigurds og Gudruns Dotter skal hedde Svanhild, og hun skal vorde den fagreste af Møer. Gudrun skal blive gift med Atle imod sin Villie. Oddrun[1] skal du ønske dig, men Atle vil forhindre det; da ville I begge have lønlige Sammenkomster, og hun vil elske dig; men Atle skal svige dig, og sætte dig i en Ormegaard. Derefter vil Atle og hans Sønner blive dræbte; Gudrun vil dræbe dem, og siden ville store Bølger bære hende til Konning Jonakers Borg, og der vil hun føde berømmelige Sønner; Svanhild vil blive sendt ud af Landet, og blive gift med Konning Jormunrek; men hende vil Bikkes

[1]) Atles Søster.

Forræderi ramme, og er da al eders Æt tilintetgjort, og Gudruns Kvide forøget." „Nu beder jeg dig, Gunnar! den sidste Bon: lad gjøre et stort Baal paa aaben Mark for os alle, for mig og Sigurd, og dem som bleve dræbte med ham, slaa derover et Telt, farvet med rødt Menneskeblod, og lad mig brændes der paa den ene Side af denne hunniske Konge, men mine Mænd paa den anden Side, to ved Hovedet, to ved Fødderne, og derhos to Høge; da er det ligelig fordeelt; lægger der imellem os et blottet Sværd, ligesom forhen, da vi stege i een Seng; da kunne vi kaldes Ægtefolk; og Døren falder ham da ikke paa Hælene, naar jeg folger ham, og er Henfarten da ei ynkelig at skue, naar fem Trælkvinder følge ham, og de otte Tjenere, som min Fader gav mig, og de brændes der tillige, som bleve dræbte med Sigurd. Mere skulde jeg tale, om jeg ikke var saaret; men nu sagtnes mit Aandedræt, og mit Saar aabner sig; dog sagde jeg sandt." Der blev nu beredt om Sigurds Lig efter Fortids Skik, og der blev gjort et stort Baal, og da det var antændt og blussede op, blev Sigurd Fafnersbanes Lig lagt ovenpaa det tilligemed hans tre Aars gamle Søns, hvilken Brynhild lod dræbe, og Guttorms. Og da Baalet overalt luede, gik Brynhild ud derpaa, og sagde til sine Kammermøer, at de skulde nu tage det Guld, som hun vilde give dem. Derefter opgav hun Aanden, og blev der brændt tilligemed Sigurd; saaledes endte de deres Liv.

Kong Atle ægter Gudrun.

32. Enhver, som hører disse Tidender, vil sige, at aldrig vil der komme til Verden en Mand som Sigurd, og saalænge Verden staaer, skal hans Navn ei ældes i

den tydske Tunge eller glemmes i Nord. Det fortælles, at da Gudrun sad en Dag i sin Stue, sagde hun: „Bedre var Livet, da jeg eiede Sigurd; han overgik alle Mænd ligesaa meget, som Guld overgaaer Jern, eller Løg andre Urter, eller Hjorten andre Dyr, men mine Brødre misundte mig saadan en Mand, som overgik alle; ei kunde de sove, for de fik ham ryddet af Veien. Stor Larm gjorde Grane[1], da den saae sin Herre saaret; siden talte jeg med den som med et Menneske, men den lod Hovedet synke, og vidste at Sigurd var død." Derpaa undveg Gudrun til Skoven, og hørte trindt omkring sig Ulvetuden, og ønskede sig da hellere Døden end Livet. Gudrun drog, indtil hun kom til Kong Halfs Borg, og sad der i syv Halvaar hos Thora Hakonsdatter i Danmark, hvor hun nød stor Ære. Hun vævede et Tæppe, og bordyrede deri mangen Stordaad og fagre Lege, som vare brugelige i de Tider, Sværde og Brynier og alskens Kongerustninger, Kong Sigmunds Skibe, som seilede langs med Landet, og de Kampe, da Sigmund og Siggeir sloges sønder paa Fyen. Sligt var deres Gammen, og dermed trøstede Gudrun sig meget i sin Sorg. Nu spurgte Grimhild, hvorhen Gudrun var kommen; og hun kaldte sine Sønner for sig, og spurgte, hvorledes de vilde bøde til Gudrun for hendes Søn og Mand, og sagde, at de vare skyldige dertil. Gunnar sagde, at han vilde give hende Guld til Erstatning for hendes Sorg; de sendte nu Bud efter deres Venner, og tilberedte deres Heste, Hjelme, Skjolde, Sværde og Brynier, og alskens Krigsrustninger, saa at

[1]) Dette passer bedre med Eddas Fortælling, ifølge hvilken Sigurd blev dræbt under aaben Himmel.

Reisen beredtes paa det anseeligste; ingen Kæmpe med Mod sad nu hjemme; deres Heste vare brynieklædte og hver Rytter bar en forgyldt eller skinnende Hjelm. Grimhild begav sig paa Veien med dem, og sagde at deres Ærende allene kunde fuldkommen udføres, naar hun ikke sad hjemme; de havde i alt fem hundrede Mand med sig; ogsaa anseelige Mænd fulgte dem, der var Valdemar af Danmark og Eymod og Jarisleif; de ginge ind i Hallen til Kong Half; der vare Longobarder og Franker og Saxer! de droge i fulde Krigsrustninger, og havde røde Peltse over sig, som kvædet er:

Stumpe Brynier,
Støbte Hjelme,
Omgjordede med Sværde,
Og havde brune Lokker.

De bragte gode Gaver til deres Søster, og tiltalte hende mildt, men hun troede ingen af dem. Derpaa gav Gunnar hende en svigefuld Drik, hvilken hun modtog, og mindedes siden intet af det, som var foregaaet. Denne Drik var blandet med Tryllekraft, med Søvand og hendes Søns Blod, og i Hornet vare ristede forskjellige Slags Runer, bestrøgne med Blod, saasom her siges:

Der vare i Hornet
Alskens Runer,
Ristede, rødfarvede,
Raade dem jeg ei kunde:
Haddingers Lands
Lange Øgle,
Et uskaaret Ax,
Dyrs Indgange[1].

[1]) Sandsynlig ere, efter Prof. von Hagens sindrige Gisning,

Der var i Øllet
Meget Ondt sammen:
Saft af alskens Træer
Og brændte Agern,
Arnens Dug[x],
Offerdyrs Indvolde,[1]
Soden Svinelever,
Thi det døver Hadet.

Efterat Enigheden saaledes var tilveiebragt, modtoges de kjærlig, og da Grimhild saae Gudrun, sagde hun: „Hil være dig, Dotter! jeg giver dig Guld og alskens Kostbarheder at eie efter din Fader, gyldne Ringe, og Tæpper, forfærdigede af de kunstfærdigste hunniske Møer; dermed er der bødet til dig for din Mand. Siden vil jeg gifte dig med Kong Atle hin Mægtige, og da skal du ogsaa raade over hans Rigdom, thi ei bør du for en Mands Skyld forlade dine Frænder, men gjør hellere, hvad vi bede om!" Gudrun svarede: „Aldrig vil jeg eie Kong Atle, og ei sømmer det sig, at vi leve sammen." „Ei skal du nu tænke paa heftigt Had!" sagde Grimhild, „men lad, som Sigurd og Sigmund endnu levede, om du faaer Sønner med Kong Atle!" Gudrun svarede: „Ei kan jeg ham glemme, thi han overgik alle andre." „Denne Konge er dig bestemt," vedblev Grimhild, „og ingen skal du i andet Fald eie." „Byd mig ei denne Konge," sagde Gudrun, „fra hvem idel Ulykke vil opstaae over denne Slægt; og han vil til Uheld opføde sine Sønner, og skræk-

[x] disse her forekommende Omskrivninger Benævnelser paa Runer, som brugtes ved Trylleri, og derfor forandredes noget fra den almindelige Form.

[1]) Sod, som fordum brugtes til Troldomskunster.

kelig Hævn vil dernæst komme over ham!" Grimhild blev ilde tilmode ved hendes Tale, og sagde: „Gjør som vi bede, og du skal derfor faae stor Hæder og vort Venskab, samt Stæderne Vinborg og Valborg." Hendes Ord virkede saa kraftig, at det skete, som hun ønskede, saa at Gudrun sagde: „Det maa nu være saa, skjønt imod min Villie, og det vil kun blive os lidet til Glæde, men mere til Sorg." Siden stege de paa deres Heste, og deres Kvinder satte sig i Vognene. De droge nu fire Dage til Hest, og andre fire til Skibs, og de næste fire atter landveis, indtil de kom til en høi Hal. Der gik meget Folk Gudrun imøde, og et kosteligt Gjæstebud blev anrettet, efterat Bud forhen var gaaet imellem dem; hun drog frem med megen Anstand og Pryd. Paa dette Gjæstebud drak Kong Atle sit Bryllup med Gudrun, men aldrig glædedes hendes Sind ved ham, og med liden Kjærlighed levede de sammen.

Kong Atles Drøm og Sendebud efter Gjukungerne.

33. Nu fortælles det, at Kong Atle vaagnede en Nat, og talte til Gudrun: „Jeg drømte," sagde han, „at du stødte et Sværd igjennem mig." Gudrun udtydede Drømmen. „Det betyder Ild," sagde hun, „om man drømmer om Jern, og den Daarskab, at du anseer dig for taprere end alle andre!" Atle sagde: „End drømte jeg, at her vare opvoxede tvende Rorstængler, og jeg vilde ikke beskadige dem; siden bleve de oprevne med Rod, farvede i Blod, baarne frem paa Bordet, og budne mig at spise. Endvidere drømte jeg, at to Høge fløi af mine Hænder, de vare hungrige, og bleve ombragte. Deres Hjerte syntes mig blandet med Honning, og jeg aad deraf; siden forekom det mig, som fagre Hvalpe

laae foran mig, og tudede høit, og jeg aad deres døde Kroppe imod min Villie." Gudrun svarede: „Ei ere disse Drømme gode, dog skulle de gaae i Opfyldelse; dine Sønner ville omkomme, og mange tunge Hændelser komme over os." „End drømte jeg," sagde han, „at jeg laae i et Bad, og min Død var bestemt." Tiden led nu frem, og de levede ikke meget vel sammen. Kong Atle grundede paa, hvorhen det meget Guld maatte være kommet, som Sigurd havde eiet, men det vidste Kong Gunnar og hans Broder; Atle var en stor Konge, mægtig, forstandig og rig paa Folk; han holdt Raad med sine Mænd, hvorledes man vel skulde gaae til Værks. Det vidste han, at Gunnar og Høgne eiede mere Guld, end at noget Menneske deri kunde lignes med dem; thi fattede han den Beslutning, at sende Mænd til disse Brødre, at byde dem til Gjæstebud, og paa mange Maader bevise dem Hæder. De Udsendtes Formand hed Vinge. Dronningen fik imidlertid Underretning om deres lønlige Samtale, og fattede Mistanke om, at der maatte være Forræderi i Værk imod hendes Brødre; hun ristede da Runer, og tog en Guldring, knyttede et Ulvehaar i den, og overgav den til Kongens Udsendinge. De droge dernæst bort, efter Kongens Bud, men før de stege i Land, besaae Vinge Runerne, og ristede paa anden Viis, saa Meningen forandredes, som om Gudrun i Runerne tilskyndte dem at komme did. De kom nu til Kong Gunnars Hal, hvor de bleve vel modtagne; store Ildsteder bleve antændte for dem, og derpaa tømmede de glade den bedste Drik. Da sagde Vinge: „Konning Atle sender mig hid, han ønsker, at I besøge ham, og I ville faae af ham megen

Hæder, Hjelme og Skjolde, Sværde og Brynier, Guld og gode Klæder, Krigsfolk og Heste, og et stort Lehn; thi eder vil han helst forunde sit Rige." Da rystede Gunnar med Hovedet, og sagde til Høgne: „Hvorledes skulle vi optage dette Budskab; han byder os at modtage et stort Rige, men jeg kjender ingen Konger, der eie saa meget Guld som vi, thi vi have alt det Guld, som laae paa Gnitehede, og eie store Kamre fulde af Guld og de bedste Hugvaaben og alskens Krigsrustninger; jeg veed, at ingen Hest kan lignes ved min, intet Sværd er saa hvast, intet Guld saa herligt som mit." Høgne svarede: „Hans Budskab undrer mig; thi saa har han sjelden viist sig; uraadeligt vil det være, at drage til ham i Besøg; og det undrede mig, da jeg saae de Kostbarheder, som Kong Atle sender os, at see et Ulvehaar knyttet i en Guldring; kan hændes at Gudrun troer, at han bærer Ulvesind imod os, og at hun ikke ønsker, at vi drage did." Vinge viiste ham nu de Runer, som Gudrun, efter hans Sigende, sendte; nu gik Mængden til Sengs, men de bleve tilbage med nogle Mænd, og satte sig til at drikke; da kom Høgnes Kone, ved Navn Kostbera, en meget fager Kvinde, frem, og saae paa Runerne; Gunnars Kone hed Glaumvør, og var en mandig Kvinde. De skjenkede i, og Kongerne bleve snart drukne; det mærkede Vinge, og sagde: „Ei er det at dølge, Kong Atle er for langsom og gammel til at værge sit Rige, men hans Sønner unge og endnu ikke duelige til noget; nu vil han give eder Vælde over Riget, medens de ere saa unge, thi eder under han bedst at nyde det." Tvende Ting begunstigede nu Sagen for ham, at Gunnar var drukken, og et stort Rige blev tilbudt ham; heller ikke mægtede han at mod-

staae sin Skjæbne; han lovede da at reise, og underrettede sin Broder Hogne derom. Denne svarede: „Dit Tilsagn maa staae ved Magt, og følge skal jeg dig, men utilbøielig er jeg til denne Reise."

Kostbera fortæller Hogne sin Drøm.

34. Og da de havde drukket saa meget dem behagede, ginge de til Sengs; men Kostbera begyndte at betragte Runerne, og tydede Bogstaverne; hun saae, at noget var paaristet over det, som stod underneden, og at Runerne vare forandrede; dog udfandt hun ved sin Klogt den rette Mening; derefter gik hun til Sengs til sin Mand. Og da de vaagnede, sagde hun til Hogne: „Du agter at reise herfra, men det er uraadeligt; drag heller en anden Gang, og ei maa du forstaae dig nøie paa Runer, om du troer, at din Søster har budet dig dennesinde; jeg fortolkede Runerne, og undrede mig over, om en saa viis Kvinde havde ristet vildsomt; men underneden læses, hvad der tyder paa eders Død; enten er det saa, at hun ikke har forstaaet at riste, eller ogsaa andre have forandret det, thi nu skal du høre min Drøm. „Jeg drømte," sagde hun, „at jeg saae en meget stærk Strøm strømme herind, saa at Søilerne i Hallen oprykkedes." Han svarede: „I ere ofte i slet Stemning, og ikke staaer mit Sind til at opføre mig ilde imod nogen, saalænge han ei har fortjent det; men han vil modtage os vel." Han svarede: „I ville komme til at prøve det, og ei vil Venskab følge denne Indbydelse. Og endvidere drømte jeg, at en anden Aa styrtede herind, og den bruste frem med rasende Bulder, saa at alle Bænke skylledes bort i dens Fart, og begge I Brødres Fødder brødes sønder; det maa vel tyde paa noget." Han svarede: „Der maa være

Agre, hvor det forekom dig, at der løb en Aa, og i det vi gaae over Ageren, vilde store Stakke stinge vore Fødder." „Derefter drømte jeg," sagde hun, „at dit Sengelagen brændte, saa at Ilden luede op over Hallen." Han svarede: „Jeg seer nøie, hvorpaa dette tyder: vore Klæder ligge her, for at farves, og skulle de maaskee under Farvningen brændes, ligesom det forekom dig med Lagnene." „En Bjørn saae jeg at komme herind," vedblev hun, „som sønderbrød Kongens Høisæde, og kradsede saaledes med Kløerne, at vi bleve alle bange, og den tog os alle paa een Gang i Munden, saa at vi mægtede intet, men stor Forfærdelse kom over os." „Der vil komme et stort Uveir," svarede han, „det holdt du for en Hvidbjørn." „Endvidere," sagde hun, „syntes mig en Ørn at flyve herind, og flagre langs igjennem Salen; den bestænkede mig og os alle med Menneskeblod; dette maa vist betyde noget Ondt, thi det forekom mig, som det var Kong Atles Ham." Han svarede: „Ofte slagte vi rasst væk, og dræbe stort Kvæg til vor Fornødenhed; og det betyder en Oxe, naar man drømmer om en Ørn, men Atle bærer et oprigtigt Sindelag imod os;" og hermed endte de denne Samtale.

Gjukungernes Reise til Kong Atle.

35. Nu fortælles der om Gunnar, at det gik hom ligesaa, da han vaagnede, i det nemlig hans Kone Glaumvor fortalte ham sine mange Drømme, der syntes at tyde paa Svig; men Gunnar udlagde dem alle til det Modsatte. „Dette var een af dem," sagde hun, „det forekom mig, som et blodigt Sværd blev baaret her ind i Hallen, og du blev gjennemstungen med Sværdet, og Ulve hylede ved begge Sværdets Ender;" Gunnar sva-

rede: „Smaahunde ville bide os der, thi blodfarvede Vaaben betyde ofte Hundeglam." „Fremdeles," sagde hun, „saae jeg nogle Kvinder, mørke af Udseende, komme herind, og udkaare dig til Mand; det maa have været dine Diser[1]. Han svarede: „Vanskeligt bliver det mig nu at udtyde Drømme, men ingen kan undgaae sin Skjæbne; og er det ikke usandsynligt, at vi kun ville leve kort Tid. Og om Morgenen sprang de op, og vilde drage afsted, men de andre søgte at holde dem tilbage. Siden sagde Gunnar til en Mand, som hed Fjørner: „Stat op, og giv os at drikke god Viin af store Kander, thi det kan hændes, at dette bliver vort sidste Gilde; og doe vi, da vil den gamle Ulv faae Guldet, og denne Bjørn vil ikke spare, at bide med sine Stridstænder." Siden ledsagede Folket dem ud med Graad; Høgnes Søn sagde: „Farer vel, og haver godt Held!" Den største Deel af deres Følge blev tilbage. Solar og Gnævar, Høgnes Sønner, droge med, og en stor Kæmpe, som hed Orkning, og var Broder til Bera. Folket fulgte dem til Skibene, og alle fraraadede dem denne Reise, men det var forgjeves." Da sagde Glaumvor: „Vinge! sandsynlig vil din Ankomst hertil drage stor Ulykke efter sig, og store Begivenheder ville hændes paa din Reise." Han svarede: „Det sværger jeg, at jeg farer med Sandhed, og mig tage en høi Galge og alle Underverdenens Rædsler, om jeg lyver noget Ord;" men han regnede det ikke saa nøie med saadanne Ord. Da sagde Bera: „Farer vel og med god Lykke!" Høgne svarede: „Værer muntre, ihvordan det end gaaer med os!" Der skiltes de nu for sidste Gang. Siden roede de saa fast, og med saa stor

[1]) Skytsaander.

Styrke, at næsten det Halve af Kjølen gik løs fra Skibet; de svang Aarerne med saa store Tilbageslag, at baade Haandfang og Roertolle brast. Da de kom til Land, fastgjorde de ikke Skibene, men bestege strax deres stolte Gangere, og rede en Tid igjennem en mørk Skov, og da de vare komne frem i den, fik de Øie paa Kongens Hær; de hørte stort Gny og Vaabenlarm, og saae en stor Mængde Folk og megen Udrustning, thi hele Borgporten var fuld af væbnede Mænd. De rede til Borgen, men fandt den tillukket. Høgne brød Porten op, og de rede nu ind i Borgen. Da sagde Vinge: „Dette maatte du have ladet ugjort, men venter nu her, imedens jeg søger eder et Galgetræ! med Venlighed bad jeg eder komme hid, men Forstillelse boede derunder, og skal det ei vare længe, førend I blive ophængte." Høgne svarede: „Ei give vi efter, og lidet frygte vi, hvor det gjelder Strid, ei heller skal det lykkes dig at skrække os, og det skal komme dig haardt at staae;" de stødte ham derpaa til Jorden, og sloge ham med Øxehamre til Døde.

Kong Atle strider med Gjukungerne.

36. De rede nu til Kongehallen. Kong Atle stillede sit Folk op til Strid, og Rækkerne svingede saaledes, at en aaben Plads blev imellem dem: „Værer velkomne hos os," sagde Atle, „og overdrager mig det meget Guld, som os tilkommer, den Skat, som Sigurd eiede, og som altsaa nu tilhører Gudrun!" Gunnar svarede: „Aldrig faaer du den Skat, og dygtige Mænd skulle I her finde for eder, førend vi lade Livet, om I byde os Ufred; kan hændes, at du tilbereder dette Gjæstebud prægtigen til ringe Sorg for Ørne og Ulve." „For længe siden havde jeg i Sinde at berøve eder Livet," sagde Atle,

„for at raade over Guldet, og lønne eder det Nidingsværk, da I svege eders bedste Svoger, og ham vil jeg hævne." Høgne svarede: „Det kommer eder værst at staae, at I saa længe har ruget over denne Beslutning, og ere dog endnu ikke beredte." Der begyndte nu en haard Kamp og først med Skydevaaben; Tidenden herom kom for Gudrun, og, da hun hørte dette, blev hun bestyrtset, kastede Kappen af sig, og gik dernæst ud, og hilste de Ankomne, kyste sine Brødre, og beviste dem Kjærlighed; dette var deres sidste Hilsen. „Jeg troede," sagde hun, „at have truffet Foranstaltning til, at I ikke skulde komme her, men ingen kan undflye sin Skjæbne." „Mon det baader noget, at søge om Forligelse?" sagde hun derpaa, men alle nægtede det reent ud. Hun saae nu, at man tog haardt afsted med hendes Brødre, og fattede da en alvorlig Beslutning, iførte sig Brynie, tog Sværd i Haand, og stred ved sine Brødres Side; hun gik frem som den raskeste Kriger, og alle sagde eenstemmig, at man ikke saae et mandigere Forsvar end der hvor hun var. Der skete et stort Mandefald, og Brødrene gjorde god Fremgang; Slaget stod længe paa, ligetil hen over Middag; Gunnar og Høgne gik frem igjennem Kong Atles Rækker, og hele Sletten, beretter Sagnet, strømmede i Blod. Høgnes Sønner ginge haardt frem. Kong Atle sagde: „Vi have meget og tappert Folk og vældige Kæmper, men nu ere mange af os faldne, og vi have eder Ondt at lønne; I dræbte her nitten af mine Kæmper, og sex allene ere nu tilbage." Nu blev der en Stilstand i Kampen; da sagde Kong Atle: „Fire Brødre vare vi, og jeg er nu ene tilbage; jeg kom i mægtigt Svogerskab, og ventede mig stor Forfremmelse deraf; jeg havde

en Kone, væn og viis, stormodig og stræng, men ei kan jeg nyde Godt af hendes Viisdom; thi sjelden vare vi enige; Jeg have nu dræbt mange af mine Frænder, svæget mig fra mit Rige og mine Eiendomme, og bragt min Søster af Dage, hvilket harmer mig mest." „Hvi taler du om Sligt?" svarede Hogne: „du brød jo først Freden, da du tog min Frændekvinde[1], sultede hende ihjel, for at bemægtige dig Skatten, og skjulte hendes Drab, og det var ei kongeligt. Og latterligt tykkes det mig, at du opregner din Kvide; og Guderne vil jeg takke, naar det gaaer dig ilde."

Gunnars og Hognes Drab.

37. Kong Atle eggede nu Folket til at gjøre et haardt Anfald; da stredc de paa det drabeligste, men Gjukungerne trængte saa heftig frem, at Kong Atle veg tilbage ind i Hallen, og de kæmpede nu derinde, og Striden var meget haard. Mandefaldet var stort, og Kampen endtes saa, at alle Brødrenes Mænd faldt, saa at de to stode ene tilbage, efterat mangen Mand var faret til Hel for deres Vaaben. Nu trængte man ind paa Kong Gunnar, og ved Overmagten blev han taget fangen, og sat i Fjæder. Siden kæmpede Hogne med megen Tapperhed og Manddom, og fældte tyve af Kong Atles største Kæmper; han kastede mange i den Ild, som var anrettet i Hallen, og alle vare deri enige, at hans Lige vanskelig vilde findes, men dog blev ogsaa han tilsidst overmandet og taget fangen. Da sagde Kong Atle: „Et stort Under er det, hvor mange Mænd her ere blevne for ham; skærer nu Hjertet ud af ham, og lad det være hans Bane!" Hogne svarede: „Gjør som dig behager,

[1] Ifølge Eddas Beretning hans Moder Grimhild.

og med Glæde vil jeg taale, hvad I ville gjøre, og det skal du see, at ei er mit Hjerte rædt; forsøgt har jeg tilforn haarde Ting, og altid var jeg rede til at aflægge Prøver paa Manddom, saalænge jeg ikke var saaret; men nu, da vi ere haardt saarede, kan du raade os imellem!" Da sagde Kong Atles Raadgiver: „Jeg veed et bedre Raad, lad os hellere tage Trællen Hjalle, men skaane Høgne; denne Træl er bestemt til Døden, og saalænge han lever, bliver han en elendig Karl." Trællen hørte dette, raabte høit, og undløb et Sted hen, hvor han ventede at kunne skjule sig, og sagde, at deres Ufred kom ham haardt at staae, og at det var en Ulykkes Dag, da han skulde døe bort fra sine gode Kaar og Svinevogtning, men de grebe ham, og droge Kniven imod ham; han skreg høit, førend han følte Odden. Da viste Høgne sig, som faa pleie, naar de ere stædte i Livsfare; han bad for Trællens Liv, og sagde, at han ikke vilde høre det Skrig, og at det tyktes ham mindre, selv at fremme denne Leg. Trællen blev da skjenket Livet. Nu bleve baade Gunnar og Høgne satte i Fjæder; da sagde Kong Atle til Kong Gunnar, at han skulde sige dem, hvor Guldet var, om han vilde beholde Livet. Han svarede: „Før skal jeg see min Broder Høgnes Hjerte blodigt." Og nu grebe de Trællen anden Gang, skare Hjertet ud af ham, og bare det for Kong Gunnar. Han sagde: „Hjalle hin Feiges Hjerte kan man her see, og det er uligt Høgne hin Modiges Hjerte, thi nu skjælver det meget, men Hælften mere, da det laae i hans Bryst." Nu ginge de, efter Kong Atles Tilskyndelse, til Høgne, og skare Hjertet ud af ham; men saa stor var hans Standhaftighed, at han loe, medens han led denne Kval, saa at alle undrede

sig over hans Sindsstyrke, og det er stedse siden blevet med Berømmelse ihukommet. De viste Gunnar Hjertet; han sagde: „Dette er Høgne hin Modiges Hjerte, og uligt er det Hjalle hin Feiges; thi nu bæver det lidet, men mindre, medens det laae i hans Bryst; men ligesom vi nu lade vort Liv, saa skal du, Atle! engang lade dit, og nu veed jeg ene, hvor Guldet er; ei kan Høgne nu sige dig det. Jeg bar endnu Tvivl i Sindet, da vi levede begge, men nu staaer det allene i min Vold; nu skal Rhinen raade Guldet, for Hunnerne skulle bære det paa deres Hænder." Kong Atle svarede: „Drager bort med den Lænkebundne!" og saa blev gjort. Gudrun kaldte nu nogle Mænd til sig, gik til Atle, og sagde: „Gid det nu gaae dig ilde, og eftersom du har holdt Ord imod mig!" Kong Gunnar blev nu sat i en Ormegaard, hvori der var en Mængde Orme, og hans Hænder blev fastbundne. Gudrun sendte ham en Harpe, og han viste sin Færdighed, og slog Harpen med megen Kunst, saa at han slog Strengene med Tærne, og spillede saa skjønt og henrivende, at faa syntes at have hort spille saaledes med Hænderne, og saa vidt bragte han det med sin Kunst, at alle Ormene sov ind, undtagen en Øgle, stor og skrækkelig; den krob til ham, og gravede sig ind med sin Braad, indtil den stak i hans Hjerte, og saaledes lod han sit Liv med meget Heltemod.

Kong Atle og hans Sonners Død.

38. Kong Atle tyktes nu, at han havde vundet en stor Seier, og sagde til Gudrun, som for at spotte hende eller rose sig selv: „Gudrun!" saa talte han, „mistet har du nu dine Brødre, og det har du selv forvoldt." Hun svarede: „Du finder nu en Fornøielse i at fortælle

mig disse Drab, men hændes kan det, at du angrer det, naar du erfarer, hvad der kommer efter, og det vil være den langvarigste Arvelod, ikke at tabe Grusomhed af Erindring, og skal det ikke gaae dig vel, saalænge jeg lever." Han svarede: „Vi ville nu forliges, og jeg vil bode til dig for dine Brødre med Guld og dyre Kostbarheder efter din egen Bestemmelse." Hun svarede: „Længe har jeg været mild at komme til Rette med, men det kunde endda gaae, saalænge Høgne levede; du kan heller ikke nogensinde give mig saadan Bod for mine Brødre, som jeg ønsker; men ofte blive vi Kvinder undertrykte ved eders Vold; nu ere mine Frænder alle døde, og kan du nu ene raade over mig; det Vilkaar vil jeg imodtage, at vi anrette et stort Gjæstebud, og vil jeg saa gjøre Arveøl efter mine Brødre og dine Frænder." Hun begyndte nu at tale mildere, men i Hjertet tænkte hun anderledes; han var let at overtale, og troede hendes Ord, da hun nu tiltalte ham med Mildhed. Gudrun gjorde nu Arveøl efter sine Brødre, og Kong Atle ligeledes efter sine Mænd, og dette Gjæstebud blev anrettet med stor Pragt. Nu tænkte Gudrun paa sin Harm, og grundede paa at tilføie Kongen stor Skændsel, og om Aftenen greb hun sine og Kong Atles Sønner, som de løb og legede ved Bænken; Drengene bleve forfærdede, og spurgte, hvad de skulde; hun svarede: „Spørger ikke derom, dræbe vil jeg eder begge!" De svarede: „Raade maa du over dine Børn, som du vil, det skal ingen forhindre dig, men det er dig en Skændsel, at gjøre dette." Hun skar derpaa Halsen over paa dem. Kongen spurgte, hvor hans Sønner vare; hun svarede: „Jeg skal sige dig det, og glæde dit Hjerte, du opvakte en stor Harm hos mig, da du dræbte mine Brø-

dre; nu skal du høre min Tale: du har mistet dine Sønner, og begge deres Hjerneskaller ere her som Bordbægere, og selv drak du deres Blod, blandet med Viin. Siden tog jeg deres Hjerter, og stegte dem paa et Spid, og du aad dem." Kong Atle svarede: „Grum est du, at du myrdede dine Sønner, og gav mig deres Kjød at æde, og der er ikke langt imellem, at du gjør Ondt." Gudrun svarede: „Det var min Hensigt at tilføie dig stor Skændsel og Skade, og ei kan man fare ilde nok afsted imod saadan en Konge. Kongen sagde: „Værre har du handlet, end man har nogensinde hørt, og der er megen Uklogskab i saadan haard Fremfærd; du havde derfor vel fortjent, at du blev brændt paa Baal, og først stenet ihjel, saa havde du det, som du leder efter." Hun svarede: „Du spaaer det dig selv, men jeg maa lide en anden Død;" de vexlede saaledes mange hadefulde Ord. Høgne efterlod sig en Søn, som hed Niflung; han havde stort Had til Kong Atle, og sagde til Gudrun, at han vilde hævne sin Fader. Hun optog det vel; de raadsloge derom, og hun kaldte det en stor Lykke, om det blev iværksat. Og om Aftenen, da Kongen havde drukket, gik han til Sengs, og da han var indsovet, kom Gudrun og Høgnes Søn ind. Gudrun tog et Sværd, og stak det i Kong Atles Bryst, og de vare begge behjælpelige, Gudrun og Høgnes Søn. Kong Atle vaagnede ved Saaret, og sagde: „Ei behøves det at forbinde mig, eller indsvøbe Saaret, men hvo har tilføiet mig dette Saar?" Gudrun svarede: „Jeg har min Deel i denne Gjerning, og Høgnes Søn har ogsaa sin." Kong Atle sagde: „Ei anstod det dig at gjøre saadant, om du end havde nogen Aarsag dertil, thi du blev gift med mig efter dine Fræn-

ders Raad, og jeg gav dig til Morgengave tredive gode Ryttere, og tyve hæderlige Moer, og mange andre Folk; og dog lod du dig ei nøie dermed, uden at du maatte raade over de Lande, som Kong Budle havde eiet; og din Svigermoder lod du ofte sidde med Graad." „Meget Usandt har du talt," svarede Gudrun, „og ikke agter jeg derpaa, og ofte bar jeg Sorg i mit Sind; men du forøgede den meget. Her har ofte været store Uroligheder i din Gaard, og ofte sloges Frænder og Venner, og den ene bar Mistro til den anden. Bedre vare mine Kaar, da jeg var hos Sigurd; vi dræbte Konger, raadede over deres Eiendomme, og gave dem Fred, som det begjerede, og Høvdinger ginge os til Haande, og vi berigede dem, som ønskede det. Siden mistede jeg ham, og det var lidet at bære Enkenavn; men det harmer mig meest, at jeg kom til dig, da jeg før havde haft den berømteste Konge, men du kom aldrig fra Krigen, uden som den Tabende." Kong Atle svarede: „Ei taler du Sandhedens Ord, og ved slige Bebreidelser forbedres i ingen Henseende vor Forfatning, thi vi have gjort Skaar i vor Lykke. Behandl mig nu sømmelig, og stæd mit Lig hæderlig til Jorde!" Hun svarede: „Det skal jeg efterkomme, lade dig gjøre en æresuld Grav og en hæderlig Steenkiste, svøbe dig i fagre Lagen, og sørge for enhver Fornødenhed." Derefter døde han, og hun gjorde, som hun lovede. Siden lod hun sætte Ild i Hallen, og Hofsinderne vaagnede med Forfærdelse; de vilde da ikke indebrænde der, men hug hverandre gjensidig ihjel; der endte Kong Atle og alle hans Hofsinder deres Liv. Gudrun ønskede nu ikke at overleve denne Gjerning, men hendes Time var endnu ikke kommen. Volsungerne og

Gjukungerne have, eftersom der berettes, været de helte-modigste og vældigste Mænd, og saa fortælles det i alle Oldtids Kvad. Paa denne Viis og efter Forløb af disse Begivenheder blev Ufreden stillet.

Gudrun giftes med Kong Jonaker.

39. Gudrun havde en Datter ved Sigurd, som hed Svanhild; hun var en deilig Mø, og havde skarpe og tindrende Øine, ligesom hendes Fader, saa at faa torde skue hende under Brynene; hun overgik ligesaa meget andre Kvinder i Skjønhed, som Solen med sin Glands fordunkler Himlens øvrige Stjerner. Gudrun gik engang til Søen, tog Stene i sit Skjød, og sprang ud i Søen, i den Hensigt at drukne sig. Da hævede store Bølger hende hen over Havet, og hun bevægedes frem ved deres Kraft, og kom omsider til Kong Jonakers Borg; han var en mægtig Konge, og rig paa Folk; han ægtede Gudrun, og deres Børn vare Hamder, Sörle og Erp. Der blev Svanhild opdraget.

Kong Jormunrek beiler til Svanhild.

40. Der var en Konge, ved Navn Jormunrek, en mægtig Konge paa den Tid, hans Søn hed Randver. Kongen kaldte Sønnen for sig, og sagde: „Du skal drage med min Raadgiver Bikke paa mine Vegne til Kong Jonaker; hos ham opdrages Sigurd Fafnersbanes Datter Svanhild, der, som jeg har spurgt, er den fagreste Mø under Verdens Sol; hende ønsker jeg helst at eie, og til hende skal du beile for mig." Han svarede: „Skyldighed er det, Herre! at jeg drager i eders Ærende." Kongen lod nu gjøre hæderlige Tilberedelser til deres Reise, og dernæst begave de sig paa Veien. De kom til Kong Jonaker, saae Svanhild, og fandt hende overor-

deutlig skjøn. Randver gik for Kongen, og sagde: „Kong Jormunrek tilbyder eder sit Svogerskab; han har spurgt om Svanhild, og vil udkaare hende til sin Kone; og det kan man vente, at hun ikke vil kunne gives til nogen mægtigere Konge, end han er." Kongen sagde, at det var et hæderligt Giftermaal, og at han var meget navnkundig. „For vanskelig er Lykken at lide paa," svarede Gudrun, „og jeg frygter, at den her vil briste." Dog blev efter Kongens Tilskyndelse, og ved alt, hvorpaa det beroede, dette besluttet; og Svanhild drog nu til Skibs med hæderligt Følge, og sad i Løftingen hos Kongesønnen. Da sagde Bikke til Randver: „Passende var det, at du, men ei saa gammel en Mand, havde en saa skjøn Kone." Det behagede ham vel, og han talte til hende, og de talte gjensidigen sammen med Venlighed; de kom nu i Land, og droge hjem til Kongen. Bikke sagde: „Det bør sig, Herre! at du kjender, hvad der har hændet sig, endskjønt det er haardt at aabenbare; det er nemlig den Svig, at din Søn har faaet Svanhilds fulde Kjærlighed, og hun er hans Frille; og lad sligt ei være ustraffet!" Mange onde Raad havde han tilforn bragt paa Bane, skjønt dette overgik dem alle, og Kongen adlød hans mange onde Raad. Kongen kunde ikke stille sin Vrede, men sagde, at man skulde gribe Randver og hænge ham op i en Galge. Og da han blev ført til Galgen, tog han en Høg, plukkede alle Fjædrene af den, og sagde, at man skulde vise hans Fader den. Da nu Kongen saae Høgen, sagde han: „Der kan man nu see, at det synes ham, at jeg paa samme Maade er berøvet al Hæder, som Høgen er berøvet sine Fjædre," og han

bod at nedtage ham af Galgen; men Bikke havde imidlertid maget det saa, at han allerede var død. Endvidere sagde Bikke: „Intet Menneske har du værre at lønne end Svanhild; lad hende døe med Beskæmmelse!" Kongen svarede: „Det Raad skal iværksættes;" derpaa blev hun bunden i Borgporten, og man førte Heste til, at de skulde træde paa hende; men da hun slog Øinene op, torde Hestene ei trampe hende. Og da Bikke saae det, sagde han, at man skulde trække en Bælg over hendes Hoved; det blev gjort, og saaledes lod hun sit Liv. Gudrun ophidser sine Sønner til at hævne Svanhild.

41. Da Gudrun spurgte Svanhilds Død, sagde hun til sine Sønner: „Hvi sidde I saa stille, og tale Glædes Ord, da dog Konning Jormunrek myrdede eders Søster, og lod hende nedtræde under Hestefødder med Beskæmmelse; ikke have I Gunnars eller Hognes Sind, thi de skulde have hævnet deres Frænke." Hamder svarede: „Lidet priste du Gunnar og Hogne, da de dræbte Sigurd, og du farvedes i hans Blod, og ilde bleve dine Brødre hævnede, da du dræbte dine Sønner; bedre skulde vi allesammen dræbe Konning Jormunrek; og ei kunne vi udholde dine Tilskyndelses Ord, saa haardt som vi ere ophidsede." Gudrun gik leende, og fyldte store Bægere, som hun gav dem at drikke; derefter udvalgte hun dem store og gode Brynier og anden Rustning. Da sagde Hamder: „Her skulle vi nu skilles for sidste Gang; forgelige Tidender skal du spørge, og da skal du drikke Arveøl efter os og Svanhild." Derefter droge de bort, men Gudrun gik til sin Stue meget sorrigfuld, og sagde: „Med trende Mænd var jeg gift: først med Sigurd Fafnersbane, og han blev snigmyrdet, og er det min største

Sorg; siden blev jeg gift med Konning Atle, men saa grumt var mit Hjerte imod ham, at jeg dræbte vore Sønner i Harme; derefter styrtede jeg mig i Søen, men Bølgerne bare mig til Land, og da blev jeg gift med denne Konning. Siden giftede jeg Svanhild bort af Landet med et stort Udstyr, og det er den bittreste af mine Sorger, næst efter Sigurds Mord, at hun blev traadt under Hestefødder; skjønt det ogsaa nedtynger mit Sind med svær Kummer, at Gunnar blev sat i en Ormegaard, og at Hjertet blev udskaaret af Høgne. Bedre var det, at Sigurd kom mig imode, og jeg foer med ham. Her er nu hverken Søn eller Dotter tilbage at trøste mig. Mindes nu, Sigurd! om det, vi talte, da vi stege i een Seng, at du vilde besøge mig, og hente mig fra Hel;" og saaledes endte hendes Jammerklager.

Gudruns Sønners Død.

42. Nu fortælles der om Gudruns Sønner, at hun havde saaledes tilberedt deres Rustning, at Jern ikke bed paa dem, og hun bad dem at vogte sig for Stene og andre store Ting, tilføiende, at det vilde vorde dem til stor Meen, om de ei gjorde saa. Da de nu vare komne paa Veien, traf de deres Broder Erp, og spurgte, hvorledes han vilde hjælpe dem; han svarede: „Ligesom Haanden hjælper Haanden, eller Foden Foden." Det forekom dem ingen Hjælp at være, og de dræbte ham derfor. Nu droge de Veien frem, og det varede kun kort Tid, før Hamder snublede, og stak Hænderne ned. Da sagde han: „Erp maa have sagt Sandhed, thi nu vilde jeg have faldet, hvis jeg ei støttede mig med Hænderne." Lidt efter snublede Sørle; han gled med den

ene Fod, men stod dog. Da sagde han: „Faldet havde jeg, om jeg ei havde støttet mig paa begge Fødderne." De sagde da, at de havde handlet ilde imod deres Broder Erp. De droge nu, indtil de kom til Kong Jormunrek; de ginge ind, og gjorde strax Anfald paa ham; Hamder afhug begge hans Hænder, og Sørle begge hans Fødder. Da sagde Hamder: „Afhugges skulde nu Hovedet, hvis vor Broder Erp, som vi dræbte paa Veien, endnu levede, og for seent indsee vi det; saa som kvædet er:

Af var nu Hovedet,
Om Erp leved,
Broder vor, tapper i Strid,
Som vi paa Veien vog.

Ikke havde de agtet paa deres Moders Bud, men havde slaaet med Stene. Folk trængte nu ind paa dem, men de værgede sig vel og mandigen, og mange faldt for deres Hænder, men Jern bed ikke paa dem; da kom en Mand til, der kun havde eet Øie, og var noget til Alders: „Ikke ere I vise Mænd," sagde han, „at I ikke kunne dræbe disse Mænd." „Giv os Raad dertil, om du kan!", sagde Kongen. Han sagde: „I skulle slaae dem ihjel med Stene," og saa blev gjort. Da fløi der Stene fra alle Sider imod dem, og paa denne Maade endte de deres Liv.

Om Heimer og Aslaug.

43. Heimer i Lindale spurgte denne Tidende, at Sigurd og Brynhild vare døde. Da var deres Datter Aslaug, som opfostredes hos ham, tre Aar gammel. Heimer forudsaae nu, at man vilde søge efter Møen, for at ombringe hende ligesom al hendes Æt. Saa stor Sorg bar han over sin Fosterdatter Brynhild, at han hverken

agtede paa sit Rige eller paa sine Eiendomme. Og da han saae, at han ikke kunde skjule Møen der lod han gjøre en Harpe saa stor, at han lagde Aslaug deri tilligemed mange Kostbarheder i Guld og Sølv, og drog derpaa bort, vide om Land, og omsider hid til de nordiske Lande. Saa kunstig var hans Harpe indrettet, at man kunde tage den fra hinanden, og sætte den sammen i Fældingerne, og han pleiede stundum, naar han kom til et Vandfald, som ei laae i Nærheden af noget beboet Sted, at tage Harpen fra hinanden, og toe Møen. Han havde et Løg, som han gav hende at æde, og dette Løg havde den Egenskab, at man kunde længe leve af det, om man end ikke havde anden Føde. Men naar Møen græd, da slog han Harpen, og da taug hun; thi Heimer besad megen Færdighed i de Idrætter, som den Tid vare brugelige. Han havde ogsaa mange kostbare Klæder i Harpen og meget Guld. Og nu drog han, til han kom til Norge til en liden Gaard, som kaldes Spangerhede[1]. Der boede en Olding, som hed Aage; han havde en Kone ved Navn Grima, og der vare ikke flere Mennesker end de to. Den Dag var Oldingen ude i Skoven, men Kærlingen var hjemme. Hun hilste Heimer, og spurgte, hvo han var; han sagde, at han var en Tigger, og bad om Huus. Hun svarede, at der kom ei flere, end at hun kunde tage vel imod ham, om han syntes om at blive der. Da han havde været der noget, sagde han, at han trængte mest til, at der blev tændt Ild for ham, og at han saa siden blev fulgt til et Sovehuus, hvor han kunde udhvile sig. Da nu Kærlingen havde antændt Ilden,

[1]) sandsynlig beliggende paa Landtungen Spangareide, nær Lindesnæs.

satte han Harpen op i Sædet hos sig, men Kærlingen var meget snaksom. Ofte saae hun hen til Harpen, fordi Fligen af et kostbart Klædemon stak frem af den; og da han varmede sig ved Ilden, blev hun vaer, at en kostbar Guldring kom frem under hans Pjalter; thi han var slet klædt. Da han nu havde varmet sig, saa meget han behøvede, holdt han Nadvere, og bad dernæst Kærlingen følge sig derhen, hvor han skulde sove om Natten. Da sagde hun, at det var bedre for ham, at være ude end inde: „thi jeg og min Mand," sagde hun, „tale ofte meget sammen, naar han kommer hjem." Han bad hende raade. De ginge derpaa ud; han tog Harpen, og bar den med sig; Kærlingen gik til en Bygfade, fulgte ham derind, og sagde, at han skulde tillave sit Leie der, da hun haabede, at han der kunde sove i Ro. Nu gik Kærlingen bort, at besørge sine Sysler, men han lagde sig til at sove. Gubben kom hjem ud paa Aftenen, men Kærlingen havde kun tilberedt lidet af hvad hun skulde. Han var mødig, da han kom hjem, og da alt var uberedt, hvad hun skulde besørge, blev han ilde tilfreds, og udbrød, at deres Ulykke var stor, da han arbeidede hver Dag mere, end han kunde udholde, men hun vilde intet tage sig for, som var til Gavn. „Vær ei vred, min Mand!" sagde hun, „thi det kan hændes, at du kan i kort Tid arbeide saa meget, at vi kunne have nok alle vore Levedage." „Hvad er det?" sagde Gubben. Kærlingen svarede: „Her er kommen til Herberges hos os en Mand, og jeg troer, at han har store Eiendomme at fare med, og han er temmelig til Alders; rimeligviis har han været en stor Kæmpe, men nu er han overvældet af Træthed; ikke tykkes mig, at jeg før har seet hans

Lige; dog troer jeg, at han nu er modig og fornig." Da sagde Gubben: „Det synes mig uraadeligt, at svige de faa, som komme her." Hun svarede: „Hvi vil du længe være saa ringe en Mand, at alt bliver stort for dine Øine. Vælg nu een af Delene, enten at du dræber ham, eller at jeg tager ham til min Mand, og da ville vi jage dig bort; og berette kan jeg dig de Ord, som han talte til mig i Gaar Aftes; men lidet tykkes dig vel, der ligger Lag paa, om han end har talt med Elskov til mig; og det er vel derfor det klogeste Raad for mig, at jeg tager ham til Mand, men driver dig bort eller dræber dig, om du ei udforer min Villie." Og det er sagt, at Gubben stod under Konens Herredømme, og hun bragte det endelig saa vidt, at han gav efter for hendes Tilskyndelser. Han tog da sin Øxe, og hvæssede den saa skarp som muligt. Og da han var færdig, fulgte Kærlingen ham hen, hvor Heimer sov. Denne snorkede høit; da sagde Kærlingen til Manden, at han skulde anfalde ham paa det hurtigste, og derpaa skynde sig at løbe bort, „thi du kan ikke holde Stand mod hans Bryden og Raab, om han faaer fat paa dig." Hun tog imidlertid Harpen, og løb bort med den. Nu gik Manden hen, hvor Heimer sov; han hug til ham, og det blev et stort Saar, og Øxen slap ud af hans Haand. Han ilte nu bort saa hurtig, som han kunde. Heimer vaagnede ved Saaret, men det var snart ude med ham, og det er sagt, at der blev et saa stort Gny i hans Dødskamp, at Stolperne under Huset ginge ud, saa at hele Huset styrtede sammen, og Jorden rystede under dem; og der endte Heimer sit Liv. Nu kom Gubben til Kærlingen, og fortalte, at han havde dræbt ham. „Dog var det en lang

Tid," sagde han, „at jeg ei vidste, hvorledes det vilde gaae, thi denne Mand var en særdeles drabelig Kæmpe; men nu haaber jeg dog, at han er hos Hel." Kærlingen takkede ham for hans Gjerning." „Nu haaber jeg," sagde hun, „at vi have Eiendomme nok; lad os nu undersøge, om jeg har sagt sandt!" De tændte nu Ild an; Kærlingen tog Harpen, og vilde oplukke den, men der var ikke andet for, end at hun maatte bryde den op, thi hun forstod sig ikke paa Oplukningen. Endelig fik hun Harpen opbrudt; hun saae da et Møbarn, saa deiligt, at hun ei før havde seet dets Lige, og desuagtet vare der mange og kostbare Sager i Harpen. Da udbrød Kærlingen: „Det kunde vel hændes, som oftere skeer, at det ilde lykkes, at svige den, som een troer, og det synes mig, at vi her have faaet et Barn at forsørge." Manden svarede: „Ei er dette, eftersom jeg troede, dog skal man ei klage derover," og nu spurgte han, af hvad Æt hun var; men Barnet svarede intet, som om hun aldrig havde lært at mæle. „Nu gaaer det, som jeg frygtede, at vort Forehavende vilde faae et slet Udfald," sagde Gubben, „vi have begaaet en stor Misgjerning; hvorledes skulle vi nu forsørge dette Barn?" „Klart er det at indsee," sagde Grima, „hun skal efter min Moder hedde Kraka." „Men hvorledes," vedblev Gubben, „skulle vi opføde dette Barn?" Kærlingen svarede: „Jeg seer et godt Raad dertil; vi skulle give hende ud for vor Datter, og saaledes opføde hende." „Det vil ingen troe," sagde Manden, „dette Barn er meget skjønnere end vi; vi ere jo meget uskjønne begge; og der vil ingen Sandsynlighed være for, at vi skulde have saadant et Barn, saa hæslige, som vi ere." Nu sagde Kærlingen: „Ei veed du, om jeg

ikke kan finde paa nogen List, saa at det ei vil holdes for usandsynligt, at vi jo eie et saadant Barn. Jeg vil rage Haaret af hende, og besmøre Hovedet med Tjære og andet, hvorved man kan være mest sikker paa, at Haaret kun seent vil voxe ud igjen. Hun skal have en sid Hat, og være slet klædt; da vil hun ligne os af Udseende. Kan skee at Folk saa troe, at jeg har været meget smuk i mine unge Dage; desuden skal hun sættes til det værste Arbeide." Det tænkte Manden og Kærlingen, at hun ikke kunde tale, da hun aldrig svarede dem. De gjorde nu, som Kærlingen bestemte, og Aslaug voxte der op i stor Fattigdom.

Kong Ragnar Lodbroks

og

hans Sønners

Saga.

Ragnar Lodbroks og hans Sønners Saga.

Om Thora Borgarhjorts Lindorm.

Herrød hed en mægtig og berømt Jarl i Gotland; han var gift, og havde en Datter, ved Navn Thora, den skjønneste af Kvinder, og vel øvet i alskens nyttige Haandarbeider. Med Tilnavn kaldte man hende Borgarhjort eller Hinden i Borgen, fordi hun i Skjønhed ligesaa meget overgik alle andre Kvinder, som Hjorten heri overgaaer de øvrige Dyr. Jarlen lod bygge en Skemme eller adskilt Stue til sin Datter i Nærheden af Kongehallen med en Skigaard[1] omkring; og som han elskede hende høit, pleiede han hver Dag, for at glæde hende, at sende hende en Foræring; og saa, sagde han, vilde han vedblive. Han lod nu en Dag, fortæller man, bringe hende en liden Lindorm, som var særdeles fager. Denne Orm holdt hun for en god Eiendom, satte den i sin Æske, og lagde Guld under den. Den voxte tillige med det underliggende Guld, saa at det ei varede længe, inden Rummet blev den for snævert i Æsken, og da lagde den sig i en Ring uden om den; og omsider kom det endog saa vidt, at der ikke var Rum til den i Stuen; og ligesom Ormen tiltog i Størrelse, saaledes voxte ogsaa Guldet under den. Nu laae den uden om Stuen, saa at Hale og Hoved naaede sammen; farlig var den at

[1]) d. e. et Gjerde eller en Indhegning af Planker eller Træsplinter, saaledes som endnu er Brug i Norge.

komme i Kast med, og af Skræk for den torde ingen komme til Stuen, uden den Mand allene, som bragte den Føde; og den behøvede en Oxe i Maalet. Jarlen holdt dette for en stor Skade, og gjorde det høitidelige Løfte, at han vilde give sin Datter til den Mand, hvo han end var, som dræbte Ormen, og at Guldet, som laae under den, skulde følge hende som Medgift. Denne Tidende spurgtes vide om Land, men dog fandtes ingen, som troede sig i Stand til at faae Bugt med denne store Orm.

Om Ragnar Lodbrok.

2. Paa den Tid herskede over Danmark Sigurd Ring, en mægtig Konge, som især er bleven berømt af det Slag, han holdt mod Harald Hildetand paa Braavalle, hvor Harald faldt for ham, som bekjendt er blevet over hele Verdens nordre Deel. Sigurd havde en Søn, som hed Ragnar; han var stor af Væxt, skjøn af Udseende og vel begavet med Forstand; højmodig var han mod sine Mænd, men grum mod sine Uvenner. Saasnart hans Alder tillod det, skaffede han sig Mandskab og Krigsskibe, og han blev den største Kriger, saa at hans Lige neppe fandtes. Han spurgte det Løfte, Herrod Jarl havde givet, men lod, som han ei agtede derpaa, ja som om han ei engang vidste det. Han lod sig gjøre en Klædning af underlig Beskaffenhed, det var lodne Buxer og en loden Kappe; og da de vare færdige, lod han dem syde i Beg, og dernæst hærdede han dem. Det hændte sig nu en Sommer, at han styrede med sin Flaade til Gotland, og lagde Skibene ind i en Lonvig, ei langt fra Jarlens Hovedsæde. Og da Ragnar havde været der een Nat, vaagnede han tidlig om Morgenen,

reiste sig op, og iførte sig den for omtalte Vaabenklædning, tog et stort Spyd i sin Haand, og gik eensom bort fra Skibene hen paa et sandet Sted, hvor han væltede sig i Sandet. For han gik bort, tog han Bladnaglerne ud af Spydet, og dernæst gik han ganske ene til Porten paa Jarlens Borg, hvor han kom saa tidlig paa Dagen, at alle endnu laae i deres dybe Søvn. Han styrede nu lige til Stuen, og da han kom i Skigaarden, hvor Ormen var, stak han til den med sit Spyd, og rykkede det dernæst til sig igjen. Anden Gang stak han til den, og det Stik kom i Ormens Ryg, og nu krympede den sig saa haardt, at Spydet gik af Skaftet, og saa stort et Gny lod der i dens Dødskamp, at hele Stuen skjalv. Derpaa vendte Ragnar sig, og drog bort; da traf en Blodstraale ham mellem Skuldrene, men den Klædning, han var iført, beskyttede ham saaledes, at han fik ingen Skade deraf. De, som vare i Stuen, vaagnede ved Gnyet, og ginge ud. Thora saae da en stor Mand gaae bort fra Stuen, og spurgte ham om Navn, og om, hvem han søgte efter. Han standsede, og kvad denne Vise:

Vovet jeg har nu Livet,
Vise og fagre Kvinde!
Jordefisken[1] jeg angreb
Femten Vintre gammel;
Snart vil Døden mig ramme,
Hvis ei Jernet kryber
Haardt den ringomlagde
Hedelax til Hjerte.

Nu gik han bort, og talte ei mere med hende; Spydet

[1]) d. e. Ormen, som laae paa Jorden i en Ring eller Kreds om Thoras Skemme.

lod han blive staaende i Saaret, men Skaftet tog han med sig. Da hun havde hørt denne Vise, forstod hun klart, hvad han sagde om sit Ærende, og hvor gammel han var; og hun overveiede nu hos sig selv, hvo han vel maatte være, vidste dog ei ret, om han var af Menneskeslægt eller ei, fordi hans Væxt forekom hende i Forhold til den Alder, han havde, saa stor, som Sagnet skildrer os Uvætternes[1]. Hun gik nu tilbage i Stuen, og lagde sig til at sove. Da nu Folk om Morgenen kom ud, bleve de vaer, at Ormen var død, og at den var gjennemstukken med et stort Spyd, som endnu stod fast i Saaret. Jarlen lod det nu tage bort derfra, og det var saa stort, at faa kunde føre det; og han tænkte nu paa, hvad han havde lovet den Mand, som blev Ormens Bane; men det syntes ham, som han ei var vis paa, om et Menneske eller maaskee et andet Væsen havde udført denne Daad. Han raadslog nu med sine Venner og sin Datter, hvorlunde han skulde udforske dette. Imidlertid holdt han det for sandsynligt, at den, som havde udført dette Værk, ogsaa vilde søge at naae Belønningen. Thora tilraadte da, at lade sammenkalde et Thing saa folkerigt som muligt, og byde, at alle skulde komme did, som ei vilde have Jarlens Vrede, og som paa nogen Viis kunde søge Thingestevne; og om der var nogen, som vedgik Ormens Banesaar, da skulde han føre med sig det Skaft, som havde siddet i Spydet. Dette Raad bifaldt Jarlen, og han lod nu stevne til Thinge; og paa den bestemte Dag kom Jarlen og mange andre Høvdinger sammen, saa at der blev en meget talrig Forsamling.

[1] d. e. onde overnaturlige Væseners.

Ragnar faaer Thora Borgarhjort.

3. Det spurgtes nu til Ragnars Skibe, at deri Nærheden var stevnet til Thinge; thi drog Ragnar næsten med hele sit Hær fra Skibene til Thinget. Da de kom did, toge de Plads noget fra andre Mænd, eftersom Ragnar saae, at der var kommen en langt større Forsamling af Folk, end sædvanligt var. Da stod Jarlen op, paabød Taushed, og talte: han takkede Folk, fordi de saa vel havde fulgt hans Ombud, og sagde dem derpaa Anledningen til dette Thingestevne; først fortalte han dem Løftet, han havde givet den Mand, som blev Ormens Bane; derpaa, at Ormen nu var død, og at Udføreren af denne Stordaad havde ladet Spydet blive siddende i Saaret; „og om der nu er nogen kommen her paa Thinget," tilføiede han, „som har Skaftet, som passer til dette Spyd, da bære han det frem, og sande saaledes sit Udsagn! og jeg skal fuldbyrde alt det, jeg har tilsagt, hvad enten han er af høiere eller lavere Herkomst;" og han sluttede nu Forhandlingerne med, at han lod bære Spydet for hver Mand, som var paa Thinget, og bød dem sige, om der var nogen, som kunde vedgaae denne Daad, og havde det Skaft, som passede til Spydet. Saa skete nu, men der fandtes ingen, som havde Skaftet. Omsider kom man derhen, hvor Ragnar stod, og viste ham Spydet. Han vedgik, at det var hans, og Spyd og Skaft passede til hinanden, saa at der var Syn for Sagn, at det var ham, der havde tilføiet Ormen Bane; og af denne Daad blev han særdeles navnkundig over hele Norden. Han beilede derpaa til Thora; Jarlen optog hans Begjering vel, og man gjorde

Anrettelser til et stort Gilde med de bedste Midler, som fandtes i Riget. Ragnar holdt saaledes sit Bryllup, og drog, efterat Hoitiden var endt, hjem til sit Rige, hvor han dernæst opholdt sig en Tid. Han elskede Thora hoit; de havde to Sonner; den ældste hed Erik, den yngste Agnar; de vare store af Væxt og skjonne af Udseende. De lærte alskens Idrætter, og af Datidens Helte fandtes faa deres Lige i Styrke. Thora faldt omsider i en Sygdom, af hvilken hun dode. Dette gik Ragnar saa nær til Hjerte, at han ikke vilde forestaae Regjeringen, men tog andre Mænd til at bestyre Riget i Forening med sine Sonner. Selv tog han til sin gamle Bedrift; han drog ud paa Krigstoge, og Seier fulgte hans Færd.

Ragnar drager til Norge, og finder der Aslaug[1].

4. En Sommer styrede Ragnar med sine Skibe til Norge, thi han havde der mange Frænder og Venner, som han agtede at besoge. Om Aftenen lagde han Skibene ind i en liden Havn i Nærheden af en Gaard, som hed Spangarhede. I den Havn laae de om Natten. Da Madsvendene Morgenen derpaa droge i Land, at bage Brod, saae de en Gaard i Nærheden, og det forekom dem da beleiligere at drage did, for der at fuldføre deres Arbeide. Saasnart de kom til denne lille Gaard, traf de paa en Kærling, og spurgte hende, om hun var Husmoderen, og hvad hun hed. Det forste bejaede hun, og foiede til: „Usædvanligt er mit Navn, thi jeg hedder Grima; men hvo ere I?" De svarede, at de vare Ragnar Lodbroks Tjenestemænd, og at de onskede at ud-

[1]) Jfr. Volsunga Saga, ovenfor S. 217.

fore deres Syssel der, og bade hende være dem behjælpelig. Kærlingen svarede, at hendes Hænder nu vare altfor stive dertil; „men den Tid har været," tilføiede hun, „at jeg kunde regne mig i Kvinders Tal baade i Skjønhed og Færdigheder, og vel kunde udføre min Gjerning; men jeg har en Datter, som maa være eder til Hjælp. Hun vil snart komme hjem; hun hedder Kraka, men det er nu kommet saa vidt, at hun neppe vil lyde mine Bud." Kraka var om Morgenen ude at vogte Faar, og da hun saae, at der vare komne mange store Skibe til Land, tog hun sig for, at toe sig, skjønt Kærlingen havde forbudet hende det, for at forhindre, at man skulde blive hendes Skjønhed vaer, thi hun var den fagreste af alle Kvinder, og hendes Haar saa langt, at det naaede til Jorden, og saa fagert som den deiligste Silke. Da Madsvendene havde gjort Ild, kom Kraka hjem. Hun saae nu, at der vare komne Mænd, som hun aldrig før havde seet. Hun betragtede dem, og de igjen hende, og de spurgte nu Grima: „Er denne fagre Mø din Dotter?" „Ei er det løiet," sagde Grima, „at hun er min Dotter." „Meget ulige ere I da," sagde de, „saa styg som du er, men vi have endnu aldrig seet saa deilig en Mø, og ikke den fjerneste Lighed med dig finde vi hos hende; thi du er ret en skrækfuld Skabning." Grima svarede: „Ei maa man see paa mig nu; forandrede ere mine Ansigtstræk fra det, de forhen vare." De aftalte nu, at hun skulde hjælpe dem med Arbeidet. Kraka spurgte, hvad hun skulde gjøre. De bade hende ælte Deien; selv vilde de bage Brødet. Hun tog nu til sin Forretning, og udførte den vel; men deres Øine vare

aldrig fra hende, saa at de ei passede deres Syssel, men brændte Brodet. Da de havde fuldført deres Gjerning, droge de tilbage til Skibene; men da de toge Maden frem, sagde alle, at de havde aldrig tilforn udført deres Gjerning saa slet, og at de derfor burde straffes. Da spurgte Ragnar, hvi de havde saaledes bagt Brod. De undskyldte sig med, at de havde seet en Kvinde saa deilig, at hun i den Grad havde fængslet deres Øine, at de ikke havde agtet paa deres Syssel. De lagde til, at der i hele Verden ikke kunde findes fagrere Mo. Da de nu talte saa meget om hendes Skjønhed, sagde Ragnar, at han dog var vis paa, at hun ei var saa skjøn, som Thora havde været. De sagde, at hun gav hende intet efter i Skjønhed. Da sagde Ragnar: „Nu vil jeg sende saadanne Mænd, som have Øie for sligt, og om det er saa, som I fortælle, da skal denne Mangel paa Agtsomhed være eder tilgivet; men om Kvinden i nogen Henseende ikke er saa skjøn, som I have berettet, da skal stor Straf og Hævn ramme eder." Han bød nu Mænd at drage til denne fagre Mo, men en stærk Modvind forhindrede dem at komme i Land den Dag. Ragnar bød da sine Affendinge saaledes: „Om denne unge Mø synes eder saa deilig, som man har berettet os, beder hende da at drage til mig! thi jeg vil da træffe hende, og hun skal vorde min. Hverken vil jeg, at hun skal være klædt eller uklædt; hverken mæt eller umæt; ei skal hun fare eensom, og skal dog intet Menneske følge hende." De droge nu Veien til Gaarden. De betragtede Kraka med Opmærksomhed, og hun forekom dem at være saa deilig, at man forgjeves vilde søge hendes Lige. Da forkyndte de deres Herre Ragnars Ord, og hvorledes hun skulde være be-

redt. Kraka overtænkte, hvad Kongen havde talt, og hvorlunde hun skulde gjøre sig færdig, men Grima holdt det for ugjørligt, og troede fuldt og fast, at denne Konge ikke maatte være klog. Kraka svarede: „Det maa han have talt, at det lader sig saalunde udføre, hvis vi ellers forstaae, hvad han har sigtet til; dog! vist er det, at i Dag vil jeg ikke drage med eder; men i Morgen tidlig skal jeg komme til eders Skibe." Derpaa droge de bort, og fortalte Ragnar deres Ærendes Udfald, og at hun vilde komme til dem. Den Nat forblev Kraka hjemme, men om Morgenen tidlig sagde hun til Gubben, at hun nu vilde drage til Ragnar, „men dog vil jeg først," sagde hun, „gjøre nogen Forandring i min Klædning. Du har et Ørtenæt, det vil jeg vikle om mig, og uden paa det lader jeg mit Haar falde, og er jeg da ingensteds bar; men jeg vil smage paa et Løg, thi vel er det kun ringe Mad, men man kan dog mærke, at jeg da har nydt noget; og jeg vil lade din Hund følge mig, da farer jeg ikke eensom, skjønt dog intet Menneske følger mig." Da Kærlingen hørte hendes Beslutning, fandt hun, at hun havde truffet alt meget nøie.

Ragnar faaer Aslaug.

5. Da nu Kraka var færdig, drog hun til Skibene; hun var deilig at skue, og hendes Haar hang frit ned, og skinnede som Guld. Nu kaldte Ragnar paa hende, og spurgte, hvo hun var, og hvem hun vilde træffe. Hun svarede med denne Vise:

Bryde dit Bud jeg ei torde,
Da du bød mig at komme,
Ei en Konnings Bønner
Uopfyldte lade;

Ikke om Mad jeg mindes,
Min Hud er ei nøgen,
Fuldgodt Følge jeg haver,
Farer end jeg eensom.

Han sendte nu Mænd imod hende, at ledsage hende til Skibene, men hun sagde, at hun ei vilde drage did, uden man gav hende og hendes Reisefælle Løfte paa fredelig Behandling. Man ledsagede hende nu til Kongens Skib; da hun kom i Forrummet, rakte Kongen sin Haand imod hende, men Hunden bed ham i den. Ragnars Mænd løb da til, og dræbte Hunden. De sloge en Buestreng om dens Hals, og kvalte den saaledes; og bedre end saa holdt man ikke den Fred, man havde lovet hende. Ragnar førte hende derpaa ind i Løftingen til sig. Hun stod ham vel an; han talte kjærlig til hende, og behandlede hende med Blidhed. Han kvad denne Vise:

Hun vil vist med aabne
Arme imod mig komme,
Naar af Kongen den milde
Mø med Venlighed hilses.

Hun kvad:

Vanærefri du lade,
Hvis du Freden vil hævde,
Heden mig fare, Konning!
Hjemsøgt har jeg en Fyrste.

Han sagde nu, at hun stod ham vel an, og at hun endelig maatte drage med ham. Det nægtede hun. Da fremkom han med det Ønske, at hun skulde blive der paa Skibet Natten over. Hun sagde, at det ei skulde skee, før han kom hjem fra den Færd, han havde besluttet; „og kan maaskee hændes," tilføiede hun, „at eders Sind

da er forandret." Da kaldte Ragnar paa sin Skatmester, og bød ham fremtage den overalt guldbordyrede Kjole, som Thora havde eiet. Den bød Ragnar Kraka med disse Ord:

Vil du tage denne
(Vel den kan dig klæde)
Særk med Sølv udsyet,
Som Thora Hjort har eiet;
Fore hendes hvide
Hænder om disse Sømme,
Kjær var Folkenes blide
Konning hun til Døden.

Kraka kvad til Svar:

Ei tør jeg tage denne
(Standsklæder mig ei passe)
Særk med Sølv udsyet,
Som Thora Hjort har eiet;
Thi er jeg Kraka kaldet,
At i kulsorten Vadmel
Har jeg paa Gruus omgaaet,
Geder langs Søen drevet.

„Og vil jeg vist ei modtage Kjolen," sagde hun, „jeg vil heller ikke ifore mig prægtige Klæder, saalænge jeg er her hos Gubben; kan være, dig synes bedre om mig, naar jeg klæder mig bedre. Og nu vil jeg drage hjem; men om du ved din Tilbagekomst er af samme Sind, og ønsker, at jeg skal drage med dig, da kan du sende Mænd efter mig." Ragnar svarede, at hans Sind ei vilde forandres. Hun drog derpaa hjem, men de begave sig paa den bestemte Reise, saasnart de fik Bør, og Ragnar fuldførte det Ærende, som han havde besluttet. Da han

kom tilbage, landede han i den samme Havn, hvor Kraka før kom til ham. Han sendte strax samme Aften Mænd til hende, at forkynde i Kongens Navn, at hun nu skulde drage bort med alle. Kraka sagde, at hun ei kunde drage derfra før om Morgenen. Hun reiste sig nu aarle op, gik til Gubbens og Kærlingens Seng, og spurgte, om de vare vaagne. De bejaede det, og spurgte, hvad hun vilde. Hun sagde, at hun agtede sig bort derfra, og ei at være der længer. „Jeg veed," tilføiede hun, „at I dræbte min Fosterfader Heimer, og intet Menneske har jeg værre at lønne end eder, men fordi jeg nu har været her en Tid, vil jeg dog ikke lade eder tilføie noget Ondt. Men det vil jeg ønske eder som bestemt, at den ene af eders Fremtids Dage vil blive værre end den anden, men den sidste den værste; og maae vi nu skilles." Derpaa gik hun Veien ned til Skibene, hvor man imodtog hende vel. De fik god Bør. Da man samme Aften skulde rede Sengene, sagde Ragnar til Kraka, at han ønskede, hun skulde sove ved hans Side. Hun sagde, at det ikke maatte være saa, og jeg vil, tilføiede hun, at du drikker Bryllup med mig, naar du kommer hjem i dit Rige, thi det tykkes mig hæderligst, saavel for dig og mig, som for vore Arvinger, om vi faae nogle. Han tilstod hende sin Bøn. Reisen gik lykkelig for dem; og saasnart Ragnar nu var kommen hjem i sit Land, blev et kosteligt Gjæstebud anrettet for dem, og man drak strax hans Velkomsts Øl og Bryllup. Første Aften, da Ragnar og Aslaug kom i Seng, vilde han favne sin Kone, men hun unddrog sig; „thi," sagde hun, „jeg siger dig, at det ikke vil gaae godt, om jeg ei maa raade." Ragnar sagde, at han ei fæstede Tro til det, og at Gubben

og Kærlingen ei vare fremvise. Han spurgte, hvor længe det skulde vare. Da kvad hun:

Rolige skulle vi vente,
Skjønt vi Sengen dele,
Trende Nætter i Hallen,
For til Guder vi ofre;
Ellers vil langlig Skade
Paa mit Foster vorde;
Altfor snar du begynder
Den, som Been ei haver.

Og skjønt hun kvad dette, gav Ragnar dog ikke Agt derpaa, men fulgte sine Raad.

Om Ragnars Sønner.

6. Tiden led nu frem, og de levede sammen med Glæde og stor Kjærlighed. Omsider følte Kraka sig syg, nedkom, og fødte et Drengebarn. Drengen blev overøst med Vand, og givet Navnet Ivar. Men denne Dreng var beenløs, og det var som Brusk, hvor der skulde være Been. I hans Ungdom var hans Vært saa stor, at ingen vare hans Jævnlige. Han var af alle den skjønneste af Udseende, og saa forstandig en Mand, at man bærer Tvivl om, at der har været nogen større Viismand til end han. De fik end flere Børn: deres anden Søn hed Bjørn, den tredie Hvitserk, den fjerde Rognvald. Saasnart deres Alder tillod det, lærte de alskens Idrætter, og bleve store og djærve Mænd. Hvor de droge frem, lod Ivar sig bære paa Stænger, thi han kunde ikke gaae; og han skulde være deres Raadgiver, i hvad de toge sig for. Den Gang vare Ragnars første Sønner, Erik og Agnar, drabelige Mænd, saa at deres Jævnlige vanskelig fandtes; hver Sommer laae de ude med Krigsskibe,

og vandt Berømmelse af deres Krigstoge. En Dag spurgte Ivar sine Brødre Hvitserk og Bjørn, hvor længe det skulde saaledes gaae, at de vilde sidde hjemme, uden at indlægge sig nogen Ære. De svarede, at de vilde følge hans Raad i dette, som i andet. „Nu vil jeg," sagde Ivar, „at vi anholde om veludrustede Skibe og Mandskab; siden ville vi erhverve os Gods og Berømmelse, om det saa vil lykkes." Da de nu indbyrdes havde overlagt dette, bade de Ragnar at give dem Skibe og saadant Mandskab, som var prøvet i Krigsfærd, og vel udrustet med alt. Dette deres Ønske opfyldte han. Og da nu Hæren var udrustet, droge de af Landet; men hvorsomhelst de holdt Træfning, finge de stedse Overmagten, og formerede deres Tropper og Eiendele. Da sagde Ivar, at han holdt det for rettest at drage didhen, hvor større Overmagt var at kæmpe imod, for saaledes at forsøge deres Tapperhed. De spurgte, hvor han ventede at dette kunde opnaaes. Nu nævnte han dem en Stad, som hed Hviteby[1]. Det var et stort Offersted, og mange havde forsøgt at vinde denne Bye, men Seiren var endnu ikke falden i nogens Lod. Ogsaa Ragnar var kommen did, men maatte vige derfra med uforrettet Sag. „Er der da saa stor og tapper en Besætning," spurgte de, „eller er der anden Vanskelighed at kæmpe imod?" Ivar svarede dem, at baade var Folket talrigt, og Offerstedet stort, og dette havde været til alles Undergang, saa at ingen havde kunnet holde Stand. Da sagde de, at han skulde raade for, om de skulde styre did eller ikke; men han sagde, at han vilde gjøre et Forsøg paa, om deres Tapperhed eller Landsfolkets Ofringer formaaede mest.

[1]) Maaskee Withby paa Northumberlands Østkyst.

Ragnars Sønner indtage Hviteby, og der falder deres Broder Rognvald.

7. De styrede nu did, og da de naaede Landet, beredte de sig til Opgang. Imidlertid fandt de det raadeligt, at noget Mandskab holdt Vagt ved Skibene, og da deres Broder Røgnvald var ung, saa at de troede ham ikke voxen en saa farlig Prøve, som de der ventede sig, lode de ham med en Deel af Mandskabet holde Vagt ved Skibene. Før de droge op paa Land, sagde Ivar, at Borgfolket havde to Kvienød, som indjoge Folk en saadan Skræk, at de ikke kunde staae for deres Brølen og Trolddom. „Holder eder," vedblev han, „som det egner sig Mænd, om der end kommer nogen Frygt over eder, thi andet er her ikke at gjøre!" De fylkede nu deres Hær, men da de nærmede sig Borgen, bleve Stadens Beboere dem vaer, og grebe strax til at udløse de Nød, som de troede paa. Da nu Kvierne vare løsladte, løb de stærkt frem, og brølede frygtelig. Dette saae Ivar fra Skjoldet, hvorpaa han blev baaren, og bad, at man skulde give ham en Bue. Saasnart han fik den, skød han til begge disse Troldkvier, saa de styrtede døde ned, og saaledes var nu den Ufred fra Haanden, som man frygtede mest. Nu tog Røgnvald til Orde ved Skibene, og talte til sit Mandskab, at de Mænd vare lykkelige, som kunde have saadan Skjemt, som hans Brødre havde, „og," tilføiede han, „ei andet bevægede dem til at forlange, at jeg skulde blive tilbage, end at de ene vilde høste Berømmelse deraf, thi skulle vi nu gange op alle som een Mand!" Saa gjorde de, og da de indhentede Hæren, gik Røgnvald djærvt frem i Kampen, men faldt, efterat have stredet tappert en Stund.

De andre Brødre trængte nu ind i Borgen; der begyndte en ny Drabning, og Enden blev, at Borgfolket tog Flugten, men hine forjoge de Flygtende. Da de kom til Borgen, kvad Bjørn denne Vise:

Hvit vi hævede Raabet,
Sandheds Ord jeg beretter,
Vore Sværde bed meer i
Gnipefjord end deres;
Udfor Hviteby kunde
Hvo som vilde ved Kjækhed
Hæder vinde; ei Sværde
Svende i Kampen spare!

Da de kom tilbage til Byen, brændte de hvert Huus, og de nedbrøde hele Borgmuren, men alt løst Gods toge de med sig, og styrede nu derfra med deres Skibe.

Ragnars Færd til Sverrig.

8. Over Sverrig herskede en Konge, ved Navn Eystein. Han var gift, og havde en Datter; hun hed Ingeborg, og var den skjønneste og fagreste af alle Kvinder. Kong Eystein var mægtig og rig paa Folk, ond, men dog en viis Mand. Han havde sit Hovedsæde i Upsal, og var en stor Afgudsdyrker. Til de Tider var i Upsal saa stort et Offersted, at det ikke har haft sin Lige her i Norden. De troede paa en Ko, og kaldte hende Sibilja[1]. Man ofrede saa meget til hende, at ingen kunde holde sig for hendes Brøl; og derfor pleiede Kongen, naar en fjendtlig Hær var ivente, at lade denne samme Ko gaae foran Fylkingen. Saa stor Djævelskraft besad hun, at Fjenderne bleve forvirrede, saasnart de hørte hendes Brøl, saa at de sloges indbyrdes, og toge

[1]) d. e. den idelig brølende.

sig ikke selv i Agt; og for den Sags Skyld var Sverrig i den Tid ikke udsat for fjendtligt Indfald; thi ingen dristede sig til at kæmpe mod slig en Overmagt. Kong Eystein havde Venskab med mange Mænd og Hovdinger. Der var ogsaa i den Tid, fortæller man, godt Venskab mellem ham og Ragnar. De havde derfor den Skik, at de skiftedes til hver Sommer at drage til hinanden til Gilde. Det hændtes nu, at Ragnar skulde gjæste Kong Eystein, og da han kom til Upsal, blev han og hans Hær vel modtagne. Da de første Aften drak, lod Kongen sin Datter skjenke for sig og Ragnar. Da talte Ragnars Mænd indbyrdes, at det var mest passende, at Ragnar beilede til Kong Eysteins Datter, og ei længere beholdt Gubbens Datter tilægte. Nu gav een af hans Mænd sig til at andrage dette for ham, og det endtes med, at hun blev ham trolovet; dog skulde hun sidde en lang Tid som Fæstemø. Da Gildet var til Ende, begav Ragnar sig paa Hjemreisen; den gik heldig af, og der er intet fortalt om hans Færd, før hans Vei, i Nærheden af Borgen, faldt gjennem en Skov. Da de kom til en aaben Plads i Skoven, lod Ragnar sin Hær gjøre Holdt, og paabød Taushed; han bød nu alle dem, som havde været med paa denne Reise til Sverrig, at ingen af dem maatte aabenbare den Beslutning, han havde taget om Giftermaal med Kong Eysteins Datter. Saa strængt forbød han dette, at om der var nogen, som aabenbarede det, da skulde han uden al Skaansel miste Livet. Efter saalunde at have talt, drog han hjem til Borgen. Det glædede Folket atter at see ham, og Ølbægeret tømmedes paa hans Velkomst. Ragnar satte sig i sit Hoisæde, men havde ei siddet der længe, før Kraka kom ind

i Hallen, satte sig paa hans Knæ, slyngede Armene om hans Hals, og spurgte, hvad Tidender han bragte; hvortil han svarede, at han ingen havde at fortælle. Ud paa Aftenen begyndte man at drikke, og derefter søgte man Hvile i Søvnens Arme. Som nu Kraka laae ved Ragnars Side, spurgte hun ham endnu engang om Tidender. Han sagde, at han vidste ingen. Hun vilde nu snakke om mange Ting, men han sagde, at han var søvnig og mødig af Reisen. „Da vil jeg sige dig Tidender," sagde hun, „om du vil mig ingen sige." Han spurgte, hvilke de vare. „Det kalder jeg Tidender," sagde hun, „om en Konning har fæstet sig en Hustru, og Folk dog vil sige, at han havde sig en anden tilforn." „Hvo har fortalt dig dette?" sagde Ragnar. „Beholde skulle dine Mænd Liv og Lemmer," vedblev hun, „thi ingen af dine Mænd have sagt mig det; men I maa have seet, at der sade tre Fugle i Træet hos eder; de fortalte mig disse Tidender. Men det beder jeg, at du ei reiser, at fuldføre det Giftermaal, som du har sat dig for; thi jeg vil nu fortælle dig, at jeg er en Konnings og ei en ringe Bondes Dotter; min Fader var saa berømmelig en Mand, at hans Lige ei fandtes, men min Moder var den skjønneste og viseste af alle Kvinder, og hendes Navn vil leve i varigt Minde, saalænge Verden staaer." Han spurgte nu, hvo hendes Fader da var, om hun ei var den fattige Gubbes Datter paa Spangarhede. Hun sagde, at hun var en Datter af Sigurd Fafnersbane og Brynhild Budlesdatter. „Det tykkes mig usandsynligt," sagde han, „at deres Dotter skulde hedde Kraka, og være opvoxen i saadan Fattigdom, som der var paa Spangarhede." Da svarede hun: „Derom

skal Sagaen vidne," og nu fortalte hun, og begyndte Fortællingen dermed, at Sigurd og Brynhild traf sammen paa Fjeldet, da hun blev avlet, „og da Brynhild uedkom med mig," vedblev hun, „blev der givet mig Navn, og jeg blev kaldt Aslaug." Dernæst fortalte hun alt, som var hændtes, siden hun kom til Gubben. Da svarede Ragnar: „Denne underfulde Fortælling om Aslaug finder jeg saare mærkværdig!" „Du veed," vedblev hun, „at jeg er frugtsommelig, og det vil være et Drengebarn, jeg gaaer med; paa denne Dreng vil sees det Mærke, at det synes som en Orm ligger om Drengens Øie; hvis dette nu gaaer i Opfyldelse, beder jeg dig, ei at drage til Sverrig, at ægte Kong Eysteins Dotter; men dersom det slaaer feil, drag da, hvorhen du vil! og ønsker jeg, at denne Dreng skal opkaldes efter min Fader, hvis, som jeg haaber, dette Hædersmærke findes i hans Øie." Nogen Tid derefter blev hun syg, og nedkom med et Drengebarn. Huusfolkene toge Drengen, og viste hende ham; hun bød dem nu at bære ham til Ragnar, og lade Kongen see ham. Han blev da baaren ind i Hallen, og lagt i Ragnars Kappeskjod. Da denne nu betragtede Drengen, spurgte man ham, hvad han skulde hedde. Han kvad denne Vise:

Sigurd Svenden skal nævnes,
Slag han vil holde mange,
Meget ligne sin Moder,
Faders Søn dog kaldes;
Han den første af Odins
Æt skal vorde nævnet,
Orm i Øie har den, som
Anden Bane tildeelte.

Nu trak han en Guldring af sin Haand, og gav Drengen den i Ravnefæste; men da han rakte Haanden med Ringen frem, rørte den ved Drengens Ryg, hvilket Ragnar udlagde, som om han ringeagtede Guldet; og nu kvad han denne Vise:

Tindrende Øine og Hjerte,
Trofast synes Folket
Brynhilds dyrebare
Dattersøn at have;
Denne Budles Ætmand,
Som strax Guldet hader,
Vil ved Styrke alle
Overgaae i Kampfærd.

Og fremdeles kvad han:

Seer man paa ingen Svende,
Sigurd ene undtagen,
Midt i Øiestenen
Ormen i Bugter ligge;
Denne Dag ham af Skovens
Dyr[1] en Ring tildeelte,
Thi maa af Øie-Ormen
Øgenavn han erholde.

Han bod nu, at Drengen skulde bæres ud i Sidebygningen, og da afstod han fra Reisen til Sverrig. Det kom nu op, hvad Æt Aslaug var af, saa at hvert Menneske vidste, at hun var en Datter af Sigurd Fafnersbane og Brynhild Budlesdatter.

Ragnars Sønner Agnars og Eriks Død i Sverrig, og Aslaugs Opmuntring til Hævn.

9. Da nu den bestemte Tid, at Ragnar skulde

[1]) d. e. Slangen.

drage til Høitid i Upsal, var forløben, og han ei kom, tyktes Kong Eystein, at der var skeet ham og hans Datter en Vanære, og Kongernes Venskab var dermed brudt. Da Ragnars Sønner Erik og Agnar spurgte dette, aftalte de indbyrdes, at samle sig saa stor en Hær som muligt, og dernæst hærje paa Sverrig. De trak nu en stor Hær sammen, og udrustede Skibe. Man holdt den Tid for, at det var et godt Forvarsel, om det lykkedes vel med at trække Skibene i Søen. Men da Agnars Skib blev skudt af Rullerne, hændte det sig, at der stod en Mand i Veien, som blev dræbt. Denne Hændelse kaldte de Rulle-Varsel. Skjønt dette ikke syntes at være nogen god Begyndelse, vilde de dog ikke for den Sags Skyld opgive deres Reise, men droge, da Hæren var udrustet, til Sverrig. Saasnart de kom i Kong Eysteins Rige, fore de frem med Hærskjold. Da Landsfolket blev det vaer, ilte man til Upsal, og underrettede Kong Eystein om, at en fjendtlig Hær var kommen i Landet. Kongen lod Budstikken udgaae over hele sit Rige, og trak en frygtelig stor Hær sammen. Med den rykkede han frem til en Skov, hvor han opslog sine Telte. Ogsaa Koen Sibilja havde han med sig, men man maatte ofre hende meget, forinden hun vilde drage afsted. Som de nu vare i Skoven, talte Kong Eystein saalunde: „Spurgt har jeg, at Ragnars Sønner ere paa Sletterne her foran Skoven, og det er mig med Sandhed sagt, at de have ikke en Trediedeel Mandskab imod os. Nu skulle vi ordne Rækkerne til Kamp, og skal Trediedelen af vor Hær drage imod dem; thi saa modige ere de, at de da strax troe, at have vor Skjæbne i deres Hænder; men der-

paa Skulle vi pludselig anfalde dem fra alle Sider; Koen skal gaae foran Hæren, og jeg haaber, at de ikke ville kunne holde sig for hendes Brøl." Saa skete nu. Saasnart Brødrene saae Kong Eysteins Hær, syntes de, at de her ikke havde med Overmagt at gjøre, og stode i den Formening, at der ikke var mere Mandskab. Men strax derpaa kom hele Hæren ud af Skoven, og Koen blev løsladt. Hun løb foran Hæren, og brølede frygtelig, og der opkom et saa stort Gny og saadan Forvirring over Krigsfolkene, som hørte det, at de sloges indbyrdes. Kun begge Brødrene kunde holde sig. Men denne onde Aand stangede mangen Mand ihjel med sine Horn, og endskjønt Ragnars Sønner vare drabelige Mænd, kunde de dog ikke holde Stand baade imod saa stor Overmagt og imod Trolddommen. Desuagtet gjorde de dog en haard Modstand, og værgede sig vel og mandigen til megen Berømmelse. Erik og Agnar vare stedse fremmerst i Fylkingen, og ofte ginge de igjennem Kong Eysteins Rækker. Nu faldt Agnar; og da Erik saae det, kæmpede han paa det drabeligste, og agtede ei paa, om han slap derfra med Livet eller ikke. Tilsidst blev han overmandet, og taget fangen. Da bød Kong Eystein at standse Striden, og tilbød Erik Fred, „og det vil jeg desuden tilstaae dig," sagde han, „at jeg vil give dig min Dotter tilægte." Erik svarede med denne Vise:

Bod for min Broder jeg ikke
Tager, ei Mø jeg vil kjøbe,
Ei høre Eystein vorde
Agnars Bane nævnet;
Mig ei begræder en Moder,
Mænd mit Gravøl vil drikke,

Thi lader Spydestangen
Stande tvært mig igjennem!

Nu gik han derhen, hvor Eystein var, og sagde, at han ønskede, at de Mænd, som havde fulgt ham, finge Fred, og kunde fare, hvorhen de vilde; „men jeg vil," sagde Erik, „at man tager som flest Spyd, og stinger dem her ned i Jorden; op paa dem vil jeg lade mig hæve, og der ende mit Liv." Da svarede Kong Eystein, at man skulde opfylde hans Begjering, uagtet han kaarede det, som var værst for dem begge. Spydene bleve nu nedsatte, og Erik kvad denne Vise:

Har af Kongesønner
Ingen, saavidt jeg mindes,
Døet paa et dyrere Leie
Til Davre for Ravne;
Snart nu ogsaa over
Broderens Blod den sorte
Aadselravn skal klukke,
Skjønt den ham ilde lønner.

Han gik nu did, hvor Spydene vare nedsatte, og tog en Ring af sin Haand, kastede den til sine Mænd, som nu havde faaet Fred, bad dem bringe den til Aslaug, og kvad denne Vise:

Bud skal I bringe Aslaug,
(Bane fik vore Kæmper!)
At min Ring den smækre
Kvinde skal nu have;
Da vil med megen Sorrig,
Naar min Død der spørges,
Taus min Stedmoder sige
Det til sine Sønner.

Han blev nu hævet op paa Spydene; da saae han, hvor en Ravn fløi; og endnu kvad han denne Vise:

Over mit Hoved Ravnen
Glad nu skriger, og Ørnen,
Glemmende Kampens Minder,
Kræver Heltens Øine;
Veedst du, hvis af mit Hoved
Mine Øine de hugge,
Lønne de mig ilde
Al den Føde, jeg gav dem.

Han lod derpaa sit Liv med megen Tapperhed, men hans Affendinge droge hjem, og lode ei af, før de kom til Ragnars Hovedsæde. Han var den Gang dragen til Kongestevne. Ragnars øvrige Sønner vare heller ikke hjemkomne fra Krigstogene. De vare der nu tre Nætter, før de ginge til Aslaug. Da de kom for hendes Høisæde, hilste de hende med Ærbødighed, og hun tog vel imod deres Hilsen. Hun havde et Linklæde over sine Knæer, havde løst Haaret, og vilde til at kæmme sig. Hun spurgte, hvo de vare; thi hun havde ikke seet dem før. Den, som førte Ordet for dem, sagde, at de havde tjent i Ragnars Sønner Eriks og Agnars Hær. Da kvad hun denne Vise:

Hvad have I fra eders
Nyt om Konger at sige:
Ere de Svenske i Landet
Eller ere de borte?
Spurgt har jeg, at de reiste,
Mere dog veed jeg ikke;
Dankonger fremtrak Skibe,
Søndenfra de fore.

Han kvad en Vise til Svar:

Dig fortælle vi dines
Død, det er haardt, o Kvinde!
Alder gav mange Bane,
Kampen Thoras Sønner;
Onde Tidender ikke
Andre end dem vi vide,
Budskab har jeg nu fremført,
Fløi over Ligene Ørnen.

Hun spurgte derpaa, hvorlunde det var gaaet til, og da kvad han den Vise, som Erik havde kvædet, da han sendte hende Ringen. De saae nu, at hun fældte Taarer, men de vare som Blod at see til, og haarde som Hagelkorn; det var baade den første og sidste Gang, noget Menneske saae hende fælde Taarer. Omsider sagde hun, at hun ei kunde udføre Hævnen, forend enten Ragnar eller hans Sønner kom hjem; „I skulle imidlertid forblive her," vedblev hun, „og ei skal jeg undlade at egge til Hævn over dem, ligesaa fuldt som de havde været mine egne Sønner." De forblevæ nu der, men saa traf det sig, at Ivar og Aslaugs øvrige Sønner kom hjem før Ragnar. Ei forløb da lang Tid, forinden Aslaug drog til dem. Sigurd var den Gang tre Vintre gammel; han drog med Moderen. Da hun nu kom i Brødrenes Hal, modtoge de hende med Glæde, og de spurgte hinanden om Tidender. De fortalte hendes Søn Rognvalds Fald, og hvorledes det var gaaet til dermed. Det tog hun sig ikke meget nær, men kvad denne Vise:

Mig lod mine Sønner,
Maagevangs[1] Heltene, længe

[1]) Maagernes Vang d. e. Søen.

Sørge, snart I ikke
Søge Hjemmet atter;
Rognvald i Mandeblodet
Rødnede Skjoldets Flade,
Frygtdjærv foer han til Odin
Først af mine Sønner.

„Jeg kan ikke see," sagde hun, „at han kunde have levet til mere Berømmelse." Nu spurgte de, hvad Tidender hun havde at fortælle. Hun svarede: „Eders Brødres og mine Stedsønners, Eriks og Agnars Fald, de, som jeg holdt for de drabeligste Mænd; og er det umandigt, om I taale sligt, og det vil jeg bede eder, og dertil i alle Maader yde eder min Bistand, at deres Drab paa det haardeste vorder hævnet." Da sagde Ivar: „Det er vist, at til Sverrig kommer jeg aldrig, at kæmpe mod Kong Eystein og den Offertrolddom, som der er." Hun trængte nu haardt ind paa dem, men Ivar førte Ordet, og nægtede bestandig Toget. Da kvad hun denne Vise:

Ei I vilde længe
Uden Hævn da være,
Ikke et Halvaar efter,
Om før dem I døde,
(Det jeg ei tør dølge)
Da, hvis Liv end havde
Erik eller Agnar,
Om end ei mine Sønner.

„Ei er det vist," vedblev Ivar, „at det hjælper noget, om du end kvæder den ene Vise efter den anden, og veed du vel, hvor fast en Vold der er for?" „Ei veed jeg det vist," sagde hun, „men veed du noget at fortælle, hvad Vanskelighed der er?" Ivar svarede: „Der er saa stor

Offertrolddom, at dens Lige ingensteds findes, og denne Konning er baade mægtig og ond." „Hvad troer han da mest paa ved sine Ofringer?" spurgte hun videre. „Det er," svarede Ivar, „en stor Ko, som kaldes Sibilja; hun er saa fortryllet, at, saasnart hun udstødte sine Brøl, har ingen af hans Fiender kunnet holde sig, og neppe har man med Mennesker allene at stride, men man maa først søge at bekæmpe Trolddommen, inden man møder Kongen; i denne Fare vil jeg hverken vove mig eller mine Folk." Hun svarede: „Det maa du see hen til, at du kan ei baade kaldes en vældig Kæmpe, og ingen Daad udøve." Men da hun nu havde opgivet alt Haab, og vilde til at drage bort, eftersom de ei syntes at agte meget paa hendes Ord, sagde Sigurd Orm i Øie: „Sige maa jeg dig, Moder! hvad jeg har i Sinde, dog kan jeg ei raade over deres Svar." „Høre vil jeg det," sagde hun. Nu kvad han denne Vise:

Skal om trende Nætter,
Da du sorger, Moder!
(Langen Vei vi have)
Leding udrustet være;
Skal i Upsal ikke,
Om end Gods han byder,
Hvis saa Diser hjælpe,
Konning Eystein raade.

Og da han havde kvædet denne Vise, forandredes Brødrenes Sind noget. Da sagde Aslaug: „Klart viser du nu, min Søn! at du vil gjøre min Villie, men dog kan jeg ei indsee, at vi faae dette udrettet, hvis vi ikke have dine Brødres Bistand; men saaledes maae vi berede os, at vi kunne faae Hævnen paa det bedste udført; og

jeg maa sige, min Søn! at du opfører dig vel!" Da kvad Bjørn denne Vise:

Due vil i den Tapres
Barm dog Hu og Hjerte,
Om end Manden mindre
Mæler om sin Kjækhed;
Os staaer ei i Øine
Orm, ei spillende Snoge,
Mine Brødre mig glæded,
Mindes jeg dine Sønner.

Og nu kvad Hvitserk denne Vise:

Tænke vi maae paa Hævnen,
Før fra Hjemmet vi drage,
Agnars Bane vi lade
Meget Ondt forsøge!
Skib paa Bølgen vi skyde,
Hugge Js for Stavnen,
Snart vi nu maae søge
Snekkerne at berede!

Hvitserk talte nemlig om, at der skulde hugges Js, fordi det frøs stærkt, og deres Skibe vare indefrosne. Og nu tog Jvar til Orde, og sagde, at det nu var kommet saa vidt, at han maatte have nogen Deel deri, og derpaa kvad han denne Vise:

Mod vi skulle have,
Dristighed tillige,
Det vil da behøves,
At der meget følger;
Bære skulle J høit mig
Beenløse frem for Folket,

At jeg kan begge mine
Hænder til Kampen nytte!

„Og er det nu det bedste," sagde Ivar, „at vi gjøre os al muelig Flid med at udruste Skibe og sammentrække Mandskab; thi vi ville nu komme til at behove, ikke at spare noget, om vi her skulle faae Seier." Aslaug gik derpaa bort.

Ragnars Sønners og Aslaugs Hærfærd til Sverrig.

10. Sigurd havde en Fosterfader; denne paatog sig, paa sin Fostersøns Vegne, baade at udruste Skibe og at samle Mandskab, saa at alle Skibene kunde blive vel besatte; og det gik saa hurtig for dem, at den Hær, som Sigurd skulde udruste, var færdig efter tre Dages Forløb, og han havde fem Skibe, alle vel bemandede. Og da fem Dage vare forløbne, havde Hvitserk og Bjørn udrustet fjorten Skibe, men Ivar havde ti Skibe, og Aslaug desuden ti, da syv Dage vare forløbne fra den Tid, de talte derom, og Brødrene lovede Toget. Alle kom nu sammen, og enhver fortalte, hvor meget Mandskab han havde faaet. Da sagde Ivar, at han havde sendt en Rytterhær landveis. „Om jeg vidste," svarede Aslaug, „at den Hær kunde komme til Nytte, som drager landveis, da kunde jeg have sendt en stor Hær." „Ei skal Tiden nu dermed forhales," sagde Ivar, „men vi ville nu begive os paa Veien med den Hær, som vi have samlet." Aslaug sagde da, at hun vilde drage med dem, „for at jeg kan vide," tilføiede hun, „hvor meget I bestræbe eder for at hævne eders Brødre." „Det er vist," sagde Ivar, „at du kommer ei paa vore Skibe, men, om du endelig vil drage med, da skal du styre den Hær, som drager landveis." Dette lod hun saa være. Man forandrede nu hendes Navn,

og hun blev kaldet Randalin*). Begge Hære droge derpaa bort, og Ivar fastsatte forud, hvor de skulde mødes. Reisen gik lykkelig for dem begge, og de mødtes paa det bestemte Sted, og hvor de kom i Sverrig i Kong Eysteins Rige, fore de frem med Hærskiold, saa at de brændte alt, hvad der kom for dem, dræbte hvert Menneskes Barn, og saa vidt dreve de det, at de dræbte for Fode alt, hvad levende var.

Strid i Sverrig, og Kong Eysteins Fald.

11. Imidlertid undkom nogle Mænd til Kong Eystein, og fortalte ham, at der var kommen en stor Hær i hans Rige, som foer saa frygtelig frem, at den skaanede intet, og at den havde ødelagt alt, saa vidt den var kommen, saa at der ikke stod et Huus mere tilbage. Da nu Kong Eystein hørte dette, troede han at kunne vide, hvad Vikinger det maatte være, og han lod Budstikken udgaae over hele sit Rige, og stevnede alle de Landets Mænd til sig, som kunde bære Skjold, og vilde yde ham Hjælp. „Vi skulle have Koen Sibilja, vor Gudinde, med os," sagde han, „og lade hende løbe foran Hæren; da haaber jeg, at det vil gaae ligesom før, at de ei kunne udstaae hendes Brøl. Jeg vil opmuntre hele min Hær til den tapreste Modstand, for at vi kunne fordrive denne store og onde Hær." Saa skete nu, at Sibilja blev løsladt. Da Ivar saae hendes Færd, og hørte de grumme Brøl, som hun udstødte, bød han, at hele Hæren skulde gjøre en stor Ulyd, baade med Vaabenbrag og Krigsraab, for at Folket saa lidt som muligt skulde høre Brølet af dette lede Trolddyr, som foer imod dem. Ivar bød sine Bærere, at de skulde bære ham

*) d. e. den Skjoldbærende, Skjoldmø.

imod hende, saa langt frem som muligt, „og naar denne Ko kommer til os," sagde han, „kast mig da hen paa hende! og da skal eet af to skee, enten skal jeg lade mit Liv, eller hun skal døe. Nu skulle I tage et stort Træ, skære det i Form af en Bue, og Skyderedskaber som passe dertil." De bragte ham da denne stærke Bue og de store Pile, og disse Vaaben syntes ikke at kunne føres af nogen anden. Nu eggede Ivar hver Mand til at vise sig brav, og deres Hær rykkede da frem med stor Heftighed og Gny, og Ivar blev baaren foran Fylkingen. Men da Sibilja begyndte at brøle, blev der saa stort et Gny, at det var som hele Hæren taug og stod stille. Dette virkede saaledes paa Folket, at hele Hæren begyndte at slaaes indbyrdes, Brødrene allene undtagne. Medens dette Under skete, saae de, som bare Ivar, at han spændte sin Bue, som om det kun var en svag Ælmekvist. Det forekom dem endog, som om han trak Piilspidsen indenfor Buens Krumning, og nu hørte de Strengen hvine, saa deres Øren aldrig før havde fornummet saadan Lyd, og Pilene fløi saa haardt, som om de vare skudte af den stærkeste Laasbue, og saa lige, at hver Piil kom i sit Øie paa Sibilja. Hun faldt da, og styrtede derefter hovedkulds frem, og nu vare hendes Brøl meget værre end tilforn. Da hun nu kom til dem, bød Ivar sine Bærere, at kaste ham paa hende. Han blev da saa let for dem, som om de kastede et lidet Barn, saa de naaede Koen, skjønt den ei var ganske nær. Men da han kom paa Sibiljas Ryg, blev han saa tung, at det var som en Klippe faldt paa hende, saa at hvert Been brødes i hende, og hun fik deraf sin Bane. Han bød nu sine Mænd tage ham op saa hurtig som muligt. Det skete, og da var

hans Stemme saa gjennemtrængende, at det forekom enhver i Hæren, naar han talte, som om han var nær ham, om han end var fjernt borte. Den største Lydighed blev viist hans Bud, saa at han ved sin Tale standsede al den Ufred, der var kommen mellem Folkene indbyrdes. Imidlertid havde denne dog ikke gjort stor Skade, da de kun havde stredet en føie Stund. Derpaa eggede Ivar dem til at gjøre et haardt Anfald paa Fjenden, „og nu troer jeg," sagde han, „at den grummeste Modstander er af Veien, da Koen er dræbt." Paa begge Sider fylkede de nu Hæren, og Kampen begyndte, og den var saa haard, at alle de Svenske sagde, at de ingensinde før havde været stædte i saadan Fare. Brødrene Hvitserk og Bjørn ginge saa djærvt frem, at ingen Fylking holdt Stand imod dem, og nu faldt saa mange af Kong Eysteins Folk, at den mindste Deel stod tilbage; dog undkom enkelte ved Flugt. Kampen endtes da med, at Kong Eystein faldt, men Brødrene finge Seier, og gave dem Fred, som vare tilbage. Da sagde Ivar, at han ei længere vilde føre Krig der i Landet, eftersom Landet var høvdingeløst, „og vil jeg hellere," sagde han, „at vi styre derhen, hvor vi kunne vente os mere Overmagt." Men Randalin drog hjem med en Deel af Hæren.

Ragnars Sønner indtage Vifilsborg.

12. De overtalte nu indbyrdes, at ville hærje paa Sydderrige[1], og fra den Tid af var Sigurd Orm i Øie med sine Brødre paa hvert Krigstog. Paa denne Færd lagde de til alle store Borge, og ingen holdt Stand imod dem. Og nu fik de Underretning om en Borg, som

[1]) Derved forstaaes Frisland, Gallien, Italien og flere sydlige Lande.

baade var stor og stærk og vel besat med Folk; mod den besluttede Ivar at drage; det er ogsaa fortalt, hvad Borgen hed, og hvo der beherskede den; dens Høvding hed Visil, og efter ham kaldtes Borgen Visilsborg[1]. De fore nu frem med Hærskjold, og ødelagde alle Borge, som de traf paa, indtil de kom til Visilsborg. Høvdingen var den Gang ikke hjemme i sin Borg, men var dragen bort, og havde meget Folk med sig. De opsloge deres Telte paa Sletterne omkring Borgen, holdt sig den første Dag rolige, og underhandlede med Beboerne. De bøde dem vælge, om de enten vilde overgive Borgen, da skulde alle Mand gives Fred, eller forsøge deres Kræfter og Tapperhed, da skulde ingen Mand gives Fred. Svaret var strax paa rede Haand, at den Borg fik de aldrig indtaget, hvorfor man heller ikke behøvede at overgive den, „og maae I først," tilføiede de, „forsøge eder, og vise eders Tapperhed, Styrke og Mandemod." Natten forløb, og næste Dag forsøgte Brødrene at indtage Borgen, men udrettede intet. De beleirede den nu en halv Maaned, og gjorde hver Dag Forsøg paa at indtage den med forskjellige Krigspuds, men det gik dem værre, jo længere de forsøgte; thi agtede de nu at drage derfra. Da nu Borgmændene mærkede det, ginge de ud paa Borgmuren, og udbredte over hele Muren de kostbareste Tapeter og Klæder, som vare i Borgen, og fremviste Guld og kostelige Klenodier for dem. Derpaa tog een af dem til Orde: „Vi troede," sagde han, „at disse Mænd vare Ragnars Sønner, og deres Mandskab tappert, men det maae vi sige, at det er ei gaaet dem bedre end andre." Derefter raabte

[1]) St. Wiflisburg (Avenche, Aventicum) ligger i Schweitz nær Murtensø.

de Krigsraab, sloge paa Skjoldene, og eggede dem paa det hidsigste til Strid imod sig. Da nu Ivar hørte dette, gik det ham nær til Hjerte, og han blev deraf saa syg, at han neppe kunde røre sig; og de maatte derfor tøve, til det enten bedredes med ham, eller han døde. Han laae hele Dagen ligetil Aftenen, uden at mæle et Ord. Da bød han endelig de Mænd, som vare hos ham, at sige til Hvitserk, Bjørn og Sigurd, at de skulde komme til ham med alle de viseste Mænd. Da nu alle Hærens største Høvdinger vare samlede paa eet Sted, spurgte Ivar dem, om de havde udtænkt noget Raad, hvorved de med større Sandsynlighed kunde vente sig Seier, end ved dem, som de tilforn havde forsøgt. Men alle svarede, at de havde ei Klogskab til at udtænke et saa godt Krigspuds, at de derved kunde vente Seier; „men det er nu, som det oftest var," tilføiede de, „at dine Raad komme os meest til Nytte." Da svarede Ivar: „Mig er et Raad kommet i Hu, som vi ikke endnu have forsøgt: her er en stor Skov i Nærheden, og naar nu Natten kommer, da skulle vi lønligen drage til Skoven, men vore Telte skulle staae tomme tilbage. Naar vi nu komme til Skoven, skal hver Mand binde sig en Dragt Brænde, og dermed skulle vi drage mod Borgen, lægge Ved paa alle Sider om den, og antænde Veddet; da vil der blive et stort Baal, og Borgmurene ville da for denne Ild tabe deres Kalk; dernæst skulle vi føre Valslynger[1] frem mod Borgen, og forsøge, hvor længe den kan holde sig." Det blev nu udført; de ginge til Skoven, og forbleve der, saalænge Ivar fandt det tjenligt. Dernæst droge de, efter hans Bestemmelse, til Bor-

[1]) d. e. Træmaskiner til at udkaste Stene med.

gen, og da de antændte den Mængde Ved, blev der saa stort et Baal, at Murene ikke kunde holde længer, men gave sig. De angrebe nu Borgen med Valslynger, og gjorde flere Aabninger paa Muren. Da begyndte den egentlige Kamp, og, da nu Stridskræfterne vare lige, faldt de fleste af Borgens Beboere, og Resten undflyede, og Kampen endtes med, at de dræbte hvert Menneskes Barn, som var i Borgen. De borttoge alt Godset, men brændte Borgen, før de fore bort.

Ragnars Sønner agte at bestorme Romeborg.

13. De styrede nu derfra, og standsede ei deres Færd, for de kom til den Borg, som hed Luna[*]. Da havde de næsten ødelagt hver Borg og hvert Kastel i hele Sydèrrige, og vare da saa navnkundige over al Verden, at der ei fandtes saa lidet et Barn, at det jo kjendte deres Navn. De besluttede nu, ei at lade af, før de naaede Romeborg, eftersom de havde hørt den Borg berømme for sin Størrelse og Folkemængde, Rigdom og Navnkundighed. Imidlertid vidste de ei nøie, hvor lang Vei der var did, og da de ikke havde tilstrækkelig Føde til deres betydelige Mandskab, forbleve de en Tid i Luneborg, og talte over om deres Færd. Da kom der en gammel og graahærdet Mand til dem; de spurgte, hvo han var; han svarede, at han var en Tigger, og havde hele sin Levetid faret Landet rundt. „Du maa kunne fortælle os mange Tidender," sagde de, „som vi ønske at vide." Den gamle Mand svarede: „Ei formoder jeg, at I skulle spørge mig om noget Land, hvorom jeg ei veed at fortælle eder." „Det ønske vi," sagde de, „at du siger os, hvor lang Vei der er herfra til Romeborg!" Han sva-

[*]) En By i Etrurien.

rede: „Jeg kan sige eder noget til Mærke, I kunne her see disse Jernsko, som jeg har paa Fødderne; de ere nu gamle, og de andre, som jeg har paa min Ryg, ere nu opslidte; men da jeg drog derfra, bandt jeg disse opslidte, som jeg nu har paa Ryggen, paa mine Fødder, og paa Veien derfra har jeg været siden." Da den gamle Mand havde sagt dette, fandt de, at de maatte opgive den besluttede Færd til Rom, hvorpaa de styrede bort med hele Hæren, og indtoge mangen Borg, som aldrig tilforn havde været indtagen, og deraf sees endnu Mærke den Dag i Dag.

Ragnar begynder sin Hærfærd til England.

14. Imidlertid sad Ragnar hjemme i sit Rige, og vidste hverken, hvor hans Sønner eller hans Kone Aslang vare. Dog gik der blandt hans Mænd lydeligt Ry om hans Sønners berømte Bedrifter, saa at han indsaae, at ingen kunde maale sig med dem i Navnkundighed. Han tænkte nu over, hvad Berømmelighed han kunde indlægge sig, som ikke silde mindes i kortere Tid. Det blev da hans Beslutning, at han skaffede sig Tømmermænd, lod fælde store Træer, og deraf bygge to store Skibe. Da de vare færdige, saae man, at det var to Knørrer[1], saa store, at før den Tid havde der aldrig været byggede saadanne her i Norden. Derhos lod han gjøre stor Vaabenndrustning over hele Riget. Ved disse Tilberedelser forstode Folk, at han agtede sig paa nogen Hærfærd ud af Landet. Dette spurgtes vide omkring i Nabolandene; derfor frygtede alle Folk og alle Konger, som havde Land at herske over, at være udsatte for at blive forjagede fra deres Lande og Riger; thi lod enhver

[1]) d. e. Forselsskibe, ophøiede ved begge Stavnene.

af dem holde Vagt i sine Lande, om Ragnar skulde faae i Sinde at gjøre Anfald did. Engang spurgte Aslaug Ragnar, hvilken Færd han havde besluttet. Han sagde hende, at han agtede sig til England, og det allene med to Skibe og saa meget Mandskab, som de kunde rumme. Da sagde Aslaug: „Denne Færd, som du nu agter dig paa, synes mig uoverlagt; raadeligere vil det dog være for dig, at have flere og mindre Skibe." „Det er ei berømmeligt," sagde han, „om man end kan indtage et Land med mange Skibe, men dertil har man endnu ingensinde hørt Mage, at et Land, som England, er blevet indtaget med to Skibe; og skulde Seiren ikke falde i min Lod, da er det bedre, jo færre Skibe jeg har haft med mig fra Hjemmet." Da svarede Aslaug: „Mig synes, at det bliver ikke mindre Bekostning, inden disse Skibe ere udrustede, end om du havde mange Langskibe til denne Færd. Du veed ogsaa, at det er vanskeligt at anløbe England, og om saa skeer, at dine Skibe forlise, saa ere Folkene, om de end komme i Land, dog ikke i Stand til Modværn, naar Landshæren kommer til; men lettere er det dog at anløbe Havnene med Langskibe end med Knorrer." Nu kvad Ragnar denne Vise:

Guldet ingen skal spare,
Om han vil Helte eie,
Værre en Konning anstaaer
Ringes end Kæmpers Mængde;
Ikke en Hovding det sømmer,
At han ved Guld sig viser,
Mangen Konning jeg veed, som
Bort fra sin Rigdom døde.

Og han lod nu sine Skibe udruste, og samlede sig Mandskab, saa at Knørrerne bleve vel bemandede. Man havde mange Meninger om hans Beslutning; da kvad han endnu denne Vise:

Hvad er det for en Murren
Her blandt Folket? med Guld jeg
Eder beriged, nu ikke
Ud paa Søen I ville;
Dog, ved eders Vægring
Ubekymret, skal jeg
Vente, om Guder ville,
Søens Farer med Raskhed.

Skibene vare nu udrustede, og Mandskabet, som skulde følge ham, færdigt, og da Veiret blev gunstigt, sagde han, at han nu vilde drage om Bord. Aslaug ledsagede ham til Skibene; og før de skiltes, sagde hun, at hun nu vilde gjengjelde ham den Kjole, han havde givet hende. Han spurgte, paa hvad Maade hun vilde det. Hun rakte ham da et Klædemon, og kvad denne Vise:

Dig jeg under den side
Særk, som ei er syet,
Men med hellige Ønsker
Vævet af fine Traade;
Egge vil dig ei bide,
Vunder ikke bløde,
I den hellige Kappe,
Den var Guderne signet.

Derpaa sagde han, at han nu vilde fuldbyrde sin Beslutning; men da de skiltes, kunde man tydelig see, at Skilsmissen gik hende nær til Hjerte.

Om Ragnars Død.

15. Ragnar styrede nu med Skibene, efter sin Bestemmelse, til England; men der reiste sig saa heftig en Storm, at begge Knorrer søndersloges mod Landet. Dog kom hele Hæren i Land med Behold af Klæder og Vaaben. Hvor han nu traf paa Landsbyer, Borge og Kasteller, indtog han dem. Den Konge, som da herskede over England, hed Ella. Han havde spurgt, at Ragnar var dragen bort fra sit Rige; derfor havde han sat Folk til Vagt, at han kunde strax faae Underretning, hvis Hæren kom did til Landet. Disse droge nu til ham, og gave ham Efterretning om Fjendens Ankomst; thi lod han Bud udgaae over hele sit Rige, og bod hver Mand komme til sig, som Skjold kunde bære og ride Hest, og som havde Mod til Strid; og han traf en stor og frygtelig Hær sammen. De beredte sig nu til Kamp. Kong Ella bod sine Folk saalunde: „Hvis vi seire i dette Slag, og I blive Ragnar vaer, da skulle I ikke bære Vaaben paa ham; thi han efterlader sig saadanne Sønner, at de aldrig ville undlade at angribe os, om han falder." Ogsaa Ragnar beredte sig til Kamp; istedenfor Brynie var han iført det Klædemon, Aslaug gav ham ved Skilsmissen, og i sin Haand førte han Spydet, hvormed han dræbte Ormen, som laae om Thoras Sal, den ingen anden torde angribe; og han havde ingen Dækningsvaaben uden en Hjelm. Saasnart de nu stødte sammen, begyndte Slaget. Ragnars Hær var langt mindre, saa at Striden ei stod længe paa, førend der faldt mange af hans Folk. Men hvor han foer frem, veg Fjenden for ham; han gik igjennem Fylkingerne, og hvor hans Hug eller

Stik ramte Skjolde, Brynier eller Hjelme, da skete det med saadan Kraft, at intet kunde holde sig. Men aldrig blev der hugget eller skudt til ham, saa at noget Vaaben gjorde ham Skade, og han fik intet Saar, men dræbte en Mængde af Kong Ellas Folk. Saa blev dog Kampens Udfald, at hele Ragnars Hær faldt, hvorpaa han blev indesluttet mellem Skjoldene og taget fangen. Man spurgte ham nu, hvo han var, men han svarede aldeles intet. Da sagde Ella: „Denne Mand maa sættes i en større Prøve, om han ei vil sige os, hvo han er. Nu skal man kaste ham i en Ormegaard, og lade ham der sidde en Tid; og om han siger sit Navn, og vi kunne skjønne, at det er Ragnar, da skal han optages paa det hurtigste. Man fulgte ham nu did; og han sad der længe, og ikke en Orm hæftede sig paa ham. Da lod Ordet: „Dette er en drabelig Mand, Vaaben bed ikke paa ham i Dag, og nu kunne Ormene ikke skade ham." Da Kong Ella hørte dette, bod han, at man skulde trække Overklædningen af ham. Saa blev gjort, og da hæftede Ormene sig ved ham paa alle Sider. Da sagde Ragnar: „Grynte vilde nu Grisene, om de vidste, hvad den Gamle lider." Og om han end talte sligt, vidste de dog ikke nøie, om det var Ragnar eller en anden Konge. Nu kvad han denne Vise:

Een og femti Slag jeg
Holdt, som længe vil mindes,
Vide mangen Mand jeg
Meen tilføied i Kampfærd;
Ei jeg tænkte, at Orme
Skulde min Bane vorde,

Meget ofte det hændes,
Hvad man mindst selv venter.

Og end kvad han:

Grynte vilde de Grise,
Om Galtens Kaar de vidste,
Meen mig volder Ormes
Biden, hoit de hvisle,
Gnave med deres Braade
Ind, og have mig suget,
Bleg jeg ligger, blandt Orme
Livet jeg snart skal ende.

Han lod nu der sit Liv, og førtes siden bort derfra. Nu fandt Kong Ella Syn for Sagn, at det var Ragnar, som der havde ladet sit Liv, og han overtænkte hos sig selv, hvorledes han skulde bedst vende sin Sag, saa at han kunde beholde sit Rige, samt faae Kundskab om, hvorledes Sønnerne vilde optage Efterretningen om deres Faders Død. Han tog da den Beslutning, at han lod udruste og vel bemande et Skib, og sætte derover en Mand, som baade var viis og tapper. Han sagde da, at han vilde sende Bud til Ivar og Brødre, for at forkynde dem deres Faders Fald; men denne Reise syntes alle saa farlig, at faa havde Lyst til at fare. Kongen bød de Udsendte, at de skulde nøie lægge Mærke til, hvad Indtryk denne Tidende gjorde paa enhver især af Brødrene. „Farer da," sagde han, „saasnart I faae Bør!" Han lod nu udstyre deres Færd, saa at der intet fattedes dem; de droge bort, og Reisen gik lykkelig for dem.

Om Ragnars Sønner.

16. Imidlertid havde Ragnars Sønner hærjet omkring i Syderrige, og vendte nu tilbage til Norden

igjen, og agtede at besøge deres Faders Rige. De vidste intet om hans Hærfærd, mindst hvad Ende den havde taget, og dog vare de meget begjerlige efter at vide, hvorledes det var tilgaaet. De droge nu sondenfra over Land, men allesteds, hvor man spurgte, at disse Brødre vilde komme, ødelagde Folkene selv deres Borge, førte deres Gods bort, og flygtede, saa at hine neppe finge Føde til deres Mandskab. Det var en Morgen, at Bjørn Jernside vaagnede, og kvad denne Vise:

Rask hver Morgen flyver
Ravnen her over disse
Borge, og lader som den
Karsk af Hunger døde;
Syd over Heden den fare!
Og hvor vi Krigere fældte,
Der kan den suge Dug af
Dødes aabne Vunder.

Det var før da i Kampens
Færd vi begyndte at drage,
Ingen Fjende imod os
Drog i Rommernes Rige;
Heftig over Valen
Ørnen skreg, da Sværdet
I den rædsomme Kamp jeg
Svang mod Krigeres Pander.

Det traf sig imidlertid saa, at de kom til Danmark for Kong Ellas Udsendinge, og holdt sig nu i Rolighed med deres Hær. Sendemændene kom til deres Borg, just som de sade ved Gilde; de ginge ind i Drikkehallen, og frem for Hoisædet, hvor Ivar laae. Sigurd Orm i Oie og Hvitserk den Raske sade ved Brætspil, men Bjørn

Jernside skravede et Spydskaft paa Hallens Gulv. Da de nu kom for Ivar, hilste de ham med Ærbødighed. Han optog deres Hilsen vel, og spurgte, hvo de vare, og hvad Tidender de havde at forkynde. Deres Formand svarede, at de vare engelske Mænd, og at Kong Ella havde sendt dem i det Ærende, at forkynde dem deres Fader Ragnars Død. Sigurd og Hvitserk lode nu Brættet falde, og lagde meget nøie Mærke til denne Fortælling. Bjørn stod paa Hallens Gulv, og støttede sig ved sit Spydskaft. Nu spurgte Ivar nøie efter Omstændighederne ved hans Død, men de fortalte alt, som det var tilgaaet, fra den Tid, han kom til England, og til han lod sit Liv. Og da nu Fortællingen kom dertil, at han havde sagt dette: „Grynte vilde Grisene,“ fattede Bjørn med sin Haand saa fast om Spydskaftet, at der sad Kjende i det, hvor Haanden havde holdt; og da de sluttede deres Fortælling, svang Bjørn Spydet saa haardt, at det sprang i to Stykker; Hvitserk holdt en Tavlbrikke, som han havde slaaet, og krystede den saa fast, at Blodet sprang ud af hver Nægl paa hans Haand; og Sigurd Orm i Øie holdt paa en Kniv, og skravede sin Nægl, og da disse Tidender bleve fortalte, hørte han saa nøie derefter, at han ei tog sig i Agt, for Kniven stod lige ind i Benet, og dog kunde ingen mærke det paa ham. Men Ivar spurgte paa det nøieste om alt, og hans Ansigtsfarve var stundum rød, stundum blaa, men stundum var han bleg, og saa opsvulmet, at hans Yderhud var ganske opblæst af den Harme, der var i hans Bryst. Nu tog Hvitserk til Orde, og sagde, at Hævnen kunde snarest begyndes, ved at de dræbte Kong Ellas Udsendinge. Ivar svarede: „Det skal ikke skee, de skulle fare i Fred, hvor

hen de vilde, og om dem fattes nogen Ting, da skulle de sige det til mig, og skal jeg da skaffe dem det." Da de nu havde endt deres Ærende, ginge de igjen ud af Hallen og til deres Skib. Og saasnart Boren blev god, begave de sig paa Veien, og Reisen gik heldig for dem, saa at de snart naaede Kong Ella, og fortalte ham, hvad Indtryk Tidenden havde gjort paa enhver af Brødrene. Da Kong Ella hørte dette, sagde han: „Det kan man vente, at enten behøve vi at frygte for Ivar, eller i andet Fald for ingen, eftersom I fortælle om ham; de ville ikke blive fjendtlig stemte, og for dem holde vi vel nok Riget." Nu lod han sætte Vagthold over hele sit Rige, saa at en fjendtlig Hær ei kunde komme uforvarendes over ham.

Ragnars Sønners Hærfærd til England.

17. Men da Kong Ellas Udsendinge vare borte, holdt Brødrene Raad sammen, hvorlunde de skulde udføre Hævnen efter deres Fader Ragnar. Da sagde Ivar: „Ingen Lod vil jeg have deri, og ei give Mandskab dertil; thi det gik med Ragnar, som jeg kunde have tænkt forud; han beredte slet sin Sag i Begyndelsen, thi han havde ingen Aarsag til at angribe Konning Ella, og er det ofte skeet, om nogen med Uretfærdighed agter at udøve Vold, at det da har taget en lidet hæderlig Ende. Derfor vil jeg modtage Pengebøder af Konning Ella, om han vil tilstaae mig dem." Men da hans Brødre hørte dette, bleve de forbittrede, og sagde, at aldrig vilde de begaae den Nedrighed, i hvad han saa vilde; „og ville det mange mæle," tilføiede de, „at vi ei ligne os selv, om vi ikke hævne vor Fader, vi som have faret vide om i Verden med Hærskjold, og dræbt mangen sagløs Mand; og skal det aldrig skee. Nu skal paa det hurtigste hvert

Skib udrustes, som i Danmark er tjenligt til Søfærd, og saa iøvrigen skal der samles Folk, at hver, som kan bære Skjold, skal drage til Kamp mod Konning Ella." Ivar sagde, at de Skibe, som han raadede over, skulde blive tilbage, det undtagen, som han selv eiede. Men da det spurgtes, at Ivar ikke tog sig af Sagen, fik de mindre Mandskab, men droge ikke destomindre afsted. Saasnart de kom til England, fik Kong Ella Underretning derom, og lod derpaa Luren gjalde, og bød til sig alle Mand, som vilde følge ham. Han fik nu saa stor en Hær, at intet Menneske vidste Tallet paa den, og med denne rykkede han imod Brødrene. Da de nu stødte paa hinanden, deeltog Ivar ikke i Slaget; derfor maatte Ragnars Sønner tage Flugten. Kong Ella fik Seier, og som han nu var ved at fordrive de Flygtende, sagde Ivar, at han agtede ei at vende om til sin Hær, „men jeg vil forsøge," sagde han, „om Kongen vil tilstaae mig nogen eller ingen Hæder, og tykkes det mig bedre, at tage imod Bøder af ham, end at gjøre flere saadanne uheldige Tog, som dette vi nu gjøre." Hvitserk sagde, at han ei vilde have Lod i denne hans Beslutning; han kunde forfølge sin Sag, som han vilde, „men aldrig skulle vi," sagde han, „tage Bøder efter vor Fader." Ivar svarede, at de da maatte skilles, og bød dem raade over det Rige, som de alle eiede tilfælles, „men I skulle," tilføiede han, „sende mig, hvad Løsøre, jeg forlanger." Da Ivar nu havde talt dette, bød han dem Farvel, og tog Veien tilbage til Kong Ella. Da han kom for ham, hilste han Kongen med Ærbødighed, og begyndte saaledes at tale: „Jeg er kommen til dig, og agter at underhandle om Forlig; thi da jeg seer, at jeg ikke er dig voxen,

synes det mig bedre, at modtage den Hæder, som du vil tilstaae mig, end at lade mine Mænd og mig selv gaae til Grunde." Da svarede Kong Ella: „Det vil Folk sige, at det er ikke raadeligt at troe dig, og at du taler ofte skjønt, naar du tænker svigefuldt, og vil det være os vanskeligt, at forsøge os med dig eller dine Brødre." Ivar svarede: „Mine Fordringer til dig ere ikke store, og om du vil opfylde dem, skal jeg derhos sværge dig, at jeg aldrig skal stride imod dig." Nu spurgte Kongen, hvad han forlangte i Boder. „Jeg vil," sagde Ivar, „at du giver mig saa meget af dit Land, som en Oxehud kan omfatte, og derudenom skal det tillades mig at gjøre en Grundvold; mere vil jeg ei forlange af dig, men det seer jeg, at du ingen Hæder vil unde mig, om du nægter dette." „Ei indseer jeg," sagde Kongen, „at det kan blive os til Skade, at du faaer saa meget af mit Land; thi vil jeg vist tilstaae dig det, om du vil sværge mig, at du ei vil stride imod mig, thi ei frygter jeg for dine Brødre, om du er mig tro." De toge nu indbyrdes den Beslutning, at Ivar svor ham den Ed, at han skulde aldrig stride mod ham, eller anlægge Planer til hans Skade; og at han skulde have saa stor en Deel af England, som den største Oxehud, der var at faae, kunde omfatte.

Ivar anlægger Lunduneborg, og om Kong Ellas Død.

18. Ivar skaffede sig nu en Hud af en gammel Oxe, og lod den vel blode og tre Gange udspænde. Derpaa lod han den skære i saa smalle Remme som mueligt, og siden Haarsiden adskille fra Kjødsiden, og da dette var færdigt, var det saa overordentlig lang en Tvinge, at ingen havde tænkt, at det havde ladet sig gjøre. Der-

paa lod han den udbrede om en Slette, men det var saa viid en Strækning Land, at en stor Borg der kunde faae Rum. Derudenom lod han mærke en Grundvold, som til en stor Borgmuur. Han skaffede sig nu en Mængde Arbeidsfolk, lod bygge Huse paa denne Slette, og der gjøre en stor Borg, som fik Navnet Lundyneborg, og som er den største og berømteste af alle Borge i hele Norden. Da Borgen nu var færdig, havde han udgivet sit Løsøre; thi han var saa rund og gavmild, at han uddeelte med begge Hænder. Forstandig var han tillige, og man gjorde saa meget af hans Viisdom, at Folk søgte i vanskelige Sager hans Raad, og saaledes afgjorde han alle Sager, som enhver syntes sig tjenligst. Han blev derved vennesæl, saa at han havde hver Mands Venskab. Ogsaa Kong Ella havde stor Bistand af ham ved hans sindrige Raad; thi Kongen lod ham forestaae og udføre mange Sager og Beslutninger, og han behøvede da ikke at være selv tilstede. Da Ivar nu havde drevet sin Sag saa vidt, at han troede ingen Vanskeligheder længer at møde, sendte han Mænd til sine Brødre i det Ærende, at de skulde sende ham saa meget Guld og Sølv, som han forlangte. Da disse Mænd nu kom til Brødrene, fortalte de deres Ærende, og ligeledes, hvor vidt det var kommet med ham; men da ingen syntes at vide, hvilke listige Anslag han pønsede paa, troede Brødrene derfor, at han ei længere havde det Sindelag, som han pleiede at have. De sendte imidlertid saa meget Gods, som han forlangte, og da Ivar erholdt dette, gav han det altsammen til de største Mænd i Landet, og drog derved Folket fra Kong Ella, saa at alle lovede, at de vilde side stille, om han end gjorde et Krigstog imod Kongen.

Da Ivar nu saaledes havde skaffet sig en Hær, sendte han Bud til sine Brødre, at de skulde udbyde Leding over alle de Lande, som stode under dem, og udæske hver Mand, som de kunde faae. Da denne Ordsending kom til Brødrene, indsaae de strax, at han nu havde god Forhaabning om, at Seiren vilde falde i deres Lod; thi samlede de Tropper over al Danmark og Gotland og alle de Riger, som de havde Vælde over, og droge en uovervindelig Hær sammen til en almindelig Leding. Derpaa styrede de med Skibene til England, og reiste baade Dag og Nat, for at forhindre, at der ikke gik noget Nys forud for dem. Krigstidenden blev da bragt Kong Ella, og han samlede sig Tropper, men fik faa, eftersom Ivar havde draget Mængden fra ham. Ivar drog nu til Kong Ella, og sagde, at han vilde fuldkomme det, han havde svoret, „men ei kan jeg raade for," tilføiede han, „hvad mine Brødre foretage sig. Det vil jeg dog gjøre, drage til dem, og forsøge, om jeg kan formaae dem til at standse deres Hær, og ikke gjøre mere Ondt, end de alt have gjort." Ivar drog nu til sine Brødre, men skyndte dem til at rykke frem paa det mandigste, og til snarest at lade det komme til Slag, eftersom Kongen havde meget mindre Mandskab. De svarede, at han ikke behøvede at ophidse dem, thi de havde samme Hu som tilforn. Ivar drog nu til Kong Ella, og sagde ham, at de vare altfor hidsige og rasende til at lyde hans Raad. „Da jeg vilde mægle Fred mellem eder," vedblev han, „raabte de imod; thi vil jeg nu opfylde mine Eder, saa at jeg ikke vil stride imod dig, men tilligemed min Hær være rolig Tilskuer, og gaae da Striden af mellem eder, som den kan!" Kong Ella og hans Folk fik nu Øie paa

Brodrenes Hær, som foer frem med forfærdelig Heftighed. Da sagde Ivar: „Det er nu bedst, Kouning Ella! at du fylker din Hær, thi jeg aner, at de ville gjøre et haardt Anfald paa dig." Saasnart nu Hærene stødte sammen, kom det til et stort Slag, og Ragnars Sønner ginge haardt frem gjennem Kong Ellas Fylkinger, og saa hidsige vare de, at de tænkte allene paa, at gjøre ham saa meget Afbræk som muligt. Dette Slag, som baade var haardt og langvarigt, endtes da med, at Kong Ella og hele hans Hær tog Flugten, og han blev taget fangen paa Flugten. Da var Ivar der i Nærheden, og sagde, at man nu skulde tage en Beslutning om hans Død, „og i den Henseende maae vi," tilføiede han, „mindes den Dødsmaade, han voldte vor Fader. Nu skal den Mand, som er mest færdig i at stinge med Od, mærke en Ørn[1] saa dybt som muligt i hans Ryg, og den Ørn skal rodnes med hans Blod." Den Mand, som valgtes til denne Bestilling, gjorde nu, som Ivar bød ham. Kong Ella var haardt saaret, forinden dette skete; han lod nu der sit Liv, og da syntes de, at de havde hævnet deres Fader Ragnar. Ivar sagde, at han vilde give dem det Rige, som de alle eiede tilfælles, men selv vilde han raade over England.

Ragnars Sønners Død.

19. Derefter droge Hvitserk, Bjørn og Sigurd hjem til deres Rige, men Ivar blev tilbage, og herskede over England. Fra den Tid af drog hver især med sin Hær, og hærjede paa forskjellige Lande. Deres Moder Aslaug blev da en gammel Kone. Men da Hvitserk

[1]) Denne Straf bestod i, at Ribbenene bleve huggede fra Rygbenet, og bøiede ud ad ligesom en Ørns Vinger.

engang hærjede i Østerleden, kom saa stor en Overmagt imod ham, at han ikke kunde holde Stand, men blev taget fangen. Da valgte han sig den Dødsmaade, at der skulde gjøres et Baal af Mandehoveder, og at han derpaa skulde brændes. Paa den Maade lod han sit Liv. Da Aslaug spurgte dette, kvad hun denne Vise:

Een i Østervegen[1]
Omkom af mine Sønner,
Hvitserk var han nævnet,
Ei han pleied at flygte;
Brændt han blev paa faldne
Kæmpers Hoveddynge,
Slig en Død den kjække
Konning for sig valgte!

Og end kvad hun:

Mange Hoveder Fyrsten
Under sig lod kaste,
Luen op af Faldnes
Hoveddynge svilled;
Og hvad bedre Seng vel
Skulde Kæmper rede,
Tung er en Konnings Død, naar
Ei med Hæder han falder!

Men fra Sigurd Orm i Øie nedstammer en stor Æt. Hans Datter hed Aslaug, Moder til Sigurd Hjort. Sigurd Hjort var Fader til Ragnhild, Harald Haarfagers Moder, han, som var den første, der herskede ene over hele Norge. Ivar herskede over England, lige til sin Dødsdag, og døde af Sygdom. Da han laae paa sin Dødsseng, sagde han, at man skulde jorde ham der,

[1]) Østersøens østlige Kystlande.

hvor Riget var mest udsat for fjendtligt Overfald, thi han haabede, at de, som landede der, da ikke vilde faae Seier. Da han nu var død, blev der gjort, som han havde budet, og han blev høilagt paa samme Sted. Og det fortælle mange, at da Kong Harald Sigurdsøn kom til England, landede han der, hvor Ivar laae jordet; og han faldt paa dette Tog[1]. Men da Vilhelm Bastard[2] kom til Landet, drog han did, opbrød Ivars Høi, og saae ham ligge uforraadnet. Han lod da gjøre et stort Baal, og lod Ivar der brænde, hvorefter han gik i Land, og fik Seier. Fra Bjørn Jernside nedstamme mange Mænd. Fra ham nedstammer den store Høvding Thord paa Hofde i Høfdestrand. Men da alle Ragnars Sønner vare døde, adspredtes den Hær, som havde fulgt dem, til forskjellige Sider, og alle de, som havde været hos Ragnars Sønner, syntes ikke om at være hos andre Høvdinger. Iblandt dem vare to Mænd, som droge vide om Land, for at søge efter, om de kunde finde nogen Høvding, hvem de troede at kunne tjene uden Vanære; dog droge de ikke begge samme Vei.

Om to Mænd, som havde været hos Ragnars Sønner.

20. Det tildrog sig i Udlandene, at en Konge, som havde to Sønner, blev syg og døde; men hans Sønner vilde drikke Arveøl efter ham, og udsendte Indbydelse til denne Høitid, saa at alle kunde komme did, som i de tre nærmeste Aar spurgte dette. Rygtet herom udbredte sig vide om Land, og i disse tre Aar gjorde de Tilberedelser til Gildet. Da nu den Sommer, da Arveøllet skul-

[1] I Slaget ved Strandfordbridge, 1066. [2] Eller Erobreren, samme Aar.

de drikkes, og den Tid, som var bestemt, var for Haanden kom der saa stor en Mængde Mennesker did, at ingen vidste Tallet paa dem, og de optoge mange store Haller og desuden mange Telte under aaben Himmel. Da det var langt ud paa Aftenen den første Dag, kom en Mand til Hallen; han var saa stor, at ingen var hans Lige i Størrelse, og af hans Klædedragt kunde man see, at han havde været hos fornemme Folk. Da han kom i Hallen, gik han for Brødrene, hilste dem, og spurgte dem, hvor de vilde vise ham til Sæde. De syntes vel om ham, og bade ham sidde paa den øverste Bænk. Han behøvede to Mænds Plads. Saasnart han nu havde sat sig ned, blev der baaren Drik for ham, som for andre Mænd, men intet Horn var saa stort, at han jo drak det ud i een Drik, og alle fandt, at han saae enhver anden over Skuldrene. Det traf sig, at endnu en anden Mand kom til Gildet; han var endnu drabeligere end den første. Begge disse Mænd havde side Hatte paa Hovedet. Da nu denne Mand kom for de unge Kongers Høisæde, hilste han dem med Anstand, og bade dem vise sig til Sæde. De sagde, at han skulde sidde nedenfor den første paa den øverste Bænk. Han gik da til sit Sæde, og de optoge begge tilsammen saa stort et Rum, at fem Mænd havde rommet Sæde for dem. Dog var den førstkomne den ringeste af dem til at drikke; men den sidstkomne drak saa hurtig, at han næsten hældte hvert Horn i sig, og man kunde dog ikke mærke paa ham, at han blev drukken; snarere viste han sig frastødende mod sine Sidemænd, og vendte dem Ryggen. Den, som kom først, bad, at de skulde have Gammen, og vilde han begynde. Han rakte Haanden mod den anden, og kvad denne Vise:

Fortæl om dine Bedrifter!
Derom vil jeg dig spørge,
Hvor saae du Ravn paa Grene
Mættet af Kampens Vædske[1]?
Oftere blev du ved anden
Syssel i Hallen funden,
End du trak blodig Krop for
Valens Fugle i Dalen.

Nu syntes den, som sad yderst, at der ved slig Tiltale blev sat Prøve paa ham, og han kvad denne Vise til Svar:

Ti du, Hjemfødning kaldet!
Hvad har du Usling at sige?
Ingensinde ved Daad har
Mig du overgaaet;
Ikke i Sværdes Leg du
Fedede sultne Ulve,
Boven du aldrig pløied,
Hvi kan du vældig drikke?

Da svarede den, som først kom:

Havets Heste vi lode
Haarden Brænding bestryge,
Medens Blodet paa Brynjer,
Blanke og side, drypped,
Ulven fik nok at æde,
Øret randt paa Nakken,
Og i Kæmpeblodet
Haarde Sværde vi rødned.

Og nu kvad den, som sidst kom:

[1]) d. e. Blodet.

Ingen saae jeg af eder
Der hvor foran den hvide
Maageveiens Hest[1] vi
Fandt den gabende Rovfugl,
Og under Lyd af Luren
Foran Landet da over
Roden Havn vi det rige
Ravnens Klæde[2] heiste.

Og end kvad den, som forst kom:

Os i Hoisædet ikke
Anstaaer det at trættes,
Hvo af os der har kæmpet
Kjækkere end den anden;
Du stod, hvor Bolgen bragte
Bjælkehjorten[3] til Sundet,
Jeg sad, hvor Raaen flytted
Roden Stavn til Havnen.

Nu svarede den, som sidst kom:

Bjørn i hver en Kamp vi
Begge fulgte, der vare
Provede Helte, dog stundum
Ragnar vi ogsaa tjente;
Jeg var i Bolgareland[4], hvor
Kæmper freidigen strede,
Thi bær jeg Saar paa Siden,
Sid du inderst, Grande!

Om en Træmand.

21. Øgmund hed en Mand; han blev kaldt Øgmund hin Danske. Han foer engang med fem Skibe,

¹) Søens Hest, d. e. Skibet. ²) sandsynlig sigtes her til Ragnars Fane, som kaldtes Ravnen. ³) d. e. Skibet. ⁴) Bulgarien.

og laae ved Samsø i Munarvig. Det fortælles, at Madsvendene droge i Land, at lave Maden, men de andre droge til Skoven, at fornøie sig. Der fandt de en gammel Træmand, som var fyrretyve Alen i Høide, og bevoxen med Mos. De saae dog hele hans Beskaffenhed, og talte indbyrdes om, hvo der vel havde ofret til denne store Gud. Da kvad Træmanden:

Det var længe siden
Da i Leding fore
Heklings Sønner
Med Rullers Tunger[1]
Frem ad Ørters
Salte Veie[2],
Da blev jeg Herrsker
Her i Torpen.

Der mig satte
Syd ved Havet
Ledingsdjærve
Lodbroks Sønner;
For Kæmpers Død man
Til mig da ofred
Her paa Samsøs
Søndre Kyster.

Der bød de stande,
Medens Stranden taaler,
Manden ved Tjørnen
Mos bevoxen;

[1]) Bänkestokkens Tunger, d. e. Skibene. [2]) d. e. Havet.

Nu styrte paa mig
Skyers Taarer,
Hverken skjermer mig
Kjod eller Klæde.

Det tyktes dem underligt, og de fortalte det siden til andre.

Krakas Maal,

som nogle kalde

Lodbroks Kvad.

1.

Svunge vi med Sværdet!
Svandt ei mange Tider,
Siden Gotland vi søgte,
Slangen sin Død at give;
Thora til Brud vi toge,
Tilnavn Kæmper mig gave
Lodbrok, da jeg den lede
Lyngaal[1] gjennembored;
Stak jeg til stærken Drage
Staalets rungende Tunge.

2.

Svunge vi med Sværdet!
Saare ung jeg et Maaltid
Ulven efterpaa i
Øresund tildeelte;
Guulbenet Fugl[2] vi gave
Goden Føde i Mængde,
Hvor mod de høie Hjelme
Haarde Sværde sunge;
Svullen var Valens Vove,
Baded Ravnen i Blodet.

---

[1]) Ormen. [2]) Ørnen.

3.

Svunge vi med Sværdet!
Svævede høit vore Spyd, da
Tyve Aar vi talte,
Tumled i Strid os vide;
Otte Jarler vi sloge
Øster i Dynas Munding;
Ulvene fuldt af Føde
Finge i denne Drabning;
Sved[1] faldt i den svulne
Sø, og Kæmper døde.

4.

Svunge vi med Sværdet!
Svigted ei Hedins Kone[2],
Da til Herians Haller[3]
Helsinger hjem vi kræved;
Op i Iva vi lagde,
Odden[4] kunde da bide;
Rødnede Vunders varme
Vove hele Floden;
Branden[5] klingred i Brynjer,
Bruste for Øxen Skjolde.

5.

Svunge vi med Sværdet!
Saae man da ingen flygte,
Førend paa Heflers Heste[6]
Herrød faldt i Striden;
Ikke kløver med Egils[7]

1) den røde Sved, d. e. Blod. 2) Hilde, Stridens Gudinde. 3) Odins Sale. 4) Piilspidsen. 5) det flammende Sværd. 6) Vikinge-Anførerens Heste, d. e. Skibene. 7) Søkongens.

Aarer berømtere Høvding
Siden paa lange Skibe
Søfugls Mark[1] til Havnen;
Haardt bar Helten vide
Hjertet frem i Kampen.

6.

Svunge vi med Sværdet!
Svendene kasted Skjolde,
Udsendt, Aadseldyret[2]
Ilte mod Kæmpers Bryster;
Bed paa Skarpaskær da
Skærejernet[3] i Kampen,
Rødnet blev Randemaanen[4],
For Rafn Konning fældtes;
Flod af Heltes Hjerner
Hed paa Brynier Sveden[5].

7.

Svunge vi med Sværdet!
Sælsomt tudede Kaarder,
Forend paa Ullarager[6]
Eystein Konning fældtes;
Pryded med Guld de ginge,
Graadige Falk at mætte;
Liglys[7] de røde Skjolde
Risted i Hjelmemøde[8],
Viin af Nakkens Vunder[9]
Vædede Hjernens Klostter.

---

1) Havet. 2) det af Buen udskudte Sværd. 3) Landsen. 4) Skjoldet. 5) den røde Sved, d. e. Blodet. 6) i Upland nær Upsala. 7) Spydene. 8) Kampen. 9) Viin af Vunder, d. e. Blod.

8.

Svunge vi med Sværdet!
Svælge kunde da Ravne
Ud for Einderis Øer
Overflødig Føde;
Falas Heste[1] finge
Føder da i Mængde;
Vanskeligt var det sig at
Vogte, ved Solens Opgang
Strengmøer[2] saae jeg stige,
Stødte paa Hjelmen Malmen.

9.

Svunge vi med Sværdet!
Skjolde med Blod vi væded,
Vundeboret[3] vi bøied
For Borgundarholmen[4];
Regnskyer slede Ringe[5],
Rendte fra Buen Pilen;
Vulner faldt paa Valen,
Var ei en Konning større;
Lig laae strøed ved Stranden,
Staal gav Ulven Maaltid.

10.

Svunge vi med Sværdet!
Saae man Striden at rase,
Inden Freyr Konning fældtes
I Flæmmingers Rige[6];
Ved den blaae og haarde

---

[1]) Troldkvindens Heste, d. e. Ulve. [2]) Møerne, som dandse paa Buestrengen, d. e. Pilene. [3]) Sværdet. [4]) Bornholm. [5]) d. e. Regnen af Pilene sønderfled Brynieringene [6]) Flandern.

Blodige Saargravstikke[1]
Heftig i Hognes gyldne
Harnisk[2] i Kampen fordum;
Mø græd for Morgenstriden,
Modig blev Ulven af Føde.

11.

Svunge vi med Sværdet!
Saare mange jeg fandt da
Ei langt fra Englenæs paa
Einefers Skier[3] at ligge;
Dage vi seiled i sex til
Slag, før Hæren fældtes;
Mænd holdt Oddes Messe[4],
Medens Solen oprandt,
Maatte for vore Vaaben
Valthjof i Striden falde.

12.

Svunge vi med Sværdet!
Sydede Dug[5] af Kaarder
Bradt i Bardefjord, da
Blege Lig fik Høge;
Smældede Buen, da Pile
Svolners Skjorter, med Hamren
Valkede[6], heftig bede
I den haarde Træfning;

---

1) Sværdet. 2) Hildes Faders Harnisk, d. e. Brynie i Almindelighed. 3) Søkongens Skier, d. e. Skibene. 4) Striden, saaledes kaldt med et foragteligt Sideblik paa den kristelige Religion. 5) Blod. 6) Odins Skjorter, smedede med Hamren, d. e. Jernbrynier.

Ormen[1] ilte til Vunder,
Edderhvas, sprængt med Blodet.

13.

Svunge vi med Sværdet!
Svævede Hlakas Telte[2]
Høit i Hildes Lege[3]
Foran Heduingevigen;
See da Kæmper kunde
Kløvede stærke Skjolde,
Heltes Hjelme i Landsers
Haarde Møde[4] sledne;
Det var ei paa bløden Bolster
Brud at favne hin prude.

14.

Svinge vi med Sværdet!
Stormede Regn[5] mod Skjolde,
Lig i Nordhumberland da
Laae paa Jorden strøede;
Man ei nødtes den Morgen
Mænd til Strid at egge,
Der hvor skarpe Kaarder
Skare Hjelmens Flade;
Kampmaaner[6] saae jeg kløves
Kæmperne misted Livet.

15.

Svunge vi med Sværdet!
Skjenket da Herthiof blev i
Selve Syderøer[7]

[1]) Pilen. [2]) Valkyriens Telte, d. e. Skjoldene. [3]) Krigsgudindens Leg, d. e. Kampen. [4]) Kampen. [5]) Pileregn. [6]) Skjolde. [7]) Hebriderne.

Seir over vore Kæmper;
Maatte i Randeregnen[1]
Røgnvald for ham falde,
Høieſt Harm kom da over
Helte i Sværdeblæſten[2];
Hvaſt de haarde Pile
Hjelmens Ryſter[3] kaſted.

16.

Svunge vi med Sværdet!
Sank Mand over anden,
Haab ved Slagets Hylen
Høgens Broder glæded;
Malm og Skjolde mødtes;
Marſtein, han, ſom ſtyred
Irland, lod ei Ulven,
Ikke Ørnene hungre;
Blev i Vedrafjord til
Valfode Ravnen kaldet.

17.

Svunge vi med Sværdet!
Saae jeg i Piles Trætte[4]
Mangen Mand at falde
Morgenſtund for Kæmpen;
Tidlig Skedetornen[5]
Traf min Søn paa Hjertet;
Egil den uforſagte
Agnar Livet røved;
Kaarder paa Hamders Kjortel[6]
Klingrede, Banre glindſed.

---

[1]) Skjolderegnen, d. e. Kampen. [2]) Kampen. [3]) nemlig her Røgnvald. [4]) Kampen. [5]) Sværdet. [6]) Søkongens Kjortel, d. e. Brynien.

18.

Svunge vi med Sværdet!
Saae jeg for Ulve hugge
Endils ordholdne Sønner[1]
Ikke smaat med Sværde;
Ei i Vigen ved Skæde
Viin os Kvinder frembar,
Ikke faa af Egers
Esler[2] ryddede vare;
Skaaret var Skoguls Kappe[3]
I Skjoldungers[4] Kampgny.

19.

Svunge vi med Sværdet!
Sunge en Morgen vi Kaarders
Leg[5], ud for Lindesøre,
Med Lofdunger[6] treude;
Faa kunde fryde sig over
Frelste bort at komme,
Aad da Ulven mange,
Ørnen sled Kjød med Høgen,
Irers Blod den blanke
Bølgeslade rødned.

20.

Svunge vi med Sværdet!
Saae jeg, at haarfagre Kæmpe,
Møernes Helt, en Morgen
Maatte af Valen vige;
Det var ei, som varmen Vædske

---

[1]) Søkongens Sønner, d. e. djærve Søkrigere. [2]) Søguders Esler, d. e. Skibe. [3]) Valkyriens Kappe, d. e. Brynien. [4]) d. e Kongers. [5]) d. e. holdt Kamp. [6]) Konger.

Viinkarrets Mo os frembar,
Inden Ørn Konning faldt paa
Alasund i Kampen;
Ei det var, som ungen Pige
I Hoisæde at kysse.

21.

Svunge vi med Sværdet!
Svart bed Kaarder i Skjolde,
Klart mod Hildes Klædning[1]
Klang de skinnende Landser,
Det vil paa Angulsoen
Aldre igjennem skues,
Hvor vi Helte fremginge
Heftig i Sværdelegen;
Rodnet var ud for Næsset
Aarle Vunders Drage[2].

22.

Svunge vi med Sværdet!
Svæver for Kæmpen vel Døden
Nærmere, om han i Oddes
Uveir[3] end stilles forrest?
Den, som aldrig ængstes,
Ofte Livet begræder;
Ondt er det at egge
Usling til Hildes Lege[4];
Blodhjertede i Barmen
Baader aldrig Modet.

[1]) Krigsgudindens Klædning, d. e. Brynien. [2]) Pilen. [3]) Pilenes Uveir eller Regn, d. e. Striden. [4]) Krigsgudindens Leg, d. e. Kampen.

23.

Svunge vi med Sværdet!
Slig Færd jeg kalder billig,
At i Sværdes Samtog
Svend gaaer imod Svenden;
Vige ei Karl for Karlen,
Det var Kæmpers Lov længe;
Møernes Elsker ile
Altid freidig til Kampen.

24.

Svunge vi med Sværdet!
Synes mig, at det vises,
At vi Ødet følge;
Undgaaes ei Norners[1] Love;
Ei tiltænkte jeg Ella,
Over min Død at raade,
Da Blodfalken[2] jeg føded,
Førte Kjol gjennem Søen,
Føde i Skotlands Fjorde
Fuldelig gav vi da Ulve.

25.

Svunge vi med Sværdet!
Saare fryder det mig, at
Balders Faders[3] Bænke
Bredte jeg veed for Gjæster,
Snart af Hoveders Krumtræer[4]
Øl vi skulle drikke,
Kæmpen ei klager ved Død i
Kostelige Fjølners[5] Bolig,

[1]) Skjæbnens Gudinders. [2]) Ravnen. [3]) Odins. [4]) Dyrehorn, som de Gamle brugte som Drikkekar. [5]) Odins.

Ikke jeg kommer med Angstens
Ord til Vidrers[1] Börde.

26.

Svunge vi med Sværdet!
Snart nu Aslaugs Sønner
Vilde med skarpe Vaaben
Vække Hildes Lege,
Hvis kun nu de vidste
Vore store Kvaler,
At en Flok af Orme
Edderfulde mig slide;
Moder gav jeg mine Born, som
Modige Helte fødte.

27.

Svunge vi med Sværdet!
Saare mod Døden det lider,
Ængster mig voldsomt Ormen,
Øglen mit Hjerte bebygger!
Venter jeg, at Vidrers
Vaand[2] snur Ella træffer;
Svulne af Sorg vil mine
Sønner ved Faderens Bane,
Ei ville kjække Kæmper
Kaare roligt Sæde.

28.

Svunge vi med Sværdet!
Samlet til een og femti
Hovedkampe har jeg
Hære ved Piles Ombud[3];

---

[1]) Odins. [2]) Odins Vaand, d. e. Spydet. [3]) Udbud ved Budstikken eller Krigspilen.

Mindst blandt Mænd jeg vented
Mere stærk i Kampen
Anden Konning at finde,
Ung jeg Pilen rodned;
Os monne Aser byde,
Ei skal Doden begrædes.

29.

Ønske vi nu at ende!
Indbyde hjem mig Diser,
Som fra Herians[1] Haller
Har mig Odin tilsendt;
Glad skal jeg Øl med Aser
I Hoisæde drikke,
Ledne er Livets Timer,
Leende gaaer jeg i Doden!

[1]) Odins.

Fortælling

om

Norna-Gest.

Anleitung

zur

[illegible]

Fortælling
om
Norna-Gest.

Norna-Gest kommer til Kong Olaf.

Det fortælles, at, medens Kong Olaf Tryggvesøn engang opholdt sig i Trondhjem, hændte det sig, at en Mand hen paa Eftermiddagen kom til ham, og hilste ham med Anstand. Kongen tog vel imod ham, og spurgte, hvo han var? Han sagde, at han hed Gest. „Gjæst skal du her være," sagde Kongen, „i hvad du end hedder." Gest svarede: „Sandt siger jeg dig om mit Navn, Herre! men gjerne vil jeg gjæste hos dig, om det tilstædes mig." Kongen sagde, at det stod ham frit for, men eftersom det var langt hen paa Eftermiddagen, vilde Kongen ikke tale videre med Gest, thi han skyndte sig da til Aftensang, og gik siden til Bords og dernæst til Hvile. Samme Nat vaagede Kong Olaf i sin Seng, og læste sine Bønner, men alle de andre i samme Herberge sov. Da forekom det Kongen, at en Alf eller Aand kom ind i Huset, skjønt dog alle Dørre vare lukkede; den kom for hver Mands Seng, som der sov, og tilsidst kom den til en Mands Seng, som stod yderlig. Da standsede Alfen, og sagde: „Meget stærke Laase ere her for tomt Huus, og er Kongen i saa Henseende ikke saa viis, som Folk troe, at han skulde være den viseste af alle,

eftersom han nu sover saa haardt;" derefter forsvandt den gjennem de lukte Dørre. Men tidlig om Morgenen derpaa sendte Kongen sin Skosvend, for at udforske, hvo der havde ligget i denne Seng om Natten, og fik da at vide, at Gjæsten havde ligget der. Kongen lod ham kalde for sig, og spurgte, hvo han var. Han svarede: „Thord hed min Fader, og blev kaldt med Tilnavn Tingbit, en Dansker af Æt; han boede paa den Gaard i Danmark, som hedder Græning. „En rask Mand er du," sagde Kongen. Denne Gjæst var djærv i Ord, større end Folk er flest, stærk, men dog temmelig til Aarene. Han bad Kongen om Lov til at blive i nogen Tid ved Hoffet. „Er du døbt?" spurgte Kongen; Gest sagde, at han var primsignet[1], men ei døbt. Kongen sagde, at det vel maatte tillades ham at være blandt Hofsinderne, „imidlertid," føiede han til, „maa du ikke være lang Tid hos os, uden at døbes." Men Alfen havde talt om Laasen, fordi Gest korsede sig om Aftenen som andre Kristne, men var dog egentlig en Hedning. Kongen spurgte: „Øver du nogen Idræt?" Han sagde, at han spillede paa Harpe, og fortalte Sagaer, saa at Folk deraf kunde have Gammen. „Ilde gjør Konning Svend," sagde Kongen, „at han lader udøbte Mænd drage ud af sit Rige Landene imellem." „Ei maa Danekonningen tilregnes det," sagde Gest, „thi jeg drog bort fra Danmark lang Tid førend Keiser Otto lod brænde Danevirke, og tvang Kong Harald Gormsøn og Hakon Blotjarl til at antage Kristendommen." Kongen spurgte Gest om mange Ting, og han skilte sig vel og viselig ved Svarene. Det var, fortælles der, i Kong Olafs

[1]) d. e. betegnet ved Korsets Tegn.

tredie Regjerings Aar[1], denne Gest kom til ham. Samme Aar kom ogsaa til ham to Mænd, som hed Grimer, og vare sendte fra Godmund paa Glæsisval; de bragte Kongen to Horn, som Godmund gav ham, hvilke ogsaa kaldtes Grimer. De havde ogsaa flere Ærender til Kongen, om hvilke siden skal tales[2]. Gest opholdt sig nu hos Kongen, og der blev anviist ham Sæde yderst paa Gjæstebænken; han var en Mand af gode Sæder, og blev derfor yndet og hædret af de fleste.

Ulf hin Rode giver Kongen Ringen Nitud.

2. Kort før Juul kom Ulf hin Røde hjem med sit Følge. Han havde om Sommeren været i Kongens Ærende, thi han var sat til Landeværn om Høsten i Vigen mod de Danskes Indfald. Han pleiede stedse at være hos Kong Olaf om Hoivinter, og bragte nu Kongen mange kostbare Sager, som han havde forhvervet om Sommeren; deriblandt var en Guldring, som hed Nitud; den var nættet sammen paa syv Steder, og hvert Stykke havde sin Farve; den var af meget bedre Guld end andre Ringe. En Bonde, ved Navn Lodmund, havde givet Ulf Ringen, som forhen havde tilhørt Kong Half, hvem Halfs-Kæmper fulgte og ere opnævnte efter; Ringen havde disse fravunget Kong Halfdan i Ylfing. Lodmund havde til Gjengjeld udbedet sig af Ulf, at han vilde udvirke hos Kong Olaf, at han maatte beholde sin Gaard; hvilket Ulf lovede. Kongen opholdt sig i Trondhjem, og holdt nu Juul med rigelige Anrettelser, og paa Julens ottende Dag gav Ulf hin Røde Kong Olaf Ringen Nitud. Kongen takkede ham for Gaven, og al den troe Tjeneste, som han bestandig havde viist ham. Denne

[1]) altsaa Aar 998. [2]) See Oldnordiske Sagaer, 3 B. S. 124.

Ring gik rundtomkring i Herberget[1], hvor Folk sade og drak; thi i de Tider vare endnu ingen Haller byggede i Norge. Den ene viste nu Ringen til den anden, og ingen tyktes at have seet saa godt Guld, som det der var i den. Tilsidst kom den til Gjæstebænken, og til den nysankomne Gjæst; han kastede Øiet paa den, og gav den igjen fra sig tvært over den Haand, hvormed han holdt i et Horn. Han syntes ikke meget om den, og lod ikke et Ord falde om denne Kostbarhed, men blev ved at snakke med sine Sidemænd. En Herbergessvend, som skjenkede ude ved Gjæstebænken, spurgte nu, „Synes eder vel om Ringen?" „Meget vel," sagde de, „undtagen den nys ankomne Gjæst; ham staaer den ikke an, men han har vel ikke Forstand paa at see, eftersom han ikke ændser saadanne Ting." Herbergessvenden gik nu ind for Kongen, og fortalte ham disse Gjæsternes Ord, og hvorlunde den nys ankomne Gjæst ikke lod et Ord falde, da dette kostbare Stykke blev ham viist. „Den nys ankomne Gjæst maa vide flere Ting, end I formode," sagde Kongen, „og han skal komme til mig i Morgen, og fortælle mig een eller anden Saga. Gjæsterne talte nu sammen ude paa Bænkene, og spurgte den nys ankomne Gjæst, om han havde seet saa godt eller endog bedre Guld, end det der var i Ringen? „Eftersom det synes eder underligt," svarede Gest, „at jeg taler saa lidet om den, da vil jeg sige eder, at jeg vist har seet det Guld, som ingenlunde er ringere, men snarere bedre." Nu loe Hofsinderne meget, og sagde, at det saae ud til, at man kunde vente sig en stor Skjemt, „og mon du," sagde de, „vil slaae til Veds med os, at du har seet saa godt Guld, som dette er, saa

[1]) d. e. en Bygning, hvori man baade sov og drak.

at du formaaer at sande dit Udsagn, da skulle vi derpaa sætte fire Mark gangbart Sølv, men du din Kniv og dit Bælte; og skal Kongen dømme os imellem." „Ei skal nu begge Dele skee," svarede da Gest, „at jeg har givet mig i Kast med eder, og ikke skulde antage det Vilkaar, som I byde mig; thi skal jeg vist vedde herom, og sætte saa meget imod, som I have bestemt, men Kongen skal dømme os imellem." Dermed endte de deres Samtale. Gest tog da sin Harpe, og slog vel og længe om Aftenen, saa at alle fandt Behag i at høre derpaa; han slog Gunnars Slag fortrinligst, og tilsidst slog han det gamle Kvad om Gudruns List, hvilket Folk ikke havde hørt før; og derefter gik Folk til Sengs.

3. Kongen stod tidlig op om Morgenen, og da han havde hørt Messen, gik han til Bords med sine Hofsinder. Da han nu var kommen i Høisædet, gik Gjæstestokken tilligemed Gest ind for ham, og fortalte ham hele deres Aftale og det Veddemaal, som de havde gjort. „Lidet tykkes mig om eders Veddemaal," sagde Kongen, „at I udsætte eders Penge mod Gest, I maae vel den Gang have haft Drik i Hovedet; thi er det mit Raad, at I gjøre det til intet, allerhelst om Gest vil indvillige deri." „Nei," svarede Gest, „jeg vil, at hele vor Aftale skal holdes." Da sagde Kongen, „saa synes mig om dig, Gest! som mine Mænd ere komne tilkort ved denne Aftale, snarere end du; dog vil det nu snart vise sig." De ginge derpaa bort, og man satte sig til at drikke; og da Drikkebordene vare borttagne, lod Kongen Gest kalde for sig, og talte saaledes til ham: „Nu er du skyldig at komme frem med noget Guld, om du har det, saa at jeg kan fælde Dommen om eders Vedde-

maal." „Det er eders Villie, Herre!" sagde Gest, og greb da til en Pung som han havde hos sig, tog deraf et Knytte, løste noget ud af det, og rakte det til Kongen. Kongen saae, at det var et Stykke af et Sadelspænde, og at det var meget godt Guld; han bød nu fremtage Ringen Nitud, og saa blev gjort, hvorpaa Kongen sammenholdt Guldet med Ringen, og sagde derpaa: „Vist synes mig dette bedre Guld, som Gest har frembaaret, og saa ville flere synes, naar de see paa det." Mange sandede denne Kongens Kjendelse, hvorpaa han tildømte Gest Veddepengene. Gjæsterne syntes da, at det var gaaet ud over dem. Imidlertid sagde Gest: „Tager selv eders Penge, thi jeg behøver dem ikke, men vedder ei oftere med ukjendt Mand! thi ei vide I, om I have den for eder, som baade har hørt og seet flere Ting end I; men takke vil jeg eder, Herre! for Kjendelsen." Kongen sagde: „Nu vil jeg, at du siger, hvorfra du fik dette Guld, som du her har." „Nødig er jeg til det," sagde Gest, „thi det vil tykkes de fleste utroligt, hvad jeg derom har at fortælle." „Dog ville vi høre det," sagde Kongen, „eftersom du har lovet at fortælle os dit Levnetsløb." Gest sagde: „Om jeg fortalte eder, hvorlunde det er gaaet med Guldet, da aner det mig, at I ville høre andre Sagaer i Forbindelse hermed." „Kan vel være," sagde Kongen, „at du i dette aner ret."

Norna-Gest kommer til Frakland.

4. „Da vil jeg begynde min Fortælling derfra," sagde Gest, „at jeg drog sydpaa til Frakland[1]; jeg var nemlig begjerlig efter at kjende Kongesæder, og det store Berømmelses Rygte, som gik om Sigurd Sigmundsøns

[1]) Frankenland ved Rhinen.

Skjønhed og Kjækhed. Ei hændtes mig noget Mærkværdigt, før jeg kom til Frakland til Konning Hjalprek; han havde mange Hofsinder om sig; der var den Gang Sigurd, én Søn af Sigmund Volsungsøn og Hjørdis Eylimesdotter. Sigmund faldt i Kampen for Hundings Sønner, men Hjørdis blev gift med Kong Hjalpreks Søn Half; der voxte Sigurd op i sin Barndom, og alle Kong Sigmunds Sønner, som langt overgik andre Mænd i Styrke og Væxt, nemlig Sinfjøtle og Helge, som dræbte Kong Hunding, hvorfor han blev kaldt Hundingsbane, en tredie hed Hamund; Sigurd var dog den fortrinligste og mandigste af alle Brødrene, saasom det er almindelig bekjendt, at Sigurd har af alle Hærkonger[1] været den gjeveste og ypperligste efter Fortids Viis. Til Kong Hjalprek var da ogsaa kommen Regin Reidmarssøn, en saare kunstfærdig Mand, en Dværg af Væxt, og derhos klog, grusom og trollekyndig. Regin lærte Sigurd mange Ting, og elskede ham meget." Gest fortalte nu om sine Forældre og de underlige Hændelser, som havde tildraget sig der, „og da jeg havde været der en føie Stund," sagde han, „gav jeg mig i Sigurds Tjeneste, som saa mange andre; alle elskede ham meget, thi han var baade blid, nedladen og gavmild imod os."

Om Sigurd Sigmundsøns Tapperhed.

5. „Det hændte sig en Dag, at vi kom til Regins Huse. Sigurd blev der vel imodtagen; da kvad Regin denne Vise:

Hid er kommen
En Kæmpe raadsnar,
Søn af Sigmund,

[1]) d. e. Konger, som styrede en Krigshær.

Til Sale vore;
Mere Kraft han har
End jeg gamle,
Men den hidsige Ulv
Hilde skal jeg.

Og end kvad han:

Jeg skal opdrage
Djærven Konning,
Nu er Yngves Frænde
Til os kommen;
Vældigst under Solen
Vorder den Konning,
Trindt om Lande skal
Tone hans Rygte.

Sigurd opholdt sig fra den Tid bestandig hos Regin, og denne fortalte ham meget om Fafner, hvorledes han laae paa Gnitehede i Ormeham, og at han var underlig stor af Væxt. Regin gjorde Sigurd et Sværd, som hed Gram; det var saa skarpegget, at han stak det i Floden Rhin, og lod en Uldtot drive ned med Strømmen paa det, og det skar Totten sønder; siden kløvede Sigurd Regins Ambolt med Sværdet. Nu tilskyndte Regin Sigurd, at han skulde dræbe hans Broder Fafner, men Sigurd kvad denne Vise:

Høit ville lee nu
Hundings Sønner,
De som Eylimes
Liv forkorted,
Om det lyster mig
Meer at søge

Røde Ringe
End Faderhævnen.

Derefter beredte Sigurd sin Færd, og agtede at angribe Hundings Sønner. Kong Hjalprek gav ham meget Mandskab og nogle Krigsskibe. Paa dette Tog var Sigurds Broder Hamund med ham, ligesom ogsaa Regin; jeg var ogsaa med, og de kaldte mig da Norna-Gest. Kong Hjalprek havde faaet mig at kjende, da han var i Danmark med Sigmund Vølsungsøn. Sigmund var da gift med Berghild, og de skiltes saaledes, at Berghild dræbte Sigmunds Søn Sinfjøtle med Gift. Siden ægtede Sigmund sønder nede i Frakland Hjørdis, en Dotter af Eylime, hvem Hundings Sønner dræbte, saa at Sigurd altsaa havde baade sin Fader og Morfader at hævne. Helge Sigmundsøn, som kaldtes Hundingsbane, var Broder til Sigurd, som siden fik Navnet Fafnersbane. Helge havde dræbt Kong Hunding og hans tre Sønner Eyulf, Herrød og Hjørvard. Lyngve undkom, og to af hans Brødre, Alf og Heming; de vare fortrinlige i alle Manddoms Prøver, og Lyngve var den ypperste af Brødrene, ogsaa vare de meget troldkyndige; de havde underkuet mange Smaakonger, dræbt mange Kæmper, brændt mange Borge, og anrettede med væbnet Haand store Ødelæggelser i Spanieland og Frakland; men da strakte Keiserriget sig endnu ikke hid nordenfor Fjeldet[1]. Hundings Sønner havde underlagt sig det Rige, som Sigurd havde eiet i Frakland, og opholdt sig der med betydeligt Mandskab.

[1]) nemlig Mundiafjeld, d. e. Alperne.

Slaget imellem Sigurd og Hundings Sønner; Fafners og Regins Død.

6. Sigurd beredte sig nu til Kamp mod Hundings Sønner; han havde faaet meget og vel væbnet Mandskab; det var fornemmelig efter Regins Raad Hæren styredes. Denne havde smedet sig et Sværd, som kaldtes Ridil[1]; Sigurd bad Regin laane sig Sværdet; han gjorde saa, og bad ham dræbe Fafner, naar han kom tilbage fra dette Tog, hvilket Sigurd lovede ham. Siden seilede vi sydefter langs Landet; da kom der et fremtryllet Stormveir over os, hvilket mange tilskreve Hundings Sønner. I det vi da seilede nærmere op under Landet, saae vi en Mand paa en Bjergpynt, som rakte frem af Havets Klipper; han var klædt i en grøn Kofte og blaae Buxer, og havde Skoe, knappede op over Fodderne, og et Spyd i sin Haand; denne Mand tiltalte os med dette Kvad:

Hvo mon ride her
Ræfils Heste[2]
Paa høie Bølgers
Buldrende Veie;
Eders Seil ere
Søbesprængte,
Ei Vovens Heste[3]
Vinden udholde.

Regin kvad til Svar:

Her er vi med Sigurd,
Paa Søen komne,
Os til Bane selv

[1]) d. e. det som let kan svinges. [2]) Vikingeanførerens Heste, d. e. Skibe. [3]) Skibe.

Bør er nu given,
Den steile Søgang
Over Stænger gaaer,
Rulledyr[1] synke,
Hvo spørger om det?

Koftemanden kvad:

Hnikar[2] hed jeg
Da jeg Hugin[3] glæded,
Unge Volsung!
Og stredet jeg havde;
Nu kan du kalde
Gubben paa Bjerget
Feng eller Fjolner[4],
Fart vil jeg begjere.

Da styrede vi til Land, og Veiret sagtnedes strax; Sigurd bad da Gubben gaae om Bord paa Skibet; han gjorde saa, og Veiret lagde sig pludselig, og det blev den bedste Bør. Gubben satte sig ned for Sigurds Fødder, og var meget oprømt; han spurgte, om Sigurd vilde begjere noget Raad af ham; Sigurd bejaede det, og tilføiede, at han maatte vel kunne give gode Raad, om han vilde gavne Folk; Sigurd kvad til den kofteklædte Mand:

Siig du mig det, Hnikar!
Da du baade veed
Folks og Asers Ode,
Hvilke er de bedste,

1) Dyrene, som drives ud af Rullerne eller Bænkestokken, d. e. Skibene. 2) eet af Odins Tilnavne, bemærker den Seirende. 3) een af Odins Ravne, som her staaer for Ravne i Almindelighed. 4) Odins Tilnavne, bemærke den Erhvervende og den Mangeformede.

(Om strides skal)
Tegn for Sværdesvingning[1]?

Hnikar kvad:

Mange er gode
(Om Mænd dem kjendte)
Tegn for Sværdesvingning:
Tro jeg finder være
Følget af den sorte
Ravn for Kampens Fører.

Det er et andet,
Om du est udkommen
Og til Bortreise rustet:
To du øiner
Talende stande
Ærekjære Kæmper.

Det er det tredie
Om du tude hører
Ulv under Æskens Grene;
Seier dig da under
Ødet i Kampen,
Seer du dem foran fare.

Ei skal Manden
Sin Fjende møde,
Naar Maanens Søster[2]
Silde lyser;
Seier have de,
Der see kunne,

[1]) Varsler for Kampen. [2]) Solen.

I Sværdsleg at kæmpe,
Eller Kilen fylke[1].

Det er megen Fare,
Om din Fod snubler,
Naar du at kæmpe gaaer;
Falske Diser[2] stande
Dig paa begge Sider,
Og ville dig saaret see.

Kæmmet og toet
Skal Kæmpen sig vise,
Og om Morgenen mættet;
Thi uvist er,
Hvor om Aften han kommer,
Ondt er det for Skjæbnen at falde.

Og efter det seilede vi søndenfor Holseteland og østenfor Frisland, og landede der. Strax spurgte Hundings Sønner vor Færd, samlede Folk, og fik snart et talrigere Mandskab end vi. Da vi nu stødte sammen, begyndte der en haard Kamp, og Lyngve var den første af Brødrene til at gaae frem, og de trængte dog alle fast frem. Sigurd styrtede saa haardt imod dem, at alt veg for ham; thi Sværdet Gram bed godt, og ei manglede Sigurd Mod; og da han og Lyngve mødte hinanden, skiftede de mange Hug, og kæmpede djærvelig; der blev da en Standsning i Striden, thi Mændene betragtede denne Enekamp; det varede en lang Tid, inden nogen af

[1]) d. e. opstille Krigerne i kileformet Slagorden. [2]) Diis er et almindeligt Navn paa enhver nordisk Gudinde; dog forstod man ved dette Navn især de Gudinder, som havde Menneskene under deres Beskyttelse.

dem kunde tilføie den anden Saar; saa færdige vare de i Fegtning. Siden trængte Lyngves Brødre haardt frem, og dræbte mange Mænd, og dreve nogle paa Flugt. Da vendte Sigurds Broder Hamund sig imod dem, og jeg med ham, og der blev da nogen Modstand; men saa endtes Sigurds og Lyngves Strid, at Sigurd tog ham til Fange, og han blev sat i Jern. Men da Sigurd kom til os, blev der snart en Omskiftning paa Tingene; Hundings Sønner faldt med al deres Hær, og nu begyndte det at mørkne ad Nat. Men da det blev lyst om Morgenen, var Koftemanden forsvunden, og saaes ei siden; derfor troede Folk, at det har været Odin. Man overlagde nu, hvad Dødsmaade Lyngve skulde have; Regin raadede, at der skulde ristes en Blodørn paa hans Ryg; Regin tog da Sværdet af mig, og ristede dermed Lyngves Ryg, saa at han skar Ribbenene fra Ryggen, og drog Lungen der ud; saaledes døde Lyngve med stort Heltemod; da kvad Regin:

Nu er en blodig Ørn,
Med breden Kaarde
Sigmunds Bane
Paa Bagen ristet;
Faa blandt Kæmper
Fandtes større,
De, som Jorden rødned,
Og Ravnen glæded.

Der var meget Bytte, hvilket Sigurds Mænd tog altsammen, eftersom han intet vilde have; det var meget Gods, bestaaende af Klæder og Vaaben. Siden dræbte Sigurd Fafner og tillige Regin, som vilde svige ham; da tog Sigurd Fafners Guld, og red bort med det, og

fra den Tid kaldtes han Fafnersbane. Derefter red han op paa Hindarhede, og fandt der Brynhild, og gik deres Skifte da saa, som der fortælles i Sigurd Fafnersbanes Saga.

Slaget imellem Gandalfs Sønner og Gjukungerne; Sigurd slaaer Stærkod.

7. Siden ægtede Sigurd Gudrun Gjukesdotter, og han var da en Tid hos Gjukungerne, sine Svogre. Jeg var med Sigurd nord i Danmark; jeg var ogsaa med ham, da Kong Sigurd Ring sendte Gandalfs Sønner, sine Svogre, imod Gjukungerne Gunnar og Høgne, at fordre, at de skulde yde ham Skat eller friste Kampens Skjæbne, om de vilde værge deres Land. Da hasledе[1] Gandalfs Sønner Gjukungerne en Valplads ved Landemærket, og droge derpaa tilbage. Men Gjukungerne bade Sigurd Fafnersbane drage til Kamp med dem; han lovede det. Jeg var endnu den Tid hos Sigurd; vi seilede da nord op til Holseteland, og landede ved Jarnemoder; ei langt fra Havnen vare opsatte Hasselstænger, der hvor Slaget skulde staae; vi saae da mange Krigsskibe komme nordfra seilende, hvilke Gandalfs Sønner styrede. Begge Parter droge nu imod hinanden. Sigurd Ring var ikke tilstede, thi han maatte værne om sit Land Sverrig, eftersom Kurer og Kvæner hærjede derpaa. Sigurd var da meget gammel. Hærene stødte nu sammen, og der blev et stort Slag, og mange falde; Gandalfs Sønner ginge fast frem, thi de vare baade større og stærkere end andre Mænd. I deres Hær saae man

[1]) d. e. mærkede eller afpælte med Hasselstænger en Plads til Slaget.

en stor og stærk Mand; denne Mand dræbte Folk og Heste for Fode, thi han lignede mere en Jætte end et Menneske. Gunnar bad Sigurd drage mod denne frygtelige Mand, og lagde til, at det ellers ikke vilde gaae godt. Sigurd gik nu tilligemed nogle andre imod den store Mand; dog vare de fleste uvillige dertil. Vi traf da snart Kæmpen, og Sigurd spurgte ham om Navn, og hveden han var; han sagde, at han hed Stærkod Storverkson, og var nordenfra Fenring i Norge. Sigurd sagde, at han havde hørt tale om ham, og oftest til det Onde; „Slige Mænd skal man ei spare at tilføie Meen," lagde han til. Stærkod sagde: „Hvo er denne Mand, som med sine Ord saa meget søger at nedværdige mig?" Sigurd sagde, hvo han var. Stærkod spurgte: „Er det dig, som bærer Tilnavnet Fafnersbane?" „Saa er det," sagde Sigurd. Stærkod søgte da at undkomme, men Sigurd ilte efter ham, svang Sværdet Gram i Luften, og kvæstede ham med Fæstet paa Tandgjerdet, saa at to Kindtænder gik ud; det var et ulægeligt Skamhug. Sigurd bod da Mandhunden trække sig bort derfra, men jeg tog den ene Kindtand til mig; den veier syv Ører, og sidder nu i en Klokkestreng i Lund i Danmark til Skue for nysgjerrige Mennesker. Efter Stærkods Flugt flyede Gandalfs Sønner, og vi toge meget Bytte, og Sigurd drog derpaa hjem til sit Rige, og sad der stille en Tid.

Gest fortæller, hvorlunde han fik det Guld, som han havde fremviist.

8. Kort efter hørte vi fortælle Stærkods Nidingsværk, at han dræbte Kong Ale i et Bad. En Dag hændte det sig, da Sigurd Fafnersbane red til et Møde, at han

red i en sumpig Grøft, og Hesten Grane løb op saa haardt, at Brystgjorden gik sønder, og Spændet faldt ned; men da jeg saae, hvor det gloede i Dyndet, tog jeg det op, og rakte det til Sigurd, men han gav mig det; det var det samme Guld, som I nu for kort siden have seet. Da sprang Sigurd af Hestens Ryg, men jeg strigledе Hesten, og toede Snauset af den, og tog da en Lok af Halen til Tegn paa dens Længde." Gest fremviste derpaa Lokken, og den var syv Alen lang. „Gammen tykkes mig det er," sagde Kong Olaf, „at høre paa dine Sagaer." Alle roste nu hans Fortællinger og Raskhed. Kongen ønskede, at han vidtløftigere fortsatte Fortællingen om hans Frænders Hændelser; Gest fortalte dem da mange videværdige Ting lige til Aften, da Folk gik til Sengs. Men om Morgenen efter lod Kongen Gest kalde, og vilde endnu tale mere med ham. Kongen sagde: „Det er mig noget uforklarligt med dit Alder; hvad Sandsynlighed det kan have, at du er saa gammel, at du har været tilstede ved disse Begivenheder; thi maa du nu fortælle en anden Saga, for at vi kunne erholde endnu fuldstændigere Kundskab om disse Ting." „Det vidste jeg vel forud," svarede Gest, „at I vilde høre en anden Fortælling af mig, om jeg sagde, hvorlunde det var gaaet med Guldet." „Vist maa du fortælle!" sagde Kongen.

Om Sigurds og Brynhilds Død.

9. „For da at fortsætte min Fortælling, drog jeg nord op til Danmark, og nedsatte mig der i min Fædrenearv, thi min Fader døde snart. Kort efter spurgte jeg Sigurds og Gjukungernes Død; og det tyktes mig

en stor Tidende." „Hvorlunde døde Sigurd?" spurgte Kongen. Gest svarede: „Det er de flestes Sagn, at Guttorm Gjukeson gjennemstak ham med et Sværd, som han laae og sov i Gudruns Seng; tydske Mænd derimod berette, at Sigurd er bleven dræbt ude i Skoven; men Svålerne sagde saa, at Sigurd og Gjukes Sønner vare redne til et Thing, hvor de da dræbte ham. Imidlertid ere dog alle enige i, at de anfulde ham liggende og uberedt, og svege ham i Troskab." „Hvorlunde teede Brynhild sig da?" spurgte en Hofsinde. Gest svarede: „Da dræbte Brynhild sine syv Trælle og fem Trælkvinder, gjennemstak sig selv med et Sværd, og lod sig kjøre med disse Ledsagere til et Baal, og brænde der ved Siden af Sigurd. Og saa blev gjort; der blev eet Baal beredt for hende og eet for Sigurd, og han blev først brændt. Men Brynhild blev kjørt i en Vogn, som var tjældet med kostbare Tæpper og Purpur, og saa forgyldt at alt skinnede af Guld, og saaledes blev hun brændt." Da spurgte Folk Gest, om Brynhild havde kvædet noget efter sin Død; han bejaede det; de bade ham kvæde det, om han kunde; da sagde Gest: „Da Brynhild førtes til Baalet, kom hun paa Veien til Hel forbi nogle Klipper; der boede en Gygie eller Jættekvinde; hun stod udenfor Hulens Dør, var klædt i en Skindkjortel og sort af Udseende; hun havde en lang Kjep i Haanden, og sagde: „Med denne vil jeg forøge dit Baal, Brynhild! og var det bedre, at du blev levende brændt for dine Ugjerninger, i det du lodst dræbe saa berømmelig en Mand, som Sigurd Fafnersbane; ham tænkte jeg ofte med Kjærlighed paa; derfor skal jeg nu synge om dig saadanne Hævnens Ord, at du synes afskyeligere for alle, som høre

fligt sagt om dig." Efter dette sunge Brynhild og Jættekvinden imod hinanden; Jættekvinden kvad:

Ikke igjennem
Gange skal du
Min paa Stene
Stottede Bolig;
Bedre dig sømmed
Borden at væve,
End en andens
Mand besøge.

Hvi vil du hid fra
Valland komme,
Ustadige Hoved!
Til Huse mine?
Du haver Ulve,
Som dig gjæsted,
Mange til Maaltid
Mandsblod givet.

Derpaa kvad Brynhild:

Bebreid du ikke mig,
Brud fra Klippen!
At jeg haver
Hærfærd ovet;
Af os jeg vil
Ypperst tykkes
For dem som mine
Tanker kjende.

Jættekvinden kvad:

Du blev, Brynhild,
Budles Dotter!
I en Ulykkes Stund

Til Verden baaren;
Du haver ødet
Gjukes Afkom,
Og deres gode
Gammen standset.

Brynhild kvad:

Jeg vil sige dig
Sande Taler,
Listige Hoved!
Om dig lyster vide;
Hvi mig gjorde
Gjukes Sønner
Elskovsløs
Og Edbryder.

Af Harme lod den
Hufulde Konning
Atles Søster
Under Eg bygge;
Vintre tolv jeg var,
Om vide du lyster,
Da ungen Fyrste
Eden svor jeg.

Jeg lod den gamle
Gygiens[1] Broder
Hjalmgunnar næst
Helvei[2] gange;
Seier gav jeg Adas
Unge Broder,

[1]) Jættekvindens. [2]) Veien til Hel, Dødens Gudinde.

Da blev mig Odin
Uforsonlig.

Han i Skatelund med
Skjolde mig omgav,
Røde og hvide,
Og i Søvn mig dyssed;
Den skulde ene
Søvnen bryde,
Han, som ingensteds
Ængstes kunde.

Lod om min Sal han
Imod Sønden
Blusse en høi og
Blinkende Lue;
Der bød han en Ædling
Over at ride,
Han, som førte mig
Fafners Dyne[1].

God red paa Grane[2]
Guldets Deler,
Did hvor min Foster-
Fader hersked;
Der tyktes ene
Dåners Viking
Alle i Hæder at
Overgange.

[1]) Guldet, som Fafner laae paa; her menes især den forhen Andvare tilhørende Ring, som Sigurd forærede Brynhild. [2]) Sigurds Hest.

Da sov vi med Fryd paa
Samme Leie,
Som han min Broder
Havde været;
Om den anden
Arme slynged
Ingen af os
Otte Nætter.

Thi dadler mig Gudrun
Gjukes Dotter,
At i Sigurds Arm jeg
Sovet haver;
Da fik jeg vide
Det jeg vilde ei,
At de mig svege
Ved Giftermaalet.

Til megen Kummer
Mænd og Kvinder,
Alt for længe
Livet gives;
Tiden vi nu skulle
Sammen leve,
Jeg og Sigurd;
Synk du, Gygje!

Da udstødte Jættekvinden et forskrækkeligt Skrig, og løb ind i Bjerget." Nu sagde Kongens Hofsinder: „Gammen er dette, fortæl du mere!" Men Kongen sagde: „Ei behøves det at sige mere om slige Ting." „Var du hos Lodbroks Sønner," spurgte Kongen fremdeles. „Kort

Tid var jeg hos dem," sagde Gest, „jeg kom til dem, da de hærjede paa Mundiafjeld[1], og ødelagde Visilsborg; alle frygtede dem da, thi de havde Seier, hvor de fore frem, og de agtede da at drage til Romeborg. En Dag kom en Mand for Kong Bjørn Jernside, og hilste paa ham; Kongen tog vel imod ham, og spurgte, hveden han var kommen; han sagde, at han var kommen søndenfra Romeborg. „Hvor langt er did?" spurgte Kongen. Han svarede: „Her kan du see, Konning! mine Skoe, som jeg har paa Fødderne." Han tog da Jernskoe af sine Fødder; de vare heel tykke foroven, men meget slidte underneden; „saa lang er Veien herfra til Romeborg," vedblev han, „som I nu kunne see paa disse Skoe, hvor haardt de have udholdt det." „Forfærdelig lang Vei er det at fare," sagde Kongen, „og ville vi vende om igjen, og ikke hærje paa Romerrige." Saa gjorde de, men Hæren fandt det underligt, at forandre sit Sind saa hurtig ved en Mands Ord, da de allerede tilforn havde taget fast Beslutning derom. Lodbroks Sønner droge derpaa igjen hjem til Norden, og hærjede ikke længer der sønder paa." „Indlysende er det," svarede Kongen, „at de hellige Mænd i Romeborg ikke ønskede Voldsomhed did, og er da en Aand sendt af Gud, eftersom de saa hurtig forandrede deres Beslutning, for ikke at udsætte Jesu Kristi helligste Stad Romeborg for deres Plyndringer."

Norna-Gests Fortællinger om forskjellige Kongers Sæder.

10. End spurgte Kongen Gest: „Hos hvilke af de Konger, hvor du er kommen, har det tykkets dig bedst at

[1]) Alperne.

være?" Gest svarede; „Mest Glæde fandt jeg hos Sigurd og Gjukungerne, men Lodbroks Sønner vare af de frieste Sæder, saa at man kunde leve der efter eget Tykke; men hos Erik i Upsal var den største Lykke; men af alle fornævnte Konger lagde Harald Haarfager mest Vind paa Hofsæder. Jeg var ogsaa hos Kong Lodver i Saxland, og der blev jeg primsignet, thi jeg maatte ellers ikke være der, da Kristendommen der blev vel overholdt; og der fandt jeg det i alle Henseender bedst." Kongen sagde: „Mange Tidender maa du kunne sige, om vi ville spørge." Kongen spurgte nu om meget; men Gest fortalte det alt, som det var skeet, og omsider tog han til Orde: „Jeg maa dog nu fortælle eder, hvi jeg er kaldt Norna=Gest." Kongen sagde, at han vilde høre det.

Om Norna=Gests Fødsel, og hvorlunde han fik det Navn Norna=Gest.

11. „Det skete, da jeg blev opfødt hos min Fader paa det Sted, som hedder Grønning. Min Fader var rig paa Penge, og boede godt. Der fore da om Landet Spaakoner, som kaldtes Vølver eller Valaer, og spaaede Folk deres Alder; derfor bød man dem hjem til sig, anrettede Gilder for dem, og gav dem Gaver ved Skilsmissen. Min Fader gjorde ligesaa; de kom til ham med stort Følge, og skulde spaae min Skjæbne. Da dette skulde gaae for sig, laae jeg i en Vugge, og to Lys brændte over mig. De mælte da til mig, og sagde, at megen Lykke skulde vorde mig til Deel, langt mere end mine Forældre eller Høvdingsønner der i Landet, og de forsikrede, at det i alle Henseender skulde gaae mig saa. Der vare tre Vølver; den yngste Norne troede sig tilsidesat af

de to, efterdi de ikke spurgte hende til Raads i slig en Spaaning, som var af saa megen Værd. Der var ogsaa en Flok urolige Hoveder, som kastede hende af sit Sæde, saa hun faldt til Jorden. Derved blev hun meget opbragt, raabte høit og med Vrede, bedende hine, at holde op med saa gode Spaadomme om mig; „thi jeg vil forvolde ham," vedblev hun, „at han ei skal leve længer end dette Lys brænder, som staaer der tændt ved Drengen!" Da tog den ældste Volva Lyset, slukte det, og bad min Moder gjemme det, og ikke antænde det før paa min sidste Levedag. Derefter droge Spaakvinderne bort, bandt den unge Norne, og førte hende saaledes med sig; og min Fader gav dem gode Gaver ved Skilsmissen. Da jeg var fuldvoxen, gav min Moder mig dette Lys at gjemme, og jeg har det endnu hos mig." Kongen spurgte: „Hvi drog du nu hid til os?" Gest svarede: „Det faldt mig saa ind, og jeg ventede mig af eder nogen Lykke, eftersom I har været meget berømmet for mig af gode og vise Mænd." Kongen sagde: „Vil du nu tage mod den hellige Daab?" Gest svarede: „Det vil jeg gjøre efter eders Raad." Saa blev nu gjort, og Kongen tog ham i sin Kjærlighed, og gjorde ham til sin Hirdmand. Gest var meget gudfrygtig, og fulgte vel Hofsæder; han var desaarsag ogsaa vennesæl af Mennesker.

Om Norna=Gests Kerte og hans Død.

12. En Dag spurgte Kongen Gest: „Hvor længe vil du nu leve, om du raader?" „Føie Stund fra denne Tid," svarede Gest, „om Gud vil det saa." Kongen sagde: „Hvorledes vil det nu gaae, om du fremtager dit Lys." Gest tog nu Lyset op af sit Harpegjemme. Kongen bød, at det skulde antændes, og da det skete, brændte

det hurtig. „Hvor gammel er du nu?" spurgte Kongen. „Nu har jeg fyldt tre hundrede Vintre," sagde Gest. „Meget gammel er du," sagde Kongen. Gest lagde sig da ned, og bad dem olie sig. Det lod Kongen gjøre, og da det var skeet, var lidet tilbage af Lyset. Man fandt da, at Døden efterhaanden nærmede sig Gest; og i samme Øieblik som Lyset var udbrændt, døde ogsaa Gest; alle fandt hans Død mærkelig, og Kongen lagde megen Værd paa hans Sagaer, og holdt det for sandt, hvad han havde fortalt om sin Alder; og her slutter Fortællingen om Norna=Gest.

Fortælling

om

Ragnars Sønner.

Her fortælles om Ragnars Sønner, og hvorledes mange Konger nedstamme fra dem.

Efter Kong Rings Død tog hans Søn Ragnar hans Kongedømme over Sverrig og Danmark. Da anfulde mange Konger Rigerne, og underlagde sig dem. Men efterdi han var ung, og syntes dem lidt skikket til Beraadslagninger og Rigets Styrelse; var der en Jarl ved Navn Herrød i Vester-Gotland; han var Kong Ragnars Jarl, den viseste blandt Mænd, og en stor Kriger. Han havde en Datter, som blev kaldt Thora Borgarhjort, og var den skjønneste af alle Kvinder, som Kongen havde faaet Efterretning om. Jarlen, hendes Fader, havde givet hende en liden Orm i Morgengave, hvilken hun først opfødte i sin Æske; men denne Orm blev omsider saa stor, at den laae i en Kreds om hendes Stue, og bed sig i Halen. Den blev da saa rasende, at ingen torde nærme sig Stuen, undtagen de som gave den Mad eller tjente Jarlens Datter, og den aad en Oxe om Dagen. Folket forskrækkedes meget, og indsaae, at den vilde gjøre megen Skade, saa stor og rasende som den var bleven. Jarlen gjorde da det Løfte ved Brages fulde Bæger, at han skulde gifte sin Datter Thora til den Mand allene, som dræbte Ormen, eller torde gaae til Samtale med hende

for Ormen. Da Kong Ragnar spurgte denne Tidende, drog han til Vester-Gotland, og da han kom i Nærheden af Jarlens Gaard, iførte han sig et sammenhængende Klædningsstykke, bestaaende af Buxer, en Kappe med Ærmer paa og en Hætte foroven; disse Klæder vare valkede med Sand og Tjære. Han tog et stort Spyd i sin Haand, og var omgjordet med et Sværd, og gik saaledes ene fra sine Mænd til Jarlens Gaard og Thoras adskilte Stue. Saasnart Ormen saae, at der var kommen en ukjendt Mand, reiste den sig op, og blæste Edder imod ham; men han skød Skjoldet imod, gik djærvelig ind paa den, og gjennemstak dens Hjerte med Spydet; siden trak han Sværdet, og hug Hovedet af Ormen, og det gik da, som det fortælles i Kong Ragnars Saga, at han siden ægtede Thora Borgarhjort. Derefter drog han ud paa Krigstoge og fredede hele sit Rige. Med Thora havde han to Sønner; den ene hed Erik, den anden Agnar; da de vare nogle Aar gamle, blev Thora syg og døde. Siden fik Ragnar Aslaug, som nogle kalde Randalin, en Datter af Sigurd Fafnersbane, og Brynhild Budlesdatter. De havde fire Sønner: Ivar Beenløs var den ældste, dernæst Bjørn Jernside, dernæst Hvitserk, og endelig Sigurd, i hvis Øie var et Mærke, at det var som en Orm laae om Øiestenen, og deraf var han kaldt Sigurd Orm i Øie.

2. Da nu Ragnars Sønner vare voxne, hærjede de vide om Land; Brødrene Erik og Agnar droge andensteds hen, men den tredie Vei drog Ivar og hans yngre Brødre med ham; han styrede for dem, thi han var en særdeles viis Mand. De underlagde sig Sjælland og Reidgoteland, Eygoteland og Øland og alle Smaalande

i Havet. Ivar tog da med sine yngre Brødre sit Sæde i Leire i Sjælland, hvilket dog skete mod Kong Ragnars Villie. Alle hans Sønner droge ud paa Krigstoge; thi de vilde ikke være mindre navnkundige end deres Fader Kong Ragnar. Denne fandt sig ei godt i, at hans Sønner vare imod ham, og bemægtigede sig hans Skattelande mod hans Villie. Han satte over det Øverste af Sverrig en Konge, som hed Eystein Bele, og bød ham bestyre dette Rige paa hans Vegne, og værge det for hans Sønner, om de gjorde Fordring paa det. Det hændte sig en Sommer, som Kong Ragnar var dragen med sin Hær i Østervegen, at hans Sønner Erik og Agnar kom til Sverrig, og holdt med deres Skibe op i Logen[1]. De sendte da Bud til Upsal til Kong Eystein, at han skulde komme til dem; og da de nu kom sammen, sagde Erik, at han vilde at Kong Eystein skulde lægge Sverrig under Brødrene, og at han da vilde ægte hans Datter Borghild, og lagde til, at de da vel kunde holde dette Rige imod Kong Ragnar. Eystein sagde, at han vilde foredrage denne Sag for Høvdingerne der indenlands, og saaledes skiltes de. Men da nu Kong Eystein kom frem med dette Andragende, blev hele Landsfolket enigt i at værge Landet mod Ragnars Sønner. Der blev da sammendragen en betydelig Hær, og Kong Eystein drog mod Ragnars Sønner, og da de mødtes, kom det til et stort Slag. Lodbroks Sønner bleve nu overmandede, og saa mange faldt af Brødrenes Hær, at kun faa stode tilbage; da faldt ogsaa Agnar, men Erik blev taget fangen. Kong Eystein bød Erik Fred og saa meget Gods af Upsa-

[1] d. e. Mælaren.

lavælde, som han selv vilde, i Bøder for sin Broder Agnar, og derhos sin Datter, som han tilforn havde beilet til. Erik vilde ikke tage nogen Pengebøder, heller ikke Kongedatteren, men sagde, at han ikke vilde leve efter den Ufeir, som han havde faaet; men det, sagde han, vilde han bede om, at han maatte selv kaare sig sin Dødsmaade. Og da nu Kong Eystein ikke kunde faae Erik til at indgaae noget Forlig, tilstod han ham hans Forlangende. Erik bad, at de skulde opløfte ham paa Spydsodde, og saaledes hæve ham op over hele Valen; saa kvad Erik:

Bod for min Broder jeg ikke
Tager, ei Mø jeg vil kjøbe,
Ei høre Eystein vorde
Agnars Bane nævnet;
Mig ei begræder en Moder,
Doe jeg skal øverst paa Valen;
Thi lader Spydestangen
Stande tvært mig igjennem!

Og for han blev hævet op paa Spydene, saae han een af Mændene ride meget; da kvad han:

Bud skal I bringe Aslaug,
(Østfarterne endtes)
At min Ring den smække
Kvinde skal nu have;
Da vil med megen Sorrig,
Naar min Død der spørges,
Sine milde Sønner
Min Stedmoder det fortælle.

Det blev nu saa gjort, at Erik blev løftet op paa Spydsodderne, og han døde saaledes oppe over Valen. Og da

denne Tidende spurgtes til Sjælland til Aslaug, da drog hun strax til sine Sønner, og fortalte dem det; Bjørn og Hvitserk spillede Brætspil, men Sigurd stod foran dem; da kvad Aslaug:

Ei I vilde længe
Uden Hævn da være,
Ikke et Halvaar efter,
Om før dem I døde;
Det jeg tør ei dølge,
Da, hvis Liv end havde
Erik eller Agnar,
Om end ei mine Sønner.

Da svarede Sigurd Orm i Øie:

Skal om trende Uger,
Da du sørger, Moder!
(Langen Vei vi have)
Leding udrustet være;
Skal i Upsal ikke,
Om end Gods han byder,
Hvis saa Diser hjælpe,
Konning Eystein raade.

Da kvad Bjørn Jernside:

Due vil i den Tapres
Barm dog Hu og Hjerte,
Om end Manden mindre
Mæler om sin Kjækhed;
Os staaer ei i Øine
Orm, ei spillende Snoge,
Mine Brødre mig glæded,
Mindes jeg dine Sønner.

Da svarede Hvitserk:

Lad os, før vi love,
Tænke paa Hævnens Fremgang,
Agnars Bane vi lade
Meget Ondt forsøge;
Skib paa Bølgen vi skyde,
Hugge Is for Stavnen,
Snart vi nu maae søge
Snekkerne at berede.

Da kvad Ivar Beenløs:

Mod I skulle have,
Dristighed tillige,
Det vil da behøves,
At der meget følger;
Bære skulle I høit mig
Beenløse fremfor Folket,
At jeg til Hævnen mine
Hænder begge kan nytte.

Derefter sammendroge Ragnars Sønner en overordentlig Hær, og da de vare færdige, droge de med en Flaade til Sverrig, men Dronning Aslaug drog med femten hundrede Ryttere landveis, og dette Mandskab var særdeles vel udrustet. Selv bar hun Krigsrustning, og var Anfører for denne Hær, og blev kaldt Randalin. De mødtes i Sverrig, og røvede og brændte, hvor de fore frem. Dette spurgte Kong Eystein, og samlede imod dem en Hær af alle de Mænd, som i hans Rige vare duelige til at bære Vaaben; og da de mødtes, kom det til et stort Slag, og Lodbroks Sønner seirede, men Kong Eystein faldt; dette spurgtes vidt og bredt, og blev meget berømmet. Ogsaa Ragnar spurgte dette der, hvor han var paa Krigstoge. Han var meget ilde tilfreds med,

at hans Sønner ikke havde opsat Hævnen til hans Hjemkomst. Da han nu kom tilbage til sit Rige, sagde han til Aslaug, at han vilde udøve en ikke mindre berømmelig Daad, end hans Sønner havde udført. „Jeg har nu," sagde han, „underlagt mig igjen største Delen af det Rige, som mine Forfædre have eiet, undtagen England, og derfor har jeg nu ladet gjøre to Knorrer[1] i Lide paa Vestfold;" thi hans Rige strakte sig fra Dovrefjeld til Lindesnæs. Aslaug svarede: „Mange Langskibe kunde I have ladet gjøre for det, disse Knorrer have kostet; I vide ogsaa, at det er vanskeligt at lande med Storskibe paa England formedelst Strøm og Udgrunde, og dette er en uklog Beslutning. Ikke destomindre drog Kong Ragnar med disse Knorrer vester over til England, hvor de begge gik under, men han selv og hele hans Hær kom uskadt i Land. Han begyndte nu at hærje, hvor han kom frem.

3. I denne Tid herskede over Nordhumberland en Konge, som hed Ella. Da han spurgte, at der var kommen en Hær i hans Rige, samlede han sig mange Tropper, og drog imod den med en betydelig Hær, og det kom til et stort og haardt Slag. Kong Ragnar havde uden paa sine andre Klæder en Silkeskjorte, som Aslaug ved Skilsmissen havde givet ham. Men da Landets Hær var saa stor, at ingen kunde holde sig imod den, faldt næsten alle hans Folk, men selv gik han fire eller vel end og flere Gange gjennem Kong Ellas Fylking, og intet Jern bed paa hans Silkeskjorte. Dog blev han omsider taget fangen, og sat i en Ormegaard, men Ormene vilde ikke nærme sig ham. Kong Ella havde seet, at Jern ikke

[1]) et Slags Kjøbmandsskibe.

bed paa ham om Dagen, da de sloges, og nu vilde Ormene ikke skade ham; derfor lod han trække det Klædemon, som han havde haft udenpaa om Dagen, af ham, og strax hængte Ormene sig paa alle Sider ved ham, og han lod der sit Liv med megen Mandighed. Og da Kong Ragnars Sønner spurgte denne Tidende, droge de over til England, og sloges med Kong Ella. Men fordi Ivar og hans Folk ikke vilde deeltage i Slaget, og Landets Hær var betydelig stor, finge de Useir, flyede til Skibene, og droge, efter saaledes udført Sag, hjem igjen til Danmark; men Ivar blev tilbage i England, drog til Kong Ella, og begjerede af ham Bøder for sin Fader. Og da Kong Ella saae, at Ivar ikke vilde slaaes med sine Brødre imod ham, holdt han for, at han uden Fare kunde indgaae Forlig med ham. Ivar bad Kongen give ham i Bøder for hans Fader saa meget af Landet, som han kunde bedække med den største Oxehud; han lagde til, at det ikke vilde være ham trygt at drage hjem for hans Brødre. Ella fandt det ikke utroligt, og paa disse Vilkaar indgik de Forlig. Ivar tog nu en raa Hud, og lod den udstrække saa meget mueligt; derpaa lod han den skære i en meget smal Snor; ligeledes adskilte han Haarsiden fra Kjødsiden. Denne Snor lod han drage om en Slette, og derudenom lod han mærke en Grundvold, hvorpaa han byggede stærke Borgmure, og den Borg kaldes nu Jorvik[1]. Han indgik Venskab med alt Landsfolket og meest med Høvdingerne, og det kom saa vidt, at alle Høvdinger lovede ham og hans Brødre Troskab. Siden sendte han Bud til sine Brødre, at underrette dem om, at de nu kunde have mere Haab om at

[1]) d. e. York.

hævne deres Fader, hvis de nu kom med en Hær til England. Da de spurgte det, udbøde de en Hær, og styrede til England, og da Ivar blev det vaer, drog han strax til Kong Ella, og sagde, at han ei vilde dølge ham slig Tidende; og lagde til, at han ei kunde stride mod sine Brødre, men dog vilde drage til dem, og søge om Fred. Kongen modtog dette Tilbud. Ivar kom til sine Brødre, og tilskyndte dem at hævne deres Fader, og drog siden tilbage til Kong Ella, og fortalte ham, at de vare saa rasende og afsindige, at de ikke vilde lade sig afholde fra at slaaes. Kongen holdt for, at Ivar havde beviist ham den største Troskab, og drog nu mod Brødrene med sin Hær. Da de mødte hinanden, vendte mange Høvdinger sig fra Kongen, og droge til Ivar. Kongen blev da overmandet, saa at en stor Deel af hans Hær faldt, men selv blev han fangen. Ivar og Brødre mindedes nu, hvorledes deres Fader var bleven piint; de lode da riste en Ørn paa Ellas Ryg og derpaa med et Sværd skære alle Ribbenene ud af Ryggen, saa at Lungen blev trukken ud der; saa siger Sigvat Skjald i Knudsdrape:

Paa Ellas Ryg
Riste lod Ivar,
Yorks Behersker,
Ørnens Tegn.

Efter dette Slag blev Ivar Konge over den Deel af England, som hans Frænder havde før eiet. Han havde da to uægte Brødre, den ene hed Yngvar, den anden Husto. De piinte Kong Edmund hin Hellige efter Ivars Befaling, hvorefter denne underlagde sig hans Rige. Lodbroks Sønner gjerde Krigstoge til mange Lande, Eng-

land og Valland, Frakland og lige ud til Lombardiet. Men det fortælles, at saa vidt kom de frem, at de indtoge den Borg, som hedder Luna; ja engang agtede de endogsaa at drage til Romeborg, og indtage den; og deres Hærfærd var meget navnkundig over alle de nordiske Lande, hvor den danske Tunge tales. Da de kom tilbage til deres Rige i Danmark, skiftede de Landene mellem sig; Bjørn Jernside tog Upsalarige og hele Sverrig og det, som der hører til; men Sigurd Orm i Øie havde Sjælland og Skaane og Halland, hele Vigen og Agderne til Lindesnæs og Hoveddelen af Oplandene; men Hvitserk havde Reidgoteland og Vindland[1]. Sigurd Orm i Øie ægtede Blæja, Kong Ellas Datter; deres Søn var Knud, som var kaldt Horde-Knud, og tog Regjeringen efter sin Fader i Sjælland, Skaane og Halland; men Vigen affaldt da fra ham. Han havde en Søn, som hed Gorm; han var opkaldt efter sin Fosterfader, Knud Fundnes Søn. Han bestyrede hele Ragnars Sønners Rige, medens de vare ude paa Krigstoge. Gorm Knudsøn var en saare stor og stærk Mand, og besad den største Færdighed i alskens Øvelser, men han var dog ikke saa viis, som hans forrige Frænder havde været.

Om Kong Gorm.

4. Gorm tog Kongedømmet efter sin Fader; han ægtede Thyre, som blev kaldt Danmarksbod[2], en Datter af Klak-Harald, som var Konge i Jylland; men da Harald var død, tog Gorm hele dette Rige under sig. Kong Gorm drog med en Hær over hele Jylland, og til-

[1]) Venden, d. e. Pommern og flere Kystlande ved Østersøen.
[2]) I Runeindskriften paa Jellingestenen fører hun samme Tilnavn.

intetgjorde alle Næskongerne lige sønder ned til Sles; ogsaa indtog han en stor Deel af Vindland. Han holdt mange Slag med Saxerne, og blev en meget mægtig Konge. Han havde to Sønner; den ældste hed Knud og den yngste Harald; Knud var den fagreste Mand, man havde seet; Kongen elskede ham fremfor enhver anden Mand, ligesom ogsaa hele Folket, og han blev kaldt Dana-Ast, det er de Danskes Kjærlighed; Harald slægtede sin Mødreneæt paa, og hans Moder elskede ham ikke mindre end Knud. Ivar hin Beenløse var længe Konge i England; han havde ingen Børn, thi hans Natur var saaledes, at han ikke havde nogen Lyst til Kvinder eller Elskov, men ei manglede han Viisdom og Haardførhed. Han døde af Alderdom i England, og blev der høilagt. Da vare alle Lodbroks Sønner døde. Efter Ivar tog Adelmund, Edmund hin Helliges Brodersøn, Kongedømmet i England, og kristnede vide Landet. Han tog Skat af Nordhumberland, eftersom det var hedenskt. Efter ham tog hans Søn Adelbrigt Kongedømmet; han var en god Konge, og blev gammel. I Slutningen af hans Dage kom en Hær af Danske til England under Anførsel af Gorms Sønner Knud og Harald; de underlagde sig et stort Rige i Nordhumberland, det nemlig, som Ivar havde besiddet. Kong Adelbrigt drog imod dem, og de sloges nordenfor Klifland, hvor der faldt mange af de Danske; noget sildigere landede de Danske ved Skardeborg, sloges der, og finge Seier; derpaa droge de sønderpaa til Jorvik, og alt Folket underkastede sig dem, og da troede de sig sikre. Men en Dag, da det var hedt Veir, gik Folkene ud at svømme, og medens Kongesønnerne svømmede mellem Skibene, løb der Folk

til ovenfra Landet, og skode paa dem. Knud blev da gjennemskudt med en Piil til Døde; de toge Liget, og bragte det ud paa Skibet. Da nu Indbyggerne hørte dette, samlede de sig sammen, saa at de Danske siden ikke formaaede at gjøre Landgang formedelst de samlede Landsfolk, og derpaa droge igjen hjem til Danmark. Kong Gorm var da i Jylland, og da han spurgte denne Tidende, styrtede han tilbage, og brast af Sorg samme Time Dagen derefter. Da tog hans Søn Harald Kongedømmet over Danmark; han var den første af sine Ætmænd, som antog Troen og Daaben.

Sigurd Hjorts Fald.

5. Sigurd Orm i Øie, Bjørn Jernside og Hvitserk havde hærjet vide om Frakland; derpaa vendte Bjørn hjem til sit Rige. Efter dette slogs Keiser Ørnulf med Brødrene, og da faldt hundrede tusinde af de Danske og Nordmændene; der faldt da Sigurd Orm i Øie og en anden Konge, som hed Gudrød; han var en Søn af Olaf, Rings Søn, Ingjalds Søn, Inges Søn, Rings Søn, efter hvilken Ringerige er opkaldt, som igjen var en Søn af Dag og Thora Drengemoder. De havde ni Sønner, fra hvilke Doglingernes Æt nedstammer. Helge Hvasse hed Gudrøds Broder; han førte med sig bort fra Slaget Sigurd Orm i Øies Fane og hans Sværd og Skjold. Han drog hjem til Danmark med sin Hær, og traf der Sigurds Moder Aslaug, og fortalte hende denne Tidende. Da kvad Aslaug denne Vise:

Ravnen ei sidder, men søger
Spise paa Valens Høie[1],

[1]) d. e. Faldnes Dynger.

Sorg det er, at den sjeldne
Sigurds Færd er til Ende;
Over ham dygtige Mænd i
Dødningehornet blæse;
Altfor tidlig lod Odin
Valmoers Alf[1] gaae i Døden.

Men fordi Horde-Knud var ung, var Helge der tilligemed Aslaug længe til Landets Værn. Sigurd og Blæja havde en Datter, Tvillingsoster til Hørde-Knud; Aslaug gav hende sit Navn, opdrog og fostrede hende; hende ægtede Helge Hvasse; deres Søn var Sigurd Hjort; han var den skjønneste, største og stærkeste af alle de Mænd, man havde seet; Gorm Knudsøn og Sigurd Hjort vare lige gamle. Men da Sigurd var tolv Aar gammel, dræbte han i Enekamp en Berserk, som hed Hildebrand, tilligemed dennes tolv Stalbrødre. Efter dette giftede Klak-Harald ham sin Datter, som hed Ingeborg; de havde to Børn Guttorm og Ragnild. Da spurgte Sigurd, at hans Farbroder, Kong Frode, var død, hvorfor han drog nord op til Norge, og blev Konge over sin Fædrenearv Ringerige. Om ham er en lang Saga, thi han udførte mange Slags Manddoms-Gjerninger. Men det er at sige om hans Endeligt, at han red ud i øde Skove at jage Dyr, som han pleiede, og der kom imod ham Hade-Berserken[2] Hake med tre hundrede fuldt væbnede Mænd, og slogs med ham; der faldt Sigurd, dog først efter at have dræbt tolv Mænd, og skilt Kong Hake ved sin høire Haand, og desuden tilføiet ham tre andre Saar. Efter dette red Kong Hake

[1]) den for ham af Valkyrierne udkaarede Kriger. [2]) Berserken fra Hadeland.

med sine Mænd til Stein i Ringerige, som var Sigurds Sæde, og borttog hans Datter Ragnild og hans Søn Guttorm og desuden meget Gods, og førte dem hjem med sig til Hadeland; og kort derefter lod han berede til et stort Gilde, og agtede at gjøre sit Bryllup, men der skete Ophold dermed, da hans Saar ikke vilde begynde at læges. Ragnild var da femten, men Guttorm fjorten Aar gammel. Saaledes led Høsten og Vinteren frem til Juul, at Hake laae af Saarene. Da var Kong Halfdan Svarte paa sine Gaarde i Hedemarken; han sendte Harek Gand og med ham hundrede Mænd; de droge en Nat over Mjøsen til Hadeland, og kom i Dagbrækningen til Kong Hakes Gaard, bemægtigede sig alle Dørrene til Skalen, hvori Hofsinderne sove, ginge siden til Kong Hakes Sovestue, og toge Ragnild og hendes Broder Guttorm og alt det Gods, som der var, og førte det bort med sig, brændte Skalen og deri alle Hofsinderne, og droge siden bort. Men Kong Hake stod op, væbnede sig, og gik efter dem en Stund, og da han kom paa Søens Iis, vendte han Sværdfæstet ned, styrtede sig paa Odden, og døde saaledes, og er der høilagt paa Søens Bred. Kong Halfdan saae, at de kjørte over Isen med en tjældet Vogn, og troede at deres Ærende maatte være blevet udført efter hans Ønske; han lod da sende Bud over hele Bygden, og indbød alle Stormænd i Hedemarken, og beredte samme Dag et stort Gilde, og gjorde Bryllup med Ragnild, og de vare siden sammen lang Tid. Deres Søn var Kong Harald Haarfager, som først var Enevolds-Konge over hele Norge.

Saga-Brudstykke

om

nogle Oldtids Konger

i

Danmark og Sverrig.

Saga-Brudstykke om nogle Oldtids Konger i Danmark og Sverrig[1].

... Kongen svarede: „Jeg seer, at det er fornødent ved denne Friersag, at man, saa meget som muligt, holder den skjult; thi det var før Kongedøttres Sædvane, at lade tre eller flere Beilere komme, og ikke just tage den første; og der ere flere veldannede Konger til end Helge." „Det er kun for Skins Skyld, at du spørger mig om min Villie i denne Sag!" svarede Aude, „thi jeg veed, at du har forud fast besluttet, at det skal gaae anderledes end efter min Villie; og det er ikke sandsynligt, at du vil unde mig saa godt et Giftermaal; thi andet har du vistnok bestemt mig." Kongen stod op, og svarede: „Det var et sandt Ord, du der talte; aldrig skal du faae Kong Helge, og det saa meget mindre, jo større Lyst du har til ham." Han gik derpaa til Kong Helge, og sagde at han havde forestillet denne Sag for sin Datter, og lagde til, at han havde gjort sig al Flid derfor, men hendes Svar forekom ham desto ugunstigere, jo længer de

1) I Membranfragmentet er ingen Overskrift, men denne er tagen af Papirsafskrifter, som desuden tilføie: Ivar Vidfadme, Rørik, Helge hin Hvasse, Harald Hildetand tilligemed Braavalle-Slaget og noget om Sigurd Ring, eftersom det findes skrevet paa nogle forrevne Smudsblade. Om Helge hin Hvasses Frierreise til Aude hin Grundrige, Ivar Vidfadmes Datter i Sverrig, og Ivars Svar. Begyndelsen fattes. Audes Ord til sin Fader, som med List fremførte Helges Andragende,

talte derom; ja saa stort var endog hendes Overmod, at hun erklærede reent ud, at der var ingen Kongesøn, som hun tyktes fornem nok for hende. Imidlertid vilde han dog endnu engang tale Sagen paa hans Vegne, men for dennesinde nyttede det ikke. Helge drog da hjem; og hans Broder Rorik spurgte snart, hvad der var skeet. Ogsaa Rorik blev tilskyndt af sine Venner til at gifte sig, og da han selv fandt Lyst dertil, raadede de ham at beile til Kong Ivars Datter; thi Ivar var den berømteste Konge paa den Tid. Da han nu meente, at han ikke kunde vente at gjøre en saadan Lykke, som hans Broder, der i enhver Henseende var fortrinligere, alt var gaaet glip af; opmuntrede de ham ved at sige, at han ikke vilde naae nogen høi Lykke, om han ei attraaede den, og de føiede til, at det var ham ingen Skam, om han end fik Afslag. Han fremførte da Sagen for sin Broder, og spurgte ham til Raads; denne sagde, at da kunde man sige, han havde Lykken med sig, om han fik hende, og at den kunde prise sig lykkelig, i hvo det end var, der fik hende tilægte. Nu bad da Rorik Helge om at drage hen, og beile til Kvinden for ham; denne lovede at drage, men sagde, at han dog ikke ventede, at det vilde nytte mere end før. Helge drog til Sverrig til Kong Ivar, og blev der vel modtagen ligesom før. Han havde ikke været der lang Tid, før han foredrog Sagen, og beilede til Aude paa sin Broders Vegne. Kongen vilde neppe svare derpaa, men sagde, at det var et uforstandigt Andragende, og at man ikke kunde gjøre sig noget Haab derom; „og det undrer jeg mig over,“ lagde han til, „at du farer med det Ærende; da hun ikke vilde ægte dig, hvi skulde hun da ville ægte een, der

er langt mindre berømt." Helge sagde, at hans Broder i ingen Henseende var mindre berømt end han, men at Aarsagen til, at han ikke var saa navnkundig, og at der ikke gik saa mange Sagn om ham, var, at han stedse opholdt sig hjemme i Riget; og han bad nu Kongen fremføre Sagen for Aude. Denne yttrede, at han var uvillig dertil, og sagde, at han vidste, at hendes Svar vilde falde slet ud nu som for. Dagen efter kaldte han dog sin Datter til sig til en Enetale, og sagde, at Kong Helge var kommen der, og beilede til hende paa sin Broders Vegne, og at han ønskede at vide hendes Svar paa denne Sag. Hun svarede, at hun ikke kunde optage dette Andragende saa vel som det forrige, thi ikke vilde hun i den Grad beskæmme Helge, at hun giftede sig med hans Broder Rorik. „Dine Svar ere ikke værde at agte paa," sagde Kongen, „og ikke veed jeg, hvad Beslutning du har i Henseende til Ægteskab, da du siger nei til hver Konning, som beiler til dig. Jeg troer, at du bliver os snart ustyrlig, da du ikke vil følge vort Raad." „Det gjøres ei nødig denne Gang mere end før," svarede hun, „at tale til mig om Giftermaal, da du jo forud har fast besluttet, med hvem jeg skal giftes, og det kan ogsaa ganske være det samme, hvad enten jeg bliver gift til Rorik eller en anden Mand, da dog et slet Giftermaal vil falde i min Lod, naar du skal bestemme det." Kongen gik nu bort, og traf Helge, som spurgte om, hvad Udfald Sagen havde faaet. Kongen svarede, at han i sine Tanker om sin Datter havde taget ganske feil. „Det Ord gaaer," sagde han, „at min Datter er den viseste af Kvinder, men var hun end den største Tosse, vilde hun ikke have gjort

andet Valg i dette, end at sige nei til saadan en Konning som dig, der forekommer mig langt fortrinligere end Rørik, men det bliver vel dog det retteste, at hun faaer den, hun helst ønsker;" og de sluttede denne Underhandling saa, at han lovede Rørik sin Datter. Da hun nu var færdig, droge de deres Vei, og da de kom ud af Sverrig, talte de indbyrdes om, hvorledes denne Sag var gaaet, og hvad Kong Ivar havde talt for enhver af dem. De kom nu hjem til Riget til Sjælland. Da Rørik fik det at vide, lod han sende Heste og meget Mandskab imod dem; han lod anrette til et Gilde, og paa dette Gilde ægtede han Aude. Helge opholdt sig hjemme i Sjælland den Vinter; men Sommeren derpaa drog han paa Krigstoge, som han pleiede. Rørik havde en Søn ved sin Kone; han hed Harald, og havde det Særkjende, at hans Fortænder vare store og guldfarvede; stor og skjøn var han af Udseende, og da han var tre Aar gammel, var han saa stor som en ti Aars Dreng.

Helge hin Hvasses Drab.

2. Det hændte sig en Sommer, at Kong Ivar kom med sin Flaade seilende østenfra Sverrig, og agtede sig til Reidgotaland. Han lagde da med hele Hæren ind under Sjælland, og sendte Bud til sin Svigersøn Rørik, at han skulde komme til ham. Dette fortalte Kongen sin Kone Aude; hun spurgte da, om han agtede at drage til sin Svigerfader, og byde ham op i Land til Gjæstebud. Og da Kong Rørik om Aftenen vilde gaae til Sengs havde Aude ladet oprede midt paa Gulvet en ny Seng med nye Klæder, og hun bad Kongen at sove deri, og lægge Mærke til, hvad han drømte, og sige hende det om Morgenen; selv sov hun ene i en

anden Seng. Og om Morgenen kom Aude hen til ham, og spurgte om hans Drøm. „Jeg drømte,“ sagde han, „at jeg var stædt nær en Skov, hvorved der laae en jævn og fager Slette; og der saae jeg en Hjort staae paa Sletten. Da løb der en Leopard fra Skoven, og dens Man forekom mig som Guld at see til, og Hjorten stak Hornene under Dyrets Bov, saa det faldt dødt ned. Dernæst saae jeg en stor flyvende Drage, der fløi derhen, hvor Hjorten laae, greb den strax fat i sine Kløer, og søndersled den. Derefter saae jeg en Bjørninde, og med den fulgte en Unge, som Dragen vilde tage, men Bjørninden værgede den, og da vaagnede jeg.“ „Det er en betydningsfuld Drøm,“ sagde hun, „og vaer du dig for min Fader Konning Ivar, at han ikke sviger dig, naar du kommer til ham; thi der har du seet Kongers Fylgier[1] at holde Kamp; og jeg vilde ønske, at du ikke selv var den Hjort, som du drømte om, men det synes mig rimeligst. Den samme Dag drog han med mange Mænd til Kong Ivar, og gik om Bord paa Kongeskibet og hen for Loftingen, og hilste Kong Ivar. Men denne svarede intet, og lod som om han ikke saae ham. Da sagde Rørik, at han havde ladet berede et Gjæstebud for ham, og vilde byde ham til sig. Kongen svarede og sagde, at han havde ilde bortgiftet sin Datter, og at det ikke var at undres over, om hun end opførte sig slet imod ham. Han sagde, at han var vel fornøiet med Giftermaalet, og at hun heller ikke var ilde tilfreds dermed; da svarede Kongen med Vrede, og sagde, at han ikke var nøie underrettet om, hvorledes Helge og Aude førte sig op imod ham,

[1]) Skytsaander.

uagtet det dog var i hver Mands Mund, at Harald var Kong Helges Søn, og Drengen lignede ham ogsaa aldeles. Han sagde nu, at han var kommen, for at lade ham vide denne Svig, eftersom han ikke syntes om, at de skulde have hende begge; „og heller vil jeg," føiede han til, „at du giver hende til din Broder, end at det gaaer saaledes længer, uden at du hævner det." Rorik sagde, at han ikke havde hørt det, men at han for ingen Ting vilde miste sin Kone, og han bad derfor Kong Ivar at give ham Raad; men denne sagde, at han ikke kunde give ham andet Raad, end at han skulde dræbe Helge; eftersom det aldrig før vilde blive godt imellem dem; hvis han ikke vilde det, da skulde han overlade Helge Kvinden, og han tilføiede, at det var usømmeligt, at det gik saa. Rorik sagde, at han aldrig vilde miste sin Kone, og heller vilde han tage Hævn. Han red derpaa bort med sine Mænd, men Kongen foer syd til Reidgoteland. Om Høsten da Helge kom hjem, var Rorik saa sorgmodig, at intet Menneske kunde faae et Ord af ham, men Aude lod anrette et kosteligt Gilde for ham; paa dette Gilde anstilledes mange Slags Lege, og det tyktes nu Helge stor Skade, at hans Broder var saa sorgmodig, thi bad han ham at lege med sig; men denne sagde, at han ikke kunde lege, som Sagerne nu stode. Han bad ham da at være munter; „Lad os tage vore Heste," sagde han, „og ride i Turnering, som vi pleie!" Da sprang Rorik op, gik tans til sine Mænd, tog sine Vaaben, Hjelm og Brynie, Sværd og Spyd, og red ud; de andre Mænd rede efter med Turneerstænger. Hans Broder Helge kom nu imod ham med en Turneerstang, men da gjennemstak Rorik ham under Armen med Spydet,

saa at han faldt død ned af Hesten. Nu rede alle de, som vare nærværende til, og spurgte, hvi han havde bedrevet denne onde Gjerning; han sagde, at han havde tilstrækkelig Grund dertil, da han havde spurgt for vist, at Helge havde beskæmmet hans Kone. Alle benægtede det, og sagde, at det var en stor Løgn. Og da Aude spurgte dette, sagde hun, at hun vidste, at det var hendes Faders Raad, og at alt, hvad han agtede, ikke endnu var udført, men dog snart vilde vise sig. Hun tog da sin Søn Harald, og red bort med mange Mænd, men Rorik drog paa Gjæsteri, som han pleiede. Kort Tid derefter kom Kong Ivar tilbage sondenfra; og da Rorik spurgte dette, red han imod ham. Men da Kong Ivar fik at vide, at Helge var dræbt, sagde han, at dette var et stort Nidingsværk, og han bød sit Mandskab hurtig at væbne sig, og hævne hans Ven Helge. Da han nu spurgte, at Rorik agtede at besøge ham, beredte han sit Mandskab til Kamp; de droge derpaa op i Land og ind i en Skov, som laae paa den Vei, ad hvilken man kunde vente, at Rorik vilde fare, naar han drog derned. Da denne nu kom ned til Søen, gik Kong Ivar selv i Land med det Mandskab, som var tilbage ved Skibene, og lod sætte sit Banner op, og gik imod Rorik. Og da de, som vare i Skoven, hørte Kong Ivars Lure gjalde, løb de ud af Skoven efter Rorik og hans Hær, og da de kom til dem, sloges de; og der faldt Rorik og hele hans Hær. Da fordrede Kong Ivar, at Riget skulde overgives til hans Bestyrelse, og alle de, som vare nærmest, underkastede sig ham. Kort derefter kom hans Datter Aude hin Dybsindige oppe fra Landet med hele den Hær, som hun havde kunnet faae samlet.

Og eftersom Kong Ivar ikke havde saa stor en Hær, at han kunde indlade sig i Slag med Landshæren dennesinde, foer han bort til Sverrig. Samme Vinter samlede Aude til sig alt det Guld og de kostbare Sager, som hun kunde faae i det Rige, som Kong Rorik havde eiet, og sendte det til Eygoteland; og saasnart det blev Vaar, begav hun sig paa Reisen, og havde sin Søn Harald med sig. Ogsaa mange Stormænd droge med hende; og hun havde med sig alt det Gods, som hun kunde føre. Hun drog først til Eygoteland og siden øster over til Garderige. Derover herskede til den Tid en Konge, som hed Radbard; han tog vel imod hende og hendes Folk, og bød hende og hele hendes Mandskab, at opholde sig hos ham, og nyde god Behandling i hans Land; dette Tilbud modtog hun. Kong Ivar underlagde sig hele det Rige, som Brødrene havde eiet. Men Kong Radbard beilede til Aude, og eftersom hun var landflygtig fra Sjælland med sin Søn, syntes hun, at hun kunde behøve nogen Støtte, som kunde være hendes Søn til Hjælp, naar han voxte op; og efterdi Radbard var en mægtig Konge, giftede hun sig med ham efter Haralds Raad, men Kong Ivar blev ikke adspurgt derom.

Kong Ivars Endeligt.

3. Og da Kong Ivar spurgte denne Tidende, at Aude var gift, tyktes det ham, at det var forunderlig dumdristigt af Kong Radbard, at ægte hende uden hans Forlov. Han samlede derfor en stor Hær over hele sit Rige Sverrig og Danmark, og saa stor en Flaade fik han samlet, at man ikke kunde tælle, hvor mange Skibe han havde. Med denne Flaade styrede han Færden til

Østerrige[1] imod Kong Radbard, og sagde, at han vilde ødelægge og brænde hele hans Rige. Kong Ivar var da meget gammel. Og da han kom med Flaaden øster i Karialabotn[2], og agtede at gaae op fra Skibene med Hæren, der hvor Kong Radbards Rige begyndte, skete det en Nat, da Kongen sov i Loftingen paa sin Drage, at (det syntes ham, som) der langt ude fra Havet kom flyvende en stor Drage, hvis Farve var guul som Guld, og det funklede af den imod Himlen, som om Gnister fløi fra en Esse, saa at Lys opgik over alle omliggende Lande; og efter den fløi der saa stor en Skare af Fugle, at det forekom ham, som alle nordiske Landes Fugle der vare samlede. Og da saae han paa et andet Sted, at der trak en stor Sky op fra Nordost, med hvilken der fulgte saa megen Regn og hvast Veir, at det forekom ham, som alle Skovene og alt Landet flød i det Vand, som regnede ned. Dermed fulgte ogsaa Torden og Lynild. Og da den store Drage fløi fra Søen i Land, da kom Regnen og Uveiret med saa stort et Mørke imod den, at han dernæst ikke mere kunde see enten Dragen eller Fuglene, men hørte dog stort Gny af Tordenen og Uveiret; og det gik saa sønder og vester over Landet og saa vide, som hans Rige strakte sig. Og da tyktes han see derhen, hvor Skibene vare, og de vare alle blevne til Hvaler, og løb ude i Havet. Og derpaa vaagnede han, og han lod sin Fosterfader Hørd kalde, fortalte ham Drømmen og bad ham udlægge den. Hørd sagde, at han nu var for gammel til at udlægge Drømme. Han stod da oppe paa en Klippe ovenfor Bryggens Ende, men Kongen laae i

[1]) d. e. Østersøens østlige Kystlande. [2]) d. e. den finske Bugt.

Løftingen, og løsnede Teltskjødene, medens de talte sammen. Kongen var meget tungsindig, og sagde: „Gak her ud paa Skibet og raad min Drøm!" Hørd sagde, at han ikke vilde gaae derud; „og behøver jeg ikke at raade din Drøm," lagde han til, „selv kan du vide, hvad den har at betyde; og det kan man snarest vente, at der vil kun gaae kort Tid hen, inden Rigerne Sverrige og Danmark ville undergaae en Forandring; og er der nu kommen dødvarslende Herskelyst over dig, i det du vil underkaste dig alle Riger. Men du vedst ikke, at det Modsatte vil indtræffe, at du skal døe, og dine Fjender skulle faae Riget." Kongen sagde: „Gak hid og siig din onde Spaadom!" Hørd svarede[1]:

Her vil jeg stande,
Og heden tale.

Kongen sagde: „Hvo var Halfdan Snilde blandt Aser?" Hørd svarede:

Han var blandt Aser
Balder, hvem alle
Guder begræd,
Og dig ulig.

„Vel taler du," sagde Kongen, „kom hid og forkynd Tidender!" Hørd svarede:

Her vil jeg stande,
Og heden tale.

Kongen spurgte: „Hvo var Rørik blandt Aser?" Hørd svarede:

---

[1]) Kun noget af det, som her er udtrykt i Vers, er i Originalen Vers, men i det Øvrige gjenkjender man dog Versene paa de tilbageblevne Bogstavriim.

Han var Hæner,
Frygtsomst blandt Aser,
Fiendsk dog mod dig.

„Hvo var Helge hin Hvasse blandt Aser?" spurgte Kongen; Hørd svarede:

Han var Hermod,
Modigst af alle,
Og dig til Skade.

Kongen sagde: „Hvo var Gudrød blandt Aser?" Hørd svarede:

Heimdal var han,
Hoved dummest
Af Aser alle,
Ond dog mod dig.

Kongen sagde: „Hvo er jeg blandt Aser?" Hørd svarede:

Mon du være
Hin værste Slange,
Som Mænd kalde
Midgardsormen.

Kongen svarede meget vred: „Om du siger mig min forestaaende Død, da siger jeg dig, at du skal ikke leve længer, thi jeg har dig i Sigte, hvor du stander, din opblæste Thusse! Saa faer du nu nær Midgardsormen, og lad os prøve hinanden!" Da sprang Kongen op fra Løftingen, og han var saa vred, at han løb ud gjennem Teltskjødene, men Hørd styrtede sig fra Bjerget og ud i Søen. Og det saae de Mænd, som holdt Vagt paa Kongeskibet; og aldrig mere saae de enten Kongen eller Hørd, thi ingen af dem kom op siden. Efter denne Tildragelse, blev Hæren blæst til Landgang at holde Thing. Denne Tidende spurgtes nu over hele Hæren, at Kongen

var død, og man raadslog nu om, hvad man skulde gjøre med denne store Hær. Det forekom dem, at de ingen Aarsag havde til Strid mod Kong Radbard, men at de alle, da nu Kong Ivar var død, skulde fare hjem, saasnart de fik god Bør. Den Beslutning blev tagen, at Ledingen skulde være hævet, og enhver skulde seile hjem til sit Land. Men da Kong Radbard spurgte dette, satte han sin Stedsøn Harald over Hæren. Harald foer da med Hæren til Sjælland, og der blev han tagen til Konge. Dernæst drog han til Skaane til det Rige, som hans mødrene Frænder havde eiet, og han blev der vel imodtagen, og styrket med Mandskab. Derpaa drog han op i Sverrig, og underlagde sig hele Sverrig og Jotland, som hans Morfader Ivar havde eiet. Han indsatte igjen mange Fylkeskonger, hvilke Kong Ivar forhen havde frataget deres Riger. Kong Harald styrede Landet med Virksomhed og Kraft i den forste Deel af sine Dage. Formedelst hans Ungdom syntes mange, hvem Rigerne vare fratagne af Kong Ivar eller Kong Ingjald, at det nu var en let Sag, at tage deres Fædrenearv tilbage.

Om Harald Hildetand og hans Regjering.

4. Harald var femten Aar gammel, da han blev udnævnt til Konge, og eftersom hans Venner vidste, at han formedelst sin Ungdom vilde blive udsat for mange fjendtlige Overfald, tog man det Raad, at anrette en stor Seid[1], og der blev da seidet for Kong Harald, saa Jern ikke kunde bide paa ham. Og fra den Tid brugte han aldrig Dækningsvaaben i Kampen, og dog fæstede intet Vaaben paa ham. Han blev snart en stor

[1]) saa kaldtes det værste Slags Troldom.

Kriger, og holdt saa mange Slag, at der var ingen Mand i hans Æt, som har haft saadan Krigsurolighed i sin Regjering som han, og derfor blev han kaldt Harald Hildetand. Han underlagde sig med Kamp og Krigstoge alle de Riger, som Kong Ivar havde eiet; og det udførte han end mere, at der var ingen Konge i Danmark eller Sverrig, som jo betalte ham Skat, og alle bleve hans Mænd. Han underlagde sig ogsaa den Deel af England, som Halfdan Snilde og siden Kong Ivar havde eiet. Han indsatte Konger og Jarler, og lod dem yde Skat. Han satte saaledes Hervard Ylfings Søn Kong Hjørmund over Øster-Gotland, som hans Fader og Kong Granmar havde eiet.

Om Hildes Kiv.

5. I den Tid, da Kong Harald Hildetand kom til Regjeringen i Sverrig og Danmark, var der en Konge i Reidgoteland, som hed Hildebrand, og var en mægtig Konge og stor Kriger; men da han begyndte at ældes, opholdt han sig hjemme i sit Rige. Han havde to Børn, en Søn ved Navn Hilder, og en Datter, som hed Hilde. Hun var den skjønneste af alle Møer og meget stormodig. Og da Kongen var meget gammel, faldt han i en dødelig Sygdom, og da det nærmede sig hans Endeligt, kaldte han sin Søn til sig, og gav ham mange gode Raad: for det første, sagde han, skulde han gifte sin Søster langt bort, og for det andet, skulde han ikke tilstaae hende nogen Jordlod i sit Land, og for det tredie, skulde han ikke give hende saadanne Tjenestemænd, ved hvem hun kunde faae nogen Indflydelse. „Skal nu vort Samliv ophøre," saa vedblev han, „men behold du de samme Venner, som jeg har haft, da du er ung og

behøver Ledere til at styre Riget!" Kongen døde, men Landets Folk stævnede til et talrigt Thing efter Landsloven, og paa Thinget satte de Kongens Søn Hilder i Høisædet, og gave ham Kongenavn; og de svore ham Lydighed, men han dem, at holde over Landsloven. Og derefter gjorde han et stort Gilde og Arveøl efter sin Fader og Hoitidsøl for sine Venner; alle sine Venner og Stormænd gav ham samme Ravnbod[1], som de før havde hos den gamle Konge. Og da Riget var ordnet paa denne Maade, gik Kongedatteren Hilde for sin Broder, bukkede sig for ham, og hilste ham med blide Ord og fager Tale, og sagde . . . .

. . . .

6. . . . . paa Krigstoge. Og en Høst drog han at besøge sin Farbroder Kong Harald, og fandt der god Modtagelse, og blev der en Tid vel behandlet. Og eftersom Kong Harald begyndte at ældes, satte han sin Frænde Ring over sin Hær, at værne hans Lande; og Ring opholdt sig hos Harald i lang Tid. Men da Kongen begyndte meget at ældes, da satte han sin Frænde Ring til Konge over Upsal, og gav ham hele Sverrig og Vester-Gotland at raade over; men han selv havde Styrelsen over hele Danmark og Øster-Gotland. Kong Ring fik Alfhild, en Datter af Kong Alf, som eiede Landet imellem de tvende Elve Goteelv og Raumelv, hvilket ogsaa da kaldtes Alfheim; det var store Skovlande. Ring havde en Søn ved sin Kone; han hed Ragnar. Kong Harald havde to Sønner ved sin Kone: den ene var Rørik Slyngebange[2], den anden Thrand Gamle.

[1]) d. e. Titel. [2]) d. e. Ringslynger eller den Gavmilde.

Braavalle-Slaget imellem Kong Harald Hildetand og Sigurd Ring.

7. Og da Kong Harald Hildetand var bleven saa gammel, at han havde tilbagelagt halvandet hundrede Vintre, da holdt han Sengen, og kunde ikke gaae; og nu gjorde Vikinger med væbnet Magt Anfald vide om i hans Rige. Og da tyktes hans Venner, at det gik Riget ilde, eftersom Landets Styrelse begyndte at svækkes; og mange tyktes ogsaa, at han var gammel nok. Nogle Stormænd toge det Raad, da Kongen var i Karbad, at lægge Grene over, og kaste Stene derpaa, at de kunde drukne ham i Badet. Men da han mærkede, at de vilde dræbe ham, bad han dem føre ham bort af Badet: „Vel veed jeg," sagde han, „at jeg tykkes eder for gammel, det er ogsaa sandt; men jeg har dog fortjent at døe paa en ordentlig Maade, og ei ønsker jeg at omkomme paa en saadan Maade, at kvæles i et Bad, nei langt kongeligere vil jeg ende mine Dage!" Da kom hans Venner til, og toge ham bort. Og kort derefter sendte han Mænd op til Sverrig til sin Frænde Kong Ring med den Ordsending, at han skulde samle en Hær over hele det Rige, som han værnede, og komme imod ham ved Landegrændsen, og slaaes med ham, og tillige lod han ham sige alt, hvad der var foregaaet, hvorledes de Danske havde fundet ham for gammel. Kong Ring samlede da Mandskab over hele Sverrig og Vester-Gotland; ja endogsaa fra Norge fik han meget Mandskab; og der fortælles, at da de Svenske og Nordmændene fore med Hæren over Stokkesund, vare der fem og tyve hundrede Skibe. Men Kong Ring red med sin Huustrop og Vestgoterne oven om Øresund, og rykkede vesterpaa landveis til Skoven

Kolmark, som adskiller Sverrig og Øster-Gotland. Og da Kong Ring kom vester ud af Skoven til det Sted, som hedder Braavig, da mødte hans Skibshær ham, og Kong Ring slog der sine Telte paa Braavalle imellem Skoven og Vigen. Kong Harald sammendrog nu en Hær fra hele Danmark. Ogsaa en stor Hær kom fra Østerrige[1] og Kænegaard og Saxland. Og da hans Hær var kommen sammen fra Sjælland til det Sted, som hedder Søgia[2], kunde man gaae over til Skanøre fra Landøre paa eneste Skibe, og hele Søen syntes bedækket med Skibene af hans Flaade. Han sendte nu en Mand, som hed Herleif, og med ham Saxernes Hær, til Kong Ring, at lade hasle ham en Valplads, og vælge Kampplads for dem begge, og at erklære ham tillige, at Sikkerhed og Fred nu var endt imellem dem. Kong Harald drog derefter med Hæren i syv Dage, for han kom øster til Braavig, og da beredte begge sig til Slag, og fylkede deres Hær.

Deres Kæmpers Tal.

8. Saa fortælles, at i Kong Haralds Hær var der en Hovding, som hed Brune; han var den viseste af alle de Mænd, som vare med Harald. Kongen lod Brune fylke Hæren og ordne Hovdingerne under Bannerne. Kong Haralds Banner stod i den midterste Fylking, og hans Huustrop var om hans Banner. Disse Kæmper vare med Kong Harald: Svend, Sam, Gnepe hin Gamle, Gard, Brand, Blæng, Teit, Tyrving, Hjalte; de vare Kong Haralds Skjalde og Kæmper. Disse vare hjemme af Kong Haralds Hunstrop; Hjort, Borgar, Bele, Barre, Beigad, Toke; der var Skjold-

[1]) Østersøens østlige Kystlande. [2]) eller vel rettere Køgia.

moen Visma, og en anden ved Navn Heide, og begge vare komne med en stor Hær til Kong Harald. Visma bar hans Banner; med hende vare disse Kæmper: Karre og Milva. Vebjørg hed en Skjoldmø, som kom til Kong Harald med en stor Hær søndenfra Gotland; og hende fulgte mange Kæmper; af alle dem vare de største og berømteste: Ubbe hin Frisiske, Brat Irske, Orm Engelske, Bue Bramasøn, Are Eenøie, Geiralf. Med Skjoldmøen Visma fulgte en stor Hær af Vender; de vare lette at kjende paa deres lange Sværde og Buklere, og paa deres usædvanlig korte Skjolde. Og i Kong Haralds ene Fylkingsfløi var Skjoldmøen Heide med sit Banner, og hun havde med sig hundrede Kæmper; disse vare hendes Bersærker: Grim, Geir, Holmstein, Eysodul, Hedin Smækre, Dag Liflænder, Harald Olafsøn; der vare mange Høvdinger med Heide i Fløien. I den anden Fylkingsfløi var en Høvding, som hed Hake Høggvinkinne[1], og for ham blev Banneret baaret; med ham vare mange Konger og Kæmper; der vare disse: Alfar og Alfarin, Kong Gandalfs Sønner, som tilforn havde været Kong Haralds Hirdmænd og Huusfolk. Kong Harald var i en Vogn, da han ikke var vaabenfør, saa at han kunde gaae i Slaget. Kongen sendte Brune og Heide at see, hvorledes Ring havde fylket sin Hær, og om han var beredt til Kamp. Brune sagde: „Saa forekommer det mig, som Ring og hans Hær maae være beredte til Strid; han har underligen fylket, thi han har svinfylket sin Hær; og ikke vil det blive let at slaaes med ham." Da sagde Kong Harald: „Hvo mon har lært Ring i Kileform at fylke, det jeg tænkte ingen kunde uden jeg og Odin, eller

[1]) d. e. med Skramme paa Kinden.

mon Odin vil nu holde op at forunde mig Seier? det har aldrig for været Tilfældet; og end beder jeg ham, at han denne Gang vil tilstaae mig den. Men vil han nu ikke opfylde denne Bøn, og ikke skjenke de Danske Seier, nu som før, da lade han mig falde i Kampen med hele min Hær! og alle de, som falde paa Valen, giver jeg Odin." Saa var det, som Brune havde sagt, at Ring havde svinfylket hele sin Hær. Uagtet Fylkingen forekom saa tyk, i det man saae over den, der hvor Trynen var i Brystet, var den dog saa lang, at den ene Fløi naaede ligetil den Aa, som hed Vataa, men den anden Fløi til Braavig. Kong Ring havde med sig til Kampen mange Konger og Kæmper; den øverste Mand, der var med ham, var en Konge ved Navn Alle hin Frækne, som havde en meget talrig Hær, og mange andre berømmelige Konger og Kæmper med sig. Med ham var ogsaa den Kæmpe, som har været den berømteste i gamle Sagaer: Stærkod hin Gamle, Storværks Søn, som var opfødt i Norge i Hørdeland paa Øen Fenring, og havde faret vide om Land, og været hos mange Konger. Mange andre Kæmper vare komne fra Norge til dette Slag: Thrand Thrønske, Thorer Mørske, Helge hin Hvide, Bjarne, Haf, Finn Firdske[1], Sigurd, Erling Snog fra Jæder, Saga-Erik, Holmstein Hvide, Einar fra Agde, Hrut Vave[2], Odd Vidførle, Einar Thrjug, Ivar Skage. Disse vare Kong Rings store Kæmper: Aage, Eyvind, Egil Skjalge, Hilder, Gaut Gudi, Tollus, Stein af Væner, Styr hin Stærke. Disse havde endnu en Trop for sig: Rane Hildeson, Svend Uppskere, Lombode og Soknar-Sote, Rokkel Hækia[3], Rolf Kvindekjær. Her-

[1]) d. e. fra Fjordene. [2]) d. e. Tvivlsomme. [3]) d. e. Krykkegænger.

til kom disse: Dag hin Tykke, Gerdar Glade, Duk Vindverske, Glum Vermske vestenfra Elven, Saxe Fletter, Sale fra Gotland. Oppe fra Sverrig vare disse: Nore, Hake, Karl Kekkja, Krokar fra Aker, Gunfast, Glismak Gode. Fra Sigtuna vare disse: Sigmund Kopangskæmpe, Tolu-Froste, Adils hin Høimodige fra Upsal; han gik frem for Banneret og Skjoldene, og var ikke i Fylkingen; Sigvald, som var kommen til Kong Ring med elleve Skibe; Tryggve og Tvivivil vare komne med tolv Skibe; Læser havde en Skeid[1], og alle heel besatte med Kæmper. Erik Helsing havde en stor Drage, vel besat med Krigere. Der vare ogsaa komne Mænd til Kong Ring fra Tellemarken; de vare Kæmper, dog vare de mindst anseete, fordi de vare langsomme i at snakke og ikke ret behændige; derfra vare disse: Thorkel Stivsind, Thorleif Gote, Hadd Haarde, Gretter Skjæve, Roald Taa. Endnu var kommen til Kong Ring en Mand, som hed Rognvald Høie eller Radbard Næve, den største af alle Kæmper; han var den forreste i Trynen, og næst ham vare Tryggve og Læser, og ud fra dem Alreks Sønner og Yngve; siden kom Thillerne[2], som alle mindst ønskede i Nærheden, da de ansaae dem for lidet duelige. Dog vare de store Bueskytter.

Slaget paa Braavalle.

9. Og da denne Hær var heel beredt til Kamp, lode de paa begge Sider blæse i Lurerne, og raabte derpaa næst Krigsraab. Da ginge Fylkingerne sammen; og Slaget var saa heftigt og haardnakket, at der i alle gamle Sagaer fortælles, at intet Slag i de nordiske Lande kan

[1]) d. e. et Slags langt Skib. [2]) d. e. de fra Tellemarken.

opvise saa stort og herligt et Udvalg af vældige Kæmpere. Og da Kampen havde varet en kort Stund, trængte den Kæmpe, som hed Ubbe Friser frem i Kong Haralds Hær, og trængte lige imod Trynen paa Kong Rings Fylking, og havde den første Kamp med Rognvald Radbard, og deres Skifte var meget haardt, og frygtelige Hug fik man at see paa det Sted i Hæren, hvor disse vældige Helte mødte hinanden. Enhver tilføiede sin Modstander mange og store Hug; men saa stor en Kæmpe var Ubbe, at han ikke holdt op, før deres Enekamp skiltes saa, at Rognvald faldt for Ubbe, som dernæst løb imod Tryggve, og gav ogsaa ham Banesaar. Og da Alreks Sønner saae, hvor frygtelig han foer frem i Hæren, gik de imod ham, og sloges med ham; men saa mandig var han, og saa stor en Kæmpe, at han dræbte dem begge, og derefter dræbte han ogsaa Yngve; og da foer han saa gyselig frem i Hæren, at alt veg for ham, og han fældte alle dem, som stode fremmerst i Trynen, undtagen dem, som gik imod andre Kæmper. Da nu Kong Ring saae dette, tilskyndte han Hæren, at de ikke maatte lade een Mand overgaae dem alle, da de vare saa udmærkede i Tapperhed. „Men hvor er Kæmpen Stærkod?“ sagde han, „hvem Kampens Lykke endnu aldrig har svigtet; vind os nu Seier!“ „Nok er her for os at gjøre, Herre!“ svarede Stærkod, „men vi skulle see at vinde den Seier, som vi formaae; men mod saadan en Mand, som Ubbe er, kan man komme i en fuld Prøve.“ Paa Kongens Tilskyndelse løb han da frem i Hæren imod Ubbe; og en svær Kamp opstod imellem dem, og de gave hinanden store Hug, da begge vare vældige Kæmper. Saaledes gik det en Tid; Stærkod gav Ubbe et stort Saar, hvorimod

Stærkod igjen fik sex Saar, der alle vare store og dybe, og det tyktes ham, at han ingensinde havde været i saa farlig en Kamp mod een Mand; men eftersom Fylkingerne vare saa stærke, kom de fra hinanden, og saaledes endtes denne Enekamp. Siden dræbte Ubbe en Kæmpe, som hed Agnar, og ryddede bestandig Veien foran sig, i det han hug til begge Sider, saa han havde Armene blodige til Skuldrene; og derpaa søgte han imod Thillerne, men da de saae ham, sagde de: „Nu behøve vi ikke at søge frem andensteds i Hæren, thi først maae vi en Stund prøve vore Pile paa denne Mand, før han skal seire; og jo mindre Folk agte vor Duelighed, desto mere ville vi nu anstrænge os, og vise os som raske Mænd!" Da begyndte de tapreste af Thillerne, Hadd Haarde og Roald Taa, at skyde paa ham, og disse vare saa fortrinlige Skytter, at de skøde tvende Tylfter Pile imod ham lige i hans Bryst, thi der hørte meget til at faae Livet af ham. Disse Mænd gave ham saaledes Bane, efterat han forud havde dræbt sex Kæmper, og desuden tilføiet elleve Kæmper store Saar, og dræbt sexten Mand af de Svenske og Goterne, som stode fremmerst i Fylkingen. Og i samme Stund søgte Skjoldmøen Vebjørg haardt frem imod de Svenske og Goterne. Hun søgte frem imod den Kæmpe, som hed Soknar-Sote, og saaledes havde hun vant sig til at føre Hjelm og Brynie og Sværd, at hun var fortrinligst i Ridderskab, som Stærkod hin Gamle siger. Hun gav Kæmpen store Hug, og angreb ham længe, og et Hug gav hun ham over Kinden, saa hun sønderskar Kjæven og afhug Hagen, men han slog sig da Skægget i Munden, og bed i det, og holdt saaledes

Hågen op til sig. Mange store Bedrifter udførte hun saaledes i Striden; men omsider mødte Thorkel Stivfind, Kong Rings Kæmpe, hende, og de havde en haard Strid sammen, og den endtes med, at han dræbte hende, efterat hun var bleven overvældet af Saar, og havde udviist megen Kjækhed. Nu skete der mange store Begivenheder i en kort Stund, og Fylkingerne seirede vexelviis; der fik mangen Mand af begge Hære saa meget, at han enten aldrig kom hjem mere, eller i det mindste blev skamhugget. Nu trængte Stærkod frem imod de Danske; han traf der imod den Kæmpe, som hed Hunn, og de havde en Kamp sammen, hvilken endte med, at Stærkod dræbte ham, og kort efter een, der vilde hævne ham, som hed Ella. Og dernæst søgte han imod een, som hed Borgar, og de havde én haard Kamp sammen, som sluttede med, at han ogsaa dræbte ham. Stærkod løb nu igjennem Fylkingerne med draget Sværd, og nedhug den ene efter den anden; og dernæst nedhug han een, som hed Hjort. Og da mødte Skjoldmøen Visma, som bar Kong Haralds Banner, ham; Stærkod gjorde et haardt Anfald paa hende; hun sagde da til Stærkod: „Nu er Dødninge-Naseri kommen over dig, og nu skal du Thiusse døe!" „For skal du dog nødes til at sænke Kong Haralds Banner," svarede han, og han svang da sit Sværd saa drabelig, at han afhug hende den venstre Haand; og da kom der en Mand, som hed Brae, Sækalfs Fader, imod ham, for at hævne hende, men Stærkod stak ham igjennem med sit Sværd; og vide omkring paa Valpladsen saae man nu Dynger af døde Kroppe. Noget derefter kom en stor Kæmpe, ved Navn Gnepia, imod Stærkod, og de havde en haard Strid sammen, inden

Stærkod gav ham Banesaar, og dernæst dræbte han en Kæmpe, som hed Hake, og da fik han der mange store Saar i et Øieblik. Han havde faaet et Hug paa Halsen ved Skuldrene, saa at man kunde see ind i Hunlheden, og foran paa Brystet havde han et stort Saar, saa at Lungen faldt ud, og han havde mistet en Finger paa den høire Haand. Da nu Kong Harald saae saa stort et Mandefald af sin Huustrop og sine Kæmper, da reiste han sig op paa Knæerne, og tog to Saxe eller korte Sværd, pidskede Hesten, som var for Vognen, haardt frem, og stak med eet Sax i hver Haand, og tilføiede saaledes mangen Mand Bane med sine Hænder, uagtet han mægtede ikke at gaae eller sidde til Hest. Saa gik nu Kampen en Tid, at Kongen udførte mange store Bedrifter, men da denne Kamp havde varet noget, blev Kong Harald Hildetand slaaet med en Kjølle i Hovedet, saa at Hjerneskallen revnede sønder, og det var hans Banesaar, og det var Brune, som dræbte ham. Da nu Kong Ring saae Kong Haralds Vogn tom, og kunde vide, at Kongen maatte være falden, lod han blæse, og raabte, at man skulde standse Striden. Da de Danske bleve dette vaer, standsede de Slaget, og Kong Ring bød hele Kong Haralds Hær Fred, hvilken de alle modtoge. Den følgende Dag om Morgenen lod Kong Ring Valpladsen besee, og sin Frænde Kong Haralds Lig opsøge, og der var falden en stor Mængde Mænd, saa at døde Kroppe laae dyngeviis over det, og det varede til Middag, inden Liget fandtes, og Valpladsen blev ryddet. Da lod Kong Ring tage sin Frænde Kong Haralds Lig, og toe Blodet af det, og berede hæderlig om det efter Fortids Skik; han lod Liget lægge i den Vogn, som Kong Harald havde

kjørt paa i Kampen; og dernæst lod han opkaste en stor Høi, og lod nu Kong Harald kjøre i den samme Vogn og med samme Hest, som han havde i Slaget, og lod ham saa kjøre ind i Høien; og siden blev Hesten dræbt, og Kong Ring lod tage Sadelen, som han selv havde redet i, og gav den til sin Frænde Kong Harald, og bød ham gjøre, hvad han vilde, ride til Valhal eller kjøre did. Han lod dernæst anrette et stort Gilde, og gjøre sin Frænde Kong Haralds Ligfærd. Og før Høien lukkedes, bød Kong Ring alle Stormænd, og alle tilstedeværende Kæmper at gaae til, og kaste i Høien store Ringe og gode Vaaben til Kong Harald Hildetands Hæder; og derefter blev Høien tillukket omhyggelig.

Om Sigurd Ring.

10. Sigurd Ring var Konge over Sverrig og Danmark efter Kong Harald Hildetand, og hans Søn Ragnar voxte op ved sin Faders Hof; han var den største og skjønneste af alle de Mænd, som nogen havde seet, og han lignede i Udseende sin Moder og hendes Æt, thi det er bekjendt af alle gamle Frasagn, at det Folk, som hedder Alfer, var langt skjønnere, end enhver anden Slægt i de nordiske Lande; thi alle hans Moder Alfhilds Forfædre og hele Slægten nedstammede fra Alf hin Gamle, hvis Slægt blev kaldt Alfernes Æt. Efter ham opkaldtes de to Hovedaaer, som begge siden kaldtes Elve: den ene adskilte hans Rige fra Gotland, den blev derfor kaldt Gotelv; den anden udsprang i det Land, som nu hedder Romerige, og den hedder Romelv. Ragnar lignede i Vært sin Fader og fædrene Frænder, nemlig Kong Harald Hildetand og Ivar Vidfadme. Da nu Kong Ring begyndte at ældes, og blive tung af Aar, begyndte

ogsaa hans Rige at formindskes, især den Deel af Riget, som var længst borte. Der var en Konge, som hed Adelbrikt, og nedstammede fra Kong Ella, som Halfdan Ylfing havde dræbt, den Gang han underlagde sig den Deel af England, som hedder Nordhumberland; den Deel havde Kong Ring og tilforn Kong Harald besiddet. Kong Adelbrikt herskede over dette Rige i mange Tider; hans Sønner hed Ama og Ella, som vare Konger i Nordhumberland efter deres Fader. Da Sigurd Ring var gammel, skete det en Høst, da han var reden igjennem sit Rige Vester-Gotland for at dømme Folk efter Landsloven, at hans Svogre Gandalfs Sønner kom ham imøde, og bade ham at yde dem Hjælp, da de vilde ride imod en Konge, som hed Eystein, som herskede over det Rige, som da hed Vestmøre, men nu hedder Vestfold. Paa den Tid holdtes der Ofringer i Skiringssal, hvortil Folk søgte fra hele Vigen; . . . .

Fortælling om Sørle

eller

Hedins og Høgnes Saga.

Her begynder Hedins og Høgnes Saga.

Landet østenfor Vanakvisl eller Donfloden i Asien kaldtes Asieland eller Asieheim, Folket, som boede der, Aser, og Hovedborgen Asgaard; der var et stort Offersted. Kongen derover hed Odin; han satte Njørd og Frey til Offerguder nærmest sig selv. Njørds Datter hed Freya; hun opholdt sig hos Odin, og var hans Frille. I Asien vare til den Tid nogle Mænd, af hvilke een hed Alfrig, den anden Dvalin, den tredie Berling, den fjerde Grer; de boede i Nærheden af Kongens Hal; de vare saa kunstfærdige, at de kunde forarbeide alskens Sager; saadanne Mænd, som de vare, kalder man Dværge. De boede i Klipper, men havde den Gang mere Samfærdsel med Mennesker end nu. Odin elskede Freya høit, og hun var ogsaa den skjønneste af Kvinder paa den Tid. Hun havde en Skemme eller adskilt Stue, som baade var smuk og stærk, saa Folk sige, at naar Dørene vare lukkede i Laas, kunde intet Menneske komme ind uden Freyas Tilladelse. Det hændte sig nu en Dag, at Freya gik hen til den Klippe, hvor de ovennævnte Dværge boede. Den var aaben, og Dværgene vare i Færd med at smede et Guldsmykke, som da næsten var færdigt. Freya syntes vel om Smykket, Dværgene syntes ogsaa vel om Freya. Hun spurgte dem, om de vilde sælge Smykket, og bød dem derfor Guld og Sølv og andre gode Kostbarheder. De sagde, at de ikke behøvede Guld, men hver af dem

vilde sælge sin Deel af Smykket, og vilde ikke have andet derfor, end at hun skulde ligge een Nat hos hver af dem; og hvad enten hun nu syntes bedre eller værre om dette, indgik hun dog Betingelsen, og efter fire Nætters Forløb og Vilkaarets Opfyldelse, overgave de Freya Smykket. Hun drog dernæst hjem til sin Bolig, og holdt sig stille, som om intet var foregaaet.

2. Der var en gammel Mand, ved Navn Farbante, han var gift med en Kone, som hed Laufey; hun var baade smækker og let at omfavne, og blev derfor kaldt Naal. Disse Folk havde en Søn, ved Navn Loke; han var ikke stor af Væxt, men af et raskt Udseende; fræk var han i sin Tale, og besad fremfor nogen den Slags Viisdom, som man kalder Snedighed. Allerede i sin unge Alder var han meget listig, og han blev derfor kaldt Loke den Trædske; han drog til Odin i Asgaard, og gav sig i hans Tjeneste. Odin smigrede ham bestandig, i hvad han tog sig for, men ofte paalagde han ham ogsaa besværlige Forretninger, og han udførte dem alle bedre, end man ventede det. Næsten intet, som gik for sig, undgik hans Opmærksomhed, og alt, hvad han vidste, fortalte han til Odin. Det fortælles nu ogsaa, at Loke fik Nys om, at Freya havde faaet Smykket, og ligesaa, hvad hun havde givet derfor; dette fortalte han nu Odin. Da Odin fik dette at vide, sagde han, at Loke skulde hente ham Smykket. Loke sagde, at det neppe var mueligt, fordi ingen kunde komme ind i Stuen uden Freyas Tilladelse; men Odin bød, at han skulde drage efter Smykket, og ikke komme tilbage, forend han havde faaet det. Loke gik da skrigende bort, men de fleste vare glade ved, at det gik ham ilde. Han gik nu til Freyas Stue, men

den var tilladet; han forsøgte at komme ind, men formaaede det ikke. Det var koldt ude, og han begyndte at fryse stærkt. Han forvandlede sig da til én Flue, og fløi omkring ved alle Laase og langs alle Fældinger, men kunde ingensteds finde saa stor en Aabning, at han kunde komme ind ad den; endelig fandt han dog lige oppe ved Spidsen af Gavlen et lille Hul, som ikke var større, end at man kunde stinge en Naal derigjennem; ad dette Hul skød han sig ind. Da han nu var kommen indenfor, havde han Øinene aabne, og lagde Mærke efter, om nogen vaagede, men han saae, at alle sov i Stuen. Han fløi nu ind til Freyas Seng, og bemærkede da, at hun havde Smykket om Halsen, og at Spændet vendte ned ad; han forvandlede sig nu til en Loppe, satte sig paa Freyas Kind, og stak saaledes, at hun vaagnede derved og vendte sig, men sov atter ind. Loke drog nu Loppehammen af sig, listede derpaa Smykket fra hende, lukkede Dørene op, drog bort, og bragte Odin Smykket. Freya vaagnede om Morgenen, og saae, at Dørene vare aabne, uden dog at være opbrudte, og at det kostbare Smykke var borte. Hun troede nu at vide, hvad List der maatte være foregaaet, og gik, saasnart hun var paaklædt, ind i Hallen for Kong Odin, og talte til ham om, at han havde ladet udføre en ond Gjerning, i at stjæle hendes kostbare Klenodie fra hende, og bad ham at give hende det tilbage. „Nei," sagde Odin, „aldrig skal du faae det igjen, saa slet er du kommen til det, med mindre du faaer det udrettet, at saadanne to Konger, som hver have tyve Konger under sig, blive uenige og slaaes med hinanden, under saadan Trolddoms Bestemmelse, at de efterhaanden, som de ere faldne, skulle atter staae op og

slaaes, saalænge indtil nogen kristen Mand bliver saa rask, og i den Grad har sin Herres Lykke med sig, at han tør gaae i deres Kamp og dræbe disse Mænd med sine Vaaben; da først skal deres Ulkjæbne endes, hvilken Hovding det saa bliver til Deel, at løse dem fra deres farlige Idræts Møie og Besværlighed." Dette tilstod Freya, og hun fik nu Smykket tilbage.

3. Den Tid, da 24 Aar vare forløbne fra Fredfrodes Fald, herskede over Oplandene i Norge en Konge, som hed Erling. Han havde en Dronning og to Sønner med hende; af hvilke den ældste hed Sorle den Stærke, den yngste Erlend; de vare begge haabefulde Mænd, men Sorle var den stærkeste af dem. Saasnart de havde Alder dertil, droge de ud paa Krigstoge. De sloges i Elfarskjær med Vikingen Sindre, en Søn af Søkongen Hakons Søn Sveiger; der faldt Sindre og hele hans Hær, og i samme Slag faldt ogsaa Erlend Erlingsøn. Derefter styrede Sorle ind i Østersøen, hærjede der, og udførte saa mange store Bedrifter, at det vil blive vidtløftigt, at opskrive dem alle.

4. Kong Halfdan hed en Konge, som herskede over Danmark, og havde sit Sæde i den Stad, som heder Roeskilde; han var gift med Hvedna den ældre, og havde med hende Sønnerne Høgne og Hakon, der vare Mænd, udmærkede i Væxt og Styrke og i alskens Færdigheder. Ogsaa de droge ud paa Krigstoge, saasnart de vare voxne. Nu er det at fortælle om Sorle, at han en Høst styrer til Danmark. Kong Halfdan agtede sig den Gang i et Kongestævne; han var allerede meget til Alders, da dette foregik; han havde et Drageskib saa fortrinligt, at der i Henseende til Styrke og god Indret-

ning ikke fandtes ders Lige i Norden; det stod for Touget i Havnen, men Kong Halfdan var i Land, for at lade sit Reiseøl brygge. Da nu Sørle saae Dragen, blev han betagen af en saa stor Havesyge, at han for al Ting vilde eie den, og det er ogsaa de flestes Sagn, at der ikke i de nordiske Lande har været ypperligere Skib med Undtagelse af Dragerne Ellide, Gnod og Ormen hin Lange. Han talte nu til sine Mænd, at de skulde berede sig til Slag: „thi vi ville dræbe Halfdan," sagde han, „og bemægtige os Dragen." Paa hans Tale svarede en Mand ved Navn Sævar, som var hans Stavngjemmer og Staller: „Det er ikke raadeligt, Herre!" sagde han, „thi Halfdan er en stor Hovding og navnkundig Mand; han har ogsaa saadanne to Sønner, at de sikkert ville tage Hævn efter ham, thi de ere meget beromte." „Lad dem end overgaae Guderne selv!" sagde Sørle, „ligefuldt vil jeg holde Slag mod ham." De beredte sig da til Strid. Kong Halfdan fik nu Nys derom, han gjorde sig da i Hast færdig, og drog til Skibene med alle sine Mænd, og de beredte sig strax til Slag. Nogle forestillede da Halfdan, at det, formedelst Forskjellen paa Mandskab, ikke var raadeligt at holde Slag, og at han burde flye; men Kongen sagde, at, før han skulde tage Flugten, for skulde den ene af hans Mænd falde tværs over den anden. De beredte sig nu paa begge Sider, og det kom til et meget haardt Slag, som endtes med, at Kong Halfdan og hele hans Mandskab faldt, hvorpaa Sørle bemægtigede sig Dragen med alt, hvad der paa samme var af nogen Værdi. Siden spurgte Sørle, at Hogne var kommen hjem fra Krigstogene, og laae ved Odinsø; did styrede da Sorle med sine Skibe, og, saasnart han traf Høgne,

fortalte han ham hans Fader Halfdans Fald, og bød ham Forlig og Selvdom og tillige Fostbrødrelag, men Høgne afslog det alt. Siden sloges de, som det fortælles i Sørles Kvad; Hakon gik vel frem, og dræbte Sørles Bannerfører og Stavngjemmer Sævar; derefter dræbte Sørle Hakon, men Høgne dræbte Sørles Fader Kong Erling. Derpaa sloges Høgne og Sørle, og Sørle faldt for Høgne af Udmattelse og Saar, men Høgne lod ham siden helbrede, hvorpaa de svore sig i Fostbrødrelag, og holdt det vel, saalænge de begge levede; men Sørle levede kortest af dem, og faldt i Østervegen for Vikinger, som det fortælles i Sørles Kvad saaledes:

Barsk den Kamplystne
Kjække Anfører
Faldt i Østervegen
Død paa Valpladsen;
Kjendt for Vikinger
Var ved Miskundhed
Og ved Heltedaad
Han i Orlogsfærd.

Da Høgne spurgte Sørles Fald, hærjede han i Østervegen samme Sommer, og havde allesteds Seier, og han blev Konge over disse Lande; og man siger da, at der vare tyve Konger skatskyldige under ham, og stode under hans Overherredømme. Høgne blev saa navnkundig af sine store Bedrifter og Krigstoge, at hans Navn var ligesaavel bekjendt nord oppe ved Finnernes Boliger, som ude i Paris og allesteds derimellem.

5. Der var en Konge, ved Navn Hjarande, som herskede over Serkland[1]; han havde en Dronning, og

[1]) Saracenernes Land, d. e. Afrika.

med hende en Søn, som hed Hedin, der udmærkede sig tidlig ved Styrke, Vext og Færdigheder. Han drog i sin Ungdom ud paa Krigstoge, blev Søkonge, og hærjede vidt omkring i Spanien, Grækland og alle nærliggende Riger; han gjorde tyve Konger skatskyldige under sig, saa at alle havde deres Lande i Lehn af ham. Om Vinteren opholdt han sig hjemme i Serkland. Det fortælles, at Hedin engang drog ud i Skoven med sin Hundstrop, og, som han var ganske ene paa en aaben Plads, saae han en Kone, stor af Vext og skjøn af Udseende, sidde der paa en Stol; hun hilste hoslig paa Hedin; han spurgte hende om Navn, og hun kaldte sig Gøndul. De talte dernæst videre sammen; hun spurgte ham om hans store Bedrifter, han fortalte hende alt ligefrem, og spurgte, om hun vidste nogen Konge, som var ham lig i Tapperhed og Manddom, Raskhed og Ravnkundighed. Hun sagde, at hun kjendte een, som ikke gav ham noget efter, og under hvem der ligesaavel stode tyve Konger, som under ham, og at han hed Høgne, og boede nord oppe i Danmark. „Vist er det da," svarede Hedin, „at vi to skulle prøve, hvo af os der er Overmanden." „Det er nu Tid," sagde Gøndul, „at du gaaer til dine Mænd, de ville lede efter dig;" og derpaa skiltes de; han gik til sine Mænd, men hun blev siddende der tilbage. Strax i Vaarens Begyndelse bereder Hedin sig til Færden; han havde en Drage, og paa den tre hundrede Mand. Han styrede nordpaa i Verden, seilede denne Sommer og den paafølgende Vinter, og kom ved Vaarens Begyndelse til Danmark.

6. Kong Høgne opholdt sig den Gang hjemme,

og da han spurgte, at en berømt Konge var kommen til hans Land, bod han ham hjem til et anseeligt Gjæstebud. Hedin modtog Indbydelsen, og da de sade ved Drikkebordet, spurgte Høgne, hvad Ærende Hedin havde, eftersom han havde faaet Lyst til at drage saa langt nordpaa i Verden. Hedin svarede, at hans Ærende did var, at de skulde prøve hinanden i Mod og Tapperhed, Idrætter og alskens Færdigheder; Høgne sagde, at han var beredt dertil; aarle den paafølgende Dag droge de nu ud at prøve Svømning og Skydefærdighed; de forsøgte ogsaa Turnering og Fægtning og alskens andre Idrætter, og vare saa lige i dem alle, at ingen kunde see, at nogen af dem overgik den anden. Efterat dette var forsøgt, svore de sig i Fostbrodrelag, og skulde være halvt om alt. Hedin var ung og ugift, men Høgne var noget ældre; han var gift med Hervør, en Datter af Hjørvard, som igjen var en Søn af Heidrek Ulfson. Høgne havde en Datter, ved Navn Hilde, en saare smuk og forstandig Kvinde; han elskede sin Datter høit, og hun var hans eneste Barn.

7. Det fortælles, at Høgne nogen Tid derefter drog ud paa Krigstoge, men Hedin blev tilbage, og skulde passe Riget. Det hændte sig nu en Dag, da det var smukt Veir, at Hedin drog ud i Skoven, at fornøie sig. Han kom ogsaa den Gang bort fra sine Mænd, og traf paa en aaben Plads; der saae han sidde paa en Stol den samme Kone, som han før saae i Serkland, og det forekom ham, som hun nu var meget skjønnere, end forrige Gang han saae hende. Hun hilste ham igjen først, og tiltalte ham med Venlighed; hun holdt paa et Horn med et Laag over; Kongen fattede Kjærlig-

hed til hende; hun bød ham at drikke af Hornet, og da Kongen var bleven varm, og tørstede, tog han mod Hornet, og drak. Men da han havde drukket, blev det meget underligt for ham, thi han kunde ikke mindes nogen Ting, som forhen var foregaaet; han satte sig da ned, og de talte sammen. Hun spurgte, om han havde faaet nogen Prøve paa Hognes Idrætter og Haardførhed, hvorom hun forhen fortalte ham. „Det er sandt," sagde han, „thi han stod ikke i nogen Færdighed tilbage for mig, da vi prøvede hinanden, og derfor have vi kaldt hinanden lige." „Ei ere I dog lige," sagde hun. „Hvorfor ikke det?" spurgte han. „Derfor," svarede hun, „fordi Hogne har en Dronning af stor Herkomst, men du har ingen Kone." „Det gjør ingen Forskjel," svarede han, „thi Hogne gifter mig snart sin Datter Hilde, som jeg vil beile til, og da er jeg ikke ringere gift end han." „Forringes vil da din Anseelse," sagde hun, „om du anholder Hogne om Svogerskab; men snarere skulde du, hvis du ikke fattes Mod og Tapperhed, som du lader til, bortføre Hilde, og dræbe Dronningen paa den Maade, at tage hende og lægge hende ned foran Forstavnen paa Dragen, og lade denne skære hende sønder, naar den bliver fremsat." Og saaledes var Hedin af det Øl, som han havde drukket, bleven betagen af Ondskab og Glemsel, at han syntes, at der var ikke andet at gjøre end dette, og han mindedes ikke, at han og Hogne vare Fostbrødre. De skiltes dernæst, og Hedin gik til sine Mænd; dette var ved Sommerens Slutning. Hedin satte nu sine Folk til at gjøre Dragen i Stand, sigende, at han vilde hjem til Serkland. Siden gik han til Fruerstuen, tog Dronningen og Hilde,

hver med sin Haand, og gik ud med dem; hans Mænd toge Hildes Klæder og Kostbarheder; og der var ingen tilstede i Riget, som vovede at sætte sig imod Hedin og hans Mænd, thi han var meget barsk. Hilde spurgte Hedin, hvad han agtede, og han sagde hende det. „Gjør ikke saa!" sagde hun, „thi min Fader vil gifte mig med dig, naar du vil beile til mig." „Ikke vil jeg det gjøre," sagde Hedin, „beile til dig." „Ja, om det nu end er saa," vedblev hun, „at du har bestemt foresat dig at bortføre mig, saa vil du og min Fader dog blive forligte for den Sags Skyld; men hvis du handler saa ilde og umandig, at du ombringer min Moder, da ville I aldrig blive forligte; og saaledes have mine Drømme været, som om I skulle slaaes, og dræbe hinanden, og dog skal en anden end tungere Skjæbne komme over eder, og det vil være mig en stor Sorg, om jeg skal see paa min Fader, at han skal være underkastet Meen og Trolddom, og lige saa lidet kan jeg finde nogen Glæde i, at see dig at lide Trængsel og Besvær." Hedin sagde, at han aldrig brød sig om, hvad der vilde skee derefter, men at han ligefuldt vilde udføre sit Forsæt. „Ei kan du nu gjøre derfor," sagde Hilde, „thi du raader dig ikke selv." Derpaa gik Hedin til Stranden; Dragen blev da fremsat, og han kastede Dronningen ned foran Stavnen, og hun lod der sit Liv, men Hedin gik ud paa Dragen. Da han var ganske færdig til Afreise, fik han Lyst til at gaae ene i Land hen til den Skov, hvori han før var; og da han kom til den aabne Plads, saae han Gøndul sidde der paa Stolen. De hilste paa hinanden som Bekjendtere. Hedin fortalte hende nu, hvad han havde foretaget sig, hun yttrede sin Tilfredshed dermed. Hun havde end

det samme Horn som før, og bod ham at drikke deraf. Han tog imod det og drak, og da han havde drukket, overfaldt der ham en Søvn, og han lænede sit Hoved paa hendes Knæ. Da han nu var sovet ind, trak hun sig bort fra hans Hoved, og sagde: „Nu maner jeg dig under alle de Bestemmelser og Vilkaar, som Odin foresagde, og ligesaa maner jeg Høgne og alt eders Mandskab. Dernæst vaagnede Hedin, og saae et Glimt af Gøndul, i det hun drog bort, og hun forekom ham nu sort og stor. Nu mindedes han igjen alt, og fandt, at en stor Ulykke havde rammet ham; og han agtede nu at drage etsteds langt bort, at han ikke skulde dagligen høre Bebreidelse for sine onde Gjerninger. Han begav sig da om Bord, lod hurtig løse fra Land, og da Børen var gunstig, seilede han strax bort med Hilde.

8. Høgne kom nu hjem, og fik da at vide, at Hedin var seilet bort med Hilde og den fra Halfdan tagne Drage, og at Dronningen laae der død tilbage. Høgne blev derover meget vred, og bad sine Mænd, at gjøre sig i Hast færdige, og seile efter Hedin. De gjorde nu saa, og havde den ønskeligste Bør; de naaede bestandig om Aftenen til den Havn, hvorfra Hedin Morgenen forud var seilet. Endelig skete det en Dag, da Høgne styrede til Havnen, at Hedins Seil end vare at see ude paa Havet. Høgne styrede da strax efter ham, og det er med Sikkerhed fortalt, at Hedin da fik Modvind, men Høgne beholdt den samme Bør. Hedin lagde da op til den Ø, som kaldes Haa, og lagde sig der til Leie. Høgne fulgte strax efter ham, og da han naaede ham, hilste Hedin ham med Venlighed, og sagde: „Jeg maa nu sige dig, Fostbroder! at der er gaaet en saa stor Ulykke over mig, at in-

gen kan gjøre det godt igjen uden du: jeg har bortført din Datter og din Drage og dræbt din Dronning, men dog ikke bevæget af egen Ondskab, men af onde Spaadomme og Bestemmelser. Jeg ønsker nu, at du ene afgjør Sagen og dømmer os imellem; ogsaa vil jeg tilbyde dig, at tilbagegive baade Hilde og Dragen, alle Folkene og alt Godset, og drage saa langt ud i Verden, at jeg aldrig skal komme til Norden igjen eller dig for Øine, saa længe som jeg lever." „Jeg vilde have gift dig Hilde," svarede Hogne, „om du havde beilet til hende, og om du end havde bortført hende, saa vilde vi dog være blevne forligte igjen for den Sags Skyld; men nu, da du har bedrevet saa stor en Udaad, at du har skændigen behandlet Dronningen og dræbt hende, nu kan det ikke ventes, at jeg vil tage imod Forlig; men vi skulle nu prøve strax paa Stand, hvo af os der kan hugge størst." „Da er det bedst," svarede Hedin, „om du bestemt vil slaaes, at vi to forsøge hinanden indbyrdes, thi her har du ikke Sag mod nogen, uden mod mig, og det anstaaer ikke, at Uskyldige skulle undgjelde for min Brøde og Udaad." Deres Mænd svarede alle med een Mund, at før skulde den ene falde for Fødderne af den anden, end det skulde tilstædes dem at skifte ene Hug. Da Hedin nu saae, at Høgne bestemt vilde slaaes, bød han sine Mænd at gaae i Land. „Nu vil jeg ikke længer give efter for Høgne," sagde han, „eller undslaae mig for Strid, og hjælpe nu enhver, efter som han har Mod og Mandighed!" De gik da i Land, og sloges; Høgne var meget heftig, men Hedin hug baade med Behændighed og Styrke. Det fortælles med Sandhed, at saa ond en Bestemmelse var forbunden med denne Ulykke, at, om de end kløvede

hinanden ned i Skuldrene, stode de dog oppe som tilforn, og sloges. Hilde sad i en Lund, og saae paa denne Kamp. Denne Trængsel og Besvær vedvarede lige fra den Tid, da de begyndte at slaaes, og til den Tid, da Olaf Tryggvesøn blev Konge i Norge, og man siger, at det varede 143 Aar, inden Skjæbnen bestemte, at denne berømte Mands, Kong Olafs, Hofsinde skulde løse dem fra dette beklagelige Uheld og denne onde Prøve.

9. Det fortælles, at Kong Olaf i det første Aar af sin Regjering kom til Øen Haa, og lagde sig der til Leie en Aften. Ved denne Ø pleiede forhen Vagtmændene hver Nat at forsvinde, saa at ingen vidste, hvad der blev af dem. Ivar Ljome skulde holde Vagt denne Nat; og da alle vare sovede ind paa Skibet, iforte Ivar sig alle sine Vaabenklæder, tog det Sværd, som Jernskjold havde eiet, og som dennes Søn Thorstein havde givet ham, og gik op paa Øen. Da han var kommen derop, saae han en Mand komme gaaende imod sig; han var stor af Væxt, ganske blodig, og saae meget sørgmodig ud. Ivar spurgte denne Mand om Navn; han sagde, at han hed Hedin, og var Hjarandes Søn, og var kommen ude fra Serkland. „Jeg maa sige dig," saa tiltalte denne Mand ham, „at det, at Vagtmændene ere blevne borte her, maa tilregnes mig og Hogne Halfdansøn, thi vi og vore Mænd ere blevne underkastede saa ond en Uskjæbne, at vi slaaes baade Nætter og Dage, og dette har varet saa i mange Menneskealdre; Hognes Dotter Hilde sidder og seer derpaa; og dette har Odin lagt paa os, og bestemt det allene til vor Forløsning, at nogen kristen Mand skal slaaes med os; da skal den, som han dræber, ikke staae op, og da er enhver af os løst fra

sin Ulykke. Nu vil jeg bede dig, at du drager til Kamp med os, thi jeg veed, at du er en god Kristen, og tillige, at den Konge, hvem du tjener, har megen Lykke, og jeg aner, at vi ville af ham og hans Mænd nyde noget Godt." Ivar tilstod at drage med ham. Derved blev Hedin glad, og han sagde nu: „Du skal tage dig i Agt for, ikke at gaae frem mod Hogne, og ligesaa skal du vogte dig for, at dræbe mig for Hogne, thi det staaer ikke i noget Menneskes Magt, at gaae imod Hogne fortil, og dræbe ham, naar jeg forud er død, da han har fortryllende Øine, og skaaner ingen; og derfor er det den eneste Maade at faae Bugt med ham paa, at jeg gaaer frem mod ham fortil, og slaaes med ham, og du da gaaer bagtil, og giver ham saaledes sit Banesaar, thi det vil være dig en let Sag at dræbe mig, om jeg end lever længst af os alle. De gik dernæst til Slaget, og Ivar saae, at dette var alt sandt, hvad Hedin havde sagt ham. Han gik da bag til Hogne, hug ham i Hovedet, og kløvede ham ned i Skuldrene. Hogne faldt da død paa Stedet, og stod aldrig op mere. Siden dræbte han alle de Mænd, som vare der i Slaget, og tilsidst Hedin, og det var ham en let Sag. Derpaa gik han til Skibene, og da lyste det af Dag. Han gik til Kongen, og fortalte ham alt, som det var foregaaet. Kongen yttrede sin Tilfredshed med hans Gjerning, og sagde, at han havde haft Lykke med sig. Dagen efter gik de i Land, og hen hvor Slaget havde staaet, men de saae intet Spor til de Begivenheder, som der vare foregaaede, men Blod saaes paa Ivars Sværd til Mærke, og aldrig forsvandt Vagtmænd der paa Øen siden. Kongen drog efter dette hjem i sit Rige.

Hervørs

og

Kong Heidreks

Saga.

Her begynder Hervers og Kong Heidreks Saga.

Det berettes i gamle Bøger, at Landene nordpaa ved Gandvig kaldtes Alfheimar, og Landet mod Sønden mellem dem og Halogeland kaldtes Ymisland. Førend Tyrker og Asiens Folk kom til Norden, beboede Riser og Halvriser de nordiske Lande; der skete da megen Sammenblandelse af Folkene, i det Riserne toge sig Koner fra Mannheim, og nogle giftede igjen deres Døttre derhen. I Jotunheim var en Konge, ved Navn Godmund; hans Gaard hed Grund og Herredet, hvori den laae, Glæsisval; han var en mægtig Mand, og baade han selv og alle hans Mænd vare saa gamle, at de levede mange Mænds Aldre, og derfor troede Hedningerne, at Udødelighedens Ager maatte ligge i hans Rige; det Sted nemlig er saa sundt et Opholdsted, at Sot og Alderdom bortvige fra enhver, som kommer der, saa at ingen der kan døe. Det berettes, at Folket, efter Godmunds Død, ofrede til ham, og kaldte ham sin Gud. Kong Godmund havde en Søn, der hed Hofund, som baade var forndseende og viis; han var sat til Dommer over alle de Lande, som laae i Nærheden, og dømte aldrig nogen urigtig Dom; ingen hverken torde eller turde at afvige fra hans Dom. Der var en Mand, ved Navn Arngrim, en Rise og Bjergboer; han røvede fra Ymisland Ama Ymisdatter, og tog hende tilægte; deres Søn var Hergrim, som blev kaldt Halvtrold; han opholdt sig stundum blandt Bjergriserne, stundum blandt Menneskene;

han besad Styrke lige med Jætter, var særdeles trolle-kyndig og en stor Berserk. Han røvede fra Jotunheim Øgn Alfasprenge[1], og tog hende tilægte; deres Sønhed Grim. Ved Alafos boede da en Mand, som hed Starkad; han nedstammede fra Thusserne, og lignede dem ogsaa i Styrke og hele sit Væsen; hans Fader hed Storkvid. Øgn Alfasprenge var Starkads Fæstemø, men Hergrim tog hende fra ham, da han eengang var dragen nordpaa over Elivoge. Da Starkad kom tilbage, udfordrede han Hergrim til at kæmpe om Møen i Tvekamp. De stredes ved den øverste Fos paa Eid; Starkad havde otte Hænder, og hug med fire Sværde paa een Gang; han fik der Seier, og Hergrim faldt. Øgn var tilstede ved deres Tvekamp, og da Hergrim var falden, stak hun sig igjennem med et Sværd, og vilde ikke ægte Starkad. Starkad bemægtigede sig nu alt det Gods, som Hergrim havde eiet, og førte det med sig tilligemed hans Søn Grim, der nu voxte op hos Starkad; Grim blev baade stor og stærk, da han voxte til. Over Landet imellem Gøtelv og Romselv, som da kaldtes Alfheim, herskede den Gang en Konge, ved Navn Alf, som havde en Datter, der hed Alfhild. Hos Kong Alf blev der en Høst anrettet et stort Diseoffer, og Alfhild tog Deel i Ofringen; hun var den fagreste af alle Kvinder, og hele Folket i Alfheim var skjønnere end alle andre Folk paa de Tider. Men som hun nu om Natten var i Færd med at oversmøre Gudebillederne med Blod, bortrøvede Starkad Aladreng hende, og førte hende hjem med sig. Kong Alf gjorde Løfter til Thor, for at han skulde lede efter Alfhild, hvorpaa Thor dræbte Starkad, og lod Alfhild

[1]) d. e. den som nedstammede fra Alferne.

drage hjem til sin Fader, og med hende Hergrims Søn Grim. Da Grim var tolv Aar gammel, drog han ud paa Krigstoge, og blev en stor Kriger, og han ægtede Alfhilds og Starkads Datter Bauggerde. Grim slog sit Bopæl op paa Øen Bolm ved Halogeland, og blev siden kaldt Eygrim Bolm. Arngrims og Bauggerdes Søn var Bersærken Arngrim, som boede paa Bolm efter dem; han var en meget berømt Kriger.

2. Medens dette foregik, kom Asiæmænd og Tyrker fra Østen, og bosatte sig i de nordiske Lande. Deres Anfører hed Odin; han havde mange Sønner, der alle bleve store og mægtige Mænd. Een af hans Sønner hed Signrlame; ham gav Odin det Rige, som nu kaldes Garderige; han blev en stor Høvding i dette Rige, og tillige var han den skjønneste Mand, man kunde see. Signrlame ægtede Kong Gylfes Datter Heid; de havde sammen en Søn, der hed Svafurlame. Signrlame faldt i et Slag, som han holdt med Jætten Thjasse. Da nu Svafurlame spurgte sin Faders Fald, tog han Besiddelsen af hele det Rige, som hans Fader havde besiddet, og blev en mægtig Mand. Det hændte sig en Gang, at Kong Svafurlame red ud paa Jagt i en Skov, og satte længe efter en Hjort, og naaede den ikke førend næste Dag ved Solens Nedgang; han havde da redet saa langt ind i Skoven, at han ikke vidste, hvor han var. Ved Solens Nedgang saae han en stor Klippe, ved hvilken der stode to Dværge; han forhexede dem med et Maaljern[1] saaledes, at de ikke kunde komme ind i Klippen; han svang dernæst Sværdet over dem. De bade ham om, at de maatte løse deres Liv; Svafurlame spurgte

[1]) d. e. et Jern, forsynet med magisk Paaskrift.

dem om Navn; den ene kaldte sig Dyrin, den anden Dvalin. Da Svafurlame vidste, at de vare de kunstfærdigste af alle Dværge, paalagde han dem, at de skulde gjøre ham saa fortrinligt et Sværd, som de mægtede; Fæstet og Haandfanget skulde være af Guld, Skeden og Beltet skulde de ogsaa beslaae med Guld; han forlangte, at dette Sværd aldrig skulde brydes, og aldrig blive rustent, og bide baade Jern og Stene ligesom Klæde, og have Seier i Slag og Enekampe, hvo der end bar det; dermed skulde de løse deres Liv; de tilstode hans Forlangende, og Kongen red hjem. Paa den bestemte Dag kom Svafurlame til Klippen; Dværgene gave ham da Sværdet, som var særdeles skiønt; men som Dvalin stod i Indgangen til Klippen, sagde han: „Dette Sværd, Svafurlame! skal blive en Mands Bane, hver Gang det bliver trukket, og med dette Sværd skulle tre store Nidingsværker blive udførte; det skal ogsaa blive din Bane." Da hug Svarfurlame efter Dværgen, saa at begge Sværdets Egge skjultes i Klippen, men Dværgen løb i det samme ind i den. Svafurlame førte nu dette Sværd, og kaldte det Tyrfing, og han bar det i Slag og Enekampe, og havde bestandig Seier. Han fældte i Enekamp sin Faders Banemand Jætten Thjasse, og tog hans Datter Frid, og ægtede hende siden; de havde sammen en Datter, som hed Eyvør, en meget smuk og forstandig Kvinde.

3. Nu maa fortælles, hvorledes Berserken Arngrim var i Viking, og styrede en stor Hær; han hærjede paa Svarfurlames Rige, og holdt et Slag med ham, hvori de kom til at skifte Hug med hinanden. Arngrim havde et stort og udmærket Skjold, besat med store Jern-

plader; Svafurlame hug i Skjoldet, og skar det heelt igjennem, saa at Sværdet stod fast i Jorden; da svang Arngrim Sværdet mod Svafurlames Haand, saa det tog den af, hvorefter Arngrim tog Tyrfing, og hug til Svafurlame, og kløvede ham langs igjennem, saa at Sværdet stod fast i Jorden. Siden tog Arngrim der meget Bytte og Svafurlames Datter Eyvør, og førte bort med sig. Arngrim drog derpaa hjem til Bolm, og holdt Bryllup med Eyvør. De havde tolv Sønner: Angantyr var den ældste, den anden Hervard, den tredie Seming, den fjerde Hjørvard, den femte Brane, den sjette Brame, den syvende Barre, den ottende Reytner, den niende Tind, den tiende Bue, den ellevte og tolvte to Haddinger; begge disse udførte Arbeide lige med een af hine, thi de vare Tvillinger og de yngste; men Angantyr udførte to Mands Gjerning; han var Hovedet høiere end de andre; alle vare de store Bersærker. De fore ud paa Krigstoge strax i deres unge Alder, og hærjede vide om Land, og traf ingen, der havde Styrke eller Dristighed til at staae dem imod; derved bleve de seiersælle og meget navnkundige; de vare ikke flere sammen paa Skibet end de tolv Brødre, dog havde de ofte flere Skibe i Krigsfærd. Deres Fader havde paa Krigstoge, hvor han havde stredet, bemægtiget sig de berømteste Vaaben: Angantyr fik Tyrfing, Hervard Hrotte, Seming Mistelteín, dette hentede Thrain siden i hans Høi; de havde alle berømte Holmgangssværde. Det var deres Sædvane, naar de vare ene med deres Mænd, og de fandt, at Bersærkegangen kom over dem, at de ginge op paa Land, og hug i store Stene eller Træer; thi det Uheld var hændet dem, da Bersærkegangen engang kom

over dem, at de havde dræbt deres Mænd og ryddet deres Skibe. Aldrig kom de til nogen Kamp, at de jo havde Seier i den, og derfor var deres Rygte vidt udbredt. Der fandtes ingen Konge, som jo gav dem, hvad de vilde have, for at undgaae deres Anfald. En Tid henløb saaledes, at de vare paa Krigstoge om Sommeren, men opholdt sig om Vinteren hjemme paa Bolm hos deres Fader.

4. Paa Bolmø hændte det sig en Juleaften, at man, som Skik og Brug var, begyndte at gjøre Løfter ved Bragebægeret[1]. Da gjorde Arngrims Sønner Løfter: Hjørvard gjorde det Løfte, at han skulde faae en Mø, ved Navn Ingeborg, en Datter af den svenske Kong Yngve i Upsal, som var den skjønneste og forstandigste af alle Kvinder, som talte det danske Tungemaal; ingen anden Kvinde vilde han have, og fik han ikke hende, vilde han falde i Kampen for hende. Om flere af deres Løfter er intet fortalt. Samme Vaar gjorde alle tolv Brødre i Forening en Reise til Upsal, og gik for Kongens Bord; Kongens Datter sad ved hans Side; Hjørvard sagde Kongen sit Løfte og Ærende, og alle de Tilstedeværende hørte derpaa; Hjørvard bad Kongen, hurtig at svare ham paa hans Andragende. Kongen tænkte over denne Sag, vel vidende, hvor drabelige disse Brødre vare, og at de vare af berømmelig Herkomst. Hos Kong Yngve vare da de tvende Kæmper og Landværnsmænd, Hjalmar hin Modige og Odd hin Vidtfarne, som ogsaa kaldtes Ørvar-Odd. Da Hjalmar hørte, hvad Berserkerne talte, traadte han frem for Bordet, og sagde

[1]) et Bæger, helliget Digtekunstens og Veltalenhedens Gud Brage.

til Kongen: „Kom i Hu, Herre! hvor megen Hæder jeg har skaffet eder, siden jeg kom i dette Land, og hvor mange Slag jeg holdt, for at vinde Lande under eder; jeg har forøget eders Rige til det Dobbelte, og holdt Landeværn for det; derhos har jeg fra Krigstoge hjemført eder mange Kostbarheder, og været i mange Farer for eders Skyld, og desuden ydet eder min Tjeneste; nu beder jeg eder, at I viser mig Hæder, og giver mig eders Datter, til hvem mit Sind stedse har staaet; og er det tilbørligt, at I heller tilstaaer mig denne Bøn end Berserkerne, som kun have bedrevet Ugjerninger baade i eders og mange andre Kongers Riger." Nu grundede Kongen endnu langt mere herpaa, og tyktes, at det var en meget vanskelig Sag, da disse to Høvdinger saa ivrig vare hinandens Medbeilere til hans Datter; Kongen svarede da med disse Ord: „Enhver af eder er saa stor og velbaaren en Mand, at jeg ingen af eder vil nægte Svogerskabet, og beder Møen selv kaare, hvem hun vil have." Hun svarede, at det var en afgjort Sag, at, om hendes Fader vilde gifte hende bort, da vilde hun have den, som hun kjendte til det Gode, og ikke den anden, som hun allene kjendte af Rygter, der alle vare onde, saadanne som der gik om Arngrims Sønner. Da Hjorvard hørte hendes Ord, udfordrede han Hjalmar til Holmgang[1] sønder paa Samsø, og bød ham være hver Mands Niding, om han ægtede Møen, forinden denne Enekamp var forsøgt. Hjalmar sagde, at han skulde ikke tøve. Holmgangs Tiden blev nu berammet, hvorefter Arngrims Sønner fore hjem, og fortalte deres Fader Ærendets

[1]) d. e. Tvekamp paa en Holm eller afmaalt Plads.

Udfald og om Enekampen. Arngrim svarede: „Aldrig har jeg før nu været i Frygt for eders Færd, thi ingensteds kjender jeg Hjalmars Lige i Mod og Haardførhed; ham følger ogsaa en Kæmpe, der gaaer ham nærmest i Styrke og Mod.“ Mere talte de nu ikke herom.

5. Over Aldeigeborg herskede da en Jarl, som hed Bjartmar; han var meget mægtig og en stor Kriger; han var en god Ven af Arngrims Sønner, og de havde der stedse Tilholdsted. Nu droge Brødrene i Besøg hos Bjartmar Jarl; han anrettede et stort Gilde for dem, paa hvilket Angantyr beilede til Jarlens Datter, som hed Svafa; han fik strax Ja, og Gildet blev da forøget, og deres Bryllup drukket; denne Høitid varede i en halv Maaned, og paa dette Gilde bleve Angantyr og Bjartmar Jarls Datter Svafa førte i een Seng. Da Gildet var forbi, tiltraadte Arngrims Sønner deres Færd til Samsø; men den sidste Nat, før de fore afsted, drømte Angantyr en Drøm, og fortalte den til Jarlen: „Mig tyktes,“ sagde han, „at vi Brødre vare paa Samsø, og fandt der mange Fugle, og dræbte dem alle. Siden forekom det mig, at vi droge til den anden Side af Øen; da fløi imod os tvende Ørne, og det forekom mig, at jeg havde en haard Kamp med den ene; vi satte os tilsidst begge ned, og vare da ganske afmægtige; men den anden Ørn stred imod mine elleve Brødre, og tyktes mig, at han var dem alle overlegen.“ Jarlen svarede: „Saadan en Drøm behøver ikke at udtydes, den er Forbud paa mægtige Mænds Fald, og troer jeg, at det nærmest hentyder paa eder Brødre.“ De sagde, at de ikke frygtede derfor. „Alle maae fare, naar Døden kalder,“ sagde Jarlen, og dermed sluttede de deres Samtale. Efterat

Høitiden var endt, droge Brødrene hjem, men Svafa blev tilbage hos Jarlen. De beredte sig nu til Holmgangen; deres Fader ledsagede dem til Skibs, og gav dem alle gode Vaaben og Rustninger. „Jeg troer," sagde han, „at I ville komme til at behøve gode Vaaben, da I skulle stride mod de tapreste og modigste Kæmper." De skiltes derpaa, og han ønskede dem Held paa Reisen. Nu seilede de, indtil de kom til Samsø, hvor de toge Havn i Munarvaag. Da Brødrene nu kom op paa Øen, kom Berserkegangen over dem, og de hug i Træerne efter deres Sædvane. Men om Hjalmar berettes det, at han landede med sine Skibe paa den anden Side af Samsø i den Havn, som hedder Unavaag; han havde to Skibe, som begge kaldtes Aske, og paa hvert hundrede Mand af de raskeste Folk. Da Arngrims Sønner bleve disse Skibe vaer, og havde Formodning om, at det maatte være Hjalmars og Odd hin Vidtfarnes, eller, som han ogsaa kaldtes, Ørvar-Odds, blottede de Sværdene og bede i Skjolderandene, og Berserkegangen kom over dem; de vendte sig strax til Skibene, og gik sex ud paa hver Ask. Der begyndte da en heftig Kamp, men der vare raske Folk inden Borde, som alle toge deres Vaaben, og ikke een flyede fra sin Plads, eller talte Angestord. Berserkerne gik frem med det ene Bord og tilbage med det andet, og dræbte hvert Menneskes Barn; siden gik de brølende i Land; da sagde Hjørvard: „Den Gang gik vor Fader Arngrim i Barndom, da han sagde os, at Hjalmar og Odd vare de tapreste Kæmper, men nu saae jeg ingen af dem at overgaae de andre." Angantyr svarede: „Lad os ei beklage os over, at vi ikke have fun-

det vore Lige; kan ogsaa hændes, at Odd og Hjalmar endnu ikke ere døde." Om Hjalmar og Odd fortælles, at de vare gangne op paa Øen, for at faae at vide, om Bersærkerne vare komne, og da de nu kom frem fra Skoven, gik Arngrims Sønner op paa Land fra deres Skibe med blodige Vaaben og blottede Sværde, og da havde Bersærkegangen forladt dem, og i den Mellemtid vare de mindre stærke, ligesom efter noget Slags Sygdom. Odd kvad:

Da første Gang
Frygt betog mig,
Da de brølende
Ginge af Aske,
Og hylende
Øen bestege,
Brynieløse de vare,
Og tolv sammen.

„Det kan du see," sagde Hjalmar, „at vore Mænd ere faldne, og det synes mig rimeligt, at vi ville alle komme til at gjæste i Valhal i Aften;" det var det eneste Angestord, Hjalmar talte. „Ei har jeg nogensinde seet saadanne Djævle," svarede Odd, „og det er næsten mit Raad, at vi undflye i Skoven; vi to ville ikke mægte at stride mod tolv, som have dræbt de tolv tapreste Mænd i Sverrige." „Nei," sagde Hjalmar, „aldrig ville vi flye for vore Fiender, heller føle deres Vaaben, og jeg vil gaae til at strides med Bersærkerne." „Ei skal jeg gjæste hos Odin i Aften;" svarede Odd, „og alle disse skulle være døde, inden Aftenen kommer, men vi to skulle leve." At de have talt dette med hinanden, kan sees af de Viser, som Hjalmar kvad:

Tapre Kæmper fore
Af Krigsskibe,
Tolv Mænd sammen
Brynieløse;
Vi skulle i Aften
Odin gjæste,
To modige,
Men de tolv leve.

Odd svarede:

Det Ord vil jeg
Til Svar give:
De skulle i Aften
Odin gjæste,
Tolv Berserker,
Men vi to leve.

Hjalmar og Odd saae da, at Angantyr havde Tyrfing i sin Haand, thi det lyste fra det som Solens Straaler. Hjalmar sagde: „Vil du heller stride mod Angantyr ene eller mod hans elleve Brødre?" „Jeg vil stride mod Angantyr," svarede Odd, „han vil give store Hug med Tyrfing, men jeg troer bedre min Skjorte end din Brynie til Bedækning." Hjalmar sagde: „Hvor kom vi til nogen Kamp, hvori du gik frem foran mig; du vil nu stride mod Angantyr, fordi det synes dig at være en større Heltedaad; men nu er jeg Hovedmanden i denne Holmgang, og derhos kongebaaren til Riget; derfor har jeg at raade for os; andet lovede jeg Kongens Dotter i Sverrige, end at lade dig eller nogen anden gaae i denne Enekamp for mig, og jeg vil stride mod Angantyr." Odd sagde, at han valgte det, som vilde lede til det sletteste Udfald; men det kom dog til at være, som Hjalmar

vilde; han svang da Sværdet, og gik frem mod Angantyr, og de viste nu hinanden til Valhal. Angantyr tog da til Orde: „Det vil jeg," sagde han, „om nogen af os kommer bort herfra, da skal ingen berøve den anden hans Vaaben, og jeg vil have Tyrfing i Høien med mig, om jeg døer, ligesaa skal ogsaa Odd have sin Skjorte, og Hjalmar sine Vaaben, og de Overlevende skulle ikke drage bort, inden de have opkastet en Høi over de Døde." Hjalmar og Angantyr gik nu mod hinanden, og kæmpede med den største Hidsighed, og man behøvede ikke at ophidse nogen af dem til Anfald eller Forsvar; de hug baade haardt og tidt, og trene i Jorden indtil Knæerne, og naar Staalene mødtes, saae det ud som et luende Baal; ingen af dem stræbte efter andet end at hugge saa tidt som muligt; men af deres Kamp skjælvede Jorden, som om den hang i en Traad; de strede saaledes længe, indtil deres Skjolde begyndte at forhugges, og de gave hinanden mange og store Saar, og ud af deres Næser og Munde stod der en Rog, som af en brændende Ovn. Ofte har Odd siden sagt, at aldrig vilde sees mandigere Angreb eller skjønnere Vaaben end i denne Enekamp, og det er omtalt vidt omkring i Sagaerne, at der have været faa Mænd til, som have været taprere eller stredet mere mandig. Da Odd og de andre længe havde seet herpaa, gik de hen et andet Sted, og beredte sig til Kamp; Odd sagde til Berserkerne: „I ville vel følge Krigeres Skik og ikke Trælles, og skal een af eder stride mod mig ad Gangen, og ikke flere, saafremt I ikke mangle Mod." De tilstode dette. Da gik Hjørvard frem, og Odd vendte sig imod ham; Odd havde saa godt et Sværd, at det bed Staal, som det kunde være

Klæde. De begyndte nu Kampen med store Hug, og det varede ikke længe, inden Hjorvard faldt død til Jorden; da de andre saae det, skiftede de heftig Mine, og bede i Skjolderandene, og Fraaden stod dem ud af Munden. Derpaa stod Hervard op, og gik imod Odd, men det gik ligesom for, at han faldt død ned; ved dette Tilfælde hylede Berserkerne, rakte Tungerne ud, og skare Tænder, brølende ligesom gale Tyre, saa at det gjenlød i Klipperne. Seming styrtede derpaa frem, han var den største af alle de elleve, og gik nærmest Angantyr; han trængte saa heftig ind paa Odd, at denne havde nok med at værge sig for ham; de strede saaledes længe, og man kunde ikke see, hvo der vilde gaae af med Seiren; hele Brynierne huggedes af dem, men Odds Skjorte holdt sig saa godt, at intet skadede ham; da blev Seming saaret, men han gav sig ikke derved, førend næsten alt hans Kjød var hugget af Benene; Odd saae intet Sted paa hans hele Krop, der jo svømmede i Blod, og da alt hans Blod var rundet ud af Aarerne, faldt han med megen Tapperhed, og var strax død. Derpaa stod den ene op efter den anden, men det endtes med, at Odd fældte dem alle; han var da særdeles udødig, men ikke saaret. Siden gik han derhen, hvor Angantyr og Hjalmar havde kæmpet; Angantyr var da falden, men Hjalmar sad ved en Tue, og var bleg som et Lig. Odd gik da til ham, og kvad:

Hvad er det, Hjalmar!
Du har Farve skiftet,
Jeg seer dig mattet
Af mange Vunder;
Din Hjælm er kløvet

Og Brynien sleden,
Nu det ude er
Med dit Liv.

Hjalmar kvad:

Saar har jeg sexten
Og sleden Brynie,
Det sortner mig for Øiet,
Seer jeg ei at gaae;
Paa Hjertet mig stødte
Angantyrs Sværds
Hvasse Spidse,
Hærdet i Edder.

Og end kvad han:

Fem Gaarde sammen,
Eied jeg i Landet;
Dog det kjeded mig
Der at være;
Nu maa jeg ligge
Liv berøvet,
Med Sværdet saaret,
Paa Samsø.

Huuskarle drikke
Mjød i Hallen,
Meget ypperlige,
Hos min Fader;
Mangen matter
Møens Øl,
Men mig Egges Spor
Paa Øen plager.

Fulgte mig den hvide
Kongedotter
Yderst ud paa
Agnafit;
Det Ord var sandest,
Som hun sagde mig,
At atter komme
Ikke monne jeg.

Drag du mig hin røde
Ring af Haanden,
Bring den til ungen
Ingeborg!
Volde vil det hende
Vældig Kummer,
At jeg ei atter
Til Upsal kommer.

Foer jeg fra Møers
Fagre Sange
Villig til Gammen
Øster med Sote;
Færden jeg paaskyndte,
Og foer til Hæren
Sidste Gang fra
Hulde Venner.

En Ravn flyver østen
Fra det høie Træ,
Og hannem Ørnen
Efter følger;

Det er den sidste
Ørn jeg møtter;
Den af mit eget
Blod skal drikke.

Derefter døde Hjalmar. Odd var der om Natten. Om Morgenen bar han alle Bersærkerne sammen, og begyndte derpaa at opføre en Høi; Øens Beboere sammenførte efter Odds Anviisning store Træer, og kastede Stene og Sand derover; det var et stort Helteværk og fast gjort; Odd arbeidede derpaa i en halv Maaned; siden lagde han Bersærkerne med deres Vaaben deri, og kastede derpaa Høien til. Dernæst tog Odd Hjalmars døde Legeme, bar det ud paa Skibet, og førte det til Sverrig, fortællende denne Tidende til Kongen og hans Datter. Hun tog sig Hjalmars Død saa nær, at hun sprængtes strax af Sorg, og hun og Hjalmar bleve da lagte i een Høi, og Arveøl blev drukket efter dem. Odd blev der i nogen Tid, men om ham fortælles nu ikke mere i denne Saga.

6. Nu vender Sagaen sig til Bjartmar Jarl; saasnart han spurgte Arngrims Sønners Fald, tyktes det ham en stor Skade. Hans Datter Svafa var da frugtsommelig; hun sørgede meget over sin Mand Angantyrs Fald, men Jarlen trøstede hende bestandig. Men da Tiden led frem, fødte hun et stort og skjønt Møbarn; mange raadede til, at Barnet skulde tages af Dage, og sagde, at der neppe kunde være Kvindesind i hende, om hun kom til at slægte sine Fædrenefrænder paa. Bjartmar saae paa Møen, og sagde, at han haabede det vilde være bedre, at hun beholdt Livet, og lagde til: „Det bør mig ogsaa at hjælpe Arngrims Sønner efter Evne; det vil

vise sig, om hun kommer til Alderen, at Arngrims Sønner ere ikke aldeles døde; thi jeg troer, at af hende vil fødes store Ætter og anseelige Mænd;" hun blev siden overøst med Vand og kaldt Hervør. Hun opfødtes hos Jarlen, og var stærk som en Dreng; og som hun kom noget til Kræfter, vænnede hun sig mere til at bruge Bue, Skjold og Sværd, end til at sye og bordyre; hun gjorde ogsaa oftere Ondt end Godt; og da Jarlen irettesatte hende derfor, løb hun ud i Skovene, og gjorde sig der en Skale[1], og dræbte Folk, for at skaffe sig Gods. Da Jarlen spurgte dette, drog han ud i Skoven med sin Hær, og tog Hervør fangen; hun dræbte dog mange Mænd af hans Hær, inden de fik hende fat; han førte hende nu hjem med sig, og hun opholdt sig derpaa en Tid hos ham. Det hændte sig engang, at Hervør var udenfor, hvor der vare nogle Trælle og Arbeidsfolk, og hun tilføiede dem Ondt ligesom andre. Da sagde en Træl: „Du, Hervør! vil allene gjøre Ondt, og Ondt kan man vænte sig af dig, og Jarlen forbyder Folk at sige dig, hvo der er din Fader, fordi det tykkes ham en Skam, at du veed det, thi Folk vide meget vel, at en Svinehyrde laae hos Kongens Datter, og at du er deres Barn." Hervør blev heftig for[illegible]tret over disse Ord, gik strax for Jarlen, og kvad:

Slægtens Hæder
At rose ei turde jeg,
Om hun[2] har faaet
Frodmars Yndest;
En hæderlig Fader
Troed jeg at have,

[1]) en eenlig liggende Bygning. [2]) nl. min Moder.

Men nu er sagt mig,
En Svinehyrde.

Jarlen kvad:

Løiet er for dig
Meget forringet,
Frækn var blandt Kæmper
Din Fader anseet;
Strøet med Muld
Stander Angantyrs
Sal paa Samsøes
Søndre Kyster.

Hun kvad:

Nu lyster mig,
Fosterfader!
Mine henfarne
Frænder at besøge;
Eie monne de
Megen Rigdom,
Den skal jeg tage,
Om jeg Livet ei mister.

Nu hurtig skal man
Berede det fine
Linned, for heden
Bort jeg drager;
Det er vigtigt,
Da man i Morgen skal
Skære mig baade
Skjorte og Kappe.

Derpaa sagde Hervor til sin Moder, og kvad:

Udstyr mig med alt,
Som du hurtigst mægter,
Prude Kone!
Som en Søn det var;
Sandt er det, som synes
I Søvne for mig,
Fryd for det første
Faaer jeg her ikke.

7. Da hun var udstyret, drog hun nu eensom bort, og tog sig Mandsklæder og Vaaben; hun drog til nogle Vikinger, og kaldte sig da Hjørvard; med dem gav hun sig i Følge, og da Hærens Høvding kort efter døde, antog hun Hærens Anførsel. Denne Hjørvard hærjede nu vide om Land, og styrede tilsidst til Samsø, og da Vikingerne havde taget Havn, forlangte Hjørvard af sine Folk, at han vilde gaae op paa Øen, og sagde, at man der kunde vente sig Gods i Høien; alle Folkene talte imod, og sagde, at der gik alle Dage saa store onde Vætter, at der var værre om Dagen, end mange andre Steder om Natten. Dog udvirkede han omsider, at der blev kastet Anker, for at ligge der Natten over. Men Hjørvard tog sig en Baad, og roede i Land, og landede i Mungrvaag, paa den Tid da Solen var ved at gaae ned. Siden gik han op paa Land; der traf han en Mand, som vogtede en Hjord; han spurgte ham om Tidender; han svarede: „Du er ubekjendt her paa Øen, gak hjem med mig, thi her baader det intet Menneske, at være ude efter Solens Nedgang, og jeg vil strax gaae hjem." Hjørvard sagde: „Siig mig, hvor Hjørvards Høie ere." Manden svarede: „Du er ilde faren, at du vil spørge om det ved Nattetid, som saa tør spørge efter

midt om Dagen, thi en brændende Ild spiller derover, saasnart Solen gaaer ned." Hjorvard sagde, at han bestemt vilde besøge Hoiene. Fæhyrden sagde da: „Jeg seer, at du er en modig Mand, skjønt uforstandig; jeg vil give dig min Halskjæde, for at du skal følge mig hjem." „Nei!" svarede Hjorvard, „om du end giver mig alt, hvad du eier, faaer du mig ikke opholdt." Men da Solen var gaaet ned, hørtes der en stærk Dundren ude paa Øen, og Hoiildene luede i Veiret; da blev Fæhyrden forskrækket, og tog til Beens, og løb ind i Skoven, saa hurtig han mægtede, og saae aldrig tilbage. Om deres Samtale er dette kvædet. Fæhyrden kvad:

Hvad er du for en Mand,
Som til Øen er kommen,
Gak, det er silde,
Til Natteherberge!

Hjorvard kvad:

Ei vil jeg gange
Til Natteherberge,
Thi af Øens Folk
Ingen jeg kjender;
Siig du hurtig,
For heden du flyer,
Hvilke ere Hjorvards
Hoie kaldte?

Fæhyrden kvad:

Sporg ei om det,
Klog est du ikke,
Vikingers Ven!
Du est ilde faren;

Fare lad os hurtig,
Som Fødderne mægte!
Alt er ude
Paa natlig Færd.

Hjørvard kvad:

Lad os ei frygte
Saadan Bragen,
Om Ild over hele
Øen end brændte!
Lad ei saa hurtig
Hedengangne
Kæmper os skrække!
Samtale vi ville.

Fæhyrden kvad:

Dum tykkes mig
Den, som heden
Eensom færdes
I Nattens Mørke;
Ild spiller om Een,
Aabnes Hoie,
Brænde Jord og Sump,
Lad os ile!

Han løb nu hjem til Gaarden, og dermed skiltes de. Hervør saae dernæst, hvor Hoiildene brændte ude paa Øen, og Hoibeboerne stode udenfor, og hun gik derhen, og ræddedes ikke, uagtet alle Hoiene brændte paa hendes Vei, og hun vadede da frem ligesom i en mørk Taage, indtil hun kom til Berserkernes Hoie; da vendte hun sig til den største Hoi, og kvad:

Vaagn du, Angantyr!
Vækker dig Hervør,

Eneste Dotter af
Dig og Svafa;
Giv mig af Høien
Det hvasse Sværd, som
Dværgene smeded
Til Svafurlame.

Hjorvard! Hervard!
Rane! Angantyr!
Eder alle jeg vækker
Under Skovens Rødder,
Rustede med Skjolde
Og skarpe Sværde,
Med Hjelm og Brynie
Og blodig Landse.

I ere blevne,
Arngrims Sønner,
Mægtige Kæmper!
Til Muld forvandled,
Da ingen ville
Af Eyvors Sønner
Med mig mæle
I Munarvaagen.

Hjorvard! Hervard!
Rane! Angantyr!
Saa gaa det eder
Alle i Barmen,
Som om i smulned
I Myrers Tue;

Om Sværdet I ei giver mig,
Det som Dvalin smeded,
Vor ei Dranger[1]
Dyrt Vaaben bære.

Da kvad Angantyr:

Hervor, min Dotter!
Hvi raaber du saa
Rædselsfulde Ord?
Farer du ilde;
Gal est du vorden
Og uden Samling,
Vildt tænkende,
Vækker du Døde.

Ei Fader begrov mig
Eller Frænder andre;
Tyrfing medtog de
To, som leved,
Blev det dog eiende
Een omsider.

Hun kvad:

Sandt du ei siger,
Saa lade Odin dig
Uskadt i Høien sidde,
Som du haver
Ikke Tyrfing,
Træg est du til
Arv at yde
Eneste Barn.

[1]) de Dødes Gjenfærd.

Da aabnedes Høien, og det saae ud, som luende Ild var over hele Høien; da kvad Angantyr:

Sjunken er Dodsporten,
Høie aabnes,
Hele Økysten
I Ild sig viser;
Og alt er ude,
Om at see sig;
Skynd dig, Mø, om du kan,
Til Skibe dine!

Hun svarede:

Ikke I brænde saa
Baal om Nætter,
At jeg ved eders
Ilde rœddes;
Skjelver ei Møens
Modige Hjerte,
Om hun end Draugen seer
I Døren stande.

Da kvad Angantyr:

Siger jeg dig, Hervør!
Hør til imedens,
Vise Dotter!
Hvad der skal hændes:
Denne Tyrfing vil,
Om du troer mig,
Næsten hele din
Æt udslette.

En Søn vil du føde,
Der siden skal
Tyrfing bære,

Og troe paa sin Styrke;
Ham ville Folk
Heidrek kalde,
Vældigst under Himlen
Vil han blive.

Da kvad Hervor:

Jeg tryller eder saa,
Døde Kæmper!
At I skulle
Alle ligge
Døde med Drauger
Og i Dyssen raadne;
Om ei du giver mig, Angantyr!
Ud af Høien
Den for Skjolde farlige
Hjalmars Bane[1].

Han qvad:

Unge Mø! du ligner
Ikke Mennesker,
Da du paa Høie
Vanker om Natten,
Med udgravet Spyd
Og med gotisk Sværd,
Med Hjelm og Brynie
For Hallens Dør.

Hervor kvad:

En Mand jeg tyktes
Saa fuldt som nogen,
Inden jeg besøgte

[1]) Sværdet, hvormed Hjalmar havde faaet sit Banesaar.

Eders Sale;
Ræk du mig af Høien
Den som hader Brynier,
Dværges Arbeid,
Nytter det ei den at skjule.

Da kvad Angantyr:

Under mine Skuldre ligger
Hjalmars Bane,
Den er ganske af
Ild omgiven;
Ingen Mø jeg kjender
Oven for Jorden,
Som dette Sværd tør
I Hænder tage.

Hun kvad:

Jeg vil gjemme,
Og i Hænder tage
Det hvasse Sværd,
Om jeg kan faae det;
Ikke jeg frygter
Ild brændende,
Naar Luen sagtnes,
Som jeg seer over.

Da kvad Angantyr:

Gal est du, Hervor!
Skjønt heltemodig,
Da du med aabne Øine
I Ild styrter;
Heller vil jeg give dig
Sværdet af Høien,

Mø hin unge!
Kan jeg dig ei nægte.

Sværdet blev da kastet ud i Hervors Haand; da kvad hun:

Vel gjorde du,
Vikingers Søn;
At du Sværdet
Af Høien gav mig;
Bedre tykkes mig,
Fyrste! det være,
End om jeg hele
Norrig eied.

Angantyr kvad:

Ikke veed du,
Arme Kvinde!
Ubesindig,
Hvad der glæder dig;
Denne Tyrfing vil,
Om du troer mig,
Næsten hele din Æt
Ødelægge.

Hun svarede:

Jeg vil gange til
Søens Heste[1],
Nu er Fyrstens Mø
Ved freidig Hu;
Lidt mig bekymrer,
Fyrsteson!
Hvad Sønner mine
Siden dele.

[1]) Skibene.

Han kvad:

Du skal den eie
Og ynde længe,
Hold du i Balgen
Hjalmars Bane!
Rør ei ved Eggene,
Edder er i begge;
Sværdet er værre
End andet Meen.

Farvel, Dotter!
Snart jeg giver dig
Tolv Mænds Liv,
Om du troe vil,
Styrke og Raskhed,
Alt det Gode, som
Arngrims Sønner
Efterlode.

Hun kvad:

Bo I alle,
(Bort jeg længes)
Uskadte i Hoien,
Heden vil jeg ile;
Snarest jeg tyktes
I yderste Fare,
Da Ilde brændte
Trindt omkring mig.

Hervor gik nu ned til Stranden, og da det dagedes, saae hun, at Skibene vare borte; Vikingerne vare nemlig blevne forskrækkede, da de hørte Drønnene, og saae Ildene brænde paa Øen. Hun blev nu paa Samsø, ind-

til hun kunde komme bort med et andet Skib. Om hendes Færd fortælles intet, førend hun kom til Kong Godmund paa Glæsisval, hvor hun opholdt sig om Vinteren; hun kaldte sig da endnu Hervard, og udgav sig for en Kæmpe; hun blev der særdeles vel imodtagen. Kong Godmund havde mange Mennesker om sig; han var da saa gammel, at det var Folks Sagn, at han intet manglede i hundrede Vintre, dog var han fuldkommen stærk og rask. Hans Søn Høfund havde hele Bestyrelsen over Riget. Da nu Godmund en Dag spillede Skak, traf det sig saa, at han var uheldig i Spillet, og det gik saa slet for ham, at han blev næsten mat. Kongen spurgte, om nogen kunde understøtte ham med Raad, og hjælpe paa Spillet; da gik Hjørvard til, og gav i kort Tid Raad, og han havde ikke styret Spillet længe, inden det stod bedre med Godmunds Sager. Hjørvard havde lagt Tyrfing i sit Sæde, medens han gik til Spillet; en Mand tog Sværdet op og blottede det; han syntes særdeles vel om det, og det lyste af det, ligesom Solens Straaler. Dette saae Hjørvard, og greb Sværdet ud af hans Haand, og dræbte ham, og gik derpaa ud. De andre vilde løbe efter ham, at hævne deres Stalbroder; men da sagde Godmund: „Værer stille! det er ei saa meget værdt at tage Hævn over Manden, som I troe, thi I vide ikke, hvo han er, og jeg troer, det er en Kvinde; men med det Vaaben, som hun har, vil denne Kvinde blive eder dyrt kjøbt, inden I faae Livet af hende." Der blev da ikke sat efter hende. Hun gav sig nu atter i Følge med Søvikinger, og kaldte sig fremdeles Hjørvard. Siden var hun paa Krigstoge en lang Tid, og var meget seiersæl; og da hun blev kjed af det, drog hun til sin Morfader

Bjartmar Jarl. Da teede hun sig som andre Møer, og gav sig til at bordbyre og lægge sig efter andre kvindelige Sysler. Nu begyndte hun at blive venneſæl, og gavmild paa Penge, og der gik ogsaa et stort Ord af hendes Skjønhed. Dette spurgte Godmunds Søn Høfund, og lagde sig det meget paa Hjerte. Engang kom han at tale med sin Fader, og sagde ham, at han havde i Sinde at gifte sig, og bad ham at give ham Raad, hvor han skulde søge sig en Kone. Kongen sagde: „Det er mit Raad, at du beiler til Hervør hin Væne, Angantyrs Dotter; hun er det bedste Parti, som jeg har spurgt om.“ Siden sendte de tolv Mænd til Bjartmar Jarl, at beile til Kvinden; Jarlen optog det vel, og fremførte denne Sag for Hervør; hun gav ikke noget Afslag, og bad ham raade for hendes Giftermaal. Udfaldet af Sagen blev da, at hun blev fæstet til Høfund; Kong Godmund holdt deres Bryllup hjemme paa Glæsisval med megen Pragt; og paa dette Gilde gav han Høfund Kongenavn, Guld og Rige; siden bleve de førte i een Seng; denne Høitid varede en fuld Maaned; og da Gildet var endt, droge Hovdingerne hjem, og fik anseelige Gaver med paa Reisen. Kong Høfund og Hervør elskede hinanden høit; de havde to Sønner, den ældste hed Angantyr efter sin Morfader, den yngste Heidrek; de vare begge store og stærke Mænd, vise og væne. Angantyr lignede sin Fader i Sindelag, og vilde hver Mand Godt, og baade Kongen og hele Folket elskede ham høit. Men saa meget Godt, han end gjorde, saa gjorde Heidrek endnu mere Ondt; ham elskede Hervør høiest. Da han voxte lidt til, sendte Høfund ham til Opfostring hos en Mand, som hed Gissur, og var en viis Mand og stor Kæmpe; hos ham opdroges

Kongesønnen, indtil han var atten Aar gammel, og lærte alskens Idrætter og derhos Ridderskab; han var saa stærk og tapper, at man ingensteds fandt hans Lige; i alle Idrætter var Gissur ham nærmest; Heidrek holdt ved med det samme Sind.

8. Engang holdt Kong Høfund et stort Gilde, og indbød dertil alle Stormænd i hele sit Rige undtagen Heidrek og hans Fosterfader Gissur. Opbragt herover sagde Heidrek, at det var herligt at gjøre noget Afbræk i Gildet i hans Faders Hal. Gissur raadede ham derfra, og sagde, at der var andet, der var bedre, end at drage did til Strid imod hans Fader; han foer alligevel afsted, og sagde, at han vilde gjøre ham noget Ondt. Og da han kom ind i Hallen, hilste han sin Fader og sin Moder; Kongen tog ikke meget kjærlig imod ham, men hans Moder glædede sig meget ved hans Ankomst. Angantyr stod op imod ham, og førte ham til Høisædet, og gav ham Plads ved sin Side; der blev lystelig drukket. Kong Høfund gik tidlig til Sengs om Aftenen, men Gjæsterne bleve siddende at drikke. Heidrek var ikke munter; han sad længe ved Drikningen denne Aften. Da nu Angantyr engang gik bort, steg Heidrek ned fra Høisædet, satte sig paa den lavere Bænk, og talte med de Mænd, som vare ham nærmest, og bragte det ved sin Tale til, at de bleve uenige og gave hinanden onde Ord. Da kom Angantyr tilbage, og bad dem tie, og førte Heidrek til hans Sæde. Da Angantyr en anden Gang var gaaet ud, mindede Heidrek dem om, hvad de havde samtalt; det kom da saavidt, at een af dem slog den anden med den knyttede Næve. Da kom Angantyr til, og bad dem være enige til om Morgenen. Da Angantyr tredie Gang

gik bort, spurgte Heidrek den, som havde faaet Hugget, om han ei torde hævne sig, og sagde, at det ei sømmede sig for en feig Mand at drikke Viin; ved sin Overtalelse bragte han det da til, at den, som var slaaet, sprang op, og dræbte sin Sidekammerat. Heidrek lo derad, og sagde, at Gildet var desto anseeligere, naar den røde Vædske randt over Dugene. I det samme kom Angantyr i Hallen, og harmede sig meget derover; han førte da Heidrek til Sengs. Men da Kongen om Morgenen spurgte, hvad der var skeet, blev han meget opbragt, og sagde: „Ei vil jeg afvige fra den retfærdige Dom, skjønt Heidrek er mig nærpaarørende, og han skal gjøres landsflygtig, ligesom enhver anden, der volder Manddrab inden Hallen hos os." Angantyr og Hervør bade for Heidrek, men det hjalp ikke; de forkyndte nu Heidrek sin Landsflygtighed, men han brød sig kun lidt derom. „Gaaer I for min Fader," sagde han, „og siger, at jeg beder ham give mig nogle gode Raad." De gjorde saa. Da sagde Kong Høfund: „Faa Raad kan jeg give ham, thi jeg troer, at han vil kun slet følge dem, dog fordi I bede mig derom, da vil jeg give ham det første Raad: at han aldrig skal hjælpe den Mand, der har sveget sin retmæssige Herre; det raader jeg ham for det andet: at han aldrig giver den Mand Fred, som har myrdet sin Staldbroder; og det er det tredie Raad: at han ikke tillader sin Kone, ofte at besøge sine Frænder, uagtet hun beder derom; det er det fjerde: at han ikke siger sin Frille alle sine Hemmeligheder; det det femte: at han rider ikke den bedste af sine Heste, om han behøver at skynde sig stærkt; det det sjette: at han aldrig fostrer en anseeligere Mands Barn, end han er selv; det det syvende: at han aldrig

bryder sit Løfte, naar han har givet nogen Fred; det det ottende: at han fører aldrig mange fangne Trælle med sig; og om han følger alle disse Raad, da troer jeg at kunne haabe, at han vil blive en lykkelig Mand, skjønt han nu maa lide min Dom for hans Overtrædelse af Lovene; men jeg troer det snarere, at han vil ikke holde dette." Derpaa gik Dronningen til sin Søn Heidrek, og sagde ham, hvad Kongen havde raadet ham. Heidrek sagde, at han havde givet Raadene af ond Hu, og at han derfor ikke var skyldig at følge dem. Heidrek beredte sig da til Bortreisen, og gik ud; Dronningen og hans Broder Angantyr fulgte ham paa Veien. Hervør tog da Sværdet Tyrfing ud under fra sin Kaabe, og gav Heidrek det, siden hilste han sin Moder Farvel, og bad Angantyr gaae længere med ham. Denne gjorde saa; han gav da Heidrek en stor Pengepung fuld af Guld; Heidrek takkede for Gaven, og sagde siden: „Stor Forskjel holder jeg for, at der er mellem Kong Hofund og min Moder, og ei veed jeg, naar jeg kan faae gjort saa stor Forskjel paa min Fader og min Moder, som de gjore i Henseende til mig; min Fader gjorde mig landflygtig, men min Moder gav mig Sværdet Tyrfing, som tykkes mig bedre end et stort Rige; jeg skal nu gjøre noget, som han vil synes værst om," sagde han; og han trak da Sværdet, og det lyste meget af det, og funklede som Gnister; han fnyste da stærkt, og Berserkegangen kom over ham; men eftersom Brodrene vare ene sammen, og Tyrfing skulde være en Mands Bane hver Gang det blev trukket, da hug han sin Broder Banehug, og bedrev saaledes det første Nidingsværk med Sværdet. Da Kong Hofund spurgte denne Tidende, sørgede han meget over sin Søn Angan-

tyr; ogsaa mange andre begræd hans Død; Høfund lod ham høisætte efter Datids Skik, og han bod nu, at man skulde sætte efter Heidrek, for at han kunde blive dræbt, men Hervør forhindrede det, saa han undslap i Skovene.

9. Det hændte sig en Dag, da Heidrek gik frem ad en Vei, at der kom nogle Mænd imod ham med en lænkebunden Mand, som var bestemt til Dødstraf; Heidrek spurgte om, hvad han havde forbrudt sig; de sagde, at han havde sveget sin egen Herre; Heidrek spurgte, om de vilde tage Bøder for ham; de sagde ja dertil; han gav dem en halv Mark Guld; de lode da den Bundne løs; og han tilbød Heidrek sin Tjeneste; denne svarede: „Hvorledes vil du kunne blive mig tro, da du sveg din egen Herre, drag du bort fra mig!" Kort efter traf Heidrek atter paa nogle Mænd, som førte een bunden med sig; Heidrek spurgte, hvad Ondt denne havde gjort; de sagde, at han havde myrdet sin Stalbroder; han spurgte, om de vilde tage imod Bøder for ham, og bad dem tage derimod, de tilstode hans Bøn; han gav dem en anden halv Mark Guld, og tog imod Manden; denne tilbød ham sin Tjeneste, men han afslog det; dette gjorde han mest for at overtræde sin Faders Raad. Siden traf han nogle Søvikinger, og gav sig i Følge med dem paa Krigstoge, og blev en meget grum Sørøver, og blev snart vidt berømt af sin Seier og sine Kampe.

10. I denne Tid herskede over Reidgoteland en Konge, som hed Harald; han var da meget gammel, og havde et stort Rige at raade over. Han havde en Datter, der var hans eneste Barn; hun hed Helga, og var en særdeles beleven Kvinde. To Jarler hærjede paa Kongens Rige, og han holdt nogle Slag imod dem, men

tabte stedse; de indgik endelig Forlig paa de Vilkaar, at Kongen skulde betale dem Skat hver tolv Maaneder. Heidrek drog nu med sine Skibe til Reidgoteland, og da Kongen spurgte det, indbød han ham til et anseeligt Gilde, og tilbød ham at have der et Tilholdsted. Heidrek tog med Glæde derimod, og gik til Borgen med sin Hær, og opholdt sig der en Tid. Det traf sig nu en Dag, at Kong Harald talte meget Sølv paa Bordet; og da Heidrek saae det, spurgte han: „Hvo skal have Sølvet, Herre! agter I maaskee at kjøbe Kost for det? jeg skal selv tillægge Betaling for mig og mine Mænd for den Tid, vi opholde os her." Kongen sagde, at det hang ganske anderledes sammen: „Disse Penge skulle betales i Skat," sagde han, „til to Jarler, som have hærjet paa mit Rige, og gjort det megen Skade." Heidrek sagde da: „Dette synes mig at være en stor Vanære for en mægtig og vældig Konge, at betale Skat til lave og ringe Jarler; klogere vilde det være, at holde Slag imod dem." Kongen sagde, at han havde forsøgt det, men var stedse bleven overvunden; „men maaskee du vover at stride paa mine Vegne, og tager Guldet og Sølvet i Løn derfor." „Om mig veed jeg intet nøie," svarede Heidrek, „men ei havde mine Frænder for mig taget i Betænkning at drage i denne Færd; og vil jeg paa det Vilkaar paatage mig at stride imod Jarlerne, at I vil give mig eders Dotter." Kongen tog gunstig derimod, og deres Samtale endtes med, at Jomfruen blev fæstet til Heidrek. Heidrek beredte sig siden til Kamp, og Kongen gav ham en stor og skjøn Hær; derpaa drog han imod Jarlerne, og da han kom i deres Rige, begyndte han at hærje og plyndre. Da Jarlerne spurgte dette, droge de imod ham med en stor

Hær, og da de mødtes, kom det til et meget haardt Slag. Heidrek var i Spidsen af Fylkingen, og bar Tyrfing i sin høire Haand, og nedhug Jarlernes Mænd som Straa, og hverken Hjelm eller Brynie kunde staae sig for ham; han dræbte alle dem, som vare ham nærmest; han gik nu igjennem Hæren og fældte Folk for Fode, og det endte med, at begge Jarlerne faldt tilligemed den største Deel af deres Folk, men de øvrige flyede; han fik der meget Bytte. Siden drog Heidrek giennem Landet, og gjorde det skatskyldigt under Kong Harald, ligesom det for havde været. Efter saa forrettet Sag drog han igjen tilbage; han havde da faaet en uhyre Mængde Rigdomme, og en stor Seier. Kong Harald tog med særdeles Glæde imod ham, og takkede ham med mange fagre Ord. Der blev da anrettet til Brylluppet, og Heidrek blev gift med Kongens Datter; Kong Harald holdt deres Bryllup med megen Pragt, og han gav Heidrek Kongenavn og Hælften af Riget til Bestyrelse. Han herskede over Reidgoteland længe derefter, og vandt Berømmelse for sin Viisdom og Seiersælhed. Han havde med sin Kone en Søn, som fik Navnet Angantyr. Kong Harald avlede ogsaa en Søn i sin Alderdom, han blev kaldt Halfdan; de vare begge meget haabefulde og syntes at overgaae alle andre i Reidgoteland.

11. I den Tid indtraf et stort Uaar i Reidgoteland, saa at det tegnede til, at hele Landet vilde blive øde. Da bleve der foretagne Lodkastninger af vise Mænd, og Ofringsspaadomme fremsagte; men saa lod Gjensvaret, at der aldrig vilde komme godt Aar i Reidgoteland, førend man ofrede den fornemste Dreng der i Landet. Heidrek sagde, at Haralds Søn var den fornemste, men

Kong Harald sagde derimod, at Heidreks Søn var fornemst. Der blev siden stævnet til et Thing; og alle vare da enige i, at Heidreks Søn Angantyr var den fornemste af dem i Henseende til Slægt; men ingen torde fremføre denne Mening. Man tog da den Beslutning, at lade Kong Høfund paa Glæsisval dømme i Sagen; de fornemste Mænd skulde vælges til denne Færd; men alle undsloge sig. Kong Harald og mange andre bade da Kong Heidrek at paatage sig at udføre denne Forretning. Kongen sagde, at det skulde skee, og han lod strax et Skib udruste til Afreise, og dette bestege mange berømte Mænd med ham. Han seilede derpaa til Riseland, men da Kong Høfund spurgte hans Ankomst, vilde han strax lade ham dræbe; men Dronning Hervør talte imod, og fik saaledes mæglet imellem dem, at Fader og Søn bleve fuldkommen forligte. Heidrek fremførte dernæst sit Ærende for Kongen, og bad ham dømme i denne Sag. Kong Høfund sagde, at hans Søn var den fornemste i Landet. Kong Heidrek skiftede da Mine, og syntes at hans Sag var i en slet Forfatning, og han bad da sin Fader at give ham et Raad, som kunde hjælpe Drengen til at beholde Livet. Høfund sagde da: „Naar du kommer hjem i Reidgoteland, skal du stævne Folk til Thinge, saavel af dit eget som af Kong Haralds Rige, og siig der min Afgjørelse om din Søn! du skal da spørge, hvormed de ville gjengjelde dig det, om du overgiver dem ham, til at ofre; siig at du er en Udlænding, og at Land og Folk vil gaae fra dig, om det skal gaae i Udførelse; gjør dem da det Forslag, at hver anden af Haralds Mænd, der ere tilstede paa Thinget, skal være i din Magt, paa anden Maade vil du

ikke give Slip paa din Søn; og det skal stadfæstes med Eder, og faaer du det sat igjennem, behøver jeg ikke siden at raade dig, hvad du skal gjøre." Heidrek hilste siden sin Fader og Moder Farvel, og seilede bort fra Riseland.

12. Da nu Heidrek kom tilbage til Reidgoteland, lod han stævne til Thinge; Heidrek tog saa til Orde: „Det er min Fader Kong Høfunds Kjendelse, at min Søn er den fornemste her i Landet, og udvalgt til Offer, men derimod vil jeg have i min Magt hveranden af Kong Haralds Mænd, der ere komne til dette Thing, og jeg vil at I skulle stadfæste dette med Ed." Saa skete nu, og da de siden samledes i hans Hær, bade Bønderne, at han skulde overgive dem sin Søn og saaledes forskaffe dem gode Aaringer igjen. Men da Hærene havde skilt sig ad, forlangte Heidrek Troskabs Ed af sine Mænd; de gjorde saa, og svore ham saadan Ed, at de vilde følge ham indenlands og udenlands til at udføre, hvad han fik i Sinde. Da sagde han: „Saa synes mig, at der maa være bødet Odin nok for een Dreng, om Kong Harald og hans Søn og hele hans Hær komme isteden for denne." Han bød da sit Banner at reises, og at anfalde Kong Harald og dræbe ham og hele hans Hær. Derefter lod han blæse i Lurer, og de gik imod Kong Harald og hans Mænd, hvem Kampen snart var uheldig, thi de havde en meget mindre Hær og vare derhos ikke beredte paa Strid; men da de saae, at de ikke kunde undslippe, kæmpede de med megen Tapperhed, og dræbte Kong Heidreks Folk for Fode saa voldsomt, at det syntes uvist, hvo der vilde gaae af med Seiren. Men da Kong Heidrek saae sine Folk saaledes falde hobeviis, styr-

tede han frem med Sværdet Tyrfing, og fældte den ene ovenpaa den anden, og det sluttede med, at Faderen faldt med sin Søn og en stor Deel af deres Hær, og Kong Heidrek blev sin Svigerfaders og sin Svogers Banemand, og det er regnet for det andet Nidingsværk, som efter Dværgens Bestemmelse skulde udføres med Tyrfing. Heidrek lod da Gudealterne bestryge med Kong Haralds og Halfdans Blod, og overgav Odin alle dem, som vare faldne der, istedenfor sin Søn Angantyr, for at Aaret skulde blive bedre. Men da Dronning Helga spurgte sin Faders Død, tog hun sig det saa nær, at hun hængte sig i Disardalen. Heidrek underlagde sig nu hele Landet, og blev Konge derover; han blev vide navnkundig, og hans Lige fandt man neppe nogensteds paa den Tid.

13. Engang drog Kong Heidrek med sin Hær sydpaa igjennem Huneland, og slogs med en Konge, som hed Humle. Han seirede, og Humle flyede; Heidrek bemægtigede sig der meget Gods, og tog tillige Kong Humles Datter, som hed Sifka, og havde hende hjem med sig; han tog hende siden til Frille, og havde hende en Tid hos sig, men næste Sommer sendte han hende tilbage til sin Fader. Hun var da frugtsommelig, og kort Tid efter fødte hun et Drengebarn; denne Dreng blev kaldt Lodver, var meget smuk, og syntes allerede i sin unge Alder at overgaae andre; han voxte op i Huneland hos sin Morfader Humle. En Sommer drog Heidrek til Saxland med sin Hær; derover herskede en Konge, som hed Aage; han skikkede Mænd imod Kong Heidrek, anrettede et Gilde for ham, og bad ham tage i hans

Rige, hvad han lystede, og lod sige, at han ønskede at holde Fred med ham. Dette Tilbud modtog Heidrek. Paa Gildet saae han Kongens Datter, som hed Oløf, og han syntes vel om hende, og beilede til hende; hun blev gift med ham; og Gildet blev da forøget, og deres Bryllup drukket; Kongen gav sin Datter en Medgift i Guld og kostbare Klenodier; Høitiden varede i tyve Dage, hvorefter Kong Heidrek drog hjem med sin Kone Oløf og en overordentlig Mængde Rigdomme. Heidrek blev da en stor Kriger, og forøgede sit Rige til mange Sider. Dronningen bad ofte om at maatte reise til Saxland, at besøge sine Frænder og Venner, og Kong Heidrek tillod hende det. Drengen Angantyr var bestandig med hende. Da Kongen nu engang var ude paa Krigstoge, reiste Dronningen som sædvanlig til Saxland, at besøge sine Frænder; Kongesønnen reiste med hende. Da Kong Heidrek spurgte dette, styrede han med sine Skibe til Saxland i nogen Afstand fra Kongens Hovedsæde. Derpaa gjorde han en Snekke i Stand, seilede til Havnen, og skjulte sig i en Lonvig. Han gik i Land, og een Mand med ham; de kom om Natten til Kongsgaarden, og gik hen til den Skemme eller Udstue, hvori hans Kone pleiede at sove, og Vagtmændene bleve dem ikke vaer. De gik nu ind i Skemmen, og saae, at en Mand laae hos Dronningen; han havde et stort og fagert Haar; Kongen skar en Lok af hans Haar, og tog den med sig. Manden, som var med ham, sagde, at han ellers var vant at hævne ringere Forurettelser. „Ei vil jeg hævne dette dennesinde," sagde han. Han saae, hvor Angantyr laae i en anden Seng, og tog ham bort med sig. Siden gik de til Skibs, og Kongen standsede ikke, førend

han kom til sin Hær. Da Dronningen vaagnede om Morgenen, savnede hun Angantyr; hun blev da meget bange og bedrøvet, og fattede nu den Beslutning, at hun klædte en Hund i Ligklæder, og sagde, at Kongesønnen var pludselig død. Om Heidrek er det at fortælle, at han styrede med sine Skibe til Saxernes Konges Havn. Da Kongen blev det vaer, lod han anrette et Gilde, gik selv imod ham og mødte ham med aabne Arme. Heidrek drog til Borgen med hele sin Hær, og satte sig ved Drikkebordet. Da de havde drukket en Tid, gik Dronning Oløf til Drikkebordet, hilste med Glæde paa Kong Heidrek, og slyngede begge Armene om hans Hals. Han tog derimod med Kulde; og saaledes forløb Natten. Om Morgenen spurgte han Dronningen om Drengen Angantyr; hun sagde, at han var pludselig død, og var begravet. Kongen bad, om han maatte see hans Lig; Dronningen sagde, at det kun vilde forøge hans Sorg; han sagde, at han ikke vilde tage sig det saa nær. Heidrek fik da at raade, og man fulgte ham derhen; han lod strax rydde Jorden af Graven; der fandtes da et sammenlagt Klæde og en Hund inden i. Kong Heidrek sagde: „Ilde er min Søn nu bleven forvandlet, om han er bleven til en Hund;" han lod derpaa Drengen føre frem, og sagde, at han var skammelig bleven bedraget af Dronningen, og han fortalte nu alt, hvad der var skeet, og bad, at man skulde stævne til Thinge og samle der alle Mænd i Borgen, som mægtede at komme. Da nu den hele Mængde var kommen, talte Kongen saaledes: „Ei er endnu den Guldhaarede kommen;" da blev der ledt, og der fandtes en Mand i Køkkenet med et Bind om Hovedet; mange undredes over, at den ringe Træl

skulde føres til Thinge. Men da han kom paa Thinget, sagde Heidrek: „Her kunne I see den, som Kongens Datter heller vil have end mig;" han tog da Lokken frem, og satte den til Haaret, og de passede sammen. Kongen lod ham nu fremsige Sandheden i denne Sag. Kong Aage blev da vred paa sin Datter, og bød Heidrek at afsige, hvad Dom han vilde give i denne Sag. Heidrek svarede: „Du, Konning Aage! har stedse gjort os Godt, og dit Rige skal derfor være i Fred for os, men din Dotter vil jeg ikke eie længer, og vi skulle være skilte, og jeg tildømmer mig alt det Gods, som hende fulgte hjemmefra; men han, som har ligget hos hende, skal være landsforviist fra begge vore Riger, og bliver han truffen i dem, skal han dræbes." Man takkede ham for denne Kjendelse, og syntes at den var retfærdig. Mellem Kongerne holdtes Venskabet vedlige. Derefter skiltes de, og Kong Heidrek drog hjem til sit Rige, og hans Søn Angantyr med ham. Han drog da fremdeles ud paa Krigstoge, og saaledes gik det en Tid. Engang hærjede han nord paa Finland, og udførte der store Bedrifter. Der tog han en Mø, som ogsaa hed Sifka, saa smuk at ingen tyktes at have seet hendes Lige. Kongen gjorde meget af hende, og førte hende hjem med sig, og hun blev hans Frille.

14. I den Tid herskede over Garderige en Konge, som hed Rollang; han var mægtig og raadede over mange Lande, derhos var han trofast og en stor Kriger; hans Dronning hed Herborg; de havde to Børn, en Søn, som hed Herlang, og en Datter Hergerde; Drengen var, den Tid disse her i Sagaen fortalte Begivenheder foregik, to Aar gammel, men Datteren var ældre. Kong

Heidrek drog nu til Garderige, og var der til Gilde; han gav megen Agt paa Kongens Børn, og syntes vel om dem; han fik nu i Sinde at handle tværtimod sin Faders Raad, og bad om Kong Herlaugs Søn til Opfostring. Kongen sagde, at det maatte man ikke vente, at han vilde overgive sin Søn til en Mand, der var bekjendt for mange onde Ting, han som havde sveget sin Svigerfader Kong Harald og andre sine Frænder og Venner. Da sagde Dronningen: „Tal ikke saa, Herre! Jeg har hørt, hvor stor og seiersæl en Mand han er; det er derfor klogere, at tage vel imod hans Tilbud, ellers staaer dit Rige i stor Fare." „Du vil have en vigtig Stemme i denne Sag," svarede Kongen; Udfaldet blev da, at Drengen Herlaug blev overgiven Heidrek til Opfostring. Heidrek drog da bort fra Garderige og Drengen med ham; han drog nu fremdeles ud paa Krigstoge, og Drengen og hans Frille Sifka fulgte ham bestandig, hvor han holdt Strid, og saaledes forløb fem Vintre. Engang styrede Kong Heidrek med sine Skibe til Garderige, og da Kong Rollaug spurgte hans Ankomst, lod han berede et Gilde imod ham, og bød ham hjem med sin Hær. Heidrek tog med Glæde mod Indbydelsen, og han bar sig nu saaledes ad, at han skiftede sin Hær i tre Flokke, den ene lod han passe Skibene, den anden lagde han i Skjul i Skoven, og med den tredie gik han selv til Borgen. Kong Rollaug modtog ham med al Venlighed, og førte ham til Hallen. Der begyndte nu et meget anseeligt Gilde, som varede længe. Mændene morede sig bestandig med at ride ud paa Dyrejagt; og hver Gang Heidrek drog, fulgte Herlaug ham. Da nu Heidrek og Kongesønnen engang rede begge i Skoven, sendte Kongen Drengen til

sin Hær, og bød ham opholde sig der; siden red han hjem efter, og kom silde hjem om Aftenen. Sifka var ude, og hilste ham med Høviskhed, og da hun kunde see, at han saae sorrigfuld ud, lagde hun Armene om hans Hals med megen Bekymring, og sagde siden: „Siig mig, Herre! hvad der volder eder Sorg, og jeg skal snart gjøre det godt, om jeg kan." Heidrek svarede: „Dig ene tør jeg sige det, men dog vil jeg, at du intet Menneske aabenbarer det, thi mit Liv er tabt, om nogen faaer det at vide." Hun sagde, at den Kvinde, som agtede at svige ham, burde brændes paa et Baal. Kongen sagde da: „Jeg var paa Dyrejagt i Dag, og forfulgte en Vildorne, og der hændtes mig da den store Ulykke, at jeg brød mit Spyd, jeg trak da Tyrfing, og dræbte Dyret; og det var udført, før jeg tænkte over, hvad der maatte skee, og nu kom Sværdets Egenskab mig ihu, at det maatte ikke komme i Skeden uden med varmt Menneskeblod paa sig; der var da intet Menneske tilstede uden Herlaug, og jeg var altsaa nødt til at dræbe ham med Sværdet." Dernæst gik Heidrek til Hallen, og gik kort efter til Sengs. Sifka gik nu til Dronningen, og lod tydelig mærke, at hun var meget bedrøvet; Dronningen spurgte om Aarsagen til hendes Sorg; hun sagde, at hun torde ikke sige det. Dronningen bad hende med blide Ord, og søgte at overtale hende til at sige det. Sifka fortalte nu alt, ligesom Heidrek havde fortalt hende. Dronningen gik nu til Sengs med megen Sorg. Kongen spurgte, hvad hun sørgede over, og hun sagde ham det. Kongen blev da baade bedrøvet og vred, og stod op tidlig om Morgenen. Han bød nu sin Huustrop at væbne sig og dræbe Kong Heidrek og alle hans Mænd; der var da stærk Vaaben-

brag og Luregang; Heidrek beredte sig til Modværn med det Mandskab, som var hos ham, og det kom til en meget haard Kamp; men da Forskjellen paa Folk var saa stor, faldt Kong Heidreks Mænd som Straa. Kong Heidrek selv værgede sig paa det tapreste, og dræbte med Tyrfing saa mange Mænd, at det vilde have været langsomt at tælle dem, og han foer igjennem Hæren ligesom en Løve, naar den kommer i en Faareflok. Der blev da slaaet en Kreds om ham, men han slog alle dem ihjel, som han kunde naae med Sværdet. Rollaug bød da sine Folk at stænge ham inde imellem Skjolde og Træer; det blev strax gjort, og omsider blev Heidrek tagen fangen. Der gik da to Mænd til, og lagde med stor Voldsomhed Fjæder paa ham; og det sige de fleste, at det netop vare de to Fanger, som Heidrek forhen befriede fra Døden. Rollaug lod da Kong Heidrek føre til Skoven, og der skulde han brændes paa et Baal, men førend det skete, hørte de Luregang og Vaabenbrag; Kong Heidreks Hær var da kommen, og gjorde et meget heftigt Anfald paa Rollaug og hans Mænd, udfriede Kong Heidrek, og drev hine paa Flugten, og efterat have gjort et stort Bytte, droge de tilbage til deres Skibe. Kong Heidrek seilede derpaa hjem til Reidgoteland, samlede en stor Hær, og styrede med hundrede Skibe til Garderige, hvor han gik i Land med Ild og Sværd, og anrettede store Ødelæggelser. Da Kong Rollaug spurgte dette, rustede han sig til Modværn, og red strax ud af Borgen med sin Hær paa flet Mark imod Kong Heidrek. Han havde da spurgt, at hans Søn Herlaug var i god Behold hos Kongen, og ønskede gjerne, at det kunde komme til Forlig imellem Kong Heidrek og ham; han lod da om Morgenen tidlig

Fredskjoldet hæve i Veiret, og bad Kong Heidrek gaae til Samtale med ham. Heidrek gjorde saa, og begge Hære skulde imedens staae væbnede omkring dem. De gjorde nu omsider vitterligt, at de vare forligte, og Kong Rollaug skulde gifte Heidrek sin Datter Hergerde; derover bleve Folkene glade, og gik dernæst til Hallen; og Hergerde blev nu trolovet med Kong Heidrek. Siden beredtes der til et Gilde, og deres Bryllup blev drukket; ingen havde hørt om noget anseeligere Gilde i disse Lande; det varede en Maaned, og da det var endt, fik Høvdingerne Gaver med sig paa Veien. Kong Rollaug gav sin Datter en betydelig Medgift af Guld, Sølv og gode Kostbarheder; ogsaa fik hun Vindland, som ligger nærmest Reidgoteland. Derefter seilede Kong Heidrek hjem med sin Dronning, og de kom til at elske hinanden høit. Han holdt nu aldeles op med at drage paa Krigstoge, men gav Love og Landsret. Han udvalgte de tolv viseste Mænd til at dømme i alle de Sager, som angik vigtige Ting i hans Rige, og standsede al Ufred inden Rigets Grændser. Han blev nu en stor og meget vennesæl Høvding. Kong Heidrek lod opføde en Galt, der var saa stor som den største Oxe, men saa skjøn, at hvert Haar tyktes at være af Guld; Kongen lagde sin ene Haand paa Hovedet af Galten og den anden paa Børsterne, og gjorde det Løfte, at ikke skulde noget Menneske gjøre ham saa meget imod, at han jo skulde erholde en retfærdig Dom af hans retvise Mænd; disse tolv skulde passe Galten; og som det andet Vilkaar, at han skulde fremsætte ham saadanne Gaader, som han ikke kunde udlægge. Paa den Tid døde hans Moder Hervør, og hun blev hæderlig stædt til Jorden efter gammel Skik. Kort

efter fødte Dronning Hergerde et Møbarn, og der blev givet hende Navn, og hun blev kaldt Hervør efter sin Farmoder; hun lærte hurtig alle ridderlige Idrætter allerede i sin unge Alder; Kongen sendte hende til Opfostring hos en Jarl, som hed Ormar; hun var meget smuk.

15. Der var en Mand, som hed Gest, og havde det Tilnavn hin Blinde, han var en mægtig Herse der i Reidgoteland; han var ond, og tilføiede Folk mange Forurettelser. Han havde tilbageholdt den Skat, Kong Heidrek skulde have, og der var stort Fjendskab imellem dem. Kongen sendte ham Bud, at han skulde komme til ham og underkaste sig hans retvise Mænds Dom; vilde han ikke det, skulde han holde Slag imod ham. Intet af disse Vilkaar syntes Gest godt, og han blev meget bekymret i Sindet, eftersom han vidste sig skyldig i meget Ondt; han tog da den Beslutning, at han ofrede til Odin, for at han skulde hjælpe ham; han bad ham overveie hans Sag, og lovede ham en stor Betaling. En Aften silde blev der nu banket paa Døren; Gest hin Blinde gik til Døren, og saae, at en Mand var kommen; han spurgte denne Mand om Navn, og han sagde, at han hed Gest. Siden spurgte de hinanden om de gængse Nyheder; den Fremmede spurgte ham, om der var noget, som han sørgede over; Gest Blinde forklarede ham alt meget nøie; „Jeg vil," sagde den Fremmede, „drage paa dine Vegne til Kongen, og forsøge, hvad jeg kan udrette; vi ville skifte Udseende og Klæder;" og de gjorde saa. Bonden drog nu bort og skjulte sig, men Gest gik ind og var der om Natten, og alle tyktes at kjende, at det var Gest hin Blinde. Dagen efter gjorde Gest sig færdig til at reise til Kongen; han drog afsted, og standsede ikke, førend

han kom til Aarheim; han gik ind i Hallen, og hilste paa Kongen. Kongen taug, og saae vredt til ham. „Herre!" sagde han, „jeg kom herhid, fordi jeg vilde forliges med eder." Da svarede Kongen: „Vil du udstaae mine retvise Mænds Dom?" „Ere der ikke flere Maader at løse sig paa?" spurgte han. Kongen svarede: „Der skulle være flere: du skal fremsætte Gaader, som jeg ei kan raade, og dermed tilkjøbe dig Fred." „Dertil er jeg kun lidet duelig", sagde Gest, „men det vil være haardt at indgaae det andet Vilkaar." „Vil du da heller udstaae de Retvises Dom?" sagde Kongen. „Nei!" svarede Gest, det foretrækker jeg, at fremsætte nogle Gaader." Kongen sagde, at det var godt. Der bleve nu tagne to Stole frem, og de satte sig ned, og Folkene ventede med Glæde, der at skulle høre vise Ord.

Da sagde Gest hin Blinde:

1. Have vilde jeg
Det, jeg i Gaar havde,
Tænk, hvad det kan være!
Folkets Mægler!
Ord det forhindrer,
Og Ord fremskynder;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

2. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
Øl standser Vrede,
Vækker Snaksomhed,

Men for andre[1] vikles Tungen om Tænder.

Derpaa sagde Gest:

3. Hjemmefra jeg foer,
Hjemmefra jeg færdedes,
Saae jeg paa Veien Veie,
Vei var under mig,
Vei var over mig,
Og Vei paa alle Sider;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

4. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
Fuglen derover fløi,
Fisken derunder svam,
Foer du paa en Bro.

Derpaa sagde Gest:

5. Hvad var det for en Drik,
Som jeg drak i Gaar?
Det var ei Vand eller Viin,
Ei Øl eller Mjød
Eller noget Slags Suppe,
Dog gik jeg tørstløs deden;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

6. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!

---

[1]) for de Drukne, som derved hindres i at snakke.

Gjettet er den:
Du gik i Solen,
Skjulte dig i Skygge,
Der faldt Dug i Dale,
Da tog du til dig
Af Natteduggen,
Koled dermed din Gane.

Derpaa sagde Gest:

7. Hvo er den Skingrende,
Som gaaer haarde Veie,
Og haver dem før befaret?
Noget stærkt han kysser,
Og haver tvende Munde,
Ganger paa Guld allene;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

8. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
Paa Aaens Gløds[1]
Ganger Hammeren,
Høit den lyder,
Naar den paa Ambolten kommer.

Derpaa sagde Gest:

9. Hvad er det for et Under,
Som jeg ude saae
For Dellings Dørre[2]?

---

[1]) Guldet. [2]) Delling, d. e. Dagens Fader eller Solen; ude for hans Dørre, altsaa: ved Daggryet; eller maaskee her en Dværg eller Jætte, og da udenfor Klippehuler.

Tvende Døde,
Aandeløse,
Saarløg[1] de kogte;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

10. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
Der er ei Aand eller Varme
I Smedes Bælge,
De have ei Liv eller Blod,
Dog kan smedes
Sværde for dem
Ved det Pust, de give.

Derpaa sagde Gest:

11. Hvad er det for et Under,
Som jeg ude saae
For Dellings Dørre?
Det har otte Fødder,
Og fire Øine,
Bær høiere Knæer end Bug;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

12. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
Østenfra du gik
Til Husets Dørre,

[1]) d. e. Sværde.

Salene at see;
Du kom der, hvor
Væver nes Konning[1]
Væved af Tarme Væv.

Derpaa sagde Gest:

13. Hvad er det for et Under,
Som jeg ude saae
For Dellings Dørre?
Sit Hoved det vender
Mod Hels Vei[2],
Men Fødderne mod Solen;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

14. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
Hovedet paa Løgen
Vender mod Jordens Skjød,
Men Bladene mod Himlen.

Derpaa sagde Gest:

15. Hvad er det for et Under,
Som jeg ude saae
For Dellings Dørre?
Haardere end Horn,
Sortere end Ravnen,
Blankere end Skjoldet,
End Skaftet ligere;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

---

1) Edderkoppen. 2) Veien til Underverdenen.

Heidrek svarede:

16. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
Du saae paa Veien
Ligge den sorte Agat,
Glindsende mod Solen.

Derpaa sagde Gest:

17. Bare Piger,
Bleghaarede,
Tvende tilsammen,
Søbemad til Stuen;
Den var ei med Hænder æltet,
Ei med Hamre slaaet[1],
Den raske, som det gjorde,
Var ude ved Øerne;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

18. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
En Ham bære Svaner
Med hvide Fjædre,
Nær ved Øer de
Paa Ved[2] sidde,
Reder de bygged,
Hænder ei de havde,

---

[1]) De forskjellige Maader, som Drik tillavedes paa. [2]) Den tildeels af Rødder og Grene byggede Rede.

Æg de lagde
Ved langhalset Mage.

Derpaa sagde Gest:

19. Hvilke ere de ranke
Paa det høie Fjeld?
Kvinden føder ved Kvinden,
Møen Afkom
Avler ved Møen,
Og Mænd ei Vogterskerⁱ[1] have;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

20. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
Fjeldkvanner[2] tvende
Fandt du stande,
Og den tredie unge
Dem imellem.

Derpaa sagde Gest:

21. Fare jeg saae
Muldet af Jordens Beboer[3],
Og Øgle[4] sad paa Lig,
Blind red paa Blind
Ad Bølgers Veie,
Da Hesten var livløs;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

---

1) de som staae paa Høiene ligesom Vagter. 2) d. e. Angeliker. 3) en dunkel Omskrivning paa Isen. 4) En Ørn kan ifølge Skalda omnævnes ved en Øgle, da begge føre Navnet ari.

Heidrek svarede:

22. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
En død Hest du fandt,
Paa et Isstykke ligge,
Og en Ørn paa Aadslet;
Det bar paa Isen
Aaens Strøm
Til Stranden sammen.

Derpaa sagde Gest:

23. Hvad er det for Mænd,
Som til Thinget ride,
Enige alle sammen?
Deres Folk de sende
Over Landene,
Boelsteder at bebygge;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

24. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
Itrek og Ondot[1]
Gjennem Tiders Løb
Spille glade Skak,
Forligt er alt Folket[2],
Som i Posen kommer,
Men de paa Ruderne vrede.

[1]) tvende Jætter. [2]) Brikkerne.

Derpaa sagde Gest:

25. Hvad er det for Møer,
Som deres Herre,
Vaabenløs, dræbe;
De sorte ham beskytte
Hele Tiden,
Men de fagre ham anfalde;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

26. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
De mørke Brikker hjælpe
I Haandtavl[1],
Men de hvide stride imod.

Derpaa sagde Gest:

27. Hvo er den ene værende,
Som sover i Askedyngen,
Gjort han er af Stene,
Har ei Fader eller Moder
Hin skadelystne,
Der vil han sin Alder dvæle;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

28. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
Asken nærer Ilden,

---

[1]) Det Spil, som Islænderne kalde *kotra*.

Som paa Arnen skjules,
Flintestene den avled.

Derpaa sagde Gest:

29. Hvo er den mørke,
Som over Mulden farer,
Svælger Vand og Ved[1]?
For Storm han frygter,
Men for Folk ikke,
Og er i Kiv med Solen;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

30. Göd er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
Taagen sig hæver
Fra Gymers Seng[2],
Himmelen fordunkler;
Den kuer Solens
Klare Straaler,
Flyer ene Forujots Søn[3].

Derpaa sagde Gest:

31. Hvad er det for et Dyr,
Som dræber Folkets Fæ,
Og er med Jern
Heel omgivet,
Otte Horn det haver
Men intet Hoved,

[1]) indhyller Skove og Søer. [2]) Havet. [3]) Hler, som raadede for Vindene.

Og meget mange det følge;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

32. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
Bjørnen det er
I Haandtavl,
Stærk og lumsk mod Fæ.

Derpaa sagde Gest:

33. Hvad er det for et Dyr,
Som Folk beskytter,
Bær blodig Ryg,
Og Saar foran;
Møder Spyd,
Sætter sit Liv i Fare,
Og sit Legem lægger
Ved Luven[1] paa Folk?
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

34. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
Skjolde i Kampen
Blodiggjøres,
Værge dem, som dem bære.

Derpaa sagde Gest:

35. Hvad er det for Hoppere,

[1]) Haandens indvendige Muskel.

Som over Lande svæve,
Lege meget med Lyst?
Hvidt Skjold de
Om Vinteren bære,
Men om Sommeren sort;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

36. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
Ryper kalde
Folkets Sønner
Fjæderbeskjermet Fugl;
Fjædrene sortnes
Ved Sommertide,
Men bleges ved Bjørnens Nat[1].

Derpaa sagde Gest:

37. Hvad er det for Piger,
Som sørgende gange
Efter Faders Bestemmelse?
Mange de have
Til Meen været,
Derved de Livet nære;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

38. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:

[1]) d. e. om Vinteren.

Havets MØer,
Med Edder befængte[1],
Ødelægge mange.

Derpaa sagde Gest:

39. Hvad er det for Møer,
Som gange mange sammen
Efter Faders Bestemmelse?
Blege Haar de have,
Hvide Hovedtøi,
Mænd dem ei kan vogte;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

40. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
Gymer[2] haver
Kloge Døttre
Avlet med Ran,
Bølger de hedde
Og Bover,
Vogte kan dem ingen.

Derpaa sagde Gest:

41. Hvad er det for Kvinder,
Som alle gange sammen
Efter Faders Bestemmelse,
Sjelden ere blide
Mod Folkets Hær,
Og maae i Vinden vaage?

---

1) de med Skum bedækkede Bølger. 2) en Havgud.

Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

42. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
Det er store Bølger,
Ægers Døttre,
Voldsomt frem de fare.

Derpaa sagde Gest:

43. Efter Unger den voxne
Ræbgaas var meget
Lysten, da hun sammen
Gavntømmer bar;
Hende beskjermed
Halmens Skærekuive,
Dog laae Driftens
Drønnende Knoller[1] under;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

44. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
En And du saae
Paa Æg ligge,
Stedet[2] var taget
Under en Oxes Pande,
Kjæverne danned Gjerdet.

---

[1]) Hornene, som ogsaa brugtes til at blæse i. [2]) nemlig til Reden.

Derpaa sagde Gest:

45. Hvo er den store,
Som styrer meget,
Vender Hælften mod Hel?
Folk han hjælper,
Men mod Jordskorpen strider,
Dn: han har sig en trofast Ven;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

46. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
Ankeret hjælper
Med tykke Touge
Flaadens Folk paa Søen,
Med Spidsen det griber
Ned i Jorden,
Vender sig saa mod Hel.

Derpaa sagde Gest:

47. Hvo ere de Brude,
Som paa Brændingsskjær gange,
Og hen ad Fjorden fare?
Haardt Leie have
Hvidkappede[1] Kvinder
Og lege i Havblik lidt;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

48. God er Gaade din,

[1]) de som ere smykkede med hvidt Hovedtøi.

Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
Bølger og Vover
Og Søgange alle
Tilsidst paa Skjær sig lægge,
Deres Leie ere
Klipper og Steendys,
I Havblik de enige ere.

Derpaa sagde Gest:

49. Om Somren jeg saae
I Solen ude
En Trop at vaage,
Ei meget munter,
Drukke Jarler
Øl tiende,
Men skrigende
Ølkarret stod;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

50. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
Grise tiende
Af Soen drukke,
Men hun af Smerten grynted.

Derpaa sagde Gest:

51. Hvo beboer høie Fjelde?
Hvo falder i dybe Dale?
Hvo lever aandeløs?
Hvo tier aldrig?

Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

52. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
Ravnen beboer høie Fjelde,
Dug falder i dybe Dale,
Fisken uden Aande
I Floden lever,
Men den rislende Fos
Aldrig tier.

Derpaa sagde Gest:

53. Møer jeg saae,
Mulden lige,
Stene dem tjente til Leie,
Svart og Sam,
Og Solvidjà[1],
Men fagrere de,
Som de fødte af sig;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

54. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
I Asken gjemmes,
Paa Arnen hentæres
De Gloder, som du saae.

Derpaa sagde Gest:

55. Fire gange,

[1]) sandsynlig Kul, Aske og Ild.

Fire hænge,
Tvende Veien vise,
To bortholde Hunde,
Een dratter efter
Hele Tiden,
Den er stedse smudsig;
Heidrek Kouning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

56. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
Koen er det Dyr,
Som du kunde see,
Paa fire Fødder den ganger,
Fire Patte hænge,
Hornene den beskjerme,
Halen hænger paa Bagen.

Derpaa sagde Gest:

57. Paa Seilet sad jeg,
Saae jeg døde Mænd
Bære blodigt Kjød
I Birketræ;
Heidrek Kouning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

58. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
Du sad paa Veien,

Der saae du Falken[1] flyve,
Den en Edderfugl
I Kløerne[2] bar.

Derpaa sagde Gest:

59. Hvad er det for et Under,
Som jeg ude saae
Foran Dellings Dørre?
Ti Tunger det haver,
Og tyve Øine,
Fyrretyve Fødder,
Frem skrider den Vætte;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

60. Visere tykkes du mig nu,
End man vente kunde,
Om du est den, du siger,
Da du snakker om
Den So, som ude
Gik i Gaarden;
Den blev da slagtet
Efter Kongens Bud,
Og gik den med Grise ni.

Derpaa sagde Gest:

61. Hvo ere de to,
Som til Thinge drage,
Trende Øine
Sammen de have,

---

[1]) Falken omnævnes her efter Skjaldebrugen ved dens Næring, Aadsler, da begge nævnes *valr*. [2]) Kløerne lignes ved Birketræets kløftede Grene.

Ti Fødder
Og een Hale begge,
Og svæver saa
Over Landene;
Heidrek Konning,
Raad du Gaaden!

Heidrek svarede:

62. God er Gaade din,
Gest hin Blinde!
Gjettet er den:
Det er Odin,
Da han paa Sleipner rider,
Eet Øie har han,
Men Hesten begge,
Med otte Fødder
Hesten traver,
Odin med to,
Hesten ene har Hale.

Derpaa sagde Gest:

63. Siig du mig det ene,
Da du være tykkes
Visere end hver en Konning,
Hvad mælte Odin
I Øret paa Balder,
Før paa Baal han bares.

Heidrek svarede:

64. Under og Ondskab
Og alskens Feighed,
Gaader og Ordspil,
Men ingen disse dine Ord

Uden du selv kan vide,
Onde, elendige Vætte!

65. Kongens Hu nu brændte,
Blotted han Tyrfing,
Og agted at hugge Gest,
Men denne sig flux
Til en Falk forvandled,
Og frelste saa Livet.

66. Gjennem Vinduet flygted
Falken bort,
Men Kongen hug efter den,
Studsede Stjerten,
Stumpede Fjædrene,
Derfor bær den studset Hale.

Sværdet traf paa Gumpefjædrene, og tog dem af, og derfor er Falken bestandig siden studset paa Stjerten. En Hofsinde var tilstede, og han maatte falde for Sværdet. Da sagde Odin: „Fordi du, Kong Heidrek! hug Sværdet efter mig og vilde dræbe mig, og selv overtraadte den Fred, du satte imellem os, da skulle de værste Trælle blive din Bane." Derpaa fløi Odin bort, og dermed skiltes de.

16. Noget derefter beredte Kongen sig til at drage hjemmefra, og agtede at give sit Rige Love. Han havde bestemt at ville overnatte under de Fjelde, som kaldes Havadesjeldene. Folket syntes, at hans Dagreise var overordentlig lang; Kongen bød, at den hurtigste Hest skulde udvælges til ham at ride paa; til at reise med valgte han sig ni Trælle, som vare tagne i Vesterviking i Skot-

land; der bleve givne dem de bedste Rideheste; de rede nu, tilligemed mange andre, med Kongen; Kongen red saa stærkt, at ingen kunde følge ham uden Trællene og faa andre; de naaede nu om Aftenen under Havadefjelde, og reiste der deres Telte. Men da nu Kongen og hans Mænd vare indsovede, stode Trællene op, og dræbte hele Vagten; siden gik de ind i Teltet hen hvor Kongen laae; der toge de Tyrfing, trak det ud, og myrdede med det Kong Heidrek og alle dem, som vare derinde; og det er regnet for det tredie Nidingsværk, der efter Dværgens Forudsigen skulde udføres med Tyrfing; denne Sværdets Bestemmelse af Skjæbnen var altsaa nu fuldendt. Trællene førte nu Tyrfing bort med sig, og tillige alt det af nogen Værdi, der var i Teltet. Om Morgenen efter kom Kong Heidreks Mænd, og fandt ham død; de sendte da Bud hjem, at berette Angantyr denne Tidende; han lod strax opføre en stor Høi under Havadefjelde paa det Sted, hvor Kongen var dræbt; denne Høi blev opført af Tømmer og bygget meget stærk; deri blev Heidrek lagt tilligemed de Mænd, som vare myrdede med ham. Siden blev stævnet til Thinge, og Angantyr tagen til Konge over alle de Riger, som Kong Heidrek havde besiddet. Paa dette Thing gjorde han det Løfte, at han aldrig skulde sætte sig i sin Faders Høisæde, førend han havde hævnet ham. Kort efter drog Angantyr ene bort, uden at nogen vidste deraf, og drog vidt omkring for at lede efter Trællene, der havde dræbt hans Fader. Engang gik han til Søen langs den Aa, som hedder Greipaa; der saae han tre Mænd paa en Baad, som sade og fiskede; dernæst saae han, at een af Mændene trak en Fisk op, og raabte til en anden, at

han skulde række ham Fiskekniven, at skære Hovedet af Fisken med, men denne sagde, at han ikke kunde undvære den. Hin sagde derpaa: „Tag da Sværdet i Kahytten, og giv mig!" men denne tog og blottede det, og skar Hovedet af Fisken, og da kvad han denne Vise:

Det undgjaldt Gjedden
Foran Greipaas Munding,
At Heidrek blev veiet
Under Havadefjelde.

Angantyr kjendte strax Tyrfing, gik da bort i Skoven, og skjulte sig der. Fiskerne roede siden i Land, og gik til et Telt, som de havde, og lagde sig til at sove. Men strax ved Midnat kom Angantyr der, slog Teltet ind over dem, og dræbte dem alle ni, tog derpaa Tyrfing, og havde det til Mærke paa, at han havde hævnet sin Fader. Angantyr drog dernæst hjem; siden lod han anrette til et stort Gilde i den By i Aarheim, som hedder Dampstad, og af nogle kaldes Ernarherred, det var til den Tid Hovedborgen i Reidgoteland; og han drak der Arveøl efter sin Fader. Disse Konger herskede da over Landene:

Man sagde, at Humle
For Hæren raaded,
Gissur over Gøter,
Over Goter Angantyr,
Valdar over Daner,
Over Valler[1] Akjár,
Alfrek hin Frække
Over det engelske Folk.

[1]) de Franske.

Kong Heidreks Søn Lodver opfødtes hos sin Morfader Humle, som før blev berettet, og var en særdeles deilig og djærv Mand. I den Tid var det en gammel Talebrug at sige, at en Mand var født med Vaaben eller Heste, men Talen var her om de Vaaben, som vare gjorte til ham, da han blev født, ligesom ogsaa Kvæg, Dyr og Heste, om de vare fødte paa samme Tid, og det blev alt sagt, da det ansaaes for en Hæder for fornemme Mænd, ligesom her berettes om Lodver Heidrekson:

Lodver blev da født
I Huneland,
Med Sax[1] og Sværd
Og siden Brynie,
Med guldsmykket Hjelm
Og hvas Kaarde,
Med en Hest vel tæmmet
I den hellige Skov.

Lodver spurgte nu sin Faders Død, og tillige at hans Broder Angantyr var tagen til Konge over alle de Riger, som hans Fader havde besiddet. Humle og Lodver vilde nu, at han skulde drage, at kræve Arv af sin Broder Angantyr, først med gode Ord, som her berettes:

Lodver red fra Østen,
Heidreks Arving,
Kom til Gaarden,
Der hvor Goter boed,
Til Aarheim,
Arv at kræve;

[1]) d. e. et kort Sværd.

Der drak Angantyr
Arveol efter Kong Heidrek.

Nu kom Lodver til Aarheim med en stor Hær, som her fortælles:

En Mand traf han uden
For høien Sal,
Og ham, som silde var ude,
Siden tiltalte:
Ind gak du, Kæmpe!
I høien Sal,
Ved Angantyr
Gjensvar mig give!

Denne gik ind for Kongens Bord, hilste Kong Angantyr, og sagde derpaa:

Her er Lodver kommen,
Heidreks Arvetager,
Broder din,
Som ei længe venter;
Stor er den Mand
Paa Hestens Ryg,
Drotten vil nu
Med dig tale.

Da Kongen hørte dette, kastede han Kniven paa Bordet, og gik bort fra det; kastede en Brynie over sig, og tog et hvidt Skjold i den ene Haand, og Sværdet Tyrfing i den anden; da blev der en stor Tummel i Hallen, som her fortælles:

Støi blev nu i Salen,
Folk sig reiste med Kongen,
Enhver vilde høre,
Hvad Lodver talte,

Og det som Angantyr
Gav til Gjensvar.

Da sagde Angantyr: „Velkommen her hos os, gak ind med os at drikke! Vi ville drikke Mjød efter vor Fader, til Hæder for os alle, og gjøre et Arveøl saa anseeligt, som vi formaae det." Lodver svarede: „I anden Hensigt droge vi hid, end for at fylde vor Vom;" da kvad Lodver:

Have vil jeg Hælften
Af det, som Heidrek eied,
Af Skjold og af Sværdet,
Af Skatten tillige,
Af Ko og af Kalv,
Og af den klaprende Kværn;

Af Trælle og Trælkvinder
Og deres Afkom,
Af den kostbare Skov,
Som kaldes Myrkvid,
Af den hellige Grav,
Som er paa Folkets Vei;

Af den fagre Steen
I Dampstad,
De halve Borge,
Som Heidrek eied,
Land og Folk
Og lyse Ringe.

Angantyr kvad:

Briste skal før, Broder!

Det bleghvide Skjold,
Og kolde Spyd
Komme mod hinanden,
Og mangen Kæmpe
I Græsset bide,
Førend Tyrfing
I to jeg deler,
Eller dig, Humles Afkom!
Halv Arv jeg giver.

Og fremdeles kvad Angantyr:

Jeg vil byde dig
Kostbarheder,
Og en Mængde Skatte,
Saa mange som jeg kan;
Tolv hundred Mand jeg giver dig,
Tolv hundred Heste,
Tolv hundred Svende,
Som Skjold bære.

Hver Mand jeg giver
Gaver i Mængde,
Andet bedre,
End han selv kan skaffe,
Til hver en Mand
En Mø jeg giver,
Hver Mø jeg spænder
Et Smykke om Halsen.

Vil jeg dig siddende
Med Sølv omgive,

Og dig gangende
Med Guld indfatte,
Saa paa alle Sider
Dingle Ringe,
Trediedelen af Gotefolket,
Det skal du raade over.

17. Kong Heidreks Fosterfader, Gissur Gertingers Hjælper, var da hos Kong Angantyr; han var den Gang meget gammel; da han hørte Angantyrs Tilbud, syntes han, at han bød for meget, og sagde:

Dette skal tages
Af Trælkvindbarnet,
Trælkvinders Dattersøn,
Om end avlet af en Konning;
Slegfredbarnet da
Paa Høien sad,
Den Gang Fyrsten
Arven skifted.

Lodver blev nu meget vred, da han blev kaldt et Trælkvindbarn og et Slegfredbarn, om han modtog sin Broders Tilbud. Han drog da bort derfra med alle sine Mænd tilbage til Huneland til sin Morfader Kong Humle, og sagde, at hans Broder Angantyr havde tilbudt ham Trediedelen til hans Part. Kong Humle spurgte nu hele deres Tale, og blev meget vred over, at hans Dattersøn Lodver blev kaldt en Trælkvindesøn; han sagde:

Sidde vi skulle i Vinter
Og vel leve,
Drikke og dømme
Om dyre Smykker,
Lære Hunner

Vaaben at gjøre,
Som vi dristigen
Skulle frembære.

Og fremdeles kvad han:

Vel skal vi, Lødver!
Hæren ruste
Og hidsigen
Kampen begynde;
Med tolv Vintres Drenge
Og to Vintres Foler
Saa skulle Hunners
Hære samles.

Kong Humle og Lødver sade nu rolige denne Vinter; om Vaaren trak de Hæren sammen, saa at Landet blev ganske blottet for vaabenføre Mænd; alle Mænd maatte afsted fra det tolvte og lige til det tresindstyvende Aar. Det var saa stor en Hær, at den maatte regnes i Tusinder, Fylkingerne bestode ei af færre end Tusinder; en Høvding var sat over hvert Tusinde, og et Banner var over hver Fylking, men i hver Fylking vare fem Tusinder, af hvilke hvert indeholdt tretten Hundreder, og hvert Hundrede igjen fire Gange fyrretyve; men disse Fylkingers Antal var tre og tredive. Da denne Hær var samlet, rede de ind igjennem den Skov, som hedder Myrkvid, den adskiller Huneland fra Reidgoteland, men da de kom ud af Skoven, vare der aabne Marker og store Bygder for dem, og paa Sletterne laae en skjøn Borg, hvorover Angantyrs og Lødvers Søster Hervør raadede tilligemed hendes Fosterfader Ormar; de vare der satte til at beskytte Landet imod Hunnernes Hær, og havde meget Mandskab om sig.

18. Som Hervor nu en Morgen ved Solens Opgang stod oppe paa et Kastel over Borgporten, blev hun saa stor en Stov af Heste vaer syd paa imod Skoven, at Solen ofte skjultes af den; dernæst saae hun skinne frem gjennem Stovet, ligesom det klareste Guld, deilige guldbeslaaede Skjolde, forgyldte Hjelme og hvide Brynier; hun saae da, at det var Hunnernes Hær, og at der var en stor Magt. Hervor gik hurtig ned, og kaldte paa sin Luresvend, og bød ham blæse Hæren sammen. Siden tiltalte hun Folket saaledes: „Tager eders Vaaben, og bereder eder til Slag, og rid du, Ormar! imod Hunnerne, og byd dem til Kamp udenfor den søndre Borgport!" Ormar svarede: „Saa stor en Hær have Hunnerne, at vi vilde ikke kunne staae imod den; det er derfor mit Raad, at vi skynde os at undflye til din Broder Angantyr, og berette ham, hvor vidt det er kommet." „Gjør som jeg sagde!" svarede hun; „og byd dem til Kamp." Ormar kvad:

Skal jeg vist ride
Og Skjold bære,
For med Goters Folk
Kamp at holde.

Derpaa red Ormar ud af Borgen imod Hunnerne; han raabte da høit, og bød dem ride til Borgen, og udenfor den søndre Borgport. „Sønder paa Sletten byder jeg eder til Kamp!" sagde han, „og hvo, som kommer der først, skal vente de andre." Ormar red derpaa tilbage til Borgen; Hervor og hele hendes Hær var da ganske færdig til Strid. De rede derpaa med hele deres Hær ud af Borgen imod Hunnerne, der blev nu blæst i Lurerne, og der begyndte da et stort Slag, og Mandefaldet vendte

sig snart paa Hervørs Side, thi Hunnerne havde mange flere Folk. Ormar red frem i Hunnernes Hær, og dræbte saa mange Mænd, at det vilde have været vanskeligt at tælle dem; de, som han naaede med sit Sværd, havde ikke Haab om at beholde Livet, og begge hans Arme vare blodige op til Skuldrene. Da nu Hervør saae, at hendes Hær faldt, blev hun meget forbittret, og nedhug til begge Sider baade Mænd og Heste; hun dræbte bestandig sex Mænd i hvert Hug, og alt veg for hende; hun lignede mere en Løve end et Menneske, og hun mødte ingen, der var saa tapper, at han jo strax maatte omskifte Livet med Døden; men tilsidst kunde hun dog ikke staae imod saadan Overmagt, som der var; der vare da faldne ti tusinde paa hendes Side; hun raabte nu til Lodver og sagde: „Kom du til Enekamp med mig, Lodver! om du har et djærvt Mandshjerte." Lodver svarede: „Ei tørster jeg efter dit Liv, Søster!" Han bød da sine Mænd at tage hende fangen: „hun skal for det første være i vor Vold," lagde han til. Saasnart Hervør hørte dette, skaanede hun intet, men dræbte alt, hvad der kom for hende, og saaledes gik det længe; Hæren trængte nu ind paa hende, men hun dræbte alle dem, som kom hende nærmest, lige til hun faldt død ned af Hesten; Blodet strømmede hende da voldsomt ud af Munden, og alle troede, at hun var sprungen af Udmattelse; ingen tyktes at have hørt at sige om nogen Kvinde, der havde stredet saa tappert. Siden lod Lodver hende høilægge med megen Pragt. Da Ormar saae Hervørs Fald, flyede han, haardt saaret, ud af Kampen, og ham fulgte alle de, som mægtede noget; Ormar red Dag og Nat, saa stærkt som han kunde, lige til Kong Angantyr i Aarheim; men det Folk, som

var tilbage, flyede til Borgen. Da Ormar kom til Angantyr, tog Kongen med Venlighed imod ham, og spurgte ham om Tidender; Orm sagde:

Søndenfra er jeg kommen
At sige disse Ulykker:
Hele Myrkvids Hede
Er meget sveden,
Hele Goters Folk
Er blodbestænkt.

Og fremdeles kvad han:

En Mø jeg saae,
Heidreks Dotter,
Søster din,
Segne til Jorden;
Hende Hunner
Have fældet
Og mange andre
Af eders Folk.

Lettere var hun
Til paa Marken
I Kampfærd at gange,
End til med en Beiler at tale
Eller til Bænk at drage
I Brudegang.

Da Angantyr hørte dette, skiftede han Mine, og tog seent til Orde, og sagde dog omsider: „Ubroderlig blev du behandlet, herlige Søster!" Han betragtede da sin Huustrop, og der var ikke meget Mandskab hos ham; da kvad han:

Meget mange vi vare,
Da Mjød vi drukke,
Nu ere vi færre,
Da vi flere skulde være.

Den jeg ei seer
I min Hær,
Om jeg end beder,
Og med Guld betaler,
Som vil ride
Og Skjold bære,
Og de Hunner
Til Kamp udæske.

Gissur Gamle sagde:

Jeg vil ingen
Øre[1] kræve,
Og ei det klingrende
Røde Guld,
Dog skal jeg ride,
Og Skjold bære,
Hunners Folk
Til Kamp at byde:

Det var Kong Heidreks Lov, naar der kom en fremmed Hær i Landet, at Landets Konge skulde hasle en Kampplads og bestemme Stedet til Striden; Vikingerne skulde da ikke hærje, forend Kamp var forsøgt. Gissur udrustede sig nu med gode Vaaben, og sprang paa sin Hest, som om han var ung. Derpaa sagde han til Kongen:

Hvor skal jeg Hunner
Til Kamp æske?

[1]) 'et Slags Mynt.

Kong Angantyr kvad:

Æsk dem til Dylgja
Og til Dunhede
Og paa alle
Josursfjelde,
Der ofte Goter
Kampe holdt,
Og tapre herlig
Seier vunde.

Nu red Gissur bort, og standsede ikke, førend han kom til Hunnernes Hær; han red ikke nærmere, end at han kunde tale med dem; da raabte han med høi Røst, og kvad:

Frygtsom er eders Fyrste,
Feig er eders Konning,
Dødsens er eders Høvding,
Vred er eder Odin.

Og fremdeles:

Men jeg byder
Eder til Dylgja
Og til Dunhede,
Til Kamp under
Josursfjelde;
Æsker paa Liv og Død jeg
Eder til Kampen,
Og lade saa Odin
Spydene flyve,
Som jeg forudsiger.

Da Lodver havde hørt Gissurs Ord, kvad han:

Tager I Gissur,
Angantyrs Mand,
Som fra Aarheim er kommen!

Kong Humle sagde:

Ikke vi skulle
Udsendinge,
Som eensom fare,
Ødelægge.

Gissur sagde: „Ei gjøre Hunnerne os forskrækkede, heller ikke eders Hornbuer." Gissur gav derpaa sin Hest af Sporerne, og red til Angantyr, gik for ham, og hilste paa ham. Kongen spurgte, om han havde truffet Hunnernes Hær; Gissur sagde: „Jeg talte med dem, og stævnede dem til Kamppladsen paa Dunhede i Dylgjadale." Angantyr spurgte, hvor stor en Hær de havde; Gissur sagde: „Meget stor er deres Mængde, der ere tre og tredive Fylker, i hvert Fylke ere fem Tusinde, i hvert Tusinde tretten Hundrede Mand, i hvert Hundrede fire Gange fyrretyve. Angantyr lod da Budstikken skære, og sende til alle Sider ud fra sig, og stævnede hver Mand til sig, som vilde yde ham Hjælp, og kunde føre Vaaben. Derpaa rykkede han til Dunhede med sin Hær, og havde 50 Tusinde. Hunnernes Hær kom da imod ham, og det siges, at der i Forstningen var saa stor Forskjel paa Mandskab, at der vare syv om hver af Angantyrs Mænd. De reiste nu paa begge Sider deres Telte, og sov om Natten.

19. Den følgende Morgen beredte de sig paa begge Sider til Strid, og ordnede Fylkingerne. Der blev da blæst i Lurerne, saa at det kunde høres tyve Mile bort til alle Kanter, men hele Jorden skjælvede, som den hang i en Traad; Rækkerne trængte nu ind paa hinanden; der blev først skudt med Spyd og Pile, Gaflokker og Flettesk efter, Armbrøste og Paalstave[1], og alt sloi

[1] Gafloker og Paalstave vare forskjellige Slags Kastevaaben; Fletteskefter, et Slags Slynger, og Armbrøste, Laasbuer.

igjennem Luften, hvad der kunde dræbe Folk; og saale-des gik det længe, men da de ikke havde mere at skyde med, blottede de Sværdene, og der begyndte da en heftig Hugstrid, og de strede hele den Dag; om Aftenen droge de til deres Telte, og af Angantyrs Folk var nu Tre-diedelen falden, men kun faa af Hunnerne. Der strøm-mede da Folk til Angantyr fra alle Kanter baade Nat og Dag. Tidlig om Morgenen begyndte de igjen Kampen, og den var ikke mindre hidsig end den forrige Dag; mange Skjolde bleve da brudte, og Brynier slidte, og mangen god Ridder lod der sit Liv; saaledes gik det hele Dagen; og da vendte Mandefaldet sig igjen paa Angantyrs Side, og Natten adskilte de Stridende; den tredie Dag gik det ligesaa, at de strede til Aften, og Hunnerne vare over-legne. Den fjerde Dag blæste de hele Hæren til at rykke frem paa Kamppladsen, og begyndte Slaget med frygte-lig Trommebulder og Lurelyd, og Folk faldt nu for Fode af Angantyrs Hær. Dette fik Gissur den Gamle at see, og han syntes meget ilde derom; han red da frem i Hunnernes Hær, som om han var ung, og dræbte saa mangen Mand, at det vilde have været vanskeligt at tælle dem; intet Skjold var saa haardt, intet Dækningsvaa-ben saa sikkert, at det kunde holde mod hans Hug. Ormar stred ogsaa fortrinlig i Goternes Hær, skjønt de Saar, som han fik i forrige Træfning, endnu kun vare lidet lægte. Men hvor Angantyr foer frem i Kampen, der veg alt for ham, og de, som han naaede til med Tyrfing, kunde ikke vente at beholde Livet; der var nu saa meget Blod paa Kamppladsen, at det gik op til Bæltestedet. Da Dagen var forbi, rykkede de tilbage til deres Telte, og forbandt de Saarede. Goterne vare da ilde stemte,

thi det gik siedse Hunnerne bedre. De rykkede dog atter til Kampen den femte Dag, og værgede sig mandig, thi Angantyr udviste bestandig en udmærket Tapperhed. Henimod Aften hørte de Luxelyd og Trommebulder; Herlaug var da kommen Angantyr til Hjælp med tresindstyve Tusinde Mand. Angantyr bød ham være velkommen og sagde, at han havde hans Hjælp nødig; de reiste derpaa deres Telte. Hele Hæren udhvilte sig nu om Natten. Og da det var blevet lyst om Morgenen, begyndte de igjen Striden, og der faldt saa mange den Dag, at ingen vidste Tallet paa dem, og Hestene vadede i Blod lige til Brystgjordene; der kunde da ikke strides længer paa Kamppladsen for døde Kroppe, og det begyndte nu at gaae uheldig for Hunnerne. Den niende Dag sendte Lødver Bud til Angantyr, og bad at de maatte hvile sig den Dag, for at skæfte Spyd, og sætte Skjoldene i Stand; dette tilstod Angantyr. Alle Høvdingerne vare endnu i Behold. Angantyr havde nu ikke mindre Mandskab end i Begyndelsen af Slaget, nemlig halvtredsindstyve Tusinde, thi der havde bestandig strømmet Folk til ham baade Nat og Dag; men Lødver havde da ikke mere tilbage af hele sin Hær end fyrretyve Tusinde, og af hans Hær vare faldne tre Gange hundrede Tusinde, tredive Tusinde og vel otte Hundrede; men det omtales ikke, hvor mange Angantyr havde mistet, og Fortids Beretninger nævne dette Slag som det største, der nogensinde har været holdt nordenfor Middelhavet. Men da nu den tiende Dag kom, skulde de prøve det Yderste, saa at een af dem skulde gaae af med Seiren om Aftenen. Lødver ophidsede nu Hunnerne af alle Kræfter, og sagde, at det vilde være haardt, at bede Goterne om

Fred: „Jeg ønsker," lagde han til, „at træffe Gissur den Gamle, inden dette Slag endes, thi vi have noget at tales ved om." Ogsaa Angantyr opmuntrede sine Mænd, og tiltalte dem saaledes: „Lad os gaae mandigen frem, og forsvare vor Frihed og vort Fædreland." Herlaug sagde, at han gjerne vilde følge ham, og at han burde hævne sin Søsterdatter paa Hunnerne. Derpaa lode de paa begge Sider Lurerne gjalde, og blæste til Strid, saa at Fjeldene gave Gjenlyd, og da de rede til Kampen, kunde det høres vel tyve Mile bort. De trak nu Sværdene, og begyndte Striden, og man behøvede da ikke at opmuntre nogen til at vise Mod. Lodver red nu frem i Spidsen af sine Mænd, og fældte Folk til begge Sider som den vildeste Løve, og hvor han traf paa en tæt Fylking, hug han tolv ihjel i Hugget; der vare nu mange, som begyndte at blive ængstelige, og sagde at ingen i Hæren var hans Lige; han bar begge sine Arme blodige op til Skuldrene, og vedblev med dette voldsomme Anfald, ligetil det nærmede sig til Middag. Næst efter Lodver gik Kong Humle bedst frem i Hunnernes Hær, og de, som han naaede til med sit Sværd, kunde ikke vente at beholde Livet. I Goternes Hær udviste Kong Angantyr, Herlaug og Gissur den Gamle den største Tapperhed. Angantyr fældte bestandig tolv i Hugget, naar han traf dem saaledes sammen; Brødrene saae hinanden længe, men rede andensteds i Kampen, saa at ingen af dem red mod den anden. Mangen tyk Hjelm var nu kløvet, og mangen stærk Brynie sønderslidt; og man kunde der see mangen Ridder gjennemboret og mangen Hest at løbe løs med Sadel paa. Pile og Spyd fløi saa tykt, at man ikke kunde see Solen for dem, og Vaabenbraget var

saa stort, at ingen kunde høre, hvad den anden talte; der skete da mange mærkelige Begivenheder i en Haandevending, skjønt her ere kun faa omtalte. Kong Humle og Ormar mødtes nu i Kampen, og havde et haardt Vaabenskifte sammen, som endtes med, at Ormar faldt død til Jorden. Dette fik Gissur den Gamle at see, og han hug da igjen til Kong Humle; Sværdet traf ham over Skulderen, og skar Armen af fra Siden; Kongen faldt da død af Hesten. Dette saae Lodver, og han red da mod Gissur, og hug til ham af alle Kræfter i Hjelmen, og kløvede Hovedet, Brynien og Bugen, Sadelen og Hesten midt igjennem, saa at Sværdet gik ned i Jorden. Herlaug var nær derved, og han red mod Lodver, og sagde: „Jeg maa vove at dræbe denne Trold, eller faae af ham et Hug, ligesom det Gissur fik;" han hug da af alle Kræfter til Lodver; Sværdet traf i Hjelmen, og skar af, hvad det traf paa; Sværdet sprang da ud paa Skulderen, saa at Brynien beskadigedes, og Lodver blev lidt saaret; han hug nu igjen til Herlaug, men han trak sig tilbage, Sværdspidsen traf dog i Brystet, og ristede Brynien og Maven. Angantyr blev nu dette vaer, red frem imellem dem, og hug til Lodver med Tyrfing, men han holdt sit Sværd imod, og Tyrfing skar det sønder i Midten; deraf opstod et stort Gny; de sloges saaledes længe, uden at Angantyr kunde tilføie ham noget Hug eller Stik; Angantyr hug dog med Tyrfing begge Dækkepladerne af Fæstet paa Lodvers Sværd, uden at Tyrfing derved blev sløv. Nu hug Lodver til Angantyr i Hjelmen, som dog var saa haard, at den ingen Skade fik af Hugget, men Sværdet sprang itu paa det Sted, hvor Tyrfing forud havde truffet paa det. Angantyr hug atter til Lodver;

men han holdt det tilbageværende Stykke af Sværdet imod; Tyrfing traf i Skulderen tæt ved Brystet, og Spidsen gik dybt ind; derved lod Angantyr det beroe, og de skiltes nu, og Kampen standsedes strax. Af Hunnernes Hær vare da saa mange faldne, at der ikke levede flere end tre Hundrede Mand af hele den store Mængde, og disse saa vare dog alle saarede og mødige; men af Angantyrs og Herlaugs Folk vare der endnu femten Tusinde. Angantyr bød nu Hunnerne Fred, og de modtoge den gjerne. Angantyr drog derpaa, at søge efter Herlaug, og fandt ham omsider; han var redet langt bort fra Kamppladsen til Teltene, og laae nær ved Kongens Telt, han havde svøbt Klæder om Livet, men han kunde ikke tale. Kongen førte ham hjem i sit Telt, og syede Maven sammen med en Silketraad, og lagde ham derpaa i en Silkeseng; det var da blevet mørk Nat; Folk lagde sig nu til Hvile, og sov om Natten.

20. Den følgende Morgen lod Angantyr Valpladsen efterse, og der fandtes ingen levende Mand, thi de, som ikke mægtede at komme bort fra Kamppladsen, vare alle druknede i Blodet. Kongen drog da omkring, at lede efter Lodver, og fandt ham død paa en høi Bakke, da kvad han dette:

Bød jeg dig, Broder!
Tvende Ønsker,
Gods og Folk i Mængde,
Saa meget som jeg kunde,
Nu har du ikke
Til Løn for Kampen,

Lyse Ringe
Og Land ei heller.

Og fremdeles kvad han:

Ondt har rammet os, Broder!
Jeg din Bane er vorden,
Det vil længe omtales;
Norners Dom er grusom.

Angantyr lod ham siden hoilægge i den samme Banke, hvorpaa han var falden, og i samme lod han tilligemed ham lægge de tre andre fornemste, som forhen ere nævnte. Men hele Mængden blev ført sammen i store Bunker, og der blev da kastet Jord over dem. Denne Valplads var otte Miil i Omkreds, saa vidt laae der Faldne, og man seer endnu den Dag i Dag Mærke til Hoiene. Det berettes, at Reidgoteland og Huneland nu kaldes Tydskland. Tydskland er regnet for tolv saadanne Kongeriger som Norge. Det omtales ei, om Angantyr har underlagt sig Huneland eller ikke. Men da Herlaug var helbredet af sine Saar, drog han til Garderige, og ansaaes for en rask Mand; om ham have vi dog ikke hørt videre fortælle. Angantyr regjerede Reidgoteland til sin Dødsdag, og blev meget lig sin Bedstefader Hofund; hans Søn var Heidrek Ulveham, som kom til Regjeringen efter sin Fader, og styrede Riget i lang Tid; han havde en Datter, som hed Hilde, hun var Moder til Halfdan hin Snilde, Ivar Vidtfadmes Fader; Ivar hin Vidtfadme kom med sin Hær til Sverrig, som fortælles i Kongesagaerne; men Kong Ingjald hin Ildraade blev bange for hans Hær, og brændte sig selv med hele sin Huustrop paa den Gaard, som kaldes Ræning. Ivar hin Vidtfadme underlagde sig da hele Sverrig; han erobrede ogsaa Danmark, Kur-

land, Saxland og Estland og alle østlige Riger lige til Garderige; han herskede ogsaa over Vester-Saxland og vandt ogsaa den Deel af England, som kaldes Nordhumberland. Han satte da Valdar til Konge over Danmark, og giftede ham med sin Datter Alfhilde; deres Sønner vare Harald Hildetand og Randver, som siden faldt i England, men Valdar døde i Danmark, da tog Randver Daneriget, og blev Konge derover. Men Harald Hildetand lod sig give Kongenavn i Gotland, og siden underlagde han sig alle ovennævnte Riger, som Kong Ivar hin Vidtfadme havde besiddet. Kong Randver fik Asa, en Datter af Kong Harald Gotraud nord oppe i Norge; deres Søn var Sigurd Ring. Kong Randver døde en pludselig Død; men Sigurd Ring antog Regjeringen i Danmark. Han stred med Kong Harald Hildetand paa Braavalle i Øster-Gotland, og der faldt Kong Harald og en stor Deel af hans Hær. Dette Slag har været meest omtalt i gamle Sagaer, som det, i hvilket der skete det største Mandefald, ligesom ogsaa det Slag, som Angantyr og hans Broder Lødver holdt paa Dunhede. Kong Sigurd Ring herskede over Danmark til sin Dødsdag, men efter ham hans Søn Kong Ragnar Lodbrok. Harald Hildetands Søn hed Eystein Ildraade; han antog Regjeringen over Sverrig efter sin Fader, og herskede derover, indtil Kong Ragnars Sønner fældte ham, ligesom det fortælles i hans Saga. Kong Ragnars Sønner underlagde sig da Sverrig. Men efter Kong Ragnars Død tog hans Søn Bjørn Jernside Sverrig, Sigurd Danmark, Hvidserk Østerrige[1], Ivar

[1] Kystlandene ved Østersøen

Beenløs England. Bjørn Jernsides Sønner vare Erik og Refil, denne var Krigskonge og Søkonge, men Kong Erik herskede over Sverrig efter sin Fader, men levede kun en kort Tid; da kom Refils Søn Erik til Regjeringen; han var en stor Kriger og meget mægtig Konge. Bjørns Sønner vare Erik Upsale og Kong Bjørn; da kom Sverrig atter i Brødreskifte, de toge Riget efter Erik Refilson. Kong Bjørn befæstede det Sted, som kaldes Haug, han blev kaldt Bjørn paa Haug; hos ham var Skjalden Brage. Kong Eriks Søn hed Ønund, han kom til Regjeringen over Riget i Upsal efter sin Fader; han var en mægtig Konge. I hans Dage kom Harald hin Haarfagre til Regjeringen i Norge, og var den første Enevoldskonge i Norge af sine Ætmænd. Kong Ønunds Søn hed Bjørn; han tog Regjeringen efter sin Fader, og regjerede længe. Bjørns Sønner vare Erik hin Seiersælle og Olaf; de toge Rige og Kongedom efter deres Fader; Olaf var Fader til Styrbjørn hin Stærke; i deres Dage døde Kong Harald hin Haarfagre. Styrbjørn slogs med sin Farbroder Kong Erik paa Fyrisval [1]; der faldt Styrbjørn. Siden herskede Erik over Sverrig til sin Dødsdag; han var gift med Sigrid hin Storraade; deres Søn hed Olaf, som blev tagen til Konge i Sverrig efter Kong Erik; han var den Gang et Barn, og de Svenske bare ham med sig, derfor kaldte de ham Skødkonning, men siden Olaf Svenske; han var en mægtig Konge og regjerede længe; han var den første af de svenske Konger, der antog Kristendommen, og i hans Dage kaldtes Sverrig Kristent. Kong Olaf Svenskes Søn hed Ønund; han tog Kongedom efter ham,

[1]) en Slette nær Upsal.

og døde af Sygdom; i hans Dage faldt Kong Olaf den Hellige paa Stiklestad. Olaf Svenskes anden Søn hed Eymund; i hans Dage overholdt de Svenske slet Kristendommen. Eymund var kun en kort Tid Konge. Der var da en rig og høibyrdig Mand i Sverrig, som hed Stenkel, hans Moder hed Astrid og var en Datter af Niels, som igjen var en Søn af Finn hin Skjalge eller Skjæve i Halogeland, men hans Fader var Rognvald hin Gamle. Stenkel var først Jarl i Sverrig, men efter Kong Eymunds Død toge de Svenske ham til Konge; da gik Kongedømmen i Sverrig bort fra de gamle Kongers Æt, som længe havde været i Besiddelse af den. Stenkel var en stor Høvding; han ægtede Kong Ønunds Datter; han døde af Sygdom i Sverrig omtrent ved samme Tid, da Kong Harald faldt i England. Stenkels Søn hed Inge, ham toge de Svenske til Konge næst efter Stenkel; Inge var længe Konge, han var vennesæl og en god Kristen; han søgte at standse Afgudsofringerne i Sverrig, og bød alt Folket der at lade sig kristne, men de Svenske havde altfor stor Tro paa de hedenske Guder, og holdt fast ved den gamle Religion. Kong Inge ægtede en Kvinde, som hed Mær; hendes Broder hed Svend; Kong Inge gjorde ikke af nogen saa meget som af ham, og derfor blev Svend den mægtigste Mand i Sverrig. De Svenske syntes, at Kong Inge brød deres gamle Love, fordi han forandrede mange Ting, som Stenkel havde ladet staae ved Magt. Paa et Thing, som de Svenske holdt med Kong Inge, gjorde de ham to Vilkaar, om han enten vilde lade de gamle Love staae ved Magt, eller opgive Regjeringen. Da sagde Kong Inge, at han ei vilde aflægge den Tro, som var rettest,

hvorpaa de Svenske skrege, sloge ham med Stene, og drede ham bort fra Thinget. Kongens Svoger Svend blev tilbage paa Thinget; han tilbod de Svenske, at han vilde anrette Ofring for dem, om de vilde give ham Regjeringen; dette tilstode de alle, og Svend blev tagen til Konge over hele Sverrig; en Hest blev da fremledt paa Thinget og hugget i Stykker til at spises, og med Blodet farvede de Offertræet. Alle de Svenske affastede da Kristendommen, og toge igjen til Afgudsdyrkelsen, men Kong Inge drev de bort, og han drog til Vester-Gotland. Blot-Svend var tre Aar Konge over de Svenske. Kong Inge drog da med sin Hird og en lille Trop Folk, men havde en liden Hær; han red øster over Smaaland, og ind i Øster-Gotland, derpaa ind i Sverrig, red baade Dag og Nat, og kom uforvarendes over Kong Svend tidlig om Morgenen. De omringede Huset, stak Ild i det, og brændte det Folk, der var derinde. Iblandt dem, som der bleve indebrændte var en Lehnsmand, som hed Thjof; han havde forhen fulgt Blot-Svend; Svend gik ud og blev strax dræbt. Kong Inge tog da paa ny Regjeringen over de Svenske, og ophjalp igjen Kristendommen, og raadede Riget til sin Dødsdag; han døde af Sygdom. Kong Stenkels Søn hed Halstein, han var Konge tilligemed sin Broder Inge; Halsteins Sønner vare Philippus og Inge, som kom til Regjeringen i Sverrig efter Kong Inge hin Gamle. Philippus var gift med Ingegerd, en Datter af Kong Harald Sigurdson; han var kun en kort Tid Konge.

Rettelser. S. 4, L. 18: udi l. ude. 80, 31: have l. har. 103, 7: Tid l. Til. 104, 24: puren l. purt. 164, 4: lil l. til.

